

การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อ
คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z

โดย

กัลยรัตน์ แพระบำ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการบริหารสื่อและเนื้อหา
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
ปีการศึกษา 2565

THE COMMUNICATION OF HUMAN VALUES THROUGH MUSIC
VIDEOS AND MEANING OF HUMAN VALUES AMONG GEN Z
YOUTH

BY

KALYARAT PHARABUM

A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT OF THE REQUIREMENTS
FOR THE DEGREE OF MASTER OF ARTS
PROGRAM IN MEDIA AND CONTENT ADMINISTRATION
FACULTY OF JOURNALISM AND MASS COMMUNICATION
THAMMASAT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน

วิทยานิพนธ์

ของ

กัลยรัตน์ แพร่บ้ำ

เรื่อง

การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ
และการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z

ได้รับการตรวจสอบและอนุมัติ ให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
วารสารศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารสื่อและเนื้อหา)

เมื่อ วันที่ 17 กรกฎาคม พ.ศ. 2565

ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน)

กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

เกศราพร ทองพุ่มพุกศดา
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร ทองพุ่มพุกศดา)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รองศาสตราจารย์ ดร.กำจร หลุยยะพงศ์)

กรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ พวงเล็ก)

คณบดี

(รองศาสตราจารย์กัลยกร วรกุลลัญญานีย์)

หัวข้อวิทยานิพนธ์	การสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z
ชื่อผู้เขียน	กัลยรัตน์ แพระบำ
ชื่อปริญญา	วารสารศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชา/คณะ/มหาวิทยาลัย	สาขาวิชาการบริหารสื่อและเนื้อหา คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. เกศราพร ทองพุ่มพุกษา
ปีการศึกษา	2565

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ” เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) เพื่อศึกษาการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ จากการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) มิวสิกวิดีโอที่สื่อสารถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่มีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไป ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 จำนวน 7 บทเพลง และเพื่อศึกษาการประกอบสร้างความหมายต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) ผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคม จำนวน 8 คน ที่เคยรับชมมิวสิกวิดีโอที่นำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

ผลวิจัยพบว่าการนำเสนอคุณค่าด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างเป็นที่ยอมรับจากสังคม และคุณค่าด้านสิทธิในชีวิตรวมถึงอาชีพที่ละเมิดไม่ได้มากที่สุด ส่วนทิศทางการนำเสนอพบการนำเสนอในเชิงกลางมากที่สุดรองลงมาพบในเชิงลบ สำหรับกลวิธีการสื่อสารพบว่าในส่วนของการประกอบการเล่าเรื่องพบว่าแก่นเรื่องนำเสนอใน 4 ด้าน ได้แก่ 1) ศักดิ์ศรีไม่ต้องแลกด้วยชีวิต 2) ศักดิ์ศรีสัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ 3) ศักดิ์ศรีมีอยู่ในทุกคน 4) ศักดิ์ศรีเกี่ยวพันกับต้นทุนชีวิต ส่วนโครงเรื่องนั้นพบว่ามี 2 แบบ คือ 1) การถูกกดทอนคุณค่า 2) การเข้าใจในคุณค่าตนเองและผู้อื่น ขณะที่ฉากพบการนำเสนอในพื้นที่สาธารณะมากที่สุดรองลงมาพบในพื้นที่ส่วนตัว โดยตัวแสดงที่นำเสนอพบว่ามีลักษณะเป็นชายขอบโดยพบเป็นเพศชายมากที่สุด รองลงคือ

เพศหญิงและเพศทางเลือก โดยอาชีพของตัวแสดงพบว่าสัมพันธ์กับชนชั้นล่างมากที่สุดและเกี่ยวข้องกับอาชีพค้าขายมากที่สุด ในด้านของมุมมองการเล่าเรื่องพบว่าเป็นการเสียดสีค่านิยมเก่าและการสร้างคุณค่าให้ตนเองและเพื่อนมนุษย์ ทั้งนี้ส่วนสัญลักษณ์พิเศษ พบการนำเสนอสัญลักษณ์ทางภาพและเสียงในทุกมิวสิกวิดีโอมีการใช้โทนสี วัตถุ และเสียงร้องผ่านเนื้อเพลงทำนองที่ดูตื้นนุ่มลึกแทนการให้ความหมายกับผู้รับสารได้ดี ส่วนของวิธีการเล่าเรื่องพบว่าเป็นแบบ Parody เสียดสีสะท้อนสังคมผ่านรูปแบบ Narrative มากที่สุด และเป็นการเล่าหรือสื่อความถึงเรื่องเหล่านี้โดยนัย (Connotation) โดยสื่อสารแบบแฝงผ่านมายาคติที่สะท้อนปมปัญหาของสังคม

สำหรับส่วนการประกอบสร้างความหมายนั้นผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายใน 2 ลักษณะ โดนอ่านความหมายตรงตามผู้ผลิตที่ตั้งใจส่งสารผ่านตัวบทในมิวสิกวิดีโอ (Preferred reading) และมีการอ่านแบบต่อรอง (Negotiated reading) โดยเยาวชน ส่วนของผู้รับสารทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมพบว่าการอ่านความหมายสอดคล้องจากการรับชมมิวสิกวิดีโอมากที่สุดและรองลงมาอ่านความหมายต่อรองจากประสบการณ์ที่ได้พบมาก่อนชมมิวสิกวิดีโอ

มิวสิกวิดีโอเป็นพื้นที่สำหรับศิลปินและผู้ผลิตที่ต้องการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอเพื่อสร้างความตระหนักถึงปัญหาในสังคมเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เป็นการถ่ายทอดเพื่อบอกเล่าปมปัญหาและสร้างกำลังใจให้กับผู้คนในสังคมอย่างเปิดกว้างผ่านช่องทางที่สามารถเข้ามารับชมได้แบบไม่ปิดกั้น แต่สุดท้ายแล้วการจะนำไปสู่การปฏิบัติตามได้นั้นยังคงเป็นการตั้งคำถามต่อไป เพราะไม่ใช่เพียงหนึ่งถึงสองวันที่จะเปลี่ยนแปลงความคิดหรือสร้างความเข้าใจให้ผู้รับสารปฏิบัติตามได้ ยังมีประสบการณ์และทัศนะ จุดยืน ของผู้รับสารที่เป็นกลไกสำคัญอีกด้วย

คำสำคัญ: มิวสิกวิดีโอ คุณค่าความเป็นมนุษย์ เยาวชนกลุ่ม Gen Z

Thesis Title	The Communication of Human Values through Music Videos and Meaning of Human Values among Gen Z Youth
Author	Kalyarat Pharabum
Degree	Master of Arts
Major Field/Faculty/University	Program in Media and Content Administration Faculty of Journalism and Mass Communication Thammasat University
Thesis Advisor	Assistant Professor Ketsaraporn Thongphunprueaksa, Ph.D.
Academic Year	2022

ABSTRACT

This study investigates presentation of Human value issues and strategies for communicating human value issues. The researcher conducted qualitative research using textual analysis of 7 music videos, which has communicated human value issues, has 30 million views or more and has been presented during 2018 - 2022. 2) The study of making meaningful contributions to human values among generation Z youth, By in-depht interview Part of the audience, both the disadvantaged group and the social advantage group, Number of key informants 8 people.

The findings revealed that these music video—1) present more about value of non-discrimination that is accepted by society and values of life and occupational rights that is inviolable. Regarding presentation Direction, it is quite moderate and followed by negative. As for the communication strategies, this research found that the narrative elements consisted of 4 themes: 1) Dignity does not have to be exchanged with life, 2) Dignity is related to love and understanding of fellow human beings. 3) Dignity is in everyone. 4) Dignity is related to the cost of life. Moreover, there are 2 plots: 1) Being devalued 2) Understanding the value of oneself and others Scenes

were most commonly found in public spaces, followed by private area. Main characters are marginality, where as male character has been presented the most followed by females and LGBTQ+. Regarding profession, it is most associated with the lower classes and has been presented as vendor. Point of view also 2 Presented: in which are satire on old values and create value for oneself and fellow human beings. Special symbol of visual and sound are found in every song. The form of presentation is Narrative most with parody tone reflected the society. The order of interpretation is connotation: by reflective to the problems of society.

Part of the audience, both the disadvantaged group and the social advantage group, it was found that they read the meaning, it is most (Preferred Reading) from watching the music video and read the secondary meaning (Negotiated Reading) from their experiences before watching the music video.

Music videos are a space for artists and producers who want to communicate human values through music videos to raise awareness of social issues about human values that are conveyed to tell clues and create, Encourage people in society openly through channels that can be visited. Unblocked But in the end, it will continue to lead to action. Because it's not just one to two days to change your mind or create understanding for the recipient. There is also experience and perspective on the subject's key mechanisms.

Keywords: Music Videos, Human Values, Generation Z

กิตติกรรมประกาศ

การทำวิจัยในครั้งนี้เริ่มต้นการตั้งคำถามกับสังคมในโลกมนุษย์ของเรา ซึ่งปัจจุบันนี้มีการพัฒนาอย่างกว้างไกลแต่กลับกันความเป็นมนุษย์นั้นกลับต่ำลงไปทุกที หรือว่าโลกของเราจะสูงหรือต่ำนั้นขึ้นอยู่กับใจของมนุษย์หรือไม่ และจากความรักในเสียงเพลงของผู้ศึกษาที่เชื่อว่าเพลงและมิวสิกวิดีโอสามารถบรรเทาความทุกข์ บันดาลความสุข บันทึบความทรงจำและสร้างความหวังให้ผู้คนได้ จึงเกิดเป็นการจับโลกทั้งสองมาเจอกันเพื่อศึกษาและสร้างความเข้าใจในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้เพื่อหวังว่าจะสร้างความเข้าใจร่วมกันถึงความต่างและความหลากหลายในเพื่อนมนุษย์ ทั้งนี้เยาวชนกลุ่ม Gen Z จะเป็นกำลังสำคัญของโลกและอนาคต ซึ่งวิทยานิพนธ์เล่มนี้ตั้งใจไว้อย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ผลิตที่ต้องการเปลี่ยนแปลงสังคมให้ดีขึ้น

ดิฉันนางสาวกัลยรัตน์ แพร่บ่า ขอขอบพระคุณผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องข้องในการทำให้วิทยานิพนธ์เล่มก่อนอื่นต้องขอขอบคุณอาจารย์ที่ปรึกษาผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เกศราพร ทองพุ่ม พฤษภาที่ทุ่มเทเสียสละเต็มที่กับนักศึกษาดิฉันขอขอบพระคุณอาจารย์อย่างสูงนะคะ และขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิที่กรุณาให้เกียรติเป็นกรรมการในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบพระคุณรองศาสตราจารย์ ดร.สมสุข หินวิมาน รองศาสตราจารย์ ดร.กำจร หลุยยะพงศ์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วีรพงษ์ พวงเล็ก เป็นอย่างสูงนะคะที่เสียสละเวลาและเล็งเห็นถึงความตั้งใจจริงของผู้วิจัยในครั้งนี้

ขอบคุณพลังที่สำคัญคือครอบครัว แม่จันทิพย์ แพร่บ่า พ่อสุรียา แพร่บ่า น้องเพย ป้า ๆ น้าอาทุกคน ที่คอยซัพพอร์ตไม่ทิ้งฟิล์มไปไหน ขอขอบคุณแม่กับพ่อที่ช่วยเหลือลูกเสมอถ้าขาดเงินในการเรียนพ่อกับแม่จะซัพพอร์ตและไม่เคยทิ้งลูก ไม่ว่าลูกจะเป็นยังไงพ่อกับแม่จะยืนข้างลูกเสมอ รักที่สุดนะคะ และที่ขาดไม่ได้คือสายซาวพลังเส้นสำคัญเส้นนี้ที่คอยซัพพอร์ตให้เสมอคือขอบคุณสุดที่รัก ฝนคนสวย นางสาวกัลยาณี ห่วงแข็ง สาวตรึงใจกว้างสร้างแต่ความดีที่อยู่ด้วยกันทุกที่ไม่ว่าจะเจอกับปัญหาที่เข้ามา ขอขอบคุณที่อดหลับอดนอนคอยหาข้าวน้ำอาหารซัพพอร์ตเสมอตลอดการเรียนปริญญาโทในครั้งนี้เธออยู่ข้าง ๆ กันเสมอ เวลาจะขาดใจเธอก็เหมือนถึงออกซิเจน เวลาที่ไม่เกรนขึ้นเธอก็คอยหาทำให้กินจนการทำงานวิทยานิพนธ์ผ่านมาได้อย่างสมบูรณ์

และขอขอบพระคุณอาจารย์ในคณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชนทุกท่านนะคะที่ให้ความรู้และเป็นกำลังใจให้ฟิล์มเสมอ และขอขอบคุณอาจารย์ในคณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพทุกท่านที่หวังดีและเป็นกำลังใจให้เสมอ ขอขอบคุณครูบ คุณแม่แก้วณัฐา ออเรน ออเตีย ออปัส ออลูกบอล พี่นุก และทีมอาจารย์พี่ ๆ ทุกคนในสาขาการผลิตอีเว้นท์ที่คอยสนับสนุนเสมอ ทั้งนี้ต้องขอบคุณน้อง ๆ BUCATalent ทุกคน ที่เป็นกำลังใจที่ดีและสร้างพลังบวกให้กันเสมอ

ขอบคุณผู้ให้ข้อมูลหลักในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้อย่างสูงถ้าไม่ได้พวกคุณงานนี้จะไม่สำเร็จและสมบูรณ์ได้เลยค่ะ

ถึงเพื่อน ๆ MCA 23 ทุกคนขอบคุณมาก ๆ ที่เป็นพลังงานบวกให้กันเสมอมาและทีมงาน Seven Samurai พี่นิว พี่ตั๋ย พี่ปัด นังบอล น้องดีน่า น้องป่าน ที่ผ่านการเรียนมาด้วยกันมันสนุกมาก ๆ ขอบคุณที่มวิจัยคุณภาพน้องไ้ว่านที่อยู่เป็นเพื่อนพี่เสมอ และพี่ตั๋ยที่เป็นพี่ที่ดีกับน้องเสมอ รวมถึงน้องฝ้าย นังบอลเพื่อนรักที่เป็นกำลังใจให้กันเสมอ ลืมไม่ได้คือต้องขอขอบคุณ พี่แอฟ พี่ก๊ง และพี่ ๆ โครงการบัณฑิตศึกษาที่ให้ความสะดวกในทุก ๆ อย่างกับพวกเรา พี่ ๆ น่ารักกันมาก ๆ เลยค่ะ

ขอบคุณโชคดี มั่นนี่ และหมี่ซั่วที่อยู่ข้าง ๆ ไม่ยอมหลับยอมนอนเป็นเพื่อนพี่นะ

สุดท้ายขอบคุณตัวเองอย่างยิ่งนะค่ะที่สู้ไม่ถอยและครั้งนี้ได้เรียนรู้ว่าเราทุกคนมีคุณค่าในตนเองและไม่มีใครมีสิทธิมาลดทอนคุณค่าในตัวเราได้ สู้ต่อไปนะค่ะ แม้ว่าน้ำตาจะหลังรินแต่ฉันคนนี้จะโบยบินเป็นนกที่บินอย่างอิสระเสรี

กัลยรัตน์ แพระบ่า

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	(1)
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	(3)
กิตติกรรมประกาศ	(5)
สารบัญตาราง	(11)
สารบัญภาพ	(12)
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 ปัญหานำวิจัย	11
1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย	11
1.4 ขอบเขตของงานวิจัย	11
1.5 นิยามศัพท์	13
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	18
1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย	19
บทที่ 2 ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	20
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์	20
2.1.1 นิยามของมนุษย์และคน	20
2.1.2 คุณค่าความเป็นมนุษย์	22
2.1.2.1 นิยามความเป็นมนุษย์	22

2.1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์	24
2.1.2.3 ประเภทและลักษณะคุณค่าความเป็นมนุษย์	29
2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมิวสิกวิดีโอและการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ	32
2.2.1 นิยามของมิวสิกวิดีโอ	32
2.2.2 รูปแบบของมิวสิกวิดีโอ	33
2.2.3 วิธีการเล่าเรื่องและน้ำเสียงในการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ	34
2.2.4 องค์ประกอบในการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ	35
2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความหมาย	38
2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคนชายขอบ	46
2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	48
2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์	48
2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาและผลิทมิวสิกวิดีโอ	52
2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมายและแปลความหมายจากมิวสิกวิดีโอ	52
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	55
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	55
3.1.1 มิวสิกวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ (Text) ที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565	55
3.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	57
3.1.2.1 กลุ่มผู้เสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged)	57
3.1.2.2 กลุ่มผู้ได้เปรียบทางสังคม (advantaged)	57
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	59
3.2.1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)	60
3.2.2 การวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience)	60
3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล	61
3.3.1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)	61
3.3.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	61
3.3.1.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	62
3.3.2 การวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience)	64

3.3.2.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกัน	64
3.3.2.2 การให้ความหมายเกี่ยวกับ “คุณค่าความเป็นมนุษย์”	65
3.4 การนำเสนอข้อมูล	65
 บทที่ 4 ผลการวิจัย	 66
4.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ	66
4.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	66
4.1.1.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ	66
4.1.1.2 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	84
4.1.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	97
4.1.2.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่อง	97
4.1.2.2 รูปแบบการนำเสนอ	146
4.1.2.3 วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง)	148
4.1.2.4 ลำดับของการสื่อสารความหมาย	152
4.2 การประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชน กลุ่ม Gen Z	155
4.2.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ	155
4.2.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	155
4.2.1.2 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน มิวสิกวิดีโอ	162
4.2.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ	164
4.2.2.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่อง	164
4.2.2.2 รูปแบบการนำเสนอ	173
4.2.2.3 วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง)	174
4.2.2.4 ลำดับการสื่อความหมาย	175

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	183
5.1 สรุปผลการศึกษา	184
5.1.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ	184
5.1.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	184
5.1.1.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	185
5.1.2 การประกอบสร้างความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชน Gen Z	188
5.1.2.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	189
5.2 อภิปรายผล	192
5.2.1 มิวสิกวิดีโอ: การกล่อมโลกผ่านเสียงเพลงและภาพเพื่อยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์	192
5.2.2 กลวิธีทางการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านเครื่องมือในมิวสิกวิดีโอ	194
5.2.3 ความเป็นชายขอบกับคุณค่าความเป็นมนุษย์	197
5.2.4 คุณค่าความเป็นมนุษย์: การตระหนักสู่การปฏิบัติ?	198
5.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	201
รายการอ้างอิง	202
ประวัติผู้เขียน	207

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่รับชมมิวสิกวิดีโอที่ สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	58
4.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ	67
4.2 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	85
4.3 ฉากในการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	102
4.4 ตัวแสดงที่มีความเป็นชายขอบที่พบในมิวสิกวิดีโอ	112
4.5 เพศตัวละครที่ถูกนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ	117
4.6 อาชีพของตัวละครที่นำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	119
4.7 ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็น มนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ	125
4.8 เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z ต่อ ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	177
4.9 เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z เกี่ยวกับกลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์	179

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1.1 ภาพแสดงแซทความรุนแรง	3
1.2 ภาพตัวอย่างเหตุการณ์ครั้งใหญ่ในประเทศไทย	5
1.3 ภาพแสดงผลความสนใจเจาะลึกพฤติกรรม Gen Z	10
2.1 ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งกายภาพกับโลกแห่งสัญลักษณ์	39
2.2 ภาพโครงสร้างแนวคิดเรื่องความจริงทางสังคม	40
2.3 ภาพโครงสร้างการสร้างความหมายทางสังคมในด้านสื่อมวลชน	41
2.4 ภาพแบบจำลองการเข้ารหัสและการถอดรหัสของ (Hall 1980)	45
4.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ	68
4.2 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างด้านร่างกาย	69
4.3 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างด้านชาติพันธุ์	70
4.4 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกจากการเป็นเพศทางเลือก	71
4.5 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการมีชีวิตที่ไม่มีผู้ใดสามารถละเมิดได้	73
4.6 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการประกอบอาชีพ	74
4.7 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในร่างกายและการประกอบอาชีพ	75
4.8 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพอย่างสุจริต	76
4.9 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนควรจะได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและไม่ควรต้องดิ้นรนเพื่อที่จะได้รับการศึกษา	78
4.10 คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนควรได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีเท่าเทียมกันในสังคม	79
4.11 ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการได้รับความเท่าเทียมมีสิทธิในความคิดและเสรีภาพ	81
4.12 คุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย	83
4.13 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	85
4.14 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางของตัวแสดงชายที่ต้องใช้ชีวิตท่ามกลางความเสี่ยง	86

4.15 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวแสดงต้องดิ้นรนต่อสู้หาเงินเพื่อส่งเสียตัวเอง	86
4.16 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวแสดงมีความรักในเพศเดียวกัน	89
4.17 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวแสดงต้องสู้ชีวิตดิ้นรน	90
4.18 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบในการปกป้องศักดิ์ศรีด้วยการใช้ความรุนแรงและทำผิดต่อกฎหมาย	92
4.19 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงโดนผลักและรังเกียจถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์	93
4.20 การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงถูกคุกคามและถูกมองเป็นวัตถุทางเพศ	95
4.21 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่เป็นแบบแผนการเล่าเรื่อง	96
4.22 ฉากที่เล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	102
4.23 ภาพพื้นที่สาธารณะในฉากที่มีการรวมตัวและต่อสู้กัน	103
4.24 พื้นที่สาธารณะประเภทร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง	104
4.25 พื้นที่สาธารณะในงานโชว์รถ	105
4.26 พื้นที่สาธารณะในฉากบนถนนที่ทหารถูกลอบวางระเบิด	106
4.27 พื้นที่สาธารณะประเภทร้านอาหาร	107
4.28 พื้นที่สาธารณะประเภทคาเฟ่	107
4.29 พื้นที่สาธารณะในเมืองที่ถ่ายทอดชีวิตคนรากหญ้า	108
4.30 พื้นที่ส่วนตัวที่ได้ะอาหารในบ้าน	109
4.31 พื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก	109
4.32 พื้นที่ส่วนตัวในห้องแต่งตัว	110
4.33 พื้นที่ส่วนตัวในสวนในบ้าน	111
4.34 ความเป็นชายขอบที่พบในมิวสิกวิดีโอ	113
4.35 ความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มแรงงานข้ามชาติหรือชาวต่างชาติที่มาประกอบอาชีพในประเทศ	114
4.36 ความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มผู้หญิง	114
4.37 ความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มเพศทางเลือก	115
4.38 ความเป็นชายขอบในลักษณะคนพิการไม่สมบูรณ์ด้านร่างกาย	115
4.39 เพศของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	117

4.40 อาชีพของตัวแสดงที่ถูกลำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	119
4.41 อาชีพค้าขาย	120
4.42 อาชีพพนักงานบริการ	120
4.43 อาชีพสร้างความบันเทิงประเภทตลก	121
4.44 อาชีพสร้างความบันเทิงประเภทนักเต้น	122
4.45 อาชีพแรงงาน	122
4.46 อาชีพนักศึกษา	123
4.47 อาชีพเจ้าของธุรกิจ	123
4.48 อาชีพทหารเกณฑ์	124
4.49 ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกลำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน มิวสิกวิดีโอ	125
4.50 ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกลำเสนอในประเด็นสิทธิในการประกอบอาชีพ	126
4.51 ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกลำเสนอในประเด็นถูกละเมิดสิทธิในร่างกาย	126
4.52 ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่นำเสนอบนประเด็นการถูกเหยียดหยามชนชาติที่ แตกต่าง	127
4.53 ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกลำเสนอในประเด็นด้อยค่าผู้อื่นในความแตกต่าง ทางร่างกาย	127
4.54 ตัวแสดงระดับชนชั้นกลางที่ถูกลำเสนอในประเด็นการใช้ความรุนแรงอวดอ้าง ศักดิ์ศรีในการแสดงด้านความรัก	128
4.55 ตัวแสดงระดับชนชั้นสูงที่ถูกลำเสนอในประเด็นการถูกแบ่งแยกจากความ แตกต่างทางเพศ	128
4.56 การเล่าเสียดสีค่านิยมเก่าที่เกี่ยวกับการอวดศักดิ์ศรีด้วยการตีรันฟันแทง	130
4.57 การเสียดสีค่านิยมเก่าเกี่ยวกับการไม่ให้เกียรติคนต่างชนชาติพันธุ์	130
4.58 การเสียดสีค่านิยมเก่าในมุมมองอาชีพโคโยตี้และผู้หญิงทุกคนไม่ใช่วัตถุทาง เพศของใคร	131
4.59 การเสียดสีค่านิยมเก่าด้วยการด้อยค่าบุคคล	132
4.60 มุมมองการสร้างคุณค่าผ่านพลังรักแห่งครอบครัว ในการดำรงชีวิตโดยไม่ย่อท้อ ต่อความลำบาก	134
4.61 มุมมองการสร้างคุณค่าให้ตนเองแม้ต้นทุนชีวิตแตกต่าง	137
4.62 สัญลักษณ์ทางภาพผ่านโทนสีดำเพื่อสื่อความหมายถึงความสูญเสียและธรรมะ กับธรรม	139

4.63 สัญลักษณ์ทางภาพแทนการถูกจองจำกักขังศักดิ์ศรี	140
4.64 สัญลักษณ์ทางภาพโดยใช้ภาพเชิงเปรียบเทียบ	141
4.65 สัญลักษณ์ทางภาพเชิงเปรียบเทียบถึงความไม่เท่าเทียมของคุณภาพชีวิต	142
4.66 สัญลักษณ์ทางภาพเชิงสื่อถึงความหมายความรักของชายรักชาย	143
4.67 สัญลักษณ์ทางภาพผ่านความแตกต่างทางร่างกาย	144
4.68 สัญลักษณ์ทางภาพผ่านมุมมอง	145
4.69 การสะท้อนเสียสละสังคมในความไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี	149
4.70 การสะท้อนเสียสละสังคมที่ไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่าง ของคนในสังคม	150
4.71 การเสียสละสังคมในการใช้ลักษณะด้อยของผู้อื่นมาล้อเลียนทำให้เกิดการ หัวเราะขำขัน	150
4.72 กลวิธีการสื่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่เป็นแบบแผนการ เล่าเรื่อง	154
4.73 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	197

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

“ความเป็นมนุษย์ของเราต่ำลงทุกวัน ในโลกที่พัฒนาไปเรื่อย ๆ นี้”

(Kaitlin Ugolik Phillips, The Future of Feeling: Building Empathy in a Tech-Obsessed World, p.1)

ข้อความข้างต้นนี้ชวนให้ฉุกคิดถึงความเป็นมนุษย์ในโลกปัจจุบัน ทั้งนี้หากพิจารณาตามหลักพุทธศาสนา พระสุวัจน์ สุจิตโต สายสุวรรณ (2565, น. 10-15) นักวิชาการอิสระ กล่าวไว้ว่าการจะเป็นมนุษย์นั้น มนุษย์ทุกคนต้องใช้สติปัญญาที่มีควบคุมพฤติกรรมตนเองให้ได้ทั้งกายวาจาใจ ให้อยู่ในกรอบความคิดที่ว่า “คิดดี พูดดี ทำดี” เพื่อประโยชน์ของสังคม ดังนั้นมนุษย์จะต้องมี “คุณธรรม” โดยการมีความเป็นมนุษย์และจะเข้าใจความเป็นมนุษย์ได้อย่างถ่องแท้ต้องหมั่นฝึกตนให้รู้เหตุรู้ผล รู้ตน รู้กาล รู้ประมาณ รู้ชุมชน และรู้บุคคลไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ก้าวร้าว และรู้จักประกอบสัมมาอาชีวะ ถ้าทุกคนปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ข้างต้น จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มี “มนุษยธรรม” การเป็นมนุษย์นั้นแท้จริงต้องมีจิตใจที่สูง มนุษย์ต้องมีคุณธรรมคำจูนจิตใจจึงจะเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าและมนุษย์นั้นจะมีคุณค่าที่สมบูรณ์ แต่ทว่าหากพิจารณาความเป็นมนุษย์ตามหลักทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น Sigmund Freud (อ้างถึงในต้องรัก จิตรบรรเทา, 2017, น. 1-7) Sigmund Freud นักจิตแพทย์ชาวออสเตรีย มองว่าที่จริงแล้วยังโลกพัฒนาไปเท่าไร มนุษย์นั้นจะยิ่งปรากฏทาสแห่งของความเป็นมนุษย์ที่มีความด่ามิดในจิตใจ เผยให้เห็นตัวตนที่ถูกกดไว้ของมนุษย์มากขึ้น

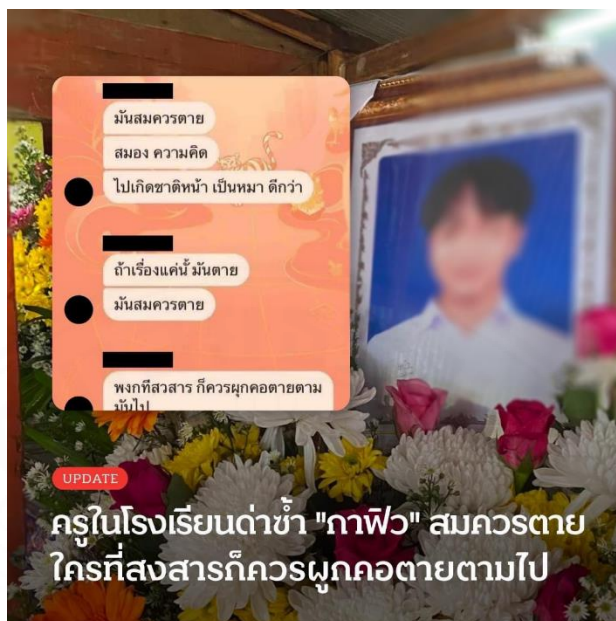
นอกจากนี้คุณค่าความเป็นมนุษย์มีการให้ความหมายในแง่มุมต่าง ๆ ดังนี้ บรรเจิด สังคะเนติ (2543, อ้างถึงในกิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2013, น. 87-89) กล่าวว่าในแง่มุมกฎหมายตามหลักปณิญาสาสนานั้นระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็น “คุณค่าสากล” ของความเป็นมนุษย์ทุกคน” ซึ่งรัฐธรรมนูญไทยให้การรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญไทย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงเป็นรากฐานสำคัญของสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ เช่น สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในการประกอบอาชีพ และมนุษย์ทุกคนไม่แบ่งแยกมีความเสมอภาคกัน เป็นต้น ทั้งนี้จะเห็นได้ว่ามุมมองความเป็นมนุษย์และการให้คุณค่านั้นมีแนวคิดและหลากหลายการให้ความหมายอย่างทั้งชุดความคิดกลางที่สอดคล้องกับหลักศาสนา ทฤษฎีแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ และหลักกฎหมายเพื่อสร้างความเข้าใจร่วมกันในสังคม

นอกจากนี้แม้ว่าโลกของเราในทุกวันนี้จะมีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี มีความเปิดกว้างทางความคิดและสิทธิเสรีภาพอย่างมาก ทว่าเมื่อสื่ออยู่ในมือ ทุกคนจึงสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเป็นอิสระในหลากหลายประเด็นทางสังคมรวมถึงมีการอภิปรายถกเถียงกันมากขึ้นในประเด็นหรือมุมมองที่เกี่ยวข้องกับสิทธิความเป็นมนุษย์และเสรีภาพในการดำรงชีวิต อย่างไรก็ตามการอภิปรายถกเถียงกันเหล่านี้ดูเหมือนว่าจะให้ความสำคัญกับประเด็นการให้คุณค่าความเป็นมนุษย์การให้คุณค่ากับตัวเอง และการให้คุณค่ากับผู้อื่นน้อยกว่าประเด็นด้านสิทธิเสรีภาพอย่างมาก

ทั้งนี้หากพิจารณาไปที่เนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อหรือช่องทางออนไลน์ต่าง ๆ ในปัจจุบันนี้จะพบว่าการนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนถึงการไม่เคารพหรือไม่ให้คุณค่าต่อความเป็นมนุษย์อยู่บ่อยครั้ง เช่น ข่าวเด็กนักเรียนที่เป็นกลุ่มผู้มีความหลากหลายทางเพศถูกกลั่นแกล้ง จนคิดสั้นผูกคอตาย โดยได้ทิ้งจดหมายลาไว้กับปู่ย่า และฝากให้ดูแลน้องให้ด้วย ซึ่งนั่นเป็นข้อความสุดท้ายที่เขียนไว้แทนใจเรื่องราวเช่นนี้ดูเหมือนว่าไม่ควรจะเกิดขึ้นในยุคที่มนุษย์เราเริ่มมีการเปิดกว้างทางความคิด มีความเข้าใจเรื่องความแตกต่างของมนุษย์และการให้คุณค่าของตนเองและผู้อื่นในความเป็นมนุษย์มากขึ้นกว่าอดีต อีกทั้งสื่อต่าง ๆ ก็ให้ความสนใจต่อเรื่องราวหรือประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ แต่ในความเป็นจริงแล้วกลับไม่เป็นเช่นนั้น เพราะภายหลังการเสียชีวิตของเด็กนักเรียนในกรณีนี้กลับมีประเด็นดราม่าที่ละเมิดคุณค่าความเป็นมนุษย์เกิดขึ้นตามมา โดยพบว่าการแชร์ข้อความการสนทนาในแอปพลิเคชันไลน์ที่มีข้อความในทำนองซ้ำเติมกับเหตุการณ์การเสียชีวิต เช่น ข้อความที่ระบุว่า "มันสมควรตาย สมอง ความคิด ไปเกิดชาติหน้าเป็นหมาดีกว่า" "ถ้าเรื่องแค่นั้นมันตาย มันสมควรตาย" "พวกที่สงสาร ก็ควรผูกคอตายตามมันไป" ดังภาพเหตุการณ์ข่าวที่มีสื่อนำเสนอดังต่อไปนี้

ภาพที่ 1.1

แซทความรุนแรงในโรงเรียน

หมายเหตุ. ภาพแสดงแซทความรุนแรง. โดยเพจเฟซบุ๊กนักเรียนแล้ว, 2022

(<https://www.facebook.com/Badstudent.th/photos/a.122750796183540/660621059063175/?type=3&mibextid=cr9u03>)

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่าการโพสต์พูดคุยประเด็นการตายของน้องในกลุ่มแซทดังกล่าวเป็นการไม่เห็นถึงคุณค่าของผู้อื่นอย่างชัดเจน อย่างไรก็ตามญาติของเด็กนักเรียนคนนี้ไม่ติดใจในการเสียชีวิต ไม่ต้องการให้ดำเนินคดีกับใคร เพียงแต่บอกสั้น ๆ ว่าขอให้น้องเป็นศพสุดท้ายที่เกิดเหตุการณ์เช่นนี้ นอกจากนี้ข่าวเหตุการณ์เด็กวัย 14 ปี ฆ่าตัวตายในจังหวัดพัทลุง เพราะเกิดสภาวะเครียดเรื่องปัญหาการเงินภายในครอบครัว ทั้งนี้หลาย ๆ เหตุการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นที่กำลังเพิ่มสูงขึ้นนั้นเป็นปัญหาที่หลายภาคส่วนต้องเร่งแก้ไขปัญหให้กับเด็กนักเรียนซึ่งจะเติบโตเป็นกำลังของชาติในอนาคต จากสถิติการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นไทยที่เพิ่มขึ้น และการฆ่าตัวตายยังกลายเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับสามของวัยรุ่นไทยในปัจจุบัน โดยการสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนทั่วโลกในส่วนของประเทศไทยเมื่อปี 2564 องค์การยูนิเซฟ (UNICEF, 2022) รายงานว่าร้อยละ 17.6 ของวัยรุ่นอายุ 13-17 ปี มีความคิดที่จะฆ่าตัวตาย ดังนั้นปัญหาการเข้าใจถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ คุณค่าของการมีชีวิตจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม

นอกจากเหตุการณ์การเสียชีวิตของน้องกาฬิที่สะท้อนถึงการไม่เคารพถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์แล้ว ในเหตุการณ์กราดยิงที่เกิดขึ้นในประเทศไทยหลายเหตุการณ์ต่างก็สัมพันธ์กับปัญหาเกี่ยวกับการไม่คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น

ทั้งนี้ ณิชกลม บุญประเสริฐ (2022) ระบุว่าในช่วงปี พ.ศ. 2563 ถึง 2565 ประเทศไทยมีเหตุการณ์กราดยิงใหญ่ถึง 6 ครั้ง ได้แก่

1. เหตุการณ์กราดยิงโคราช ที่จังหวัดนครราชสีมา เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2563 โดยผู้ก่อเหตุเป็นทหาร
2. เหตุการณ์กราดยิงปทุมธานี-สระบุรี ที่จังหวัดปทุมธานี เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2563 โดยผู้ก่อเหตุเป็นบุคคลทั่วไป
3. เหตุการณ์กราดยิงโรงพยาบาลสนาม ที่จังหวัดปทุมธานี เมื่อเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2564 โดยผู้ก่อเหตุเป็นอดีตทหารเกณฑ์
4. เหตุการณ์กราดยิงอุบลราชธานี ที่จังหวัดอุบลราชธานี เมื่อเดือนสิงหาคม พ.ศ.2565 โดยผู้ก่อเหตุเป็นบุคคลทั่วไป
5. เหตุการณ์กราดยิงค่ายทหาร ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร เมื่อเดือนกันยายน พ.ศ. 2565 โดยผู้ก่อเหตุเป็นทหาร
6. การกราดยิงศูนย์เด็กเล็กหนองบัวลำภู ที่จังหวัดหนองบัวลำภู เมื่อเดือนตุลาคม พ.ศ. 2565 โดยผู้ก่อเหตุเป็นอดีตตำรวจ

ภาพที่ 1.2

การกราดยิง 6 ครั้งใหญ่ในประเทศไทย

หมายเหตุ. ภาพตัวอย่างเหตุการณ์กราดยิงครั้งใหญ่ในประเทศไทย. จาก Urbancreature, โดย นิชกมล บุญประเสริฐ (2022), (<https://urbancreature.co/gun-ownership-in-thailand>)

จากเหตุการณ์ทั้ง 6 ครั้งข้างต้นพบว่า มีบางเหตุการณ์ที่สาเหตุของการก่อเหตุเกิดจากความกดดันด้านการเงินและการโดนกดขี่ข่มเหงจากหัวหน้างานที่มียศใหญ่กว่าและทำให้เกิดความเครียด การขาดสภาพคล่องทางรายได้ และสภาพความเครียดความกดดันจากสังคม จนนำไปสู่การก่อเหตุดังกล่าว เช่น เหตุการณ์กราดยิงที่ศูนย์เด็กเล็กในจังหวัดหนองบัวลำภู โดยเหตุการณ์นี้เป็นอีกหนึ่งเหตุการณ์ที่สะท้อนถึงการไม่เห็นถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ เหตุกราดยิงเด็กในศูนย์เด็กเล็กในครั้งนี้เป็นการก่อเหตุช่วงกลางวันของเด็กในศูนย์เด็กเล็กกำลังนอนหลับ โดยคนร้ายได้บุกเดี่ยวกราดยิงจนมีผู้เสียชีวิตจำนวนมากซึ่งส่วนใหญ่เป็นเด็ก อีกทั้งคนร้ายยังเป็นอดีตตำรวจ ซึ่งเป็นอาชีพที่ควรจะต้องคอยดูแลรักษาความปลอดภัยให้กับประชาชนผู้บริสุทธิ์ แต่ครั้งนี้คนร้ายกลับเป็นตำรวจที่เป็นผู้กระทำความผิดนั่นเอง เหตุการณ์ในครั้งนี้น่าสลดใจอย่างยิ่งเพราะผู้บริสุทธิ์เป็นเด็กน้อยที่ไร้เดียงสา ทั้งนี้ยังมีการรายงานข่าวว่าขณะที่เด็กกำลังหลับนั้นมีเด็กบางคนโดนยิงแต่ไม่ตาย คนร้ายจึงได้ใช้อาวุธมีดฟันไปที่หน้าและตัวเด็กจนเสียชีวิต เหตุการณ์นี้สะท้อนภาพความไร้มนุษยธรรม ไม่มีความเมตตาต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ไม่เห็นซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ควรได้รับการปกป้องชีวิต เพราะไม่มีใครผู้ใดจะมาทำร้ายหรือพรากชีวิตของพวกเขาไปได้

ทั้งนี้ไม่เพียงแต่ปัจเจกบุคคลเท่านั้นที่กระทำโดยไม่คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น แต่ในเหตุการณ์กราดยิงศูนย์เด็กเล็กที่หนองบัวลำภูนั้นกลับพบว่าสำนักข่าวหลาย ๆ สำนักกลับกระทำในสิ่งที่เป็นการไม่คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่นเช่นกัน อีกทั้งยังมีการนำเสนอภาพที่เข้าข่ายละเมิดสิทธิผู้เสียชีวิต การรายงานข่าวขั้นตอนการฆ่าโดยละเอียด รวมถึงถึงสำนักข่าวชื่อดังแห่งหนึ่งที่มีการบุกเข้าไปในศูนย์เด็กเล็ก เพื่อถ่ายภาพบรรยากาศของสถานที่เกิดเหตุการณ์โดยอ้างว่าได้รับอนุญาตให้เข้าไปในสถานที่เกิดเหตุ และมีช่างภาพเข้าไปถ่ายทำการรายงานข่าวในสถานที่เกิดเหตุ ในขณะที่ทุกสื่อที่ไปทำข่าวทราบโดยทั่วกันว่าห้ามสื่อมวลชนเข้าพื้นที่เพื่อรายงานข่าวทุกกรณี

สำนักข่าว PPTV Online ระบุว่า สำนักข่าวต่างประเทศชื่อดังแห่งหนึ่งได้ลงพื้นที่ที่เกิดเหตุดังกล่าว โดยนอกจากจะสัมภาษณ์ครอบครัวและหน่วยกู้ภัยแล้ว สำนักข่าวแห่งนี้ยังเข้าไปด้านในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมถ่ายภาพให้เห็นถึงคราบเลือดที่ยังไม่ถูกล้างออกและสิ่งของของเด็กที่ยังอยู่ด้านใน ทำให้ผู้สื่อข่าวหลายสำนักตั้งคำถามถึงการนำเสนอข่าวของผู้สื่อข่าวของสำนักข่าวแห่งนี้ว่าพวกเขาได้รับอนุญาตให้เข้าไปในพื้นที่ด้านในที่เกิดเหตุได้อย่างไร ทั้ง ๆ ที่สถานที่เกิดเหตุถูกปิดกั้นไม่ให้ผู้ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องเข้าไปในที่เกิดเหตุ จากนั้นได้มีการเผยแพร่ภาพที่ผู้สื่อข่าวจากสำนักข่าวแห่งนี้ได้ป็นขำรื้อเข้าไปในศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก หลังจากที่พวกเขาอ้างว่าได้รับอนุญาตให้เข้าไปถ่ายทำด้านในโดยไม่เห็นการติดหรือเจ้าหน้าที่ติดตาม พร้อมต้องการให้สำนักข่าวแห่งนี้ชี้แจงว่าพวกเขาเข้าถึงที่เกิดเหตุได้อย่างไร โดยที่คราบเลือดยังคงกระเซ็นอยู่ทุกหนทุกแห่งและมีเจ้าหน้าที่จำนวนมากอยู่ รอบ ๆ เช่นเดียวกันกับนายธีรณัย จารูวัฒน์ อุปนายกฝ่ายสิทธิเสรีภาพและการปฏิรูปสื่อสมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย ก็ได้มีการโพสต์ข้อความผ่าน Facebook โดยระบุว่าเห็นคลิปข่าวแล้ว ค่อนข้างแปลกใจ มีคำถามที่อยากทราบคำตอบมากมาย ผู้สื่อข่าวคนนี้เข้าไปในศูนย์เด็กเล็กที่เกิดเหตุได้อย่างไรโดยมีดากล้องเข้าไปและถ่ายทำรายงานด้วย เจ้าหน้าที่ปล่อยให้เข้าไปหรือแอบเข้าไปเอง ซึ่งจากกรณีการรายงานข่าวของสำนักข่าวแห่งนี้กระทบกระเทือนสภาพจิตใจของครอบครัวผู้สูญเสียอย่างมาก อีกทั้งยังเป็นการไม่ให้เกียรติกันในความเป็นมนุษย์ ไม่คำนึงถึงจิตใจของญาติผู้เสียชีวิต นอกจากสำนักข่าวแล้วผู้คนในสังคมออนไลน์ยังมีการแชร์ภาพผู้เสียชีวิตในเหตุการณ์ซึ่งก็เป็นการนำเสนอที่ไม่ได้คำนึงถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้เสียชีวิตเช่นเดียวกัน (“เปิดใจ! คนถ่ายภาพนักข่าว CNN ปืนรื้อ ”, 2565)

การนำเสนอเนื้อหาที่ละเมิดหรือไม่เคารพถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่นไม่ว่าผู้กระทำจะกระทำไปโดยรู้ตัวหรือไม่รู้ตัวต่างก็ได้สร้างบาดแผลทางใจให้เกิดขึ้นกับผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพราะมนุษย์ทุกคนควรได้รับสิทธิเสรีภาพ การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ซึ่งกันและกัน ไม่ควรมี

ผู้ใดถูกเอารัดเอาเปรียบจนเกิดความกดดันและทำลายความเป็นมนุษย์ภายในจิตใจ จนไม่สามารถยับยั้งความรู้สึกผิดชอบชั่วดีได้

ทว่าไม่ใช่สื่อจะมีแต่ความเลวร้ายในการละเมิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ เนื่องจากอย่างน้อยก็มีสื่ออยู่กลุ่มหนึ่งที่เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ อาทิ มิวสิกวิดีโอของศิลปินจำนวนหนึ่งที่พยายามสะท้อนถึงประเด็นการเคารพหรือให้คุณค่าต่อความเป็นมนุษย์ ซึ่งนับได้ว่าเป็นเรื่องที่สำคัญอย่างมากต่อการอยู่ร่วมกันในสังคม ในปัจจุบันการผลิตมิวสิกวิดีโอไม่เพียงแต่มีความหลากหลายมากขึ้นด้วยเทคโนโลยีการสื่อสารที่มีความทันสมัยและพัฒนาอย่างรวดเร็ว แต่การนำเสนอและถ่ายทอดเรื่องราวต่าง ๆ ในมิวสิกวิดีโอก็มีความหลากหลายมากขึ้น โดยจะพบได้ว่ามิวสิกวิดีโอของไทยส่วนหนึ่งเริ่มมีการนำเสนอหรือเล่าเรื่องราวต่าง ๆ ที่เป็นประเด็นที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งแตกต่างจากในอดีตที่มิวสิกวิดีโอจะสนใจอยู่กับการเล่าเรื่องในประเด็นความรัก คู่รัก และความทุกข์ของการมีความรัก ตัวอย่างหนึ่งของมิวสิกวิดีโอที่นำเสนอและถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นประเด็นเชิงสังคมคือมิวสิกวิดีโอเพลงบังขายถั่ว – [Official MV] (36,037,373 views Aug 4, 2020) ของ TaitosmitH ซึ่งมิวสิกวิดีโอนี้ได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผู้ชายเชื้อสายอินเดียที่มีสีผิวดำ ทำอาชีพขายถั่ว เดินเข้าไปในร้านเหล้าแห่งหนึ่งในประเทศไทย เพียงเพื่ออยากขายถั่ว แต่กลับไม่ได้รับการเห็นถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดนรังเกียจเหยียดหยามดูหมิ่น ทั้งนี้ในเนื้อหาของเพลงก็มีการเล่าถึงผู้ชายขายถั่วที่สอแตรกรรเชียงการโดนไล่และการเสียศีลสังคมอยู่ในตัวบทเพลงอย่างลึกซึ้ง ดังเนื้อเพลงที่ว่า

“คนไทยชอบกินถั่วบังฟรี บอกไม่มีเงินมีปัญหาก็เปล่า บังส่งยิ้มให้ทุกคนแต่ไม่มีใครเคยสนใจ น้อยคนสนใจ เจ็บก็ทนเหนื่อยก็ยอมบังจะขาย ไปไกล ๆ ไ้บัง บังทำผิดอะไร ช่วยบังหน่อยได้ไหมเศษเงินเศษทานที่คุณนั้นมี แกเป็นแค่คนหลบหนี เข้ามาข้างใน ในประเทศที่มีศักดิ์ศรี แกอย่าอวดดี สีเสื้อก็กรัง สีหน้าก็ดำ ไปไกล ๆ สันตินไ้บัง น่ารำคาญไ้บัง บังไม่ได้อะไร โปรดเห็นใจยังงั้ไ้บัง แค่มั้ก็กะตั้งค์ อาจจะทำให้ลูกไ้บังคนนี้ วันนี้ได้เรียนหนังสือ หากไม่มากเกินไปบังขอ”

นอกจากนี้ยังมีตัวอย่างเพลง ยั้ม (Pretend) - โอ๊ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล [Official MV] (31,699,888 views Premiered Sep 30, 2020) ซึ่งมิวสิกวิดีโอนี้ได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับคนแคะตัวเล็กที่แสดงตลกเป็นอาชีพในร้านคาเฟ่ โดยขณะที่เค้าแสดงตลก ก็จะมีการเหยียดความเป็นมนุษย์ โดยการโดนใส่ปดกคอกและเล่นตลก เพื่อเรียกเสียงหัวเราะของคนในร้าน แต่หลังจากแสดงเสร็จจะเป็นภาพตัวละครปาดน้ำตาร้องไห้อยู่หลังเวทีหน้ากระจกแตงหน้า ในขณะที่เดียวกันเนื้อเพลงที่ศิลปินร้องก็สื่อความหมายที่ลึกซึ้งทำให้รู้สึกอินกับบทบาทของตัวละครหลัก เช่น ท่อนกลางหรือฮุคที่ว่า

“ยืมให้คนทั้งโลกร้องให้กับตัวเอง ช่างนอกดูเหมือนเก่งโปรดเห็นข้างใน”

ท่อนฮุคนี้เป็นท่อนหลักที่สัมพันธ์กับภาพประกอบมิวสิกวิดีโอ ที่ทำให้คนดูรู้สึกถึงความเป็นมนุษย์ของคนแคะที่มีความรักและรู้สึกเจ็บปวดเช่นเดียวกับมนุษย์คนอื่น หรือเพลง JAZZADD [Official MV] ศิลปิน แจ๊สแอ๊ด - Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว (56,064,711 views 29, Mar 2021) ที่มิวสิกวิดีโอนี้ได้บอกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับผู้คนที่ยากลำบากในเมืองใหญ่ ชายของริมถนน กวาดขยะ ขับรถเมล์ ประกอบอาชีพต่าง ๆ ที่ไม่ได้ใส่สูทผูกเนคไท เป็นเพียงคนธรรมดาที่หาเช้ากินค่ำเกิดมาไม่ได้ร่ำรวย โดยในเพลงได้ถ่ายทอดความรู้สึกเหลื่อมล้ำในสังคมที่มีมานานผ่านการเล่าให้เห็นว่าคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้นไม่ได้อยู่ที่ฐานะหรืออาชีพ พร้อมสอดแทรกเรื่องราวเสียดสีสังคมในปัจจุบัน ดังเนื้อเพลงที่ว่า

“ไม่ใช่ลูกเศรษฐี ชีวิตฉันต้องดิ้นรน เดี๋ยวบนถนน อัจฉาคนร่ำรวย เพชรนิลจินดา ซุปเปอร์คาโตรสวอย ไอฉันทโคตรชวย เลือกเกิดมาจน บ้านคนอื่นใหญ่โตมโหฬาร บ้านฉันแคบปั๊บ คนงานสร้างจากลังกะลี คนรวยกระชากกัน กังวาลทั้งปฐพี คนจนตะโกนทั้งที ไยไม่มีใครฟัง ลองจับหัวใจ นั้นใจยังไม่หยุดเต้น มันยังเต้นตุบตบนี้แหละความหวัง บางทีเบื่องบนอยากลองของเราบ้าง ก็ช่างหัวมัน กัดฟันก้าวต่อไป เจ็บหรือจนอย่าบ่นเบื้อยอ้อท้อ ถึงน้ำตาคลอ บอกไปเลยยังไหว ลุยพร้อมชน ไม่ต้องสนหน้าไหน เพราะใจก็ยังได้อยู่ ตื่นทุนต่ำใครว่าดีไม่ได้ แม้นปายจนตะวันทองแสง คนรวยไม่เข้าใจหรอก มาม่ายังแพง ร่างกายหมดแรง ใจตะแบงว่าได้อยู่ แม้ขัดสนไม่เคยโทษพ่อแม่ แม้ย่ำแย่ไม่เคยโทษฟ้าดิน ถึงเราเป็นไก่ทายนในชนกบิน พุดผดผินทั้งที่กูบินไม่ได้”

จากตัวอย่างข้างต้นจะเห็นได้ว่ามิวสิกวิดีโอน่าจะไม่ใช่สื่อที่เสพเพื่อความบันเทิงเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นสื่อหนึ่งที่สามารถใช้เพื่อบอกเล่าเรื่องราว การสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านเนื้อเพลงและการเล่าภาพที่ถูกถ่ายทอดผ่านมิวสิกวิดีโอหรือภาพยนตร์สั้นประกอบเพลงได้อย่างมีความเป็นศิลปะเพื่อเสียดสีสังคมและเกิดการตั้งคำถามกับคนฟังถึงการด้อยคุณค่าของผู้อื่น อีกทั้งเมื่อพิจารณาเรื่องราวที่ถูกนำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ก็กลับพบว่าเรื่องราวส่วนใหญ่ที่ถูกบอกเล่าเป็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบ ทั้งนี้สุริชัย หวันแก้ว (2546, น. 10-13) ระบุว่าในมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ความเป็นคนชายขอบเป็นผู้ด้อยอำนาจ (the powerless) คนที่ตกเป็นเบี้ยล่าง (the subordinate) ของคนกลุ่มใหญ่ และคนยากไร้ (the have-nots) เป็นชาติพันธุ์คนกลุ่มน้อย เพศด้อย และไม่มีตำแหน่งแห่งที่ในสังคม จึงทำให้คนกลุ่มนี้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกีดกันเป็นคนชายขอบ อีกทั้งแทบจะเห็นได้ว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของคนเหล่านี้เท่ากับศูนย์ โดยนักสังคมศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ได้มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบ ที่เรียกรวม ๆ กันว่า “คนที่ถูกกดทับไว้” ซึ่งก็คือชาติพันธุ์คนกลุ่มน้อย ผู้หญิง คนพิการ

กลุ่มรักร่วมเพศ และชาวไร่ชาวนา อีกทั้งคนเหล่านี้มักจะถูกกีดกันหรือเปียดเบียนจากสังคมใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นในบริบทของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมือง สิ่งแวดล้อม และลักษณะทางภูมิศาสตร์ ที่ห่างไกลศูนย์กลางเมืองใหญ่การปรากฏของคนกลุ่มนี้ในมิวสิกวิดีโอที่กล่าวไปข้างต้นสะท้อนถึงการที่คนกลุ่มนี้ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยตรง ทั้งที่ความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าสากลหรือวัตถุ ในทางกฎหมายอย่างหนึ่งซึ่งต้องให้การรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ดังนั้นการศึกษาถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏหรือถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจเป็นอย่างยิ่ง อีกทั้งหากขยายขอบเขตการศึกษาไปสู่การให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้รับสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนกลุ่ม Gen Z ก็ยิ่งทำให้เข้าใจถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์และการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้อย่างชัดเจนมากขึ้น เนื่องจากพวกเขาเหล่านี้จะยังคงเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต และจะเป็นผู้สร้างความยั่งยืนให้กับประเทศและโลกของเราในอนาคต (Rosenberg, 1979 อ้างอิงในปรกรณ์ เชื้อแก้วจิตตา, 2559, น. 28-29)

ทั้งนี้เอกรินทร์ ศิริรัตนชัย (2021, น. 387) กล่าวถึงพฤติกรรมของเยาวชนไทยกลุ่ม Gen Z ว่าเป็นกลุ่มที่เติบโตพร้อมกับเทคโนโลยีการสื่อสารและอินเทอร์เน็ตที่มีความเร็วรอบตัวถูกพัฒนาอย่างต่อเนื่องและสามารถที่จะติดต่อสื่อสารสนทนาตอบโต้ได้ทันที การสื่อสารระหว่างกลุ่มคนส่วนใหญ่เป็นการสื่อสารบนหน้าจอมือถือหรือคอมพิวเตอร์แทนการเจอหน้าและพูดคุยกัน ในปี 2564 กลุ่มคน Gen Z จะกลายเป็นกลุ่มประชากรที่ค่อนข้างใหญ่ในภูมิภาคอาเซียน โดยคิดเป็นร้อยละ 24 ของจำนวนประชากรทั้งหมดและจะกลายมาเป็นกลุ่มหลักในอนาคตต่อไป เด็กในยุคนี้จะจินตนาการไม่ได้เลยว่าถ้าหากไม่มีโลกอินเทอร์เน็ตจะอยู่เช่นไร สมาร์ทโฟนเป็นอวัยวะส่วนหนึ่งของชาว Gen Z เรียกว่าเป็น Digital in their DNA คนกลุ่มนี้จะรับข้อมูลข่าวสารอย่างรวดเร็วและทันโลก วิเคราะห์เรื่องราวต่าง ๆ ตัดสินใจทำอะไรอย่างรวดเร็วโดยไม่ชอบการรอคอย แต่จะเป็นคนที่กังวลมากในเรื่องของอนาคต เพราะมักจะศึกษาหาข้อมูลมาเปรียบเทียบและป้องกัน เช่น ทำงานอะไรจะดีกับชีวิตในอนาคต อาชีพอะไรจะเป็นอาชีพที่ดีที่สุดในอนาคตที่จะทำเงินให้ได้มากกว่า เป็นคนที่เปิดกว้างในการยอมรับความคิดเห็นที่แตกต่างของผู้อื่น มีแนวโน้มในการเข้าใจและปรับทัศนคติได้ดีขึ้น ไม่แบ่งแยกชนชั้น สีผิว เพศ ศาสนา และประเพณีที่มีความแตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ อีกทั้งยังมีแนวโน้มที่จะเป็นมนุษย์ที่มีการทำงานมากกว่าหนึ่งงานขึ้นไป ทั้งนี้จากปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นอย่างมากมายในปัจจุบันนั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่ม Gen Z ค่อนข้างให้ความสำคัญกับคุณค่ากับตัวเอง สังคม และครอบครัว

นอกจากนี้สถาบันวิจัยความเป็นอยู่ฮาคุโฮโด อาเซียน (Hakuhodo Institute of Life and Living ASEAN: HILL ASEAN) สํารวจพบว่ากลุ่มคน Gen Z มีความสนใจในประเด็นเกี่ยวกับสิทธิและสังคม กลุ่มคน Gen Z ต้องการแก้ไขปัญหาสังคมและให้คุณค่าของชีวิต ความปรองดอง และการทำงานร่วมกัน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 1.3

ความสนใจในประเด็นสังคมของกลุ่มคนในสังคมเจาะลึกพฤติกรรม Gen Z

หมายเหตุ. ภาพแสดงผลความสนใจเจาะลึกพฤติกรรม Gen Z. จาก สถาบันวิจัยความเป็นอยู่ฮาคูโฮโด เอเชีย, โดย HakuHodo Institute of Life and Living ASEAN : HILL ASEAN, 2021, (<https://www.thumbsup.in.th/consumer-genz-marketing>)

ทั้งนี้คนกลุ่ม Gen Z เป็นกลุ่มคนที่มีความกังวลเกี่ยวกับชีวิตและอนาคต และต้องการแก้ไขปัญหาสังคม เพราะคนกลุ่มนี้อยู่ในสังคมที่ค่อนข้างมีปัญหาทั้งความกังวลด้านการเมือง สังคม และเศรษฐกิจ ความไม่เท่าเทียมกันในสังคม สิ่งสำคัญที่พวกเขาสนใจและต้องการขับเคลื่อนคือ ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนและปัญหาโรคระบาดที่เกิดขึ้น นอกจากนี้เยาวชนกลุ่ม Gen Z เป็นกลุ่มหนึ่งที่ทำให้ความสนใจในการฟังและเสพมิวสิกวิดีโอ โดยจะให้ความสนใจต่อมุมมองในการเล่าเรื่อง ภาพ และเสียง รวมถึงมักจะมีการรีวิวบอกต่อเพื่อน ๆ ในกลุ่มสังคม

จากข้อมูลข้างต้นที่กล่าวมาทั้งหมด ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาถึง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” โดยการวิเคราะห์การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ว่าเป็นอย่างไร เพื่อพิจารณาว่าโลกความหมายของความเป็น

มนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอมีลักษณะเช่นใด และเพื่อพิจารณาว่าผู้รับสารที่รับชมมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ ให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างไร สอดคล้องกับที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอหรือไม่

1.2 ปัญหานำการวิจัย

1.2.1 การสื่อสารเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอเป็นอย่างไร

1.2.2 การให้ความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในผู้รับสารเยาวชนกลุ่ม Gen Z เป็นอย่างไร สอดคล้องกับความหมายที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอหรือไม่อย่างไร และผู้รับสารให้ความหมายคุณค่าความเป็นมนุษย์จากชุดความคิดใด

1.3 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.3.1 เพื่อศึกษาการสื่อสารเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ

1.3.2 เพื่อศึกษาการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z เป็นอย่างไร สอดคล้องกับความหมายที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอหรือไม่อย่างไร จากชุดความคิดใด

1.4 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ให้ความสนใจศึกษาถึง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” ดังนั้นผู้วิจัยจะศึกษาเฉพาะมิวสิกวิดีโอของศิลปินไทยที่มีการนำเสนอหรือสอดแทรกเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยจะศึกษาทั้งในส่วนของเนื้อเพลงและภาพที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ

สำหรับมิวสิกวิดีโอที่จะใช้ในการวิเคราะห์หัตถ์บทจะเป็นมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ได้รับความนิยมและมีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไป ที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 เนื่องจากเป็นช่วงที่มีเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับคุณค่าความมนุษย์ เช่น เหตุการณ์เด็กทีมหมูป่าติดถ้ำหลวงขุนน้ำนางนอนและได้รับการช่วยเหลือ เหตุการณ์ป่าทุบรถ เหตุการณ์กลุ่มศิลปินเพลงแร็ปปล่อยเพลงชื่อ “ประเทศกูมี” โดยมีเนื้อหาที่เข้มข้นในการวิจารณ์หลายปัญหาในสังคมไทย เกิดเป็นกระแสและเป็นวลีเด็ด ยอดวิวพุ่งสูงมากกว่า 50 ล้านวิว ซึ่งเป็นการเรียกร้องสิทธิเสรีภาพผ่านบทเพลง เหตุการณ์กราดยิงที่โคราช และการแพร่ระบาดของโควิด-19 ในประเทศไทย รวมถึงเหตุการณ์การเสียชีวิตของดาราสาวแตงโม นิดา ทั้งนี้มิวสิกวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวข้องกับความเป็นมนุษย์ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 จากการศึกษามีประมาณ 30 เพลง ได้แก่

1. แต่งกับเขี้ยว (TaitosmithH)
2. บังขายถั่ว (TaitosmithH)
3. โคโยตี้ (TaitosmithH)
4. สองใจ (ดาเอ็นโดฟิน)
5. คนละชั้น (เจ้านาย)
6. ทรงอย่างแบด Bad Boy (Paper Planes)
7. 24พฤษภา (แจ๊สสปุ๊กนิกปาปิยองกุก ๆ)
8. Hello Mama (TaitosmithH)
9. ลืมไป (WANYAi แวนใหญ่ |Blind Feat. ปู่จ่าน ลองไม้ค์)
10. JAZZADD (Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว)
11. True Love (Nunew Ost.To Sir, With Love เพลงจากละครคุณชาย)
12. ยิ้ม (ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล)
13. เดือนชนเดือน (โจอี้-ป๊อบปองกูล)
14. Amazing Thailand (TaitosmithH)
15. ไอ้สอง (TaitosmithH)
16. เสือกัก (TaitosmithH)
17. รจนาเอ๋ย (จีว สกุนชัย)
18. ก่อน (The Darkest Romance)
19. ความเขี้ยว (The Darkest Romance)
20. ลูกสบายดี (ก้องห้วยไร่)
21. อยากมีก็ต้องสร้าง (นิวพงศกร)
22. เสาลักของบ้านแรงงานของนาย (เปียร์ พร้อมพงษ์)
23. บางกอก เลกาซี่ (Youngohm)
24. ปฏิรูป (Rap Against Dictatorship)
25. เหตุด่วน (TangBadVoice)
26. พ่อแม่สร้างให้ (โอ้ ตะวัน)
27. ดวงเดือน (โจอี้)
28. เมฆาจะกลับไป (โจอี้ x TaitosmithH)
29. ฝืนมัน (TaitosmithH)
30. ความหมาย (Bodyslam)

จากข้อมูลข้างต้นผู้วิจัยคัดเลือกเฉพาะมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ได้รับความนิยมและมีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไป มาจำนวน 7 ชิ้น ได้แก่

1. แต่งกับเขียว - TaitosmithH [Official MV] (107,826,701 views Jun 18, 2019)
2. บังชายถั่ว - TaitosmithH [Official MV] (36,037,373 views Aug 4, 2020)
3. โคโยตี้ - TaitosmithH [Official MV] YUPPI! (31,306,143 views Mar 22, 2022)
4. Hello Mama - TaitosmithH [Official MV] (63,148,258 views Mar 24, 2020)
5. True Love - Nunew [OFFICIAL MV] (Ost.To Sir, With Love) (เพลงจากละครคุณชาย) | one31 (36,316,250 views Premiered Sep 16, 2022)
6. ยืม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อปปองกุล [Official MV] (31,699,888 views Premiered Sep 30, 2020)
7. JAZZADD ศิลปิน [แจ๊สแอ๊ด] - Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV] (56,064,711 views Mar 29, 2021)

1.5 นิยามศัพท์

1.5.1 มิวสิกวิดีโอที่สื่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ คือมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเนื้อเพลงและภาพประกอบเพลงที่ได้รับความนิยมและมีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไป ที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565

1.5.2 คุณค่าความเป็นมนุษย์ หมายถึงคุณค่าพื้นฐานที่มนุษย์ทุกคนควรมีเพื่อความเข้าใจคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยทั่วกัน ที่มาจากชุดความคิดที่มีความหลากหลาย ทั้งชุดความคิดของกฎหมายศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่เป็นคุณค่าสากล ชุดความคิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ในพุทธศาสนา และชุดความคิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ในโลกตะวันตก โดยใช้เกณฑ์การวัดความเข้าใจคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้ดังต่อไปนี้

1) มนุษย์ต้องได้รับความยุติธรรมทางกฎหมายเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์ โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ ที่เป็นสากล

2) มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน มีอิสระ มีสิทธิในความเสมอภาคในการแสดงออกทางความคิด และการแสดงออกทางการเมืองโดยปราศจากอาวุธ และการทำร้ายผู้อื่น

3) มนุษย์ย่อมไม่แบ่งแยกความแตกต่างของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา และอื่น ๆ อีกทั้งมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับจากสังคมและรับรู้ถึงคุณค่าในตนเองและเห็นคุณค่าผู้อื่น

4) มนุษย์มีสิทธิในการมีคุณภาพภาพชีวิตที่ดีและมีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นการที่จะทำให้สังคมสร้างความเข้าใจคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

5) มนุษย์มีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

1.5.3 กลุ่มคนชายขอบ หมายถึงกลุ่มคนที่เสียเปรียบกลุ่มคนส่วนใหญ่ในสังคมในทางมิติด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ความเป็นคนชายขอบ เป็นผู้ด้อยอำนาจ (the powerless) คนที่ตกเป็นเบี้ยล่าง (the subordinate) ของคนกลุ่มใหญ่ และคนยากไร้ (the have-nots) เป็นชาติพันธุ์คนกลุ่มน้อย ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ผู้อพยพลี้ภัย ชาวสลัม คนไร้บ้าน คนไร้รัฐไร้สัญชาติ คนยากจน คนจนที่อาศัยในเมืองใหญ่ กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ เพศด้อย ผู้หญิง คนพิการ กลุ่มรักร่วมเพศ และชาวไร่ชาวนาในชนบท คนยากจนและไม่มีตำแหน่งแห่งที่ในสังคม ผู้สูงอายุ คนที่มีเพศวิถีทางเลือก พนักงานขายบริการ แรงงานข้ามชาติ แรงงานไร้ทักษะฝีมือ แรงงานนอกระบบ แรงงานเหมาช่วง แม่บ้าน ร้อน พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้สูงอายุ และผู้ติดยา คนรักเพศเดียวกันที่ถือเป็นคนชายขอบในสวัสดิการของรัฐในสังคมไทย ทั้งนี้ในแง่ของชาติพันธุ์ ผิวพรรณ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคมทำให้คนกลุ่มนี้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกีดกันเป็นคนชายขอบหรือ “คนที่ถูกกดทับไว้” คนเหล่านี้มักจะถูกกีดกันหรือเบียดเบียนจากสังคมใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นในบริบทของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองสิ่งแวดล้อม จะเห็นได้ว่าคนกลุ่มนี้ถูกกลืนคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยตรง

1.5.4 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ นำเสนอหมายถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ในมิวสิกวิดีโอ ได้แก่

1) การได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย

2) การได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด โดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกาย

3) การไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น

4) การได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5) การมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพรวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกาย
จิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

1.5.5 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ หมายถึงทิศทางการนำเสนอ
ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งบทเพลง ซึ่งมี 3 แนวทาง ดังนี้

1) การนำเสนอเชิงบวกคือการนำเสนอในลักษณะของการให้กำลังใจและให้
คุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่บวก

2) การนำเสนอเชิงกลางคือการนำเสนอในลักษณะให้กำลังใจและให้คุณค่าความ
เป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่บวกขณะเดียวกันก็มีการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์
ร่วมด้วย

3) การนำเสนอเชิงลบคือการนำเสนอที่มีลักษณะลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์
กับตัวแสดงในแง่ลบทั้งบทเพลง

1.5.6 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ หมายถึงองค์ประกอบการเล่า
เรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมายใน
มิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

1.5.6.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่อง ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดงที่ถูก
นำเสนอ มุมมองการเล่าเรื่อง สัญลักษณ์พิเศษ

1) แก่นเรื่อง (Theme) หมายถึงแนวคิดหรือประเด็นหลักของเรื่องที่
ผู้ผลิตต้องการจะสื่อสาร และเป็นแก่นที่ผู้รับชมจะได้รับหลังจากดูจบ

2) โครงเรื่องหมายถึงการเล่าเรื่องที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอเป็นการดำเนิน
เรื่องตั้งแต่จุดเริ่มต้น จุดกลางของเรื่องที่เป็น จุดหักมุมหรือจุดสำคัญ (Climax) และจุดจบที่เป็นจุด
คลี่คลายของเรื่อง

3) ฉาก (Setting) หมายถึงสถานที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ได้แก่ พื้นที่
สาธารณะคือฉากที่มีผู้คนสามารถเห็นได้โดยไม่มีอะไรปิดบังไว้ ผู้คนสามารถเห็นการถูกลดทอนคุณค่า
ผู้อื่นได้ในที่นั้น ๆ และพื้นที่ส่วนตัว หรือพื้นที่ปิดที่มีตัวแสดงเพียง 1-2 คนหรือเป็นกลุ่มเล็ก แต่เป็น
พื้นที่ปิดที่ผู้คนอื่น ๆ ที่ไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่สามารถเห็นการกระทำได้

4) ตัวแสดงหลักที่มีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ หมายถึง
ตัวแสดงที่มีความเป็นชายขอบและไม่เป็นชายขอบในเรื่อง เพศที่ปรากฏเป็นเพศหญิง เพศชาย หรือ
เพศทางเลือกในมิวสิกวิดีโอ อาชีพตัวแสดงในเรื่อง และระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ที่มี
ลักษณะ 3 สถานะที่สามารถปรากฏได้ในเรื่อง คือ ระดับชนชั้นสูง ชนชั้นกลาง หรือชนชั้นล่าง

5) มุมมองการเล่าเรื่องหมายถึง (Point of view) เป็นการนำเสนอ มุมมองความคิดความเชื่อของผู้เล่าในการเล่าเรื่องที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

6) สัญลักษณ์พิเศษหมายถึงสัญลักษณ์ทางภาพและสัญลักษณ์ทางเสียง ที่ปรากฏในการเล่าเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ทางภาพคือภาพที่เป็นการเล่าเรื่องโดยการถ่ายทอด สัญลักษณ์โดยใช้สี โทน และวัตถุหรืออุปกรณ์ใช้แทนการสื่อภาพให้ผู้รับชมเข้าใจและเปรียบเทียบ ในความหมายที่ต้องนำเสนอ

2. สัญลักษณ์ทางเสียงคือเป็นการเล่าเรื่องโดยใช้เสียง เนื้อร้อง ทำนองในการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์หรือเสียงเทคนิคประกอบพิเศษที่ช่วยสื่อสารให้ผู้รับชมเข้าใจและเปรียบเทียบความหมายที่ต้องการนำเสนอในเรื่อง

1.5.6.2 รูปแบบการนำเสนอหมายถึงรูปแบบในการผลิตมิวสิกวิดีโอซึ่งมี 5 รูปแบบ ดังนี้

1) การแสดงของศิลปิน (Performance) คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารการแสดงเป็นหลัก มีการเล่าเรื่อง และโครงสร้างของการเล่าที่ไม่ซับซ้อน จะเป็นการเล่า ภาพนักร้องและนักดนตรีของศิลปินในวงขึ้นร้องเพลงอยู่บนเวที หรือสถานที่ใดที่หนึ่งที่กำหนดลงไป ในฉากเพื่อเน้นให้ผู้ชมรู้จักศิลปินผ่านมิวสิกวิดีโอที่ถ่ายทอด

2) การเรื่องเล่า (Narrative) คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่มีการเล่าเรื่อง ผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่องเป็นการสื่อสารเรื่องราว โดยจะมีการเล่าผ่านเนื้อหาของเพลงเพื่อสื่อสาร ความหมายที่ต้องการจะสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ

3) เพลงประกอบทำเต้น (Conceptual) คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอจะ นำเสนอผ่านจังหวะทำเต้น หรือเป็นดนตรีภาพ (Visual Music) ที่มีการใช้เทคนิคของดนตรีผ่านการ ลำดับเรื่องราว (editing) และภาพลักษณ์ (Images)

4) เนื้อเพลงภาพประกอบ (Audio) คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่จะ นำเสนอเฉพาะเนื้อเพลงประกอบเพลง ไม่มีการเล่าเนื้อหาเรื่องราวหรือเล่าการแสดงใด ๆ จะเป็นคลิป ที่จะนำเสนอแค่เนื้อเพลงเท่านั้น หรือภาพที่ขึ้นเป็นแค่ภาพปก หรือภาพประกอบอัลบั้ม รวมไปถึง ภาพการแสดงของศิลปินที่ไม่ใช่การแสดงสดด้วย

5) เพลงประกอบละคร (Soundtrack) คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอจะใช้ ภาพยนตร์หรือละคร มานำเสนอ โดยจะมีการเล่าเนื้อหาเฉพาะของภาพยนตร์หรือละครนั้น ๆ

1.5.6.3 วิธีการเล่าเรื่องหมายถึงการเล่าเรื่องต้องมีพลังมีศักยภาพในการ แพร่กระจายไปยังสื่ออื่น ๆ ได้มีพลังให้เกิดการแชร์และผลักดันให้เกิดการสร้างประสบการณ์ร่วมให้

ผู้คนอย่างลึกซึ้ง และด้วยเนื้อหาจะต้องจับความสนใจของผู้รับสารให้ได้ และต้องอาศัยเทคนิควิธีของการเล่าเรื่องเพื่อทำให้น่าสนใจและดึงดูดผู้ฟังได้ ดังนี้

1) เล่าเรื่องใช้อารมณ์ขัน (HUMOR) การเล่าเรื่องโดยใช้อารมณ์ขันเป็น การใช้วิธีการเล่าที่จะทำให้คนมีการติดต่อกัน (articulate) สามารถที่จะเกิดการแชร์ต่อกัน หรือเพิ่มความสัมพันธ์กับคนฟังที่ต้องการแชร์อีกด้วย

2) การเล่าแบบเสียดสีล้อเลียน (PARODY) การล้อเลียน เสียดสี มักใช้กับการเล่าเรื่องสะท้อนสังคม การเล่าให้ผู้รับสารเข้าใจ และผสมผสานองค์ประกอบของอารมณ์ขันกับสิ่งที่อ้างอิง (reference) อีกทั้งเล่าสิ่งที่ทำให้เกิดการล้อเลียนแบบมีคุณค่า ที่สามารถแสดงออกถึงประสบการณ์ที่มีส่วนร่วมด้วยกัน (shared experience) ใช้ประสบการณ์ดังกล่าวสร้างอารมณ์ขันด้วยกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องเล่า ทำให้ผู้รับสารเป็น “คนใน” เรื่องขำขันนั้น

3) การเล่าแบ่งปันจินตนาการ (SHARED FANTASIES) การเล่าสร้างจินตนาการให้เกิดการมีส่วนร่วมกัน ในสังคมแห่งการให้ ประสบการณ์ร่วม (shared experience) เช่น ค่านิยมร่วมกัน หวนคำนึงถึงอดีต ความหลงใหลในบางสิ่งร่วมกัน (common passions)

4) การเล่าเรื่องแบบน่าค้นหาหลักลับ (MYSTERY/INFORMATION SEEKING) ที่น่าสงสัยเป็นสิ่งที่ทำให้เนื้อหาสามารถแพร่กระจายได้รวดเร็ว เพราะมันกระตุ้น ให้คนหาข้อมูลเพิ่มเติม และค้นหาความจริง

5) การเล่าเรื่องเนื้อหาที่มีความขัดแย้งเนื้อหาของสารนั้น (TIMELY CONTROVERSY) การเล่าเรื่องโดยมีลักษณะเนื้อหาที่มีความขัดแย้งเนื้อหาของสารนั้นนำไปสู่การแสดงออกในความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันของผู้รับชม เช่น ค่านิยมบางอย่างในสังคม เพื่อสะท้อนสังคมสู่การถกเถียงในวงกว้าง

6) การเล่าเรื่องดึงดูดให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วม (UNFINISHED) การเล่าเรื่องให้เนื้อหาในการสื่อสารมีบางอย่างให้ผู้รับสารสามารถทำต่อหรือต่อเติมเพิ่มเติมได้ โดยเนื้อหา มักจะดึงดูดให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมหรือทำบางสิ่งบางอย่าง ขณะเดียวกันในการเล่ายังเป็นการสื่อสารเนื้อหาสารไปในตัวและแพร่กระจายเป็นวงกว้าง

7) การเล่าแบบการปล่อยข่าวลือ (RUMOR) วิธีการเล่าเรื่องโดยเนื้อหาที่นำเสนอแบบการปล่อยข่าวลือจะมีพลังในการสร้างความต้องการ (desires) และความกลัว (fear) ให้ผู้ที่ได้ฟังทำให้เกิดความสนใจและติดตามสืบหาความจริง

1.5.6.4. ลำดับในการสื่อความหมายหมายถึงมีการสื่อความหมาย 2 แบบ ดังนี้

1) การสื่อความหมายโดยตรง (Denotation) เป็นความหมายกลางที่คนทั่วไปเข้าใจ เช่น เสือ หมายถึงสัตว์สี่เท้าดุร้ายชอบกินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร

2) การสื่อความหมายโดยแฝง (Connotation) เป็นการสื่อความหมายโดยนัย มีการสื่อความหมายโดยใช้การเปรียบเทียบใช้สัญลักษณ์แทนการให้ความหมาย เช่น เสือนอนกิน ไม่ได้แปลว่าเสือที่อยู่ในป่าแต่ใช้เปรียบเทียบกับคนรวยที่มีชีวิตที่ดีมีเงินทองใช้จ่ายได้อย่างสะดวกสบาย

1.5.6 แบบแผนของการถอดรหัสความหมาย หมายถึงการถอดรหัสหรืออ่านความหมายจากแนวคิดที่ว่าในตัวเนื้อสารเองก็บรรจุความหมายที่หลากหลาย (Polysemy) ประสานกับแนวคิดเรื่องความเป็นอิสระของผู้รับสาร ทำให้เห็นว่าแบบแผนของการถอดรหัสเป็นรูปแบบ จำแนกได้ 3 รูปแบบ ดังนี้

1) Preferred Reading เป็นการถอดรหัสตามที่ผู้ส่งสารส่งมาให้ เช่น ในการรายงานข่าวว่าการหยุดงานประท้วงเรียกร้องเพิ่มค่าจ้างนั้นจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ ผู้รับสารก็จะคิดตามนั้น

2) Negotiated Reading เป็นการถอดรหัสโดยผสมผสานระหว่าง (Preferred Code) กับการนำเอารหัสที่ต่อต้านหรือปรับเปลี่ยนมาผสมด้วย การถอดรหัสแบบนี้จะทำงานผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น สร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาเอง สร้างข้อยกเว้น เช่น แม้ว่าการประท้วงเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ (Preferred Code) แต่เราก็มีสิทธิที่จะทำตามกฎหมาย (สร้างกฎเกณฑ์มาต่อรอง)

3) Oppositional Reading เป็นการถอดรหัสที่ผู้รับสารรู้ว่า (Preferred Code) คืออะไร แต่ก็คัดค้านไม่เห็นด้วย เช่น จากตัวอย่างข้างต้น หากกลุ่มผู้รับสารใช้รหัส (Oppositional Code) จะตีความว่า “เราจะต้องแยกระหว่างผลประโยชน์ของชาติกับผลประโยชน์ทางชนชั้นออกจากกัน” “เงินเพื่อเกิดขึ้นอยู่เสมอ แม้จะไม่มีการเพิ่มค่าจ้างก็ตาม”

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.6.1 เข้าใจในการสื่อสารเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ

1.6.2 เข้าใจการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่นในเยาวชนกลุ่ม Gen Z

1.6.3 เข้าใจถึงความสอดคล้องในการให้ความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายของผู้รับสารเยาวชนกลุ่ม Gen Z และชุดความคิดในการให้ความหมาย

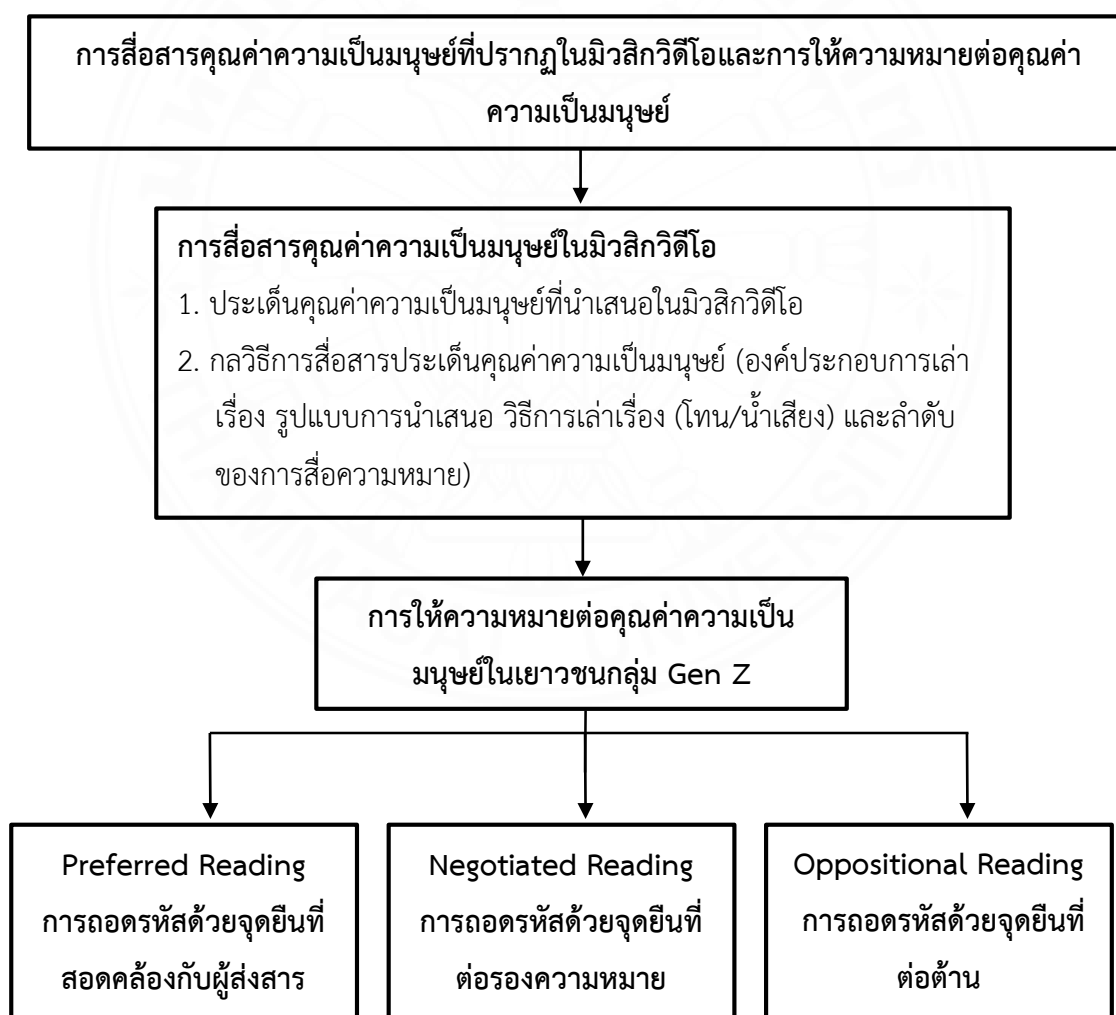
1.6.4 เป็นแนวทางสำหรับนักวิชาการในการสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

1.6.5 เป็นแนวทางสำหรับผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอและสื่ออื่น ๆ สามารถนำข้อมูลจากการวิจัยในครั้งนี้ไปใช้เป็นแนวทางในการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้

1.6.6 เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน และอื่น ๆ ในการกำหนดนโยบายในการวางแผนพัฒนาเนื้อหาประเด็นที่ช่วยส่งเสริมคุณค่าความเป็นมนุษย์และความเข้าใจคุณค่าของตนเองและมองเห็นคุณค่าของผู้อื่นในเยาวชนที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมในปัจจุบัน

1.7 กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้สามารถนำเสนอกรอบแนวคิดในการวิจัยได้ดังนี้

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้
ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” มุ่งเน้นพิจารณาการสื่อสารประเด็น
เนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ถูกถ่ายทอดผ่านบทเพลงและภาพที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอว่ามี
การนำเสนอในประเด็นใดและในลักษณะเช่นใด และเยาวชนกลุ่ม Gen Z รับรู้หรือให้ความหมายต่อ
คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโออย่างไร ดังนั้นเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้อย่างชัดเจน
ในเรื่องนี้ ผู้ศึกษาได้ใช้แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นกรอบในการศึกษาและแนวทางใน
การวิเคราะห์และอภิปรายผล ดังนี้

- 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์
- 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมิวสิกวิดีโอและการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ
- 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความหมาย
- 2.4 แนวคิดเกี่ยวกับคนชายขอบ
- 2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์
 - 2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาและการผลิตมิวสิกวิดีโอ
 - 2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อความหมายและการแปลความหมายจากมิวสิกวิดีโอ

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นที่จะศึกษาถึง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ
และการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” ดังนั้นแนวคิดสำคัญที่จะต้องทำความเข้าใจ
เกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในครั้งนี้ ได้แก่ นิยามความเป็นมนุษย์และคน และคุณค่าความ
เป็นมนุษย์

2.1.1 นิยามของมนุษย์และคน

การที่จะทำความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ได้ดีก็จะต้องเข้าใจในประเด็น
เรื่องของมนุษย์ ความแตกต่างระหว่างมนุษย์และคน ทั้งนี้วอร์เรน พันธุมธธา (2544, น. 378) ระบุ
ว่ามนุษย์เป็นสัตว์ที่รู้จักใช้เหตุผล เป็นสัตว์ที่มีจิตใจสูง มักใช้ในความหมายที่ต่างกับสัตว์และพืช และ

คนเป็นคำที่ใช้แทนชื่อเรียกสิ่งต่าง ๆ ในกรณีที่มีคำขยายปรากฏร่วมด้วยคน อีกทั้งใช้แทนการเรียกแก่ มนุษย์ ด้านพระธรรมโกศาจารย์ (เงื่อม) (2555, น. 9) กล่าวว่ามนุษย์คือผู้ที่มีใจสูง ชนิดที่กิเลส ตัณหา อุปทาน อันเป็นเหตุที่เกิดทุกข์ท่วมทับไม่ได้ เมื่อท่วมทับไม่ได้ผู้ที่มีใจสูงก็เป็นผู้ชนะทุกข์หรือปราศจาก ทุกข์โดยสิ้นเชิง ดังนั้นสิ่งที่ดีที่สุดในที่มนุษย์เราควรจะได้ นั่นก็คือความไม่มีทุกข์โดยเป็นมนุษย์ให้สมบูรณ์ นั้นเอง

ขณะที่สมบัติ อารังธัญวงศ์ (2546 อ้างถึงในพระครูสุธรรมกิจโกศล สุพัฒน์, 2018, น. 5-7) กล่าวว่าอริสโตเติลมีแนวคิดหรือทัศนะเกี่ยวกับสังคมว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคม (Social animal) โดยธรรมชาติของมนุษย์แล้วนั้น มนุษย์ต้องมีการอยู่ร่วมกับผู้อื่น มีชีวิตสัมพันธ์กันในการอยู่ ร่วมกับคนอื่น ๆ มนุษย์อยู่อิสระตามลำพังคนเดียวไม่ได้ เพราะจะไม่เกิดเป็นสังคม อริสโตเติลยังย้ำอีก ด้วยว่าไม่มีมนุษย์ที่โดดเดี่ยวในโลก เพราะสืบเชื้อสายต่อกันมา มนุษย์ที่โดดเดี่ยวไม่สามารถปกป้อง ตัวเองและหาเลี้ยงชีพของตนเองได้นาน ไม่มีความคิดและสติปัญญากำลังใจที่เพียงพอ ดังนั้นมนุษย์จึง รวมตัวกันตั้งรัฐหรือสังคมขึ้นมา จากนั้นรัฐหรือสังคมจึงเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับมนุษย์ ถ้าไม่มีสังคมหรือ รัฐ มนุษย์จะไม่ต่างจากสัตว์ป่า ดังนั้นสิ่งที่มนุษย์ควรจะต้องเข้าใจรวมถึงสิ่งที่ต้องได้รับจากรัฐมีดังนี้

1. มนุษย์ควรได้รับการศึกษา เพราะสังคมและรัฐมีหน้าที่ให้การศึกษาแก่ มนุษย์และพลเมืองทุกคนในรัฐในสังคมนั้น ในด้านของการศึกษาสังคมมีหน้าที่รับผิดชอบต่อมนุษย์ พลเมือง หรือคนในรัฐทุก ๆ คนโดยไม่มีการเลือกวรรณะหรือชนชั้นทางสังคม เพราะพลเมืองทุกคน จะต้องได้รับความเท่าเทียมซึ่งกันและกัน โดยไม่มีการปล่อยปละละเลย หรือด้อยค่าทางการศึกษาต่อ คนในสังคมหรือพลเมืองเด็ดขาด ฉะนั้นแล้วหากพลเมืองได้รับการศึกษาที่ดีจะทำให้สังคมนั้นมีการ พัฒนาระบบต่าง ๆ และมีความเจริญก้าวหน้าของรัฐได้อย่างรวดเร็ว

2. มนุษย์จะเข้าใจภาษาเพื่อใช้ในการสื่อสาร เพราะการสื่อสารเป็นสิ่งสำคัญ อันดับหนึ่งในสังคมมนุษย์ การใช้ภาษาของมนุษย์เป็นธรรมชาติในการที่มนุษย์สื่อสารระหว่างมนุษย์ กับมนุษย์และมนุษย์กับรัฐในการสร้างสังคมเพื่อให้สังคมนั้นเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน มีการสร้างความ เข้าใจซึ่งกันและกันด้วยการใช้ภาษาในการสื่อสาร

3. ครอบครัวจะเป็นสังคมพื้นฐานที่มนุษย์จะรู้จักและเข้าใจสังคมของมนุษย์ มากขึ้น เพราะมนุษย์นั้นสร้างครอบครัวเพื่อช่วยกันในการแสวงหาปัจจัยในการดำรงชีพ อีกทั้ง ครอบครัวเป็นปัจเจกชนส่วนประกอบของรัฐเพื่อให้มีการขยายสังคมใหม่และครอบครัวที่มากขึ้น มีการรวมตัวเป็นหมู่คณะหมู่บ้าน ชุมชน เป็นเมือง อีกทั้งรวมกันเป็นประเทศชาติ เพราะครอบครัวเป็น สถาบันแรกที่ทำให้มนุษย์รู้จักสังคม

4. เมื่อมนุษย์มีครอบครัวก็เป็นความจำเป็นที่จะต้องมียุติธรรมและรัฐก็จะมี ความสำคัญต่อสังคมมนุษย์ด้วย ทั้งนี้อริสโตเติลกล่าวว่ารัฐสำคัญและจำเป็นในการดำรงชีพดำรงชีวิต

ของมนุษย์พลเมืองในรัฐ ด้วยมนุษย์เป็นสัตว์สังคมเราจะรู้จักการอยู่รวมกลุ่มเพื่อการจัดตั้งสังคมขึ้นมา ก็จริง แต่หากว่าไม่มีการจัดตั้งรัฐก็ไม่มีความหมาย

5. มนุษย์จะได้รับกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินและสมบัติ ทั้งนี้ฮิสโตเติลกล่าวว่าไม่ ว่าสังคมมนุษย์จะมีการศึกษา มีการใช้ภาษาสื่อสาร และมีรัฐไว้เป็นที่พึ่งพา สิ่งที่สังคมมนุษย์ขาดไม่ได้ คือกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินของตน เพราะทรัพย์สินก่อให้เกิดประสิทธิภาพในการใช้ชีวิต การทำงาน ทรัพย์สินก่อให้เกิดความเพลิดเพลินยินดีต่อชีวิต หากไม่มีทรัพย์สินมนุษย์จะไร้ซึ่งความสุขความ ยินดี

6. มนุษย์จะมีความสัมพันธ์ของสถาบันครอบครัว เป็นความสัมพันธ์ระหว่าง สามีกับภรรยา บิดากับบุตรธิดา มารดากับบุตร และนายกับคนใช้หรือข้าทาสบริวาร

7. มนุษย์จะได้รับความเป็นพลเมืองจากรัฐ ทั้งนี้พลเมืองของรัฐเป็นบุคคลที่มี สิทธิและหน้าที่ในส่วนของการเมืองการปกครองของรัฐที่ถือกำเนิดและอาศัยอยู่

8. มนุษย์จะต้องได้รับสิทธิทางการเมืองการปกครอง โดยพลเมืองของรัฐเป็น บุคคลที่มีสิทธิมีส่วนในการปกครองของรัฐที่อาศัยอยู่ พลเมืองหรือประชาชนสามารถจัดตั้งรัฐบาล เพื่อ ปกครองรัฐ

ขณะที่พระสุวณฺ์ สุกิตโต สายสุวรรณ (2565, น. 2-15) นักวิชาการอิสระกล่าว ไว้ว่าคุณธรรมเป็นรากฐานสำคัญในการพัฒนาคนและแก้ปัญหาของสังคมไทยที่พบเจอในทุกวันนี้ มนุษย์เมื่อมีคุณธรรมคือมีหลักปฏิบัติตนขั้นพื้นฐานเพื่อควบคุมพฤติกรรมทางกาย วาจา ให้ตั้งอยู่ใน ความดีมีความปกติสุข และไม่เบียดเบียนเพื่อนมนุษย์ซึ่งกันและกัน ในสังคมมนุษย์มีคุณธรรมแตกต่างกัน มีทั้งดีเลวและไม่ดี หลายสิ่งนี้ประกอบขึ้นภายหลังจากเกิดมาคือจากสภาพแวดล้อม การอบรม เลี้ยงดู กรอบประเพณี สังคมมนุษย์ทุกคนต่างมุ่งเพื่อหาความสมบูรณ์แบบที่สุด เป็นสิ่งที่อยู่ใน ความสามารถและสติปัญญาของมนุษย์ที่จะสามารถดำเนินไปได้ด้วยตนเอง มีความรับผิดชอบใน หน้าที่ต่อการเสริมสร้างชีวิตตนเองให้พัฒนาสูงขึ้นสู่ระดับที่ดีกว่าสูงกว่า แต่หากมนุษย์ขาดคุณธรรมใน ตนเองจะไม่สามารถพัฒนาตนเองให้ขึ้นสู่ความสมบูรณ์ของชีวิตได้

2.1.2 คุณค่าความเป็นมนุษย์

คุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นประเด็นสำคัญที่การศึกษาในครั้งนี้ให้ความสนใจ ดังนั้นเนื้อหาในส่วนนี้จะมุ่งทำความเข้าใจเกี่ยวกับแนวคิดในเรื่องนี้

2.1.2.1 นิยามความเป็นมนุษย์

ธรรมชาติของมนุษย์เป็นสัตว์สังคม อยู่ร่วมกันในสังคม มีการทำ ข้อตกลงกันในการอยู่อาศัยทั้งในครอบครัวและรัฐ มนุษย์พยายามรวมกลุ่มหรือเกาะกลุ่มกันอย่าง

เหนียวแน่นเพื่อที่จะดำรงชีวิตให้อยู่รอดโดยมิให้ขาดสายพันธุ์เผ่าพันธุ์ชาติของมนุษย์ ทั้งนี้ในประวัติศาสตร์ได้บันทึกไว้ว่าเริ่มแรกแล้ว สิ่งมีชีวิตที่อุบัติขึ้นมานั้นช่วยกันแก้ไขปัญหาดังต่อไปนี้ ประการแรกคือการแก้ไขปัญหากับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม ที่อยู่อาศัย และการเจ็บไข้ได้ป่วย เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อให้มีชีวิตรอดในการดำรงชีพ

นอกจากนี้การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญของความเป็นมนุษย์ เพราะสังคมให้การศึกษากับมนุษย์ การศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่จะต้องทำ สังคมมีหน้าที่ให้การศึกษากับมนุษย์พลเมืองในรัฐทุกคนในสังคม โดยไม่มีการเลือกวรรณะ หรือชนชั้นทางสังคม เพราะพลเมืองทุกคนจะต้องได้รับความเท่าเทียมซึ่งกันและกันโดยไม่มีการปล่อยปละละเลยหรือด้อยค่าทางการศึกษาต่อคนในสังคมหรือพลเมืองเด็ดขาด เพราะความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ประกอบด้วยการรู้จักตนเองและเข้าใจผู้อื่น มีจิตอาสา มีสุขภาพที่สมบูรณ์ทางร่างกาย จิตใจ และสุขภาพทางสังคม มีความสมดุลทางร่างกาย อารมณ์ และสติปัญญา รวมทั้งสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีเหตุผล

นอกจากนี้ธีรศักดิ์ อุ่่นอารมย์เลิศ จุริวรรณ จันทลา และเดชา ทวีไทย (2010) กล่าวถึงความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์คือการรู้จักและเข้าใจตนเองและผู้อื่น มีจิตใจที่อาสา มีความสามารถในการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สุขภาพกายใจ และสุขภาพทางสังคมสมบูรณ์ เพื่ก้าวสู่ความเป็นมนุษย์ รวมถึงการเป็นตัวอย่างที่ดีเท่ากับเป็นผู้เสริมสร้างความเป็นมนุษย์ให้ผู้อื่นอีกด้วย ทั้งนี้ในสิ่งแวดล้อมสภาพสังคมของการเป็นผู้ให้และการเป็นผู้รับที่ดีในสังคมจะทำให้เข้าใจและรู้จักตนเองอย่างถ่องแท้และเข้าใจในความแตกต่างระหว่างบุคคลในสังคมและมีสุขภาพทางสังคมที่ดีให้กับมนุษย์อีกด้วย

ขณะที่พระสุวณฺ์ สัจจิตโต สายสุวรรณ (2565, น. 10-15) นักวิชาการการอิสระกล่าวไว้ว่า “คุณธรรม” คือความเป็นมนุษย์ที่มนุษย์ทุกคนต้องใช้สติปัญญาที่มีมาควบคุมพฤติกรรมทั้งกายวาจาใจให้อยู่ในกรอบ คดีดี พุทธิ ทำดี เพื่อประโยชน์ของสังคม โดยความเป็นมนุษย์นั้นต้องหมั่นฝึกตนให้รู้เหตุรู้ผล รู้ตน รู้กาล รู้ประมาณ รู้ชุมชน และบุคคลไม่เอาเปรียบผู้อื่นไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ก้าวร้าว และประกอบสัมมาอาชีพ หากทุกคนนำไปปฏิบัติจะได้ชื่อว่า “มนุษย์ธรรม” อีกทั้งมนุษย์มีการรู้จักตนเองมองเห็นคุณค่าของตนเอง (Self-esteem) และคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในสังคม

ด้านวรจกณา สุวณฺ์ประ (2564, น. 6-8) กล่าวถึงการแสดงออกของความเป็นมนุษย์ โดยมีโครงสร้างของบุคลิกภาพจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ของซิกมันด์ ฟรอยด์ Sigmund Freud จิตแพทย์ชาวออสเตรีย ที่ศึกษาจิตสำนึกมนุษย์และเชื่อว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่จะตัดสินใจด้วยเหตุผลและจะกำหนดชีวิตของตนเอง เพราะประสบการณ์ของมนุษย์ถูกเก็บไว้ภายในจิตไร้สำนึก ทั้งประสบการณ์ชีวิต อารมณ์ ความเชื่อ ความรู้สึก ที่เป็นรากฐานในจิตสำนึกใน

การตัดสินใจ ทั้งนี้ซิกมันด์ ฟรอยด์ Sigmund Freud มีการแบ่งโครงสร้างของจิตใญ่มนุษย์ออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ Id, Ego และ Superego ดังนี้

1. Id คือความต้องการพื้นฐานของจิตที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด เป็นสัญชาตญาณพลังขับเคลื่อนเกี่ยวกับพลังขับทางเพศ (sexual drive) รวมถึงสัญชาตญาณแห่งความตาย (death instinct) ที่มีความเกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว ความรุนแรงและการต่อสู้ของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด

2. Ego คือจิตส่วนที่จะควบคุมความต้องการของ Id ให้อยู่ในสถานะที่เหมาะสม เป็นตัวกลางที่เชื่อมระหว่างตัวตนภายในของมนุษย์และตัวตนในโลกภายนอก ที่มนุษย์จะมีการแสดงออกทางการกระทำออกมาได้อย่างเหมาะสม

3. Superego คือการทำงานของจิตในส่วนที่ได้รับมาจากการสั่งสอนให้เป็นไปตามมาตรฐานของสังคม ที่รู้จักคุณค่าทางศีลธรรมของความเป็นมนุษย์มีการควบคุมในระดับสังคมให้มนุษย์ไม่สามารถแสดงออกตามสัญชาตญาณของตนในการเป็นมนุษย์ที่ตรงไปตรงมาได้

ทั้งนี้หาก Id , Ego และ Superego ทำงานประสานกันจะทำให้มนุษย์มีปฏิกิริยาต่อสิ่งเร้าและสิ่งแวดล้อมอย่างเหมาะสม ส่งผลให้พฤติกรรมการแสดงออกของความเป็นมนุษย์ที่มีความต้องการให้เรื่องต่าง ๆ ที่เป็นความต้องการพื้นฐานในชีวิตมนุษย์ก็จะเป็นปกติ แต่หากว่า Ego และ Superego ไม่สามารถควบคุมได้ Id ก็จะทำหน้าที่ตามแรงกระตุ้นภายในจิตใต้สำนึกของมนุษย์ในการแสดงความก้าวร้าว รุนแรง ต่อสู้ออกมาทันทีตามสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ที่ตรงไปตรงมาโดยผ่านทางอารมณ์ต่าง ๆ เช่น โกรธ เกลียด หรือผ่านการแสดงออกซึ่งพฤติกรรมที่รุนแรงเหนือการควบคุม เป็นต้น

2.1.2.2 แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์

กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์ (2013, น. 1-29) กล่าวว่า การสร้างความเป็นมนุษย์ตามทัศนะของพุทธศาสนาและโลกตะวันตกนั้น มนุษย์ไม่ใช่เพียงสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ด้วยสัญชาตญาณเพียงอย่างเดียว แต่ควรจะมีคุณค่าของความเป็นมนุษย์คือมีคุณธรรม เช่น รู้จักรับผิดชอบ เห็นคุณค่าของสิทธิมนุษยชน แสดงออกถึงความมีเมตตา และมีความยุติธรรม ทั้งนี้ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์นั้นจะสร้างได้ด้วยกระบวนการขัดเกลาทางสังคม โดยเริ่มต้นจากสถาบันต่าง ๆ เพราะโดยธรรมชาติมนุษย์เป็นสัตว์สังคม มนุษย์ไม่สามารถอยู่ในสังคมได้ตามลำพัง ต้องพึ่งพาผู้อื่น ดังนั้นมนุษย์จึงต้องปรับตัวโดยผ่านกระบวนการขัดเกลาทางสังคม (Socialization) ทั้งทางตรงและทางอ้อมจากสถาบันต่าง ๆ ในสังคม

ทั้งนี้แนวคิดในชุดความหมายที่กล่าวถึงความหมายที่สอดคล้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ แนวคิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ แนวคิดของ

พระพุทธศาสนากับความเป็นมนุษย์ และแนวคิดมุมมองของโลกตะวันตกกับความเป็นมนุษย์ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1) สิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

บรรเจิด สิงคะเนติ (2543, อ้างถึงในกิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2013, น. 87-89) ระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” เป็นการกล่าวถึง “คุณค่า” ซึ่งรัฐธรรมนูญไทยให้การรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญไทย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงเป็นรากฐานสำคัญของสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ทั้งนี้ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” ในปณิญาสากลมีการมองแนวคิดของความหมายคำนี้จากบริบทในการพิจารณาจากจุดประสงค์ในการตอบปัญหาของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยให้ความหมายว่าเป็นการยกย่องเชิดชู “คุณค่าสากล” ของความเป็นมนุษย์ทุกคน

นอกจากนี้ในปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Amnesty International Thailand, 2565) ระบุถึงสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ 30 ข้อ ดังนี้

1. มนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน มีอิสระ และเสมอภาคในศักดิ์ศรีและสิทธิ ควรปฏิบัติต่อกันด้วยวิญญูณแห่งภราดรภาพ
2. มนุษย์ย่อมไม่แบ่งแยก ทุกคนมีสิทธิและอิสระ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ผิว เพศ ศาสนา กฎหมาย และความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่นใด
3. สิทธิในการมีชีวิต ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตเสรีและความมั่นคงแห่งบุคคล
4. ห้ามการค้าทาสและความเป็นทาสทุกรูปแบบ
5. ปฏิบัติต่อมนุษย์หรือลงโทษที่โหดร้ายไร้มนุษยธรรม ย่ำยีศักดิ์ศรีไม่ได้
6. ได้รับการคุ้มครองทางกฎหมาย ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับทุกแห่งหนว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย
7. การเท่าเทียมกัน ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการยอมรับทุกแห่งหนว่าเป็นบุคคลตามกฎหมาย ทุกคนเสมอภาคกันตามกฎหมายและมีสิทธิที่จะได้รับความคุ้มครองของกฎหมายอย่างเท่าเทียมกัน
8. สิทธิที่จะได้รับการคุ้มครองตามกฎหมาย ทุกคนมีสิทธิที่จะได้รับการเยียวยาอันมีประสิทธิผลจากศาลที่มีอำนาจแห่งรัฐต่อการกระทำอันล่วงละเมิดสิทธิขั้นพื้นฐาน ซึ่งตนได้รับตามรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย

9. ไม่ถูกคุมขังโดยพลการ บุคคลใดจะถูกจับกุม กักขัง หรือถูกเนรเทศ
ไม่ได้

10. ได้รับการพิจารณาอย่างเป็นธรรม ทุกคนย่อมมีสิทธิในความเสมอ
ภาคอย่างเต็มที่ในการได้รับการพิจารณาคดีที่เป็นธรรม

11. เป็นผู้บริสุทธิ์จนกว่าศาลจะตัดสิน

12. สิทธิความเป็นส่วนตัว บุคคลใดจะถูกแทรกแซงตามอำเภอใจใน
ความเป็นส่วนตัว ครอบครัว ที่อยู่อาศัย การสื่อสาร หรือจะถูกกลบเกลี่ยรบกวนสิทธิเสรีภาพไม่ได้

13. เสรีภาพในการเดินทาง มีสิทธิในการเดินทางทั้งในและ
ต่างประเทศ

14. สิทธิที่จะลี้ภัย มนุษย์ทุกคนมีสิทธิที่จะได้ลี้ภัยในประเทศอื่น

15. สิทธิที่จะมีสัญชาติ

16. เสรีภาพในการแต่งงาน มีสิทธิในการสมรส โดยปราศจากการ
จำกัดใด

17. สิทธิในการครอบครองทรัพย์สิน

18. เสรีภาพในการนับถือศาสนา

19. เสรีภาพในการแสดงออก

20. เสรีภาพในการชุมนุมอย่างสันติ

21. การมีส่วนร่วมในการปกครองประเทศ

22. การได้รับการดูแลและคุ้มครองจากรัฐ

23. สิทธิในการทำงาน

24. สิทธิในการพักผ่อนจากงาน รวมทั้งจำกัดเวลาทำงานตามสมควร
และวันหยุดเป็นครั้งคราว โดยได้รับค่าจ้าง

25. สิทธิในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

26. สิทธิในการศึกษา

27. เสรีภาพการมีส่วนร่วมทางวัฒนธรรม

28. สันติภาพระหว่างประเทศ ทุกคนมีสิทธิในระเบียบทางสังคมและ
ระหว่างประเทศ

29. เคารพสิทธิผู้อื่น

30. ไม่มีใครเอาสิทธิเหล่านี้ที่กล่าวไปทั้ง 1-29 ข้อในข้างต้นไปจากเราได้ ไม่มีบทใดในปฏิญยานี้ที่อาจตีความได้ว่าเป็นการให้สิทธิใดแก่รัฐ กลุ่มคน หรือบุคคลใดในการดำเนินกิจกรรมใด หรือการกระทำใด อันมุ่งต่อการทำลายสิทธิและอิสรภาพใดที่กำหนดไว้ ณ ที่นี้

ด้าน ฌยศ วิจารณ์ภูธร และ สุนีย์ มัลลิกะมาลย์ (2022, น. 3) กล่าวว่ามนุษย์ทุกคนมีศักดิ์ศรี ความสำคัญของความเป็นมนุษย์ที่ต้องได้รับความเคารพและความเสมอภาค ความเป็นมนุษย์ทำให้ทุกคนในทุกสถานภาพต่างมีคุณค่าในตัวเองที่ไม่แตกต่างกัน เพราะคุณค่าในตัวเองนั้นเป็นสิ่งสำคัญที่มนุษย์ทุกคนควรรู้จักและทำความเข้าใจ อีกทั้งก็เป็นปรัชญาที่เป็นที่ยอมรับของทุกประเทศว่าเป็นสากลที่ว่ามนุษย์ทุกคนมี “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” แม้ว่า “คุณค่าความเป็นมนุษย์หรือศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” นั้นเป็นแนวคิดที่ค่อนข้างเป็นนามธรรมที่อาจจะจับต้องยาก ดังนั้นจึงมีข้อตกลงร่วมกันจากการประชุมระหว่างประเทศที่ระบุว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ (Human Dignity) เป็นรากฐานให้แก่สิทธิมนุษยชน สิทธิซึ่งเป็นขั้นพื้นฐานของความเป็นมนุษย์ รวมถึงสิทธิและเสรีภาพเป็นสิทธิที่ติดตัวมนุษย์ทุกคนตั้งแต่กำเนิดโดยไม่ได้เลือกว่ามนุษย์ผู้นั้นจะเป็นเพศใด เชื้อชาติใด ถิ่นกำเนิดอยู่ที่ไหน แหล่งกำเนิดอยู่ที่ใด สีผิวสีอะไร และศาสนาอะไร ภาษาที่เขาใช้นั้นมีความแตกต่างกันน้อยเพียงใด หรือสถานภาพทางเศรษฐกิจการเมือง สังคมใด ทุกคนย่อมได้รับการเคารพสิทธิของความเป็นคนโดยเสมอภาคกัน ซึ่งข้อตกลงนี้อยู่ในรูปแบบของกฎหมายระหว่างประเทศคือปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน พ.ศ.2491 ในส่วนของประเทศไทยซึ่งเป็นภาคีสมาชิกสหประชาชาติได้ร่วมลงมติในสมัชชาสหประชาชาติเพื่อรองรับประกาศใช้ปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน โดยได้ใช้หลักการดังกล่าวดำเนินการให้เป็นผลของกฎหมายสูงสุดของประเทศคือรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย โดยคำว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ได้มีการบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หากผู้ใดละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ของเรานั้นไม่สามารถทำได้ ทั้งนี้บทบัญญัติคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์กำหนดไว้ในมาตรา 4 ว่า “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง” เพราะฉะนั้นคนไทยทุกคนต้องได้รับการปกป้องและคุ้มครองอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน โดยศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ประกอบด้วยหลักฐานสำคัญ 2 ประการ คือ “สิทธิในร่างกายและชีวิต” และ “สิทธิในความเสมอภาคและเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติไม่ว่าจะมีสถานะใดในสังคม”

ดังนั้นเมื่อมีผู้ใดผู้หนึ่งละเมิดต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์คือการไม่ยอมรับสถานะความเป็นมนุษย์ของผู้อื่นทำให้คุณค่าความเป็นมนุษย์อันเป็นคุณค่าสูงสุดถูกลดค่าลงหรือหากแบ่งแยกกลุ่มบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ปฏิบัติให้แตกต่างกันเพราะเหตุความแตกต่างแล้วทำให้ผู้ถูกรกระทำได้รับความเดือดร้อน อับอาย หรือเกียรติของผู้นั้นลดลง ทำให้เกิดอันตรายแก่กายและใจ

โดยไม่คำนึงถึงผู้ถูกระทำ และผู้ถูกระทำมิได้ยินยอม ความเป็นมนุษย์ที่พึงจะมีจะได้รับความคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามหลักสิทธิมนุษยชนตามกฎหมาย

2) แนวคิดของพระพุทธศาสนากับความเป็นมนุษย์

ว.วชิรเมธี (2552 อ้างถึงในกิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2013, น. 27-28) เสนอมุมมองเชิงธรรมะที่ทำให้คนเป็นมนุษย์คือการปฏิบัติตามศีล 5 หมายถึงการละเว้นในการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤติดีกาม การพูดเท็จ และการดื่มสุรา โดยเชื่อว่าการปฏิบัติตามศีล 5 จะนำพาทั้งชีวิตตนเอง ผู้อื่น และสังคมโดยรวมไปสู่ความสุขสงบเกื้อกูลกันในวงกว้างทั่วทั้งโลก

ขณะที่พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2548, น. 11-16) เชื่อว่า การเป็นคนเต็มคน เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีและมีคุณค่าอย่างแท้จริงของมนุษยชาตินั้น บุคคลควรมีสัปบุริสธรรม 7 ประการ ที่ทำให้สังคมดำรงอยู่ในสันติสุข ได้แก่

1. ธัมมัญญตา คือ รู้จักเหตุ หมายถึงกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่เข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต เช่น รู้ว่าตำแหน่ง ฐานะ อาชีพการงานของตนมีหน้าที่และความรับผิดชอบอย่างไร ขั้นสูงสุดคือรู้เท่าทันความจริงของธรรมชาติ เพื่อมีจิตใจเป็นอิสระ ไม่ตกเป็นทาสของโลกและชีวิต

2. อัตถัญญตา คือ รู้จักผล หมายถึงความหมายของหลักการที่ตนเองปฏิบัติ เข้าใจวัตถุประสงค์ของกิจการที่ตนกระทำว่าจะบังเกิดผลอะไรบ้าง เป็นผลดีหรือผลเสียอย่างไร ขั้นสูงสุดคือรู้ประโยชน์ที่เป็นจุดหมายแท้จริงของชีวิต

3. อัตตัญญตา คือ รู้จักตน รู้ความเป็นจริงว่าตัวเรานั้นเป็นอย่างไร แล้วประพฤติปฏิบัติให้เหมาะสม ตลอดจนแก้ไขปรับปรุงตนให้เจริญงอกงามถึงความสมบูรณ์ยิ่งขึ้นไป

4. มัตตัญญตา คือ รู้ประมาณ รู้จักพอดี เช่น รู้จักประมาณในการบริโภค ในการใช้จ่ายทรัพย์ รู้จักความพอเหมาะพอดีในการพูด การปฏิบัติกิจและทำการต่าง ๆ ให้เกิดผลดีงามตามที่มองเห็นด้วยปัญญา

5. กาลัญญตา คือ รู้กาล รู้เวลาอันเหมาะสม และระยะเวลาที่พึงใช้ ในการประกอบกิจต่าง ๆ ว่าเวลาไหน ควรทำอะไร อย่างไร และวางแผนการใช้เวลาอย่างได้ผล

6. ปริสสัญญตา คือ รู้ชุมชน รู้จักถิ่น ว่ามีระเบียบ วัฒนธรรม ประเพณีอย่างไร ควรต้องสงเคราะห์ และบำเพ็ญประโยชน์อย่างไร

7. ปุคคลัญญตา คือ รู้บุคคล รู้จักและเข้าใจความต่างระหว่างบุคคล และรู้จักที่จะปฏิบัติต่อบุคคลอื่น ๆ ว่าควรจะสร้างสัมพันธ์อย่างไรจึงจะได้ผลดี

3) มุมมองของโลกตะวันตกกับคุณค่าความเป็นมนุษย์

Gomes de Matos (2002 อ้างถึงในกิ่งแก้ว, ทรัพย์พระวงศ์, 2013) ได้เสนอไว้ว่าการสร้างความเป็นมนุษย์ (humanization) หมายถึงการสร้างบุคคลด้านความรู้ หลักการ อุดมคติ และค่านิยมที่เกี่ยวกับสิทธิของมนุษย์ ความยุติธรรม สันติภาพ และความสามัคคี เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ให้มีความสมบูรณ์ ให้บุคคลมีศักยภาพดังกล่าวสำหรับใช้กับชีวิตส่วนตนและการประกอบอาชีพ เพื่อให้บุคคลผู้นั้นทรงไว้ซึ่งศีลธรรมทางวิชาชีพ

ด้านสมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์ (2564, น. 2-5) กล่าวว่ามนุษย์คือสัตว์ประเสริฐมีการติดต่อสื่อสารด้วยภาษาพูด ความฉลาด และมีการพัฒนาของอารยธรรม ซึ่งจากแนวคิดของกรีกมนุษย์ในยุโรปตะวันตกได้รับการเรียนรู้จากกรีกในยุคเรอเนสซองส์ ในช่วงศตวรรษที่ 15-16 ในการพัฒนาศักยภาพของมนุษย์ในด้านต่าง ๆ ให้เกิดคุณค่าต่อสังคม มนุษย์ต้องมีการเปิดกว้างและสังคมต้องเปิดกว้างให้มีเสรีภาพในการคิดโดยเน้นหลักการว่าด้วย “เสรีนิยม” (Liberalism) ในยุคเรอเนสซองส์จึงเกิดกระบวนการของการพัฒนาระบบคิดและค่านิยม ผสมผสานระหว่างมนุษยนิยมที่เชื่อว่ามนุษย์แต่ละคนนั้นมีความสามารถ มีอัจฉริยภาพในตัวเอง และสามารถเรียนรู้ทุกอย่างได้ด้วยตัวเอง คู่ขนานไปกับการเน้นสิทธิเสรีภาพของความคิดในมิติต่าง ๆ ให้เกิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งมนุษย์ทุกคนเกิดมาพร้อมอิสระเสรีทางการเมือง เสรีทางเศรษฐกิจ ทุกคนมีเสรีในการดำเนินกิจกรรมทางเศรษฐกิจด้วยตัวเองเพื่อเปลี่ยนแปลงเศรษฐกิจที่ดีขึ้น

นอกจากนี้ พิณพลอย สุทินประภา (2559) กล่าวว่าศาลรัฐธรรมนูญ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีได้มีการอธิบายเกี่ยวกับคุณค่าในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในคดี KPD-Urteil ว่าเป็นการเรียกร้องการสร้างตนเองอย่างเป็นอิสระในรัฐที่เป็นเสรีประชาธิปไตย เป็นสิ่งที่มีคุณค่าสูงสุดที่ผู้ใดก็ไม่อาจจะละเมิดได้ เป็นสิ่งที่ต้องให้ความเคารพและได้รับความคุ้มครองจากรัฐ

2.1.2.3 ประเภทและลักษณะคุณค่าความเป็นมนุษย์

ประเภทและลักษณะคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนพูดถึงไม่ได้แปลว่าทุกคนจะเข้าใจเหมือนกัน แต่ละคนอาจจะตีความลักษณะคุณค่าความเป็นมนุษย์ตามความรู้ความเข้าใจพื้นฐานในกรอบคร่าว การอบรมบ่มเพาะเลี้ยงดู และต้นทุนทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ซึ่งมนุษย์ทุกคนต้องอยู่ร่วมกันในสังคมกับผู้อื่น ต้องรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง เพื่อจะเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเอง และเมื่อมนุษย์ทุกคนต้องอาศัยอยู่ร่วมกัน เราจึงต้องเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในผู้อื่นอย่างทอ่งแท้

ทั้งนี้การเห็นคุณค่าของตนเอง (Self-esteem) เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้มนุษย์เข้าใจตนเองมากขึ้น เป็นการแสดงออกในทัศนคติที่มีต่อตนเอง รวมถึงความคิด ความเชื่อ และประสบการณ์ที่มีต่อตนเอง ทั้งนี้ชัยวัฒน์ วงศ์อาษา (2556) อ้างถึงในรัตนารักษ์ ประวัติวิชรา, 2018,

น. 9) กล่าวว่าการเห็นคุณค่าในตนเองหมายถึงการที่บุคคลมีความรู้สึกเห็นคุณค่าของตนเอง มีความภาคภูมิใจในตนเอง มีการประเมินคุณค่าของตนเองในความสำเร็จของตนเอง มีความเชื่อมั่นในตนเอง รู้จักนับถือตนเอง ยอมรับการเห็นคุณค่าผู้อื่น โดยการเห็นคุณค่าในตนเองมีพื้นฐานมาจากความรู้สึกที่มีต่อตนเอง

ขณะที่ประภาส ณ พิกุล (2551, น. 44) กล่าวว่าการเห็นคุณค่าในตนเองหมายถึงการพิจารณาตัดสินคุณค่าของตนเองตามความรู้สึกและทัศนคติที่มีต่อตนเองทั้งในด้านดีและไม่ดีในเรื่องต่าง ๆ เช่น การประสบความสำเร็จ การประสบความล้มเหลว การปฏิเสธตนเอง การพึ่งพาตนเอง ความคิดว่าตนเองมีค่าในสังคม ตลอดจนได้รับการยอมรับจากบุคคลอื่นและสังคม

นอกจากนี้ Reiss (อ้างถึงในสุรางค์ จันทวานิช, 2531, น. 4) กล่าวว่ามนุษย์ให้คุณค่ากับตัวเองจากการที่มนุษย์ประกอบอาชีพโดยเป็นผลมาจากโอกาสทางการศึกษา และสิ่งที่ตามมาคือรายได้จากการประกอบอาชีพ ดังนั้นอาชีพจึงเป็นพฤติกรรมที่เชื่อมกลางระหว่างรายได้และการศึกษาของผู้ที่ประกอบอาชีพนั้น ไม่เพียงแต่เราจะประเมินสถานภาพทางสังคมและทางเศรษฐกิจของอาชีพนั้น แต่มันยังเป็นเหตุผลที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการรับรู้เกียรติยศของอาชีพที่สัมพันธ์ใกล้ชิดกับสภาพสังคมและสภาพเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันว่าอาชีพไม่ได้เป็นเพียงกิจกรรมการทำงานเพียงเพื่อให้ได้รายได้ในการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตเพียงเท่านั้น แต่ยังเป็นการสอดแทรกบทบาทและสถานภาพในสังคมที่ส่งผลไปยังการจัดช่วงชนชั้นทางสังคมด้วย

Rosenberg (1979 อ้างถึงในปรกรณ์ เชื้อแก้วจิตดา, 2559, น. 28-29) แบ่งการเห็นคุณค่าในตนเองเป็น 2 มิติ ดังนี้ การตระหนักรู้ด้วยตนเอง (cognitive self) และการประเมินตนเอง (evaluation self) ทั้งนี้โดยมองว่าปัจจัยที่จะส่งผลต่อการเห็นคุณค่าในตนเองมี 3 ปัจจัย ได้แก่

1. ลักษณะสภาพแวดล้อมทั่วไปของบุคคล โดยประกอบไปด้วยลักษณะทางกายภาพ สุขภาพ สภาพครอบครัว สภาพแวดล้อมการทำงาน เชื้อชาติ สัญชาติ ศาสนา เป็นต้น
2. ความสามารถส่วนบุคคลที่จะประกอบไปด้วยความสามารถที่บุคคลได้ประเมินจากการกระทำสิ่งต่าง ๆ จะมีการตั้งเป้าหมายตามความสามารถในการรับรู้ตนเองเมื่อเป้าหมายสำเร็จจุล่งเป็นจริงก็จะส่งผลให้บุคคลนั้นเกิดความมั่นใจเชื่อมั่นในความสามารถของตนเองและมองเห็นคุณค่าของตนเองที่สูงขึ้นไปด้วย
3. ค่านิยมและทัศนคติ หากมีความสอดคล้องกับสังคมส่วนใหญ่แล้วนั้นจะส่งผลให้บุคคลมีความรู้สึกยอมรับตนเองและให้ความรู้สึกเห็นคุณค่าในตนเองเพิ่มขึ้น และมีความเมตตาต่อมองเห็นคุณค่าและความดีของผู้อื่น รวมถึงมีความเสียสละต่อเพื่อนมนุษย์

ทั้งนี้มนุษย์ต้องมีการรับรู้คุณค่าของผู้อื่นจะส่งผลให้เกิดความรัก และความเมตตา เพราะในสังคมของเราประกอบไปด้วยคนหลายประเภท มีความหลากหลายทางเชื้อชาติ สีผิว ศาสนา และในปัจจุบันความหลากหลายทางเพศมีความเปิดกว้างอย่างมาก ในขณะเดียวกัน สภาพร่างกาย สภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจสังคม อาจส่งผลไปที่สภาพทางกายและใจของผู้คนจำนวนมาก การรับรู้คุณค่าตนเองอาจไม่เพียงพอ เราควรรับรู้คุณค่าผู้อื่นในความเป็นมนุษย์ด้วย ดังนั้นเราจึงต้องเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในผู้อื่นอย่างถ่องแท้ ซึ่งทักษะชีวิตที่จะสามารถตระหนักถึงการเห็นคุณค่าผู้อื่นนั้น ยุทธนา ธรรมสิทธิ์และวิวัฒน์ มีสุวรรณ (2565, น. 84) กล่าวว่าทักษะชีวิตที่จะสามารถตระหนักถึงการเห็นคุณค่าผู้อื่น ประกอบไปด้วย

1. ค้นพบความถนัด ความสามารถ และบุคลิกภาพของตัวเอง
2. ค้นพบจุดเด่นจุดด้อยของตนเอง
3. ยอมรับความแตกต่างระหว่างตนเองและความแตกต่างของผู้อื่น
4. มองเห็นตนเองและผู้อื่นในแง่บวก
5. รักและเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่น
6. มีความภูมิใจในตนเองและผู้อื่น
7. มีความเชื่อมั่นในตนเองและเชื่อมั่นในผู้อื่น
8. เคารพสิทธิของตนเองและผู้อื่น
9. มีทักษะความเข้าใจในการตระหนักรู้ในตนเอง การเห็นคุณค่าของ

ผู้อื่น การเห็นใจผู้อื่น และรับผิดชอบต่อสังคม

ขณะที่พระมหาสุรศักดิ์ สุรสกุโก (โพธิ์เงิน) และยุทธวีร์ แก้วทองใหญ่ (2558, น. 4) กล่าวถึงความซื่อสัตย์ว่าต้องมีความรับผิดชอบในชั่วชีวิต และละอายใจเกรงกลัวต่อความผิด ไม่พูดปดสลับปล้น มีความซื่อสัตย์ตรงต่อเวลา ไม่ใช้อำนาจหน้าที่ไปในทางที่หาผลประโยชน์กับตนเอง คุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นสิ่งสำคัญในการดำรงชีวิตของมนุษย์ เพราะมนุษย์ต้องมีการพึ่งพาตนเองและผู้อื่น ตลอดจนมนุษย์ทุกคนต้องการได้รับการยอมรับจากคนในสังคม ทั้งนี้การเห็นคุณค่าของตนเองและผู้อื่นต้องเริ่มต้นจากการเข้าใจตนเองก่อน เข้าใจถึงคุณค่าของตนเอง ประเมินตนเองได้ทั้งทางบวกและทางลบ จึงจะเข้าใจผู้อื่นได้เช่นกัน

จากแนวคิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ในหลายชุดความหมาย ผู้วิจัยได้เข้าใจคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่กระจ่างขึ้น และในชุดความหมายทั้งหมดที่ได้กล่าวไว้ข้างต้นมีหลายข้อที่มีความสอดคล้องกัน ทั้งนี้ความเป็นมนุษย์เป็นคุณค่าที่ผูกพันกับมนุษย์ ในฐานะที่เป็นมนุษย์ทุกคนต้องได้รับคุณค่าดังกล่าวโดยไม่คำนึงถึงเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัย หรือคุณสมบัติอื่น ๆ โดยสามารถสรุปแนวคิดคุณค่าความเป็นมนุษย์เพื่อเป็นเกณฑ์การทำความเข้าใจถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้ดังต่อไปนี้

1. มนุษย์ต้องได้รับความยุติธรรมทางกฎหมาย เป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เป็นสากล
2. มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกัน มีอิสระมีความเสมอภาคในการแสดงออกทางความคิด และการแสดงออกทางการเมืองโดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายผู้อื่น
3. มนุษย์ย่อมไม่แบ่งแยกความแตกต่างของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา และอื่น ๆ
4. มนุษย์มีสิทธิในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นการที่จะทำให้สังคมสร้างความเข้าใจคุณค่าของตนเองและผู้อื่น
5. มนุษย์สิทธิในชีวิตและร่างกาย การประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ที่ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับมิวสิกวิดีโอและการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” สนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับการสื่อสารความหมายของคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ ดังนั้นแนวคิดสำคัญในส่วนนี้จะนำเสนอถึงนิยามของมิวสิกวิดีโอ รูปแบบของมิวสิกวิดีโอ วิธีการเล่าเรื่องและน้ำเสียงในการเล่าเรื่อง และองค์ประกอบในการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ

2.2.1 นิยามของมิวสิกวิดีโอ

ในปัจจุบันนี้มิวสิกวิดีโอเป็นส่วนหนึ่งในการเล่าเนื้อหาบทเพลงที่มีความหลากหลายมากขึ้นของทั้งศิลปินอิสระที่ไม่มีสังกัดและศิลปินในสังกัดใหญ่ ๆ ในประเทศ นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าในทุกวันนี้ มิวสิกวิดีโอมีการถ่ายทอดเรื่องราวสะท้อนสังคมและความเป็นจริงของมนุษย์มากขึ้น อีกทั้งยังพบว่ามิวสิกวิดีโอที่เล่าเรื่องราวเสียดสีสังคมไทยในปัจจุบันมีความแพร่หลายอย่างมาก และในหลายชิ้นงานก็มีผู้ฟังมากกว่า 100 ล้านวิว

อินทิรา เอ็งทับทิม (2554) กล่าวว่ามิวสิกวิดีโอคือภาพประกอบและการสื่อความหมายเป็นภาพจากเนื้อหาของบทเพลงที่ถูกถ่ายทอด เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจใจความหลักสำคัญที่ต้องการสื่อความหมายในมุมมองของผู้ผลิต ทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการรับชมมิวสิกวิดีโอ โดยในมิวสิกวิดีโอจะมีการสอดแทรกเรื่องราวที่เป็นสาระและมีประโยชน์ต่อผู้ฟัง นอกจากนั้นมิวสิกวิดีโอ

ยังคงมีหน้าที่ที่สำคัญในการส่งเสริมเพลงให้กับศิลปินในด้านของการตลาด เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับเพลงของศิลปินและสังกัดได้ อีกทั้งยังเป็นการสร้างความคุ้นเคยให้กับผู้ฟังให้เข้าถึงเพลงของศิลปินจากอัลบั้มนั้นๆ เพื่อไปติดตามฟังเพลงต่อไป มิวสิกวิดีโอเป็นสื่อกลางที่ส่งต่อความคิดแนวคิดต่างๆ ผ่านเรื่องราวระหว่างผู้ผลิตและผู้ฟังที่มีความเข้าใจเพลงที่ต่างกันและสามารถสร้างจินตนาการให้เกิดขึ้น เพราะมิวสิกวิดีโอมีความเป็นสุนทรียศาสตร์ในการสื่อสารเชิงสัญลักษณ์ของศิลปินที่ถ่ายทอดความคิดมุมมองของศิลปินลงไปตามภาพที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ

ทั้งนี้อมรรตน์ ทิพย์เลิศ (2544, น. 121 อ้างถึงในธีระศักดิ์ พรหมดิเรก, 2560, น. 9) ให้นิยามความหมายมิวสิกวิดีโอว่ามิวสิกวิดีโอเป็นภาพยนตร์สั้น หรือภาพเล่าเรื่องที่สื่อสารความหมายความคิดของผู้ผลิตกับผู้ฟังในการร่วมกันตีความและสร้างจินตนาการด้วยกัน มิวสิกวิดีโอเป็นการส่งเสริมตัวเพลงโดยศิลปิน และนิยามของมิวสิกวิดีโอในยุคแรกของการผลิตมิวสิกวิดีโอจะเป็นการผลิตภาพประกอบเพลง โดยที่จะมีเพลงเป็นหลัก แต่จะมีภาพเล่าเรื่องเป็นรอง ซึ่งแตกต่างจากในปัจจุบันที่มิวสิกวิดีโอจะใช้การเล่าเรื่องแบบหนังสั้นหรือภาพประกอบเรื่องที่แตกต่างกันเนื้อหาในเพลง

2.2.2 รูปแบบของมิวสิกวิดีโอ

รูปแบบของมิวสิกวิดีโอประกอบด้วยองค์ประกอบที่จะสร้างอารมณ์และทำให้ผู้ชมผู้ฟังบทเพลงเข้าถึงประสบการณ์ที่ผู้ผลิตต้องการจะสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ โดยมีการถ่ายทอดความรู้สึกเนื้อหาที่จะสะท้อนเพลงผ่านองค์ประกอบดังนี้

1. ทางกายภาพ (Physical) คือลักษณะทางกายภาพ อาทิ รูปร่าง สีผิว น้ำหนัก การแต่งกาย อากัปกริยาต่าง ๆ ของแต่ละบุคคล

2. ทางอารมณ์ (Emotionnal) คือความรู้สึกรวมทั้งการกระทำ เช่น มีความรักต่อผู้อื่น มีความทุกข์ ความโกรธแค้น ความเกลียดชัง ความกังวลในชีวิต

3. ทางระดับการจดจำ (Cognitive Levels) คือการจดจำจากความเข้าใจในเนื้อหาของเพลงและภาพประกอบ และเกิดการวิเคราะห์เหตุและผลที่เกิดขึ้นได้ ความจดจำจะมี 2 ส่วน ส่วนแรกคือการจดจำระยะสั้นเป็นการบันทึกความทรงจำในรูปแบบเสียง แต่จะเก็บความทรงจำได้ไม่กี่เรื่องราว และส่วนของความทรงจำระยะยาวที่จะบันทึกความทรงจำเป็นความหมายและภาพ

สำหรับรูปแบบในการผลิตมิวสิกวิดีโอมี 5 รูปแบบ ดังนี้

1. Performance คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารการแสดงเป็นหลัก มีการเล่าเรื่อง และโครงสร้างของการเล่าที่ไม่ซับซ้อน จะเป็นการเล่าภาพนักร้องและนักดนตรีของ

ศิลปินในวงขึ้นร้องเพลงอยู่บนเวทีหรือสถานที่ใดที่หนึ่งที่กำหนดลงไปในฉาก เพื่อเน้นให้ผู้ชมรู้จักศิลปินผ่านมิวสิกวิดีโอที่ถ่ายทอด

2. Narrative คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่มีการเล่าเรื่องผ่านโครงสร้างการเล่าเรื่องเป็นการสื่อสารเรื่องราว โดยจะมีการเล่าผ่านเนื้อหาของเพลงเพื่อสื่อความหมายที่ต้องการจะสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ

3. Conceptual คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอจะนำเสนอผ่านจังหวะท่าเต้น หรือเป็นดนตรีภาพ (Visual Music) ที่มีการใช้เทคนิคของดนตรีผ่านการลำดับเรื่องราว (editing) และภาพลักษณ์ (Images)

4. Audio คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่จะนำเสนอเฉพาะเนื้อเพลงประกอบเพลง ไม่มีการเล่าเนื้อหาเรื่องราวหรือเล่าการแสดงใด ๆ จะเป็นคลิปที่จะนำเสนอแค่เนื้อเพลงเท่านั้น หรือภาพที่ขึ้นเป็นแค่ภาพปก หรือภาพประกอบอัลบั้ม รวมไปถึงภาพการแสดงของศิลปินที่ไม่ใช่การแสดงสดด้วย

5. Soundtrack คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่จะใช้ภาพยนตร์หรือละครมานำเสนอ โดยจะมีการเล่าเนื้อหาเฉพาะของภาพยนตร์หรือละครนั้น ๆ

2.2.3 วิธีการเล่าเรื่องและน้ำเสียงในการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ

การเล่าเรื่องในส่วนของภาพที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอในปัจจุบันถือเป็นการสื่อสารที่มีวิธีในการถ่ายทอดที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมตัวเพลงและศิลปิน อีกทั้งเพื่อให้มีการเข้าชมและยอดวิวที่สูงขึ้น เพื่อเพิ่มยอดขายและกระแสนิยมให้กับเพลงและตัวศิลปินให้น่าสนใจมากขึ้น เนื่องจากในปัจจุบันมีคู่แข่งทางการตลาดที่หลากหลาย ทั้งศิลปินที่เป็นศิลปินอิสระและศิลปินที่มีสังกัดเพิ่มขึ้นมาก และเรื่องราวที่จะสะท้อนอารมณ์ของเพลงจะต้องเข้าถึงผู้ฟังผ่านทั้งภาพประกอบ และเนื้อหาของเพลง

ทั้งนี้ธาม เชื้อสถาปนศิริ (2558, น. 9) กล่าวว่าในการเล่าเรื่องเนื้อหาที่จะเล่าต้องมีพลัง มีศักยภาพในการแพร่กระจายไปยังสื่ออื่น ๆ ได้ มีพลังให้เกิดการแชร์และผลักดันให้เกิดการสร้างประสบการณ์ร่วมให้ผู้คนอย่างลึกซึ้ง และด้วยเนื้อหาจะต้องจับความสนใจของผู้รับสารให้ได้ ทั้งนี้วิธีการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอจึงต้องอาศัยเทคนิควิธีของการเล่าเรื่องเพื่อทำให้น่าสนใจและดึงดูดผู้ฟังได้ ดังนี้

1. Humor การเล่าเรื่องโดยใช้อารมณ์ขันเป็นการใช้วิธีการเล่าที่จะทำให้คนมีการติดต่อกัน (articulate) สามารถที่จะเกิดการแชร์ต่อกัน หรือเติมความสัมพันธ์กับคนฟังที่ต้องการแชร์อีกด้วย

2. Parody การล้อเลียน เสียดสี มักใช้กับการเล่าเรื่องสะท้อนสังคม การเล่าให้ผู้รับสารเข้าใจ และผสมผสานองค์ประกอบของอารมณ์ขึ้นกับสิ่งที่อ้างอิง (reference) อีกทั้งเล่าสิ่งที่ทำให้เกิดการล้อเลียนแบบมีคุณค่า ที่สามารถแสดงออกถึงประสบการณ์ที่มีส่วนร่วมด้วยกัน (shared experience) และใช้ประสบการณ์ดังกล่าวสร้างอารมณ์ขึ้นด้วยกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจเรื่องเล่า ทำให้ผู้รับสารเป็น “คนใน” เรื่องขำขันนั้น

3. Shared Fantasies การเล่าสร้างจินตนาการให้เกิดการมีส่วนร่วมกันในสังคม แห่งการให้ประสบการณ์ร่วม (shared experience) เช่น ค่านิยมร่วมกัน หวนคำนึงถึงอดีต ความหลงใหลในบางสิ่งร่วมกัน (common passions)

4. Mystery/Information Seeking การเล่าเรื่องแบบน่าค้นหาลึกลับ น่าสงสัย เป็นสิ่งที่ทำให้เนื้อหาสามารถแพร่กระจายได้รวดเร็ว เพราะมันกระตุ้นให้คนหาข้อมูลเพิ่มเติม และ ค้นหาความจริง

5. Timely Controversy การเล่าเรื่องโดยมีลักษณะเนื้อหาที่มีความขัดแย้ง เนื้อหาของสารนั้นนำไปสู่การแสดงออกในความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันของผู้รับชม เช่น ค่านิยมบางอย่างในสังคม เพื่อสะท้อนสังคมสู่การถกเถียงในวงกว้าง

6. Unfinished การเล่าเรื่องให้เนื้อหาในการสื่อสารมีบางอย่างให้ผู้รับสารสามารถทำต่อหรือต่อเติมเพิ่มได้ โดยเนื้อหามักจะดึงดูดให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมหรือทำบางสิ่งบางอย่าง ขณะเดียวกันในการเล่ายังเป็นการสื่อสารเนื้อหาสารไปในตัวและแพร่กระจายเป็นวงกว้าง

7. Rumor วิธีการเล่าเรื่องโดยเนื้อหาที่น่าเสนอแบบการปล่อยข่าวลือจะมีพลังในการสร้างความต้องการ (desires) และความกลัว (fear) ให้ผู้ที่ได้ฟังเกิดความสนใจและติดตามสืบหาความจริง

2.2.4 องค์ประกอบในการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ

รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม (1996, น. 70-155) ระบุว่าโครงสร้างการเล่าเรื่องมีองค์ประกอบสำคัญดังนี้

1. แก่นเรื่อง (Theme) เป็นแนวคิดหรือประเด็นหลัก เช่น การกระทำสำคัญว่าคำพูด โอกาสมีไว้ให้สำหรับคนที่พร้อมเสมอ แค่ว่าที่ลงมือทำก็ชนะแล้ว นั่นคือแก่นเรื่องหมายถึงส่วนที่เป็นความหมายหลักของเรื่องและผู้ผลิตต้องการจะสื่อสาร และเป็นแก่นที่ผู้รับชมจะได้รับหลังจากดูจบ

2. ความขัดแย้ง (Conflict) ความขัดแย้งที่มีการกำหนดความต้องการหรือเป้าหมายอย่างหนึ่งให้กับตัวละครแล้วสร้างอุปสรรคให้ตัวละครแก้ปัญหา ตัวละครต้องพยายาม

เอาชนะอุปสรรคเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น หากเพิ่มความขัดแย้งก็จะยิ่งทวีความรุนแรงขึ้น เรื่องราวก็จะเข้มข้นขึ้น และจะคลี่คลายลงถ้าตัวละครบรรลุเป้าหมายนั้นแล้ว ความขัดแย้งของตัวละครจะสร้างความสัมพันธ์กับสิ่งอื่นหรือคนอื่น เพื่อให้เรื่องพลิกผันดำเนินไปข้างหน้า ความขัดแย้งมีหลายประเภท และอาจจะไม่จำเป็นต้องเป็นเรื่องของความรุนแรง แต่จะเป็นเรื่องของความขัดแย้งระหว่างบุคคล ความขัดแย้งระหว่างคนกับสังคม ความขัดแย้งภายในจิตใจของตนเอง ความขัดแย้งระหว่างคนกับธรรมชาติ เป็นต้น

3. ตัวละคร (Character) มีหน้าที่ในการดำเนินเหตุการณ์จากจุดเริ่มต้นไปสู่จุดสุดท้ายของเรื่อง ตัวละครเป็นตัวละครที่ปรากฏอยู่ในฉากและมีความสัมพันธ์กับตัวละครอื่น ๆ ในเรื่อง แต่ละฉากนั้นตัวละครแต่ละตัวมีความต้องการและต้องพบกับความขัดแย้งจนเกิดความตึงเครียดในที่สุด โดยปกติแล้วต้องบอกได้ว่าในซีนนั้นเป็นมุมมองของตัวละครใดที่พาซีนนั้นไปยังเป้าหมายของเรื่อง ตัวละครคือแก่นชิ้น โดยสิ่งที่ทำให้ตัวละครนั้นเกิดการกระทำได้มีดังนี้

3.1 อาชีพ ตัวละครของเราจะมีการประกอบอาชีพทำมาหากินเลี้ยงตัวเองอย่างไร ทำงานที่ไหน เป็นคนงาน นักร้อง เจ้าของกิจการเล็ก ๆ คนจรจัด แม่ค้า หมอพื้น หมอนวด ทนาย ถ้าตัวละครของเราทำอย่างไร มีความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงานเป็นอย่างไร เข้ากันได้ไหม ช่วยเหลือหรือให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน ตัวละครมีความสัมพันธ์ที่ดีกับไหมกับเจ้านาย ตัวละครมีเงินพอไหมที่มาเลี้ยงชีพ เมื่อเราสามารถเปิดเผยให้เห็นความสัมพันธ์ของตัวละครให้กับคนอื่นได้ เท่ากับเรานั้นสามารถสร้างมุมมองที่เป็นส่วนตัวของตัวละครได้ แสดงว่าเราได้มาถึงจุดเริ่มต้นในการสร้างตัวละครแล้ว

3.2 สถานภาพ ตัวละครหลักของเรื่องเป็นตัวละครที่มีสถานภาพเป็นเช่นไร อาทิ สถานภาพโสด สมรส อยู่คนเดียว เป็นม่ายเก็บตัว หย่าร้าง หย่าขาดกัน แยกกันอยู่ ถ้าแต่งงาน แต่งกับใคร มีความสัมพันธ์กับสามีภรรยาเป็นอย่างไร สถานภาพในสังคมเป็นเช่นไร เข้าสังคมหรือแยกตัวออกจากสังคม มีเพื่อนฝูงมากมายหรือไม่มีเพื่อนเที่ยวสันโดษ

3.3 ชีวิตส่วนตัวของตัวละคร ชีวิตของตัวละครหลักของเรานั้นทำอะไร เมื่อตัวละครของเราอยู่คนเดียว ดูโทรทัศน์ อ่านหนังสือ เขียนหนังสือ ออกกำลังกาย เล่นกีฬา ซักจักรยาน เลี้ยงสัตว์เลี้ยงแมวหรือเลี้ยงหมา เลี้ยงสัตว์เลี้ยงคลานเป็นตัวละครอะไร สะสมอะไรเป็นงานอดิเรก

4. บทสนทนา (Dialogue) เป็นปัจจัยสำคัญของตัวละครที่ช่วยส่งเสริมการกระทำของตัวละคร และลักษณะนิสัยของตัวละครให้มากขึ้น บทสนทนาจึงมีความสัมพันธ์กับตัวละคร เป็นคำที่มีการกำหนดขึ้นให้แต่ละตัวละครได้ใช้แสดงโต้ตอบกัน ใช้บอกถึงอารมณ์ ดำเนินเรื่อง และสื่อสารกับผู้ชม โดยทั่วไปบทสนทนาคือต้องการให้ตัวละครที่มีบทพูดนั้นมีความน่าเชื่อถือ บท

สนทนายังสามารถใช้บอกลักษณะของตัวละครได้ เช่น ตัวละครนั้นมีความสุภาพอ่อนโยนหรือก้าวร้าว และยังคงทำหน้าที่เสริมภาพพฤติกรรมของตัวละครให้เห็นลักษณะนิสัยชัดเจนขึ้น

5. ฉาก (Setting) สถานที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง ฉากจะมีการสะท้อนถึง ความหมายในเรื่อง และสร้างอิทธิพลกับความคิด อารมณ์ความรู้สึก รวมถึงการตัดสินใจของตัวละคร ฉากอาจจะเป็นฉากที่อยู่ในธรรมชาติตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น ทะเล แม่น้ำ ป่า ภูเขา หรือฉากที่สร้าง หรือประดิษฐ์ขึ้นมา เช่น ฉากในวัง ฉากในห้องนอน รวมทั้งฉากอาจจะเป็นสภาพแวดล้อมเชิง นามธรรม มีผลบางอย่างกับตัวละครในเรื่อง และสะท้อนประเด็นให้เห็นถึงค่านิยมที่ครอบงำจิตใจของ ตัวละครเหล่านั้นที่ทำให้มีผลต่อเรื่องราวในเรื่องเล่า

6. มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) เป็นวิธีที่ตัวละครมองโลกมองเหตุการณ์ ต่าง ๆ รวมถึงค่านิยม ความเชื่อ ความคิดของคนเล่าผ่านตัวละครในเรื่อง และตัวละครแต่ละตัวจะมี มุมมองที่แตกต่างกัน เช่น ตัวละครที่ต่อต้านสงคราม และสนับสนุนสงครามก็จะมีมุมมองที่แตกต่าง กัน หากเรากำลังเขียนเล่ามุมมองของผู้หญิง ผู้หญิงรักความสวยงาม รักสุขภาพ ชัดแย้งกับมุมมองตัว ละครผู้ชาย ผู้ชายชอบดื่มเหล้า สูบบุหรี่ ไม่ค่อยรักสะอาด ปล่อยตัวสบาย ๆ ไม่ค่อยเข้มงวดในชีวิต เหมือนผู้หญิง เป็นต้น

7. สัญลักษณ์พิเศษ (Symbolism) เป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ผลิตสื่อต้องการสื่อสาร ความหมายให้ผู้ชมรับรู้และติดตาม โดยมีนัยสำคัญบางอย่างที่ต้องการเปรียบเทียบ เพื่อเสริมแก่น ความคิดของเรื่อง เป็นสัญลักษณ์ทางภาพและสัญลักษณ์ทางเสียง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

7.1 สัญลักษณ์ทางภาพคือองค์ประกอบที่ถูกนำเสนอ อาจจะเป็นวัตถุ สถานที่ สิ่งมีชีวิต ที่ถูกสื่อสารผ่านภาพ ใช้ในการเล่าเรื่อง หรือเปรียบเทียบความหมายแทนสัญลักษณ์ เช่น ดอกกุหลาบเหี่ยวแห้งเปรียบเหมือนความรักที่กำลังจะจางหาย รองเท้าคู่ให้ความหมายถึงคนสองคนที่ อยู่เป็นคู่รักกัน ผ้าขาวเปรียบเสมือนเด็กบริสุทธิ์ เป็นต้น

7.2 สัญลักษณ์ทางเสียงคือองค์ประกอบที่ถูกนำเสนออาจจะเป็นวัตถุ สถานที่ สิ่งมีชีวิต ที่ถูกสื่อสารผ่านเสียง เพื่อบอกเล่าความหมายผ่านเสียง แทนความรู้สึกของตัวละคร หรือ เรื่องราวที่ถูกถ่ายทอด เช่น เสียงนกร้องเปรียบถึงความเบิกบานยามรุ่งอรุณ เสียงฟ้าคำราม ฟ้าร้อง หรือเสียงสัญญาณเตือนภัยให้ความรู้สึกถึงอันตรายกำลังจะเข้ามา หรืออาจจะเป็นเสียงแคน เสียงขลุ่ย ให้ความหมายว่าอยู่ในต่างจังหวัด ชนบท เป็นต้น

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความหมาย

การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z สัมพันธ์กับการสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ อีกทั้งผู้วิจัยยังสนใจศึกษาถึงการให้ความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ผ่านการสื่อสารจากเนื้อหาบทเพลงในมิวสิกวิดีโอเพื่อจะดูว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ถอดรหัสความหมายเหมือนหรือต่างกันกับการนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ ดังนั้นแนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความหมายจึงจำเป็นต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

กาญจนา แก้วเทพ (2544, น. 237-243) กล่าวถึงการสร้างความจริงทางสังคมไว้ว่าโลกแวดล้อมบุคคลนั้นมี 2 โลก ดังนี้

1. โลกทางกายภาพ (Physical World/Reality) ได้แก่ วัตถุ สิ่งของ บุคคล บรรยากาศ แวดล้อมที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติ เป็นโลกที่เราสามารถพบเห็นสัมผัสได้ด้วยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ประกอบด้วย หู ตา จมูก ลิ้น และกายสัมผัส ไม่ว่าจะเป็นสภาพแวดล้อมตามธรรมชาติหรือสิ่งที่มนุษย์สร้างขึ้น โดย “ความเป็นจริง” นี้ประกอบด้วยความหมายในหลายมิติ ดังนี้

1.1 เป็นแหล่งสำคัญของการให้คำนิยามแก่สังคมต่าง ๆ (Dominant Source of Definition) เช่น โลกคืออะไร ความสุขคืออะไร ความทุกข์คืออะไร ชีวิตคืออะไร เพศคืออะไร เป็นต้น

1.2 เป็นภาพลักษณ์ (Image) ของความเป็นจริงทางสังคมของปัจเจกบุคคลกลุ่มสังคมต่าง ๆ เช่น คุณค่าของความเป็นมนุษย์มีภาพลักษณ์อย่างไร ทศนะของคนทั่วไปมองคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างไร

1.3 เป็นค่านิยมที่แสดงออกมา (Value) เช่น การถกเถียงเรื่อง “คุณค่าความเป็นมนุษย์” “ความหลากหลายทางเพศ” และ “คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเด็ก” เป็นต้น ซึ่งเห็นได้ว่าเป็นความจริงในสังคมไทยที่ต้องสร้างความจริงให้กับคนในสังคม เพื่อไม่ให้เกิดการละเมิดสิทธิของความเป็นมนุษย์ต่อคนในสังคม

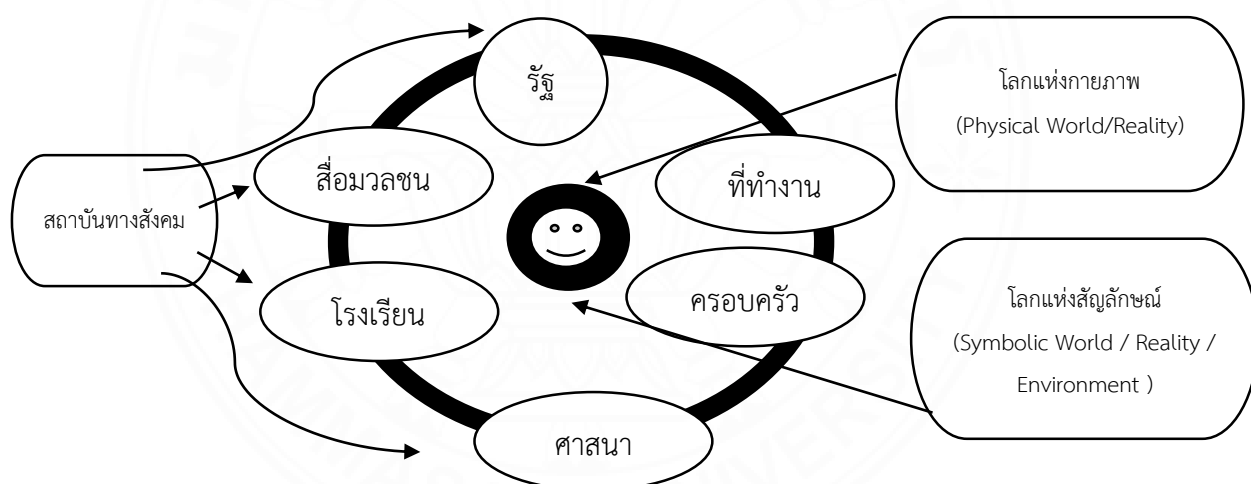
1.4 เป็นบรรทัดฐานสำหรับการตัดสินใจ (Normative Judgement) เช่น ระหว่างความรักเพศเดียวกันต่อการมีหลานให้พ่อแม่กับการตัดสินใจอย่างอิสระในชีวิต หรือการละเมิดสิทธิความเป็นมนุษย์ทางวาจาและทางกาย สังคมใช้อะไรเป็นเกณฑ์ นั่นคือบรรทัดฐานในการตัดสินใจว่าทำถูกหรือไม่

2. โลกแห่งสัญลักษณ์ (Symbolic World / Reality / Environment) คนที่มีโลกแห่งสัญลักษณ์ต่างกันจะมีระบบการรับรู้ที่ต่างกัน (Perception) โลกแห่งสัญลักษณ์นั้นเกิดจากการทำงานของสถาบันที่สามารถสร้างโลกสัญลักษณ์ให้เกิดขึ้นในจิตใจของผู้คน ซึ่งหนึ่งในสถาบันเหล่านั้นก็คือ

สื่อมวลชนที่มีบทบาทในการสร้างความเป็นจริงทางสังคมให้แก่ผู้คนในสังคมโดยทำหน้าที่เป็นสื่อกลาง (Mediating role) ระหว่างโลกที่เป็นจริงในโลกของสัญลักษณ์โดยจะทำหน้าที่ให้ความหมาย เช่น เมื่อเราดูหนังจิ้งก่ากำลังภายในเราจะมองคาดหวังว่าตัวละครต้องมีชีวิตที่เป็นอมตะและมีวิเศษที่จะทำให้เราหายป่วย แต่โลกแห่งความจริงคือเราต้องออกกำลังกายเพื่อสุขภาพที่ดี หรือในโลกความเป็นจริงเราบอกว่ามันเป็นสัตว์เลื้อยคลานที่มีพิษร้ายรุนแรง แต่โลกของสัญลักษณ์เราอาจจะให้ความหมายว่างูพิษเป็นเพื่อนที่หักหลังหรือบุคคลที่ไม่ประสงค์ดีกับเราจึงจะฉกเราเสมอ ถึงแม้ว่าเราจะไม่สามารถอธิบายได้ชัดเจนถูกต้องแท้จริง แต่จะเห็นได้ว่าโลกแห่งสัญลักษณ์มีความจำเป็นต่อเรา เพราะจะช่วยให้เรามีความมั่นคงในความรู้สึกมากขึ้น และจะเป็นสิ่งที่สามารถยึดเหนี่ยวจิตใจเราได้ โดยภาพจำลองความสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งกายภาพกับโลกแห่งสัญลักษณ์มีดังนี้

ภาพที่ 2.1

ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งกายภาพกับโลกแห่งสัญลักษณ์

หมายเหตุ. ภาพแสดงความสัมพันธ์ระหว่างโลกแห่งกายภาพกับโลกแห่งสัญลักษณ์. จาก ศาสตร์แห่งสื่อและวัฒนธรรมศึกษา เอ็ดวินเพรสโปรดักส์ (น. 237-243), โดย กาญจนา แก้วเทพ, 2544

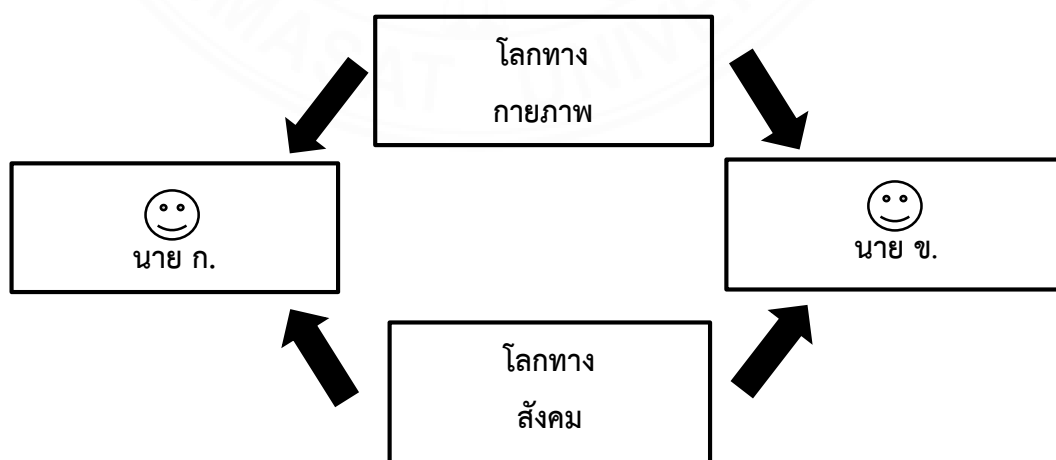
นอกจากนี้ Hall (1997) อ้างถึงในเกศราพร ทองพุ่มพุกษา, 2562, น. 67) กล่าวถึงแนวทางการประกอบสร้างความจริงดังต่อไปนี้ การประกอบสร้างความจริงหมายถึงไม่มีสิ่งใดในตัวของมันเองหรือผู้ที่ป็นปัจเจกของภาษาที่สามารถยึดความหมายไว้ในภาษา เราเป็นผู้ประกอบสร้างความหมายผ่านการใช้ระบบภาพตัวแทน ผ่านแนวคิดและสัญลักษณ์ นั่นคือสิ่งต่าง ๆ ไม่ได้มีความหมายทั้งนี้ไม่ใช่ว่าจะเป็นการปฏิเสธโลกวัตถุ แต่ว่าวัตถุไม่ใช่ผู้ถ่ายทอดความหมาย แต่เป็นระบบภาษาหรือ

ระบบอื่นที่เป็นผู้กระทำทางสังคมโดยใช้ระบบแนวทางการคิด วัฒนธรรม ภาษาศาสตร์ และระบบเชิงภาพตัวแทนอื่น ๆ ในการนำเสนอความคิดเพื่อสร้างความหมายทำให้โลกที่เราอาศัยอยู่มีความหมายเต็มไปหมด อีกทั้งเพื่อสื่อสารเกี่ยวกับโลกของเราอย่างมีความหมายกับผู้อื่น นอกจากนี้ความหมายไม่ได้ขึ้นอยู่กับคุณภาพเชิงวัตถุของสัญญาณ แต่ความหมายจะขึ้นอยู่กับหน้าที่เชิงสัญลักษณ์ซึ่งอาจหมายถึงคำบางคำหรือเสียงบางเสียงที่มีการแทนเป็นสัญลักษณ์ในการถ่ายทอดความหมายโดยหน้าที่ของภาษาในฐานะสัญญาณ

ขณะที่กาญจนา แก้วเทพ (2541, น. 258-259) ให้ความหมายของการสร้างความหมายทางสังคมให้แก่ "ความเป็นจริง" โดยทฤษฎีกลุ่มวัฒนธรรมศึกษาระบุว่าความเป็นจริง (Reality) นั้นเป็นสิ่งที่ถูกสร้างขึ้นมา ไม่ใช่สิ่งที่มีอยู่แล้วรอให้นักวิชาการไปค้นพบแบบที่สำนักประจักษ์นิยมเชื่อถือ หากเชื่อมโยงแนวคิดนี้กับเรื่องสื่อมวลชนโดยอาศัยแนวทางทฤษฎีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ก็จะสามารถอธิบายได้ว่า ในด้านของสื่อมวลชนที่เรียกว่า "ข่าว" ไม่ใช่การรายงานความเป็นจริงที่เกิดขึ้นเป็นเหตุการณ์ แต่เป็นการสร้างความเป็นจริงจากเหตุการณ์นั้นขึ้นมา เพราะในแต่ละเหตุการณ์มีหลายมิติมาก ขึ้นอยู่กับว่านักข่าวแต่ละคนจะหยิบยกเอาเหตุการณ์นั้นมาทำข่าวอย่างไร ตัวอย่างเช่น ข่าวเหตุการณ์เดียวกันแต่ละช่องนำเสนอต่างกัน สัมภาษณ์บุคคลในเหตุการณ์ที่มีประสบการณ์ต่างกัน ทำให้ความจริงก็อาจจะมีแตกต่างกัน โดยมนุษย์เองจะมีโลกแวดล้อมรอบตัวอยู่ 2 ระดับคือโลกทางกายภาพ และโลกทางสังคม เราอาจจะเปรียบเทียบแนวคิดเรื่องความจริงทางสังคมจากภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 2.2

ภาพโครงสร้างแนวคิดเรื่องความจริงทางสังคม

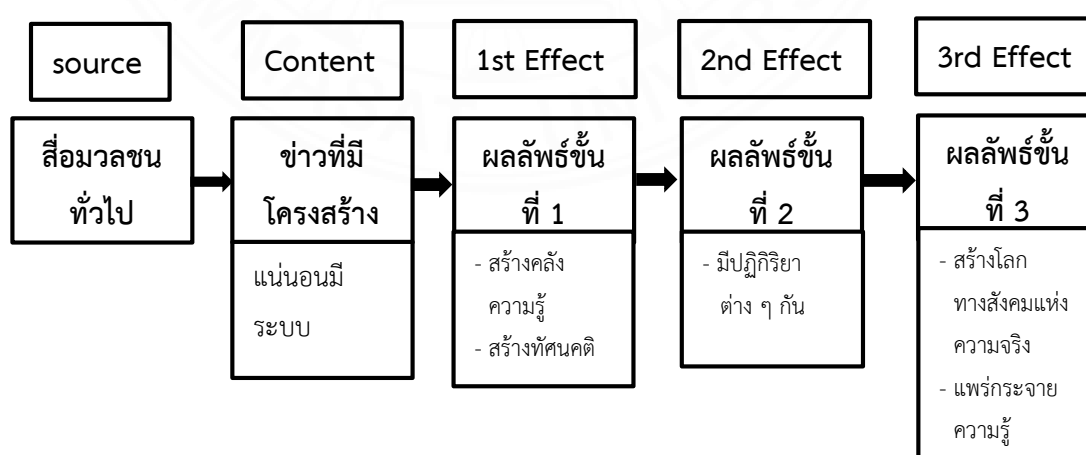

หมายเหตุ. ภาพโครงสร้างแนวคิดเรื่องความจริงทางสังคม. จาก สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการศึกษา (น. 259) โรงพิมพ์ศาลาแดง, โดย กาญจนา แก้วเทพ, 2541

A. Schutz (อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2541, น. 262-269) ด้าน A. Schutz สนใจการสร้างความหมาย (make sense) โดยมองว่าคนเราสร้างความหมายกับโลกรอบตัว เช่น คนเราทำไมถึงรู้ว่าศักดิ์ศรีสำคัญกว่าเงิน หรือคนเราทำไมถึงรู้ว่าเงินซื้อความสุขไม่ได้ เป็นต้น คนเราก่อสร้างจัดแปลงสร้างใหม่ และรื้อซ่อม (construct/reconstruct/deconstruct) ในชีวิตประจำวันของตนเองได้ เช่น เราก่อสร้างชีวิตใหม่หรือชีวิตนักศึกษาจากเดิม เข้าสู่งานใหม่ที่บริษัทใหม่ สร้างวิถีชีวิตใหม่ และคนเราสามารถทำอะไรได้โดยปริยายโดยไม่ต้องหยุดคิดที่เรียกว่า Taken for Granted เช่น ขึ้นรถเมล์ก็ต้องจ่ายเงิน เจ้านายดุก็ต้องทำหน้าที่สลดและฟัง เป็นต้น ดังนั้นเราทำได้ทั้งหมดนั้นก็เพราะเรามีคลังความรู้ทางสังคม เอาไว้เป็นคู่มือในการเผชิญกับโลก เราจึงเปิดคลังความรู้มาใช้ได้เป็นอัตโนมัติเมื่อเจอสิ่งใหม่และทุกวันนี้คนเราประยุกต์ใช้เรื่องภาษาและคลังความรู้ในทุกวงการสื่อสารมวลชนอยู่ตลอดเวลา การสร้างความหมายจึงกลายเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นระยะยาว แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นหลายชั้น ทั้งผลกระทบระยะสั้น (ชั้นแรก) ระยะกลางเป็นชั้นที่สอง และผลกระทบระยะยาวเป็นชั้นที่สาม เมื่อเวลาผู้รับสารได้รับชมโทรทัศน์หรือมิวสิกวิดีโอ ในสื่อต่าง ๆ ในปัจจุบันที่สื่อมวลชนสามารถสื่อสารได้หลายทางขึ้น คนเราจะค่อย ๆ เก็บสะสมภาพ โดยสื่อมวลชนได้นำเสนอภาพชีวิตและภาพของโลกที่จะหล่อหลอมความหวัง เช่น เด็กชนบทคาดหวังว่าหากเข้ามาในเมืองจะได้งานทำที่สุขสบายกว่าการทำไร่ทำนา ทำให้เห็นได้ว่าสื่อมวลชนเป็นส่วนสำคัญที่จัดวางรูป (Structure) ความเป็นจริงทางสังคมรอบ ๆ ตัวของเรา ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2.3

ภาพโครงสร้างแนวคิดเรื่องการสร้างความหมายทางสังคมในด้านสื่อมวลชน

หมายเหตุ. ภาพโครงสร้างการสร้างการสร้างความหมายทางสังคมในด้านสื่อมวลชน จาก *สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการศึกษา* (น. 266) โรงพิมพ์ศาลาแดง, โดย กาญจนา แก้วเทพ, 2541

ทั้งนี้ในยุคปัจจุบันนี้สื่อมวลชนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการสร้างความเป็นจริงทางสังคมขึ้นมาแวดล้อมบุคคล แม้แต่ในกรณีที่บุคคลนั้นยังไม่เคยสัมผัสกับโลกทางกายภาพนั้นก็ตาม แต่ก็มีโลกแห่งสังคมเกี่ยวกับความเป็นจริงผ่านการทำงานของสื่อมวลชน และแนวคิดเรื่องการสร้างความหมายทางสังคมให้แก่ความเป็นจริงจาก 3 ทศนะคือ

1. การอธิบายของภาษาศาสตร์ (linguistic) นักภาษาศาสตร์ที่สนใจความสัมพันธ์ระหว่างภาษา ความคิด และโลกทางสังคม เช่น Whorf & Sapir ได้นำเสนอแนวคิดสำคัญเกี่ยวกับบทบาทของภาษาและความเป็นจริงว่า ภาษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นจริง เช่น ปัจจุบันคนส่วนใหญ่เปรียบเสมือนคนที่อยู่ในถ้ำไม่ได้ออกไปเผชิญกับความจริงด้วยตนเอง แต่ได้เห็นความจริงโดยมองดูภาพที่ปรากฏบนผนังถ้ำ ซึ่งจะปรากฏภาพอย่างไรก็แล้วแต่รูปร่างของปากถ้ำ ผนังถ้ำเปรียบเสมือนจอโทรทัศน์นั่นเอง บรรดาภาษาต่าง ๆ ล้วนเกิดจากสื่อมวลชนเป็นแหล่งใหญ่ ดังนั้นสื่อมวลชนจึงเป็นตัวสร้างความหมายของโลกทางสังคมผ่านกลไกทางภาษา

2. การอธิบายของทฤษฎีปรากฏการณ์นิยม (phenomenology) นักทฤษฎีของสำนักปรากฏการณ์นิยมเห็นว่าวัฒนธรรมที่เป็นรูปธรรมมากที่สุดก็คือวิถีชีวิตประจำวันของคนเราโดยมีคำถามที่น่าสนใจอย่างเช่นคนเราสร้างความหมายกับโลกรอบตัวอย่างไร คนเราก่อสร้างหรือดัดแปลงสร้างใหม่หรือซ่อมชีวิตประจำวันของตัวเองอย่างไร คนเราสามารถทำอะไรไปโดยปริยายโดยไม่ต้องหยุดคิดหรือหยุดตั้งคำถามได้อย่างไร ซึ่งนักปรากฏการณ์นิยมตอบว่าที่เราทำได้ทั้งหมดนั้นก็เพราะเราแต่ละคนมีคลังแห่งความรู้ทางสังคม (Stock of Social knowledge) ไว้เป็นคู่มือ เมื่อมนุษย์ทุกคนเผชิญกับโลก เราสามารถเปิดคลังแห่งความรู้ออกมาใช้ภายในพริบตาจนดูคล้ายทำได้โดยอัตโนมัติ ในปัจจุบันเราพบตัวอย่างการประยุกต์ใช้เรื่องภาษาและคลังความรู้อยู่ในวงการสื่อมวลชนตลอดเวลา เช่น กลยุทธ์ทางการโฆษณาที่มีการนำเอาความเป็นจริงรูปธรรมใหม่ ๆ สอดแทรกเข้าไปในคลังความรู้ของคนในสังคม

3. การอธิบายแบบทฤษฎีสื่อมวลชน แนวคิดเรื่องการสร้างความหมายทางสังคมหากนำมาอธิบายในด้านสื่อมวลชนอาจจะอธิบายได้ว่าการสร้างความหมายนั้นเป็นผลกระทบที่เกิดขึ้นในระยะยาวอย่างหนึ่ง ในมุมมองของนักวัฒนธรรมศึกษามองว่าทุกครั้งที่สื่อมวลชนเผยแพร่ผลงานจะสร้างผลกระทบในหลายระลอก โดยมีผลในหลายระยะ ทั้งระยะสั้น กลาง และยาว แต่ส่วนที่นักวัฒนธรรมศึกษาให้ความสนใจมากที่สุดคือผลกระทบที่เกิดจากการสั่งสมและตกตะกอนจนกระทั่งกลายเป็นผลึกทางวัฒนธรรมของผู้คน ตัวอย่างเช่นสื่อมวลชนได้นำเสนอภาพชีวิตและภาพของโลกที่สามารถหล่อหลอมความหวังเด็กจากชนบทที่คาดหวังจะเข้ามาทำงานที่สุขสบายกว่า และได้เงินใช้เป็นประจำว่าการทำงานไร่นา ผลจากการวิเคราะห์เนื้อหาของสื่อมวลชน เช่น การนำเสนอข่าวเนื้อหาที่ถูกใช้สร้างคลังแห่งความรู้ของคนในสังคมมักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกัน เช่น เริ่มตั้งแต่การ

นำเสนอเป็นเรื่องเดียวกัน แหล่งข่าวเดียวกัน เนื้อหาล้ำยกัน รวมทั้งวิธีการให้ข้อสรุปก็ยังคงคล้ายกันอีกด้วย ดังนั้นจึงมีกรอบความคิดและรูปแบบที่แน่นอนกำกับเอาไว้ เช่น การทำข่าวจำเป็นต้องมีเกณฑ์ที่แน่นอนเรื่องคุณค่าของข่าว

Hall (1999 อ้างถึงในกาญจนา แก้วเทพ, 2544, น. 291-296) ได้มีการพัฒนาแนวคิดดังกล่าวให้ชัดเจนมากขึ้นในเรื่องของการเข้ารหัสและถอดรหัส (Encoding and Decoding) เพื่อที่จะใช้ในการวิเคราะห์ตัวบท โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ขั้นตอนของการสร้างความหมาย

ขั้นตอนเตรียมการเพื่อการผลิตสื่อ โดยผู้ผลิตมักจะคิดว่าตนเองหยิบเอาวัตถุดิบทั้งหมดที่มีมานำเสนอ แต่ที่จริงแล้วผู้ผลิตได้คัดเลือกเอาวัตถุดิบบางอย่างเท่านั้นมานำเสนอ ในการคัดเลือกจะถูกกำหนดจากอุดมการณ์ของผู้ผลิตเอง ปัจจัยในกระบวนการคัดเลือกคือเริ่มต้นตั้งแต่ความรู้ความเข้าใจเรื่องของโลกของผู้ผลิต ความรู้ความเข้าใจในการผลิต อุดมการณ์วิชาชีพที่ถูกปลูกฝัง ข้อกำหนดจากสถาบัน ความคิดเกี่ยวกับผู้รับสาร เป็นต้น โดยขั้นตอนนี้ผู้คัดเลือกภาพก็ได้ใส่รหัสแล้วว่าในภาพนั้นเมื่อดูแล้วจะหมายความว่าอย่างไร ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนการใส่รหัส (Encoding)

ช่วงที่สองนั้นจะเป็นขั้นตอนการลงมือทำการผลิต ในขั้นตอนนี้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงความจริงที่เป็นโลกสามมิติอันมีโครงสร้างและกรอบของตนเอง มีความหมายอันหลากหลาย โดยให้มีการแปรรูปมาอยู่ในสื่อแบบต่าง ๆ ซึ่งขั้นตอนนี้เป็นขั้นตอนในการใส่รหัสอีกเช่นกัน

ช่วงที่สามเป็นขั้นตอนการถอดรหัส (Decoding) นั่นคือสิ่งที่ผู้ชมได้รับไม่ใช่วัตถุดิบที่เป็นเหตุการณ์จริงหากแต่เป็นวัตถุดิบที่ผ่านการผลิตมาแล้ว โดยมีกระบวนการในการผลิตซึ่งมีความหมายของผู้ผลิตบรรจุมาด้วย และหากว่าผู้รับสารสามารถสร้างความหมายจากเนื้อหาสารได้ก็จะบริโภคและให้ความหมายกับสารนั้น และหากว่านำเอาความหมายนั้นไปใช้ในชีวิตประจำวันแล้วไม่ได้ผล ความหมายนั้นก็จะมีผลและไม่เกิดอิทธิพลแก่ผู้รับสาร และเนื้อหาในการสื่อสารนั้นจะไม่สามารถสร้างความหมายได้ ผู้รับสารดูแล้วไม่สื่อความหมายใดเลย ในขั้นตอนนี้ก็จะเป็นขั้นตอนที่จะมีแต่การเปิดรับ แต่จะไม่มีบริบทจากผู้รับสารนั่นเอง

จากขั้นตอนทั้งสามที่กล่าวมาจะเห็นถึงความสำคัญระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสารในฐานะของผู้สร้างความหมายอย่างเท่าเทียมกัน เนื่องจากความหมายไม่ได้ถูกสร้างไปในขั้นตอนของผู้ผลิตเพียงเท่านั้น แต่ได้ถูกสร้างในขั้นตอนของผู้รับสารด้วย

2. รหัสของแต่ละขั้นตอน (Coding) ในขั้นของการผลิต การใส่รหัสนั้นจะมีรหัสหลายประเภทที่จะทำงานประสานกัน เช่น รหัสของอุดมการณ์หลัก (Dominant code) เช่น โทรทัศน์ต้อง

ไม่สร้างความแตกแยกในสังคม รหัสของวิชาชีพ (Professional code) ซึ่งมักจะมีเนื้อหาที่เป็นอิสระจากรหัสของอุดมการณ์หลัก (Dominant code) เช่น นักข่าวต้องเป็นกลาง หนังสือต้องน่ากลัว หนังสือรักต้องจบแบบมีความสุข ละครต้องสนุก โฆษณาต้องมุ่งหวังกำไรจากยอดขาย (แม้ว่าเอาผู้ว่าราชการมาล้อเล่น) รหัสทางเทคนิค (Technical-practical code) เช่น มุมกล้อง การถ่ายภาพในระยะต่าง ๆ วิธีการติดต่อแบบต่าง ๆ แต่ไม่ว่าจะมีรหัส ทั้งหมดนี้ก็อยู่ภายในกรอบใหญ่ของรหัสของอุดมการณ์หลัก (Dominant code)

จากแนวคิดที่ว่าในตัวเนื้อสารเองก็บรรจุความหมายที่หลากหลาย (Polysemy) ประสานกับแนวคิดเรื่องความเป็นอิสระของผู้รับสาร ทำให้เห็นว่าแบบแผนของการถอดรหัสนั้นมี 3 รูปแบบ ดังนี้

1. Preferred Reading เป็นการถอดรหัสตามที่คุณส่งสารส่งมาให้ เช่น ในการรายงานข่าวว่าการหยุดงานประท้วงเรียกร้องเพิ่มค่าจ้างนั้นจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ ผู้รับสารก็จะคิดตามนั้น

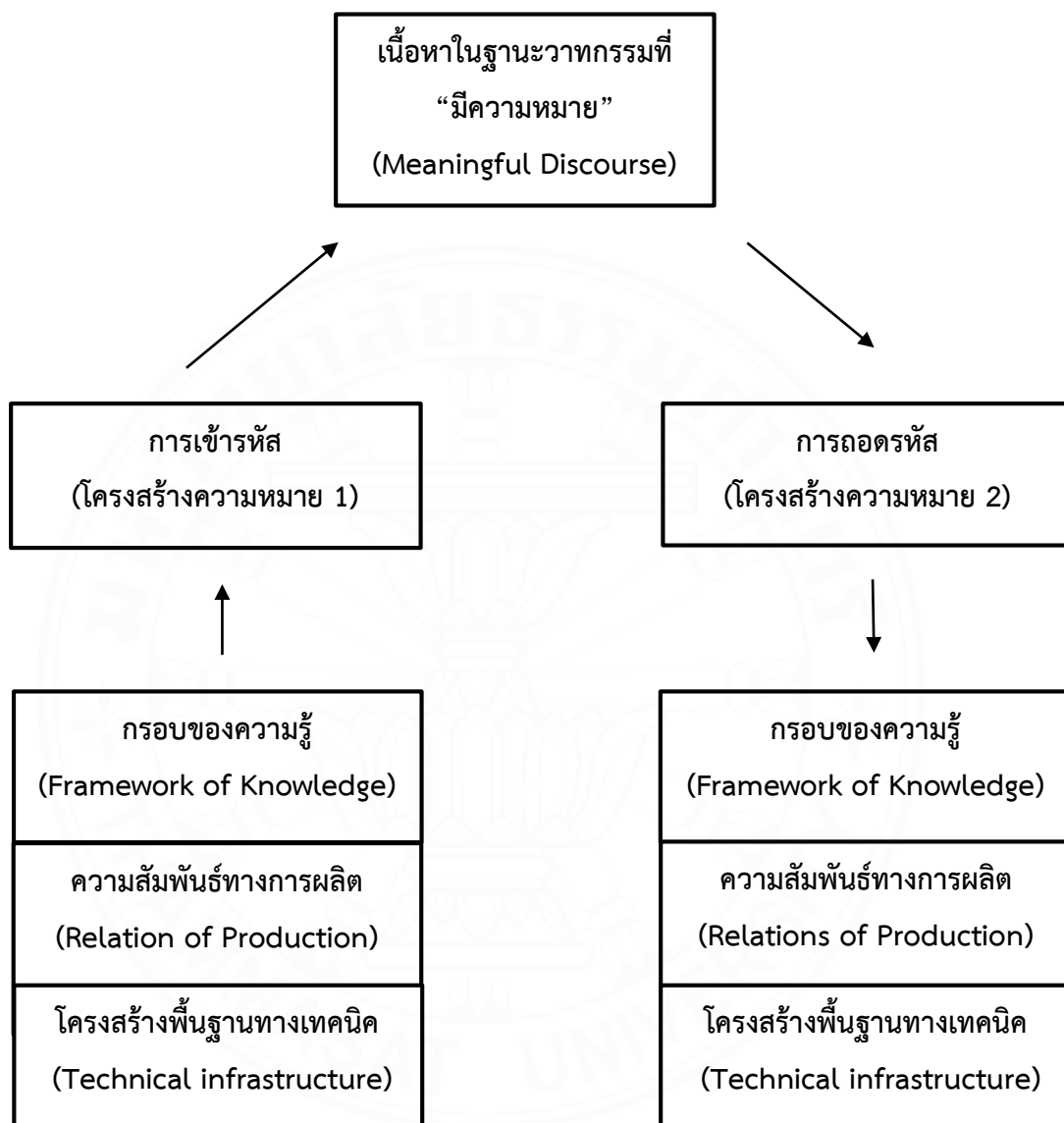
2. Negotiated Reading เป็นการถอดรหัสโดยผสมผสานระหว่างการถอดรหัสตามที่คุณส่งสารส่งมาให้ (Preferred Code) กับการนำเอารหัสที่ต่อต้านหรือปรับเปลี่ยนมาผสมด้วยการถอดรหัสแบบนี้จะทำงานผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ เช่น สร้างกฎเกณฑ์ขึ้นมาเอง สร้างข้อยกเว้น เช่น แม้ว่าการประท้วงเรียกร้องค่าจ้างเพิ่มขึ้นจะทำให้เกิดเงินเฟ้อ (Preferred Code) แต่เราก็มีสิทธิที่จะทำตามกฎหมาย (สร้างกฎเกณฑ์มาต่อรอง)

3. Oppositional Reading เป็นการถอดรหัสที่ผู้รับสารรู้ว่าการถอดรหัสที่คุณส่งสารส่งมาให้ (Preferred Code) คืออะไร แต่ก็คัดค้านไม่เห็นด้วย เช่น จากตัวอย่างข้างต้น หากกลุ่มผู้รับสารใช้การถอดรหัสด้วยจุดยืนที่ต่อต้าน (Oppositional Code) จะตีความว่า “เรา จะต้องแยกระหว่างผลประโยชน์ของชาติกับผลประโยชน์ทางชนชั้นออกจากกัน” “เงินเพื่อเกิดขึ้นอยู่เสมอ แม้จะไม่มีค่าจ้างก็ตาม”

จากแนวคิดที่เกิดขึ้นทั้ง 3 แบบ ในทุกการสื่อสาร Hall ได้รับอิทธิพลมาจากทฤษฎีสัญวิทยา แต่แนวคิดของ Hall แตกต่างจากนักสัญวิทยาอีกหนึ่งชั้น โดยจากการวิเคราะห์กระบวนการสร้างความหมาย (Meaning) ผ่านตัวบทในการสื่อสารไปสู่กระบวนการส่ง/รับรหัส (Code) ผ่านจังหวะการเข้ารหัสและถอดรหัสของการสื่อสาร ดังภาพด้านล่างนี้

ภาพที่ 2.4

ภาพแบบจำลองการเข้ารหัสและการถอดรหัสของ (Hall 1980)

หมายเหตุ. ภาพแบบจำลองการเข้ารหัสและการถอดรหัสของ (Hall 1980). จาก *สายธารแห่งนักคิด ทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับการสื่อสารศึกษา* (น. 669) ภาพพิมพ์, โดย กาญจนา แก้วเทพ, สมสุข หินวิมาน, 2551

2.4 แนวคิดเกี่ยวคนชายขอบ

การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ให้ความสนใจเกี่ยวกับการสื่อความหมายคุณค่าความเป็นมนุษย์ ทว่าในสังคมมนุษย์มักประกอบไปด้วยกลุ่มที่ได้เปรียบและเสียเปรียบในสังคม กลุ่มที่เสียเปรียบมักถูกกดทอนคุณค่าให้กลายเป็นคนชายขอบในสังคม อีกทั้งมิวสิกวิดีโอที่เลือกมาศึกษาในครั้งนี้มักสะท้อนถึงกลุ่มคนชายขอบ ดังนั้นแนวคิดความเป็นคนชายขอบ (marginal people) จึงจำเป็นต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

สุริชัย หวันแก้ว (2550, น. 10-13, 15-20) กล่าวว่าคนชายขอบคือกลุ่มคนที่มีชีวิตอยู่กึ่งกลางที่ห่างไกลศูนย์กลางทั้งในเชิงภูมิศาสตร์ และในสังคมและวัฒนธรรม ในทางภูมิศาสตร์ “คนชายขอบ” มักจะเป็นกลุ่มคนที่ต้องเคลื่อนย้ายจากภูมิลำเนาเดิมด้วยเหตุผลทางธรรมชาติ การประกอบอาชีพหรือวิถีชีวิตของคนกลุ่มนี้ต้องเผชิญกับการแก่งแย่งแข่งขันเพื่อเข้าถึงทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ถูกกีดกันและเอารัดเอาเปรียบจากคนกลุ่มใหญ่ซึ่งอยู่อาศัยในดินแดนหรือภูมิศาสตร์นั้นมาก่อน ในทางสังคมลักษณะของกลุ่มคนชายขอบอาจจะแตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของสังคม ทั้งนี้ในแง่ของชาติพันธุ์ ศิพพรณ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และชนชั้นทางสังคมสำหรับกระบวนการกลายเป็นคนชายขอบนั้น หากพิจารณาจากมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม วัฒนธรรม ความเป็นคนชายขอบหมายถึงผู้ด้อยอำนาจ (the powerless) คนที่ตกเป็นเบี้ยล่าง (the subordinate) ของคนกลุ่มใหญ่ และคนยากไร้ (the have-nots) และเมื่อชนกลุ่มนี้เป็นชาติพันธุ์คนกลุ่มน้อย เพศด้อย และไม่มีตำแหน่งแห่งที่ในสังคม จึงทำให้คนกลุ่มนี้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกีดกันเป็นคนชายขอบในพหุมิติ (multiple marginalities) จึงแทบจะเห็นได้ว่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ของคนเหล่านี้เท่ากับศูนย์ นอกจากนี้นักสังคมศาสตร์ในยุคหลังสมัยใหม่ได้มีการให้ความสำคัญกับการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกลุ่มคนชายขอบที่เรียกรวม ๆ กันเป็น “คนที่ถูกกดทับไว้” ซึ่งก็คือชาติพันธุ์คนกลุ่มน้อย ผู้หญิง คนพิการ กลุ่มรักร่วมเพศ และชาวไร่ชาวนา อีกทั้งคนเหล่านี้มักจะถูกกีดกันหรือเบียดเบียนจากสังคมใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นในบริบทของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองสิ่งแวดล้อม และลักษณะทางภูมิศาสตร์ที่ห่างไกลศูนย์กลางเมืองใหญ่

ขณะที่ปรีตรตา เฉลิมเผ่า กอนันตกุล (2545, น. 10-15) กล่าวว่าความเป็นคนชายขอบอาจจะแยกคนชายขอบในสังคมไทยได้เป็นสามกลุ่ม กลุ่มแรกคือคนเก็บขยะและรับซื้อของเก่า และเด็กข้างถนน ซึ่งการหลงใหลของคนชนบทเข้ามาในเมืองเป็นเหตุที่สำคัญอย่างหนึ่งที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำสูงต่ำในสังคมและเป็นผลที่ทำให้เกิดคนจนในเมือง กลุ่มที่สองคือกลุ่มชายรักชาย หญิงรักหญิง ทว่าความเป็นชายขอบไม่ได้เป็นประเด็นหลักแต่จะอยู่ที่เพศสภาพที่ไม่สามารถจัดเข้าประเภทได้

ง่าย ๆ ว่าเป็นหญิงหรือชายตามการจำแนกประเภทที่ติดตัวมาแต่กำเนิด ความเป็นชายขอบของชายรักชายหรือหญิงรักหญิงคือความไม่ลงตัวและท้าทายความคิดพื้นฐานของสังคม และกลุ่มที่สามคือกลุ่มวัยรุ่น คนชรา อีกทั้งความเป็นชายขอบไม่ใช่เรื่องของการถูกกันให้ไปอยู่ในตำแหน่งในสังคมที่ด้อยโอกาสทางเศรษฐกิจหรืออำนาจหรือไม่เข้าประเภทแต่เพียงอย่างเดียว หากเป็นเรื่องของความรู้และความจริงที่คนอื่นสร้างขึ้นมองเขาหรือแทนตัวของเขา ความรู้ความจริงนี้อาจจะกลายเป็นสามัญสำนึกที่รับรู้เข้าใจกันโดยไม่ต้องตั้งคำถาม หลายบทความจะมีวิธีมองคนเหล่านี้ไปในแง่ลบ เช่น เป็นความวิปริตทางเพศ ความสกปรก ความไม่น่าไว้วางใจ ความล่อแหลม หรือความไร้ประโยชน์ เป็นการมองในแง่ลบด้านเดียวในสังคม สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่ไม่เท่าเทียมกันในสังคม เพราะทำให้เกิดการถูกพูดแทนหรือสร้างภาพแทนขึ้นกับคนบางกลุ่ม

อีกทั้งกุลภา วจนสาระ และ กฤตยา อาชวนิจกุล (2555, น. 26-28) กล่าวว่าคนชายขอบเป็นผู้ที่ไม่ได้รับโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของประเทศ โดยเฉพาะนโยบายทางการเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจ และยังเป็นผู้ที่ไม่ได้สิทธิและโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ไม่มีโอกาสในการเข้ารับบริการหรือสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ ไม่ได้ผลประโยชน์และได้รับผลกระทบจากการพัฒนาและมักจะถูกมองเป็นเพียงแหล่งทรัพยากร แหล่งระบายสินค้าและแรงงานราคาถูกในกระบวนการผลิตสินค้าสู่สังคมเท่านั้น ดังนั้นประชากรกลุ่มที่อาจจะถือว่าเป็นกลุ่มคนชายขอบ ได้แก่ ชาวเขาเผ่าต่าง ๆ ชนพื้นถิ่นชนกลุ่มน้อย ผู้อพยพพลัดถิ่น คนไร้รัฐไร้สัญชาติ คนยากจน ชาวนาชาวไร่ในชนบท คนจนที่อาศัยในเมืองใหญ่ ชาวสลัม คนไร้บ้าน กลุ่มผู้ติดเชื้อเอดส์ คนพิการ ผู้สูงอายุ คนที่มีเพศวิถีทางเลือก พนักงานขายบริการ แรงงานข้ามชาติ แรงงานไร้ทักษะฝีมือ แรงงานนอกระบบ แรงงานเหมาช่วง เป็นต้น ทั้งนี้กระบวนการทำให้คนบางกลุ่มกลายเป็นคนชายขอบในสังคมไทยสัมพันธ์กับโครงสร้างเชิงอำนาจในสังคม ซึ่งผู้มีอำนาจจะครอบงำการจัดประเภทกลุ่มคนต่าง ๆ ในสังคมโดยการเอาผู้ที่มีอัตลักษณ์เหมือน ๆ กันไว้ด้วยกัน และจะกีดกันคนที่มีอัตลักษณ์แปลกต่างจากคนส่วนใหญ่ให้ไปอยู่ชายขอบของสังคม ทั้งนี้กระบวนการผลักคนออกและรวมคนไว้ให้อยู่ในภาวะชายขอบของสังคมไทยมีด้วยกัน 3 กระบวนการ ได้แก่

1. กระบวนการสร้างรัฐชาติไทยและการสร้างความเป็นไทย (Thai-isation) คือการเกิดขึ้นในสมัยก่อตัวรัฐและชาติภายใต้ลัทธิชาตินิยมที่มีการกำหนดเขตแดนระหว่างประเทศและมีการสำรวจผู้คนและกำหนดการปกครองภายในระบบเดียวกันสร้างวัฒนธรรมแห่งชาติขึ้นเป็นแบบแผนเดียวกันสู่การเป็นเอกราช ทำให้คนที่มีความหลากหลายชาติพันธุ์ต่างวัฒนธรรมที่เคยอาศัยปะปนกันจำนวนไม่น้อยตกอยู่ในภาวะคนชายขอบโดยปริยาย เนื่องจากมีอัตลักษณ์แตกต่างจากมาตรฐานของศูนย์กลาง

2. กระบวนการพัฒนาประเทศไทยสู่ความทันสมัย (Modernisation) คือการพัฒนาประเทศไทยให้เป็นตะวันตก ก่อการทำให้ไทยเป็นชาติทันสมัยด้วยเศรษฐกิจทุนนิยมเสรีนิยมมีการพัฒนาแนวทางหลักที่รัฐใช้สร้างประเทศภายใต้การดำเนินนโยบายพัฒนาระบบเศรษฐกิจที่ไม่มีความเป็นธรรม มีการเลือกปฏิบัติให้ความสำคัญกับเขตเมืองใหญ่ส่วนกลางมากกว่าเขตภาคชนบททำให้คนบางกลุ่มถูกทอดทิ้ง และถูกผลักออกจากกระแสพัฒนาไม่ได้รับสิทธิประโยชน์จากการพัฒนาที่เท่าเทียมกับคนกลุ่มอื่น บางคนกลายเป็นผู้ด้อยโอกาสจากการพัฒนาเศรษฐกิจในประเทศไทย

3. กระบวนการขยายตัวของทุนนิยมและกระแสโลกาภิวัตน์ (Globalisation) คือประเทศไทยมีการขับเคลื่อนเศรษฐกิจแบบระบบทุนนิยมเสรี ที่ยังคงมีข้อโต้แย้งในแง่ของความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรและกลไกตลาดในระบบเศรษฐกิจ ซึ่งมีการจัดสรรที่ยังไม่ดีพอนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมกันในสังคมอย่างกว้างขวาง กีดกันทำให้คนบางกลุ่มไร้อำนาจในการต่อรอง กลายเป็นคนชายขอบ ก่อให้เกิดช่องว่างทางรายได้ของคนจนและคนรวยในสังคมทำให้มีความเหลื่อมล้ำไม่เป็นธรรมในสังคมขึ้น ทั้งนี้ภาพรวมของปัญหาเกิดจากกระบวนการใช้อำนาจในโครงสร้างโดยการจำแนกพวก (exclusion) คนในสังคมไทย และปัจจุบันยังมีกลุ่มคนที่ตกอยู่ในภาวะชายขอบใหม่เพิ่มขึ้น เช่น แม่วัยรุ่น พ่อแม่เลี้ยงเดี่ยว ผู้สูงอายุ และผู้ติดยา คนรักเพศเดียวกันที่ถือเป็นคนชายขอบในสวัสดิการของรัฐในสังคมไทย เพราะกระบวนการทางกฎหมายยังมีหลายส่วนที่นโยบายไม่คำนึงและเป็นธรรมต่อผู้คนเหล่านี้

2.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ” ผู้วิจัยได้ทำการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการนำเสนอเนื้อหาและผลิตมิวสิกวิดีโอ

2.5.3 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการสื่อความหมายและแปลความหมายจากมิวสิกวิดีโอ

2.5.1 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์

สุกัญญา สารานุกรม (2563) ศึกษาเรื่อง “พฤติกรรมกาฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอ (MV) ศิลปินวง BTS ต่อการรับรู้คุณค่าตนเองและพฤติกรรมกาแสดงออกของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลี ในประเทศไทย” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา 1) ลักษณะส่วนบุคคล พฤติกรรมกาฟังเพลง และดูมิวสิกวิดีโอ (MV) ศิลปินวง BTS การรับรู้คุณค่าตนเองและพฤติกรรมกาแสดงออกใน

คุณค่าของตนเองของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทย 2) ความแตกต่างของลักษณะส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอ ศิลปินวง BTS ของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทย 3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอของศิลปินวง BTS ของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทยและการรับรู้คุณค่าตนเอง 4) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอของกลุ่มแฟนคลับศิลปินและพฤติกรรมการแสดงออกในคุณค่าตนเอง และ 5) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้คุณค่าตนเองและพฤติกรรมการแสดงออกในคุณค่าตนเองของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทย โดยมีการเก็บข้อมูลจากกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทย อายุตั้งแต่ 18 ขึ้นไปที่เคยฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอของศิลปินวง BTS จำนวน 400 คน โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่าง (Non-Probability Sampling)

ผลการศึกษาพบว่าด้านลักษณะส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย มีอายุระหว่าง 18-24 ปี มีพฤติกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอ 7 วัน/สัปดาห์ มีความเข้าใจในเนื้อหาของเพลงและมิวสิกวิดีโอระดับมากที่สุด ด้านการรับรู้คุณค่าตนเอง พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการรับรู้คุณค่าตนเองอยู่ในระดับมาก ขณะที่พฤติกรรมการแสดงออกในคุณค่าตนเองพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการแสดงออกในคุณค่าตนเองอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ผลการทดสอบสมมติฐานที่ว่าลักษณะส่วนบุคคลของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทยที่แตกต่างกันมีพฤติกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอของศิลปินวง BTS ที่แตกต่างกัน นั้นพบว่าเพศที่แตกต่างกันมีความถี่ ความเข้าใจในเนื้อหาของเพลง และสภาพอารมณ์เชิงบวกในขณะที่รับฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอต่างกัน อีกทั้งอายุที่ต่างกันมีระยะเวลาสะสมที่รู้จักและฟังเพลง และความบ่อยครั้งของสภาพอารมณ์ด้านบวกขณะรับฟังเพลงแตกต่างกัน นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอกับการรับรู้คุณค่าตนเองของกลุ่มแฟนคลับพบว่าความเข้าใจในเนื้อหาของเพลงและมิวสิกวิดีโอ ความบ่อยครั้งของสภาพอารมณ์ด้านบวกและด้านลบขณะรับฟังเพลงมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำมาก นั่นคือความเข้าใจในเนื้อหาของเพลงและมิวสิกวิดีโอที่เพิ่มขึ้นสัมพันธ์การรับรู้คุณค่าตนเองของกลุ่มแฟนคลับที่เพิ่มขึ้น เช่นเดียวกับเมื่อมีความบ่อยครั้งของสภาพอารมณ์ด้านบวกขณะรับฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอเพิ่มขึ้น การรับรู้คุณค่าตนเองของกลุ่มแฟนคลับก็เพิ่มขึ้น แต่เมื่อมีสภาพอารมณ์ด้านลบขณะฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอ การรับรู้คุณค่าตนเองของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทยก็จะลดลง

ด้านนฤมล ล้อมทอง (2013) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “อิทธิพลของเรยาต่อนักเรียนมัธยมหญิงในประเด็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการสนทนากลุ่ม (Focus group study) โดยมีการคัดเลือกกลุ่มเป้าหมายนักเรียนหญิงระดับมัธยมศึกษาและกลุ่มนักเรียนระดับเดียวกันในชั้นประกาศนียบัตร

วิชาชีพปีที่สองในสายอาชีพที่เคยดูแลครอง *ดอกส้มสีทอง* ผลการศึกษาพบว่านักเรียนหญิงทั้งสองกลุ่มไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวละครเรยาในด้านของพฤติกรรมและการแสดงออกด้านต่างๆ อาทิ การเป็นเมียน้อยโดยใช้เนื้อตัวและร่างกายเพื่อแลกกับความก้าวหน้าในอาชีพและความก้าวหน้าในอนาคต รวมไปถึงการแต่งกายการแสดงกริยาท่าทาง การกระทำของตัวละครเป็นการลดคุณค่าและศักดิ์ศรีของตัวตน เป็นการดูถูกตัวตน อีกทั้งยังดูถูกความสามารถที่ตนเองมี มองว่าคนเราทุกคนควรที่จะใช้ความรู้ความสามารถของตัวเองในการที่จะดำรงชีวิตประกอบอาชีพต่าง ๆ โดยไม่จำเป็นต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นหรือผู้ชาย และเราสามารถพึ่งพาตนเองได้ยืนด้วยลำแข้งของตัวเองได้ ขณะเดียวกันที่นักเรียนหญิงจากทั้งสองกลุ่มยอมรับต่อพฤติกรรมของเรยาในเรื่องความพยายาม ความทะเยอทะยานที่ต้องการจะหลุดพ้นจากสถานภาพเดิม ๆ ของตนเพื่อให้ชีวิตมีความเจริญก้าวหน้าในทางการเงินและมีชีวิตที่ดีขึ้นในการประกอบอาชีพ และนักเรียนหญิงในปัจจุบันคิดว่าตนเองนั้นมีคุณค่าในตนเอง มีคุณค่า และมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สามารถที่จะใช้ความสามารถของตัวเองได้โดยไม่ต้องพึ่งพาอาศัยผู้อื่นหรือเพศชาย มีคุณค่าได้ด้วยตนเอง

นอกจากนี้ เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์ (2020) ศึกษาเรื่อง “โรคระบาดกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ในนวนิยายเรื่อง เมฆมณิรี โคะอุช” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผู้เขียนนวนิยายที่มีการใช้ “โรคระบาด” ในฐานะที่เป็นองค์ประกอบสำคัญในนวนิยายเรื่อง เมฆมณิรี โคะอุช ว่าเป็นอย่างไรและการใช้โรคระบาดเป็นองค์ประกอบในเรื่องได้สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาสังคมหลังสงครามโลกครั้งที่สองและแนวคิดที่เกี่ยวกับมนุษย์ในสังคมร่วมสมัยอย่างไร ผลการศึกษาพบว่าผู้เขียนได้ใช้องค์ประกอบสำคัญคือ “โรคระบาด” ในการสร้างกระบวนการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของกลุ่มตัวละครเอก และถ่ายทอดปัญหาเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ เช่น ความเหลื่อมล้ำในสังคมและปัญหา การถูกกดขี่ทางอำนาจในสังคมญี่ปุ่นในช่วงเวลาดังกล่าว อันเป็นภาพสะท้อนของมนุษย์ในแง่ลบ แต่ในขณะเดียวกัน “โรคระบาด” ก็เป็นองค์ประกอบของเรื่องในการนำเสนอประเด็นเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ในแง่บวก เช่น ความมีอิสรภาพเป็นเอกเทศของมนุษย์ มิตรภาพระหว่างเพื่อนมนุษย์ ซึ่งตอกย้ำแนวคิดเรื่องความเป็นสองนัยของสรรพสิ่งที่นักเขียนอย่างโอเอะ เค็นสะบุโรยึดถือ โดยโรคระบาดที่เกิดขึ้นทั่วโลกมีความสอดคล้องกับการสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพราะโรคระบาดเป็นองค์ประกอบสำคัญในเรื่องที่ทำให้เห็นภาพในด้านลบของมนุษย์และสะท้อนปัญหาการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมญี่ปุ่น แต่ในขณะเดียวกันโรคระบาดก็เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้เห็นภาพในด้านบวกของมนุษย์เช่นกัน โรคระบาดได้สร้างให้เกิดโอกาสแห่งการมีอิสระและเอกเทศของกลุ่มตัวละคร อีกทั้งยังสร้างมิตรภาพระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ซึ่งเป็นการสร้างคุณค่าความเป็นมนุษย์ในลักษณะหนึ่ง

ทั้งนี้การที่นักเขียนอย่างโอเอะ เค็นสะบุโร สร้างเหตุการณ์ให้ตัวละครในนวนิยายเรื่อง *เมฆมณิรี โคะอุช* ต้องพบเจอโรคระบาดให้เป็นปัจจัยที่ส่งผลทางบวกและลบในประเด็น

เรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ในผลงานเรื่องนี้ โดยโรคระบาดเป็นปัจจัยสะท้อนให้เห็นด้านมืดของความเป็นมนุษย์ นั่นคือความเหลื่อมล้ำทางสังคมแบ่งแยกพวกพ้องกดขี่ข่มเหงระหว่างเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน ในขณะเดียวกันกลับเป็นปัจจัยสะท้อนให้เห็นมุมมองที่สดใสของมนุษย์ที่มีความเป็นอิสระและเอื้ออาทรเป็นมิตรต่อกัน ยังเห็นถึงสิ่งที่นำมาซึ่งความตาย ในขณะเดียวกันนั้นก็มีการหยิบยื่นอิสรภาพให้กับกลุ่มตัวละครเอกเพื่อตอกย้ำว่าแนวคิดสำคัญที่เป็นสากลสะท้อนปัญหามนุษย์ได้อย่างแท้จริงคือคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยโรคระบาดได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นปัญหาเรื่องมนุษย์ในสภาวะที่ถูกกักขังแบ่งชนชั้นแยกมนุษย์กดขี่มนุษย์ สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่มีความเหลื่อมล้ำในสังคมของมนุษย์ เป็นการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์และสะท้อนมุมมองในแง่ลบ ขณะเดียวกันโรคระบาดกลับเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเพิ่มคุณค่าความเป็นมนุษย์ในกลุ่มตัวละครเอกนั้นคือกล่าวได้ว่าโรคระบาดเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดอิสรภาพ

ขณะที่ ชฎารัตน์ สุนทรธรรม (2559) ศึกษาเรื่อง “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนชายขอบ: ภาพสะท้อนจิตวิญญาณประชาธิปไตยในเรื่องสั้น” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประเด็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนชายขอบที่ตกเป็นผู้ถูกกระทำจากผู้ที่มีสถานภาพเหนือกว่าผ่านเรื่องสั้นที่จะทำความเข้าใจความเป็นคนของพวกเขาว่าสามารถดำรงอยู่ได้ แม้จะมีการลดทอนความเป็นมนุษย์ อีกทั้งยังแสดงให้เห็นว่าพวกเขานั้นมีการอยู่ร่วมกันกับคนส่วนใหญ่ในสังคมได้อย่างมีศักดิ์ศรีและอยู่ในฐานะมนุษย์คนหนึ่ง โดยผลการศึกษาพบว่าวิถีการดำรงชีวิตของคนชายขอบมีการยืนหยัดเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของตนเองไว้โดยไม่ยอมให้มีการถูกดูหมิ่นรังแกโดยสะท้อนผ่านเรื่องสั้นในลักษณะของคนชายขอบมีการสร้างพื้นที่ของการขัดขืนต่อต้านในสิ่งไม่เป็นธรรมเพื่อที่จะพยายามรักษาศักดิ์ศรีของตนเองไว้จากสิ่งที่ไม่เป็นธรรม

นอกจากนี้พระอธิการณฐวร คุณวโร (ถาวรศักดิ์) (2565) ศึกษาเรื่อง “การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในพระพุทธศาสนา” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เพื่อศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในทัศนะตามศาสตร์สมัยใหม่ แนวคิดเกี่ยวกับศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในพระพุทธศาสนา และการเคารพในศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในพระพุทธศาสนา ผลการศึกษาพบว่าหลักสิทธิมนุษยชนได้กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์พื้นฐานไว้ 6 ประการ คือ สิทธิที่จะมีชีวิตอยู่ สิทธิในการศึกษาเรียนรู้ สิทธิในการทำงานประกอบอาชีพ สิทธิ เสรีภาพ สิทธิในทรัพย์สิน และสิทธิในสัญญาประชาคม ทั้งนี้พุทธศาสนาเป็นเครื่องชี้ทางที่นำไปสู่ขบวนการปฏิรูปสังคม เพื่อเกิดเสรีภาพและความยุติธรรมกับสังคม โดยมีเป้าหมายคือการนำมนุษย์ไปสู่การหลุดพ้นจากทุกข์ นอกจากนี้พระพุทธศาสนาได้กล่าวถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ว่ามีเป้าหมายสูงสุดในการพัฒนามนุษย์คือการเข้าถึงความหลุดพ้นและมีหลักธรรมในการสร้างเสริมศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์คือ เบญจศีล เบญจธรรม กุศลกรรมบถ 10 และมรรค

2.5.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการนำเสนอเนื้อหาและผลิตมิวสิกวิดีโอ

อาทิตยา ทรัพย์สินวิวัฒน์ และรัตนวดี เศรษฐจิตร (2019) ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสื่อสารของมิวสิกวิดีโอทางยูทูปกับปรากฏการณ์ 100 ล้านวิว” เป็นการศึกษาวิจัยโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) และใช้การเก็บข้อมูล ณ ช่วงเวลาใดช่วงเวลาหนึ่งเพียงครั้งเดียว (Cross Sectional) โดยมีการเก็บข้อมูลมิวสิกวิดีโอตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 - พ.ศ. 2561 โดยศึกษามิวสิกวิดีโอที่ประสบความสำเร็จในยูทูปช่วงปี พ.ศ. 2552-2561 รูปแบบศิลปิน และรูปแบบแนวเพลง รวมถึงเนื้อหาและค่ายเพลงที่ประสบความสำเร็จในการผลิตมิวสิกวิดีโอผ่านยูทูป ผลการศึกษาพบว่ายอดมิวสิกวิดีโอใน YouTube มียอดสูงขึ้นทุกปีตั้งแต่ปีแรก ในปี พ.ศ. 2552 ที่มีการปรากฏภาพมิวสิกวิดีโอยอดวิว 100 ล้านวิว สอดคล้องกับความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่มีคนเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้อย่างรวดเร็วและสามารถชมย้อนหลังได้ อีกทั้งยังดูซ้ำเท่าไรก็ได้ไม่มีข้อจำกัดเรื่องช่วงเวลา สถานที่ และเทคโนโลยีที่ใช้ชม นอกจากนี้ยังพบว่ามิวสิกวิดีโอที่มียอดวิวมากกว่า 100 ล้านวิว จะเป็นศิลปินเดี่ยวจากค่ายอิสระและไม่มีสังกัดใด ๆ เพราะสามารถออกแบบแนวทางการทำงานได้โดยไม่มีข้อจำกัดและทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพในมิวสิกวิดีโอและการคิดเนื้อหาบทเพลง ทั้งนี้พบว่าศิลปินที่ประสบความสำเร็จมีมิวสิกวิดีโอที่ยอดวิวมากกว่า 100 ล้านวิว จำนวน 6 บทเพลง ได้แก่ วง Cocktail และ วง Labanoon โดยศิลปินทั้งสองกลุ่มนี้เป็นศิลปินประเภทกลุ่มที่มีต้นสังกัด คือ Genie record บริษัทจีเอ็มเอ็มแกรมมี่ จำกัด (มหาชน) ในส่วนของเพลงที่ได้รับความนิยมสูงสุดเรียงลำดับตามแนวเพลง ลำดับที่หนึ่งแนวเพลงป๊อป ลำดับที่สองเป็นแนวเพลงผสมป๊อปหรือค ลำดับที่สามแนวเพลงลูกทุ่ง ในส่วนของเนื้อหามิวสิกวิดีโอที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือประเภทเรื่องราวสื่อความหมายเป็นหลัก (Narrative) โดยเป็นมิวสิกวิดีโอที่มีการเล่าเรื่องราวสื่อความหมายเป็นหลัก มีโครงสร้างความสัมพันธ์เป็นเรื่องราว และในส่วนของค่ายเพลงที่ผลิตวิดีโอที่ได้รับความนิยมสูงสุดคือค่ายเพลงอิสระ รองลงมาคือค่ายเพลงสังกัดบริษัทจีเอ็มเอ็มแกรมมี่ จำกัด (มหาชน) สำหรับรูปแบบของเนื้อหามิวสิกวิดีโอที่ได้รับความนิยมในยูทูป พบว่ารูปแบบเนื้อหาของมิวสิกวิดีโอที่เป็นเรื่องราวสื่อความหมายเป็นหลักได้รับความนิยมมียอดวิวมากกว่า 100 ล้าน สูงสุดคือรูปแบบ Narrative ซึ่งเป็นมิวสิกวิดีโอที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวและจะขึ้นอยู่กับความหมายของเพลงนั้น ๆ

2.5.3 งานวิจัยเกี่ยวกับการสื่อความหมายและแปลความหมายจากมิวสิกวิดีโอ

อิสเรศ แนวกันยา และลักษณา คล้ายแก้ว (2563) ศึกษาวิจัยเรื่อง “การสื่อสารอัตลักษณ์วัยรุ่นผ่านมิวสิกวิดีโอเพลงฮิปฮอปที่ใช้ภาษาไทยท้องถิ่น” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เพื่อศึกษาการวิเคราะห์อัตลักษณ์ผ่านภาษาไทยท้องถิ่นในเพลงฮิป

ฮอปที่ใช้ภาษาไทยท้องถิ่นเป็นการสื่อสารถึงความหมายอัตลักษณ์ความเป็นวัยรุ่น ผ่านบทเพลง 6 เพลง โดยแบ่งเป็นเพลงที่ใช้ภาษาคำเมือง ภาษาอีสาน และภาษาปักษ์ใต้ ผลการศึกษาพบว่า อัตลักษณ์ที่สำคัญคือเสนอความมุ่งมั่นพยายามทำ อย่างสุดความสามารถ และความกล้าที่จะแตกต่าง สำหรับเรื่องของอัตลักษณ์ในด้านความรัก พบว่าจะเสนอถึงความพยายามต่อสู้เพื่อให้สมหวัง ในความรัก และการดำเนินชีวิตเมื่อผิดหวังในความรักของวัยรุ่นไทย อีกทั้งยังมีการนำเสนอในส่วนของการสื่อสารความภาคภูมิใจในถิ่นกำเนิดและความรู้สึกคิดถึงบ้านเกิด ทั้งนี้ยังพบอีกว่ามีการนำ ภาพมิวสิกวิดีโอเล่าเรื่องมาใช้ในการสื่อสารเป็นส่วนช่วยขยายเต็มเต็มให้เพลงมีความสมบูรณ์แบบ ยิ่งขึ้นอย่างมาก และยังเพิ่มประสิทธิภาพในการเข้าใจเพลงและเข้าถึงบทเพลงความรู้สึกอารมณ์ รวมถึงสามารถถ่ายทอดเรื่องราววัฒนธรรมในสังคมแต่ละท้องถิ่นเพื่อสร้างความเข้าใจมากยิ่งขึ้น

ด้าน โสภิตา รูปสะอาด (2564) ศึกษาวิจัยเรื่อง “ความคิดเห็นต่อเพลงเหยียดเพศในสังคมออนไลน์: ปฏิบัติการตอบโต้และโต้ตอบการเหยียดเพศในสังคมชายเป็นใหญ่” โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการแสดงความคิดเห็นต่อเพลงเหยียดเพศในสังคมออนไลน์ที่มีการตอบโต้และโต้ตอบเกี่ยวกับการเหยียดเพศ 12 เพลงและมีการเล่าถึงลักษณะของการเหยียดเพศ จำนวน 12 เพลงโดยผลการศึกษาพบว่าเพลงทั้ง 12 เพลง มีการเหยียดเพศทางเลือกและเพศหญิง เช่นการให้ความหมายว่าผู้หญิงในเพลงไม่ควรเลือกมาเป็นคู่ครอง เพลงมีการคุกคามทางเพศซึ่งเป็นผลจากการประกอบสร้างความหมายตามวาทกรรมแบบชายเป็นใหญ่ที่มองว่าผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศการกีดกันทางเพศ และความตลกทางเพศ ทั้งนี้การแสดงความคิดเห็นสนับสนุนเพลงเหยียดเพศเป็นการตอบโต้มุมมองเชิงลบต่อผู้หญิงและเพศทางเลือก และการใช้กลยุทธ์การตั้งคำถามปลายปิดการใส่แอสแท็กสามารถผลักดันการเปลี่ยนแปลงเนื้อเพลงเหยียดเพศบางเพลงในออนไลน์เพื่อต่อสู้เพื่อสร้างความเท่าเทียมได้ในสังคมไทย

นอกจากนี้ วิทยา พานิชล้อเจริญ (2543) ศึกษาเรื่อง “การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงความรักยุคหลังสมัยใหม่ในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบความสัมพันธ์เชิงความรักยุคหลังสมัยใหม่ในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล และศึกษากระบวนการสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์ผ่านมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากลโดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ด้วยการโดยศึกษามิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากลที่มีรูปแบบความสัมพันธ์เชิงความรักยุคหลังสมัยใหม่ ผ่านองค์ประกอบของมิวสิกวิดีโอ 7 ประการ ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง อายุ อาชีพของตัวละคร สถานภาพของตัวละคร ฉาก และการแสดงของตัวละคร

ผลการศึกษาพบว่ามิวสิกวิดีโอแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงความรัก 4 รูปแบบ ได้แก่ ความสัมพันธ์แบบไม่จริง แบบปฏิเสธ แบบว่าเหว และแบบแลกเปลี่ยน และการบวนการสร้าง

ความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงความรักยุคหลังสมัยใหม่ในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล มีการสร้างผ่านองค์ประกอบของมิวสิกวิดีโอ ดังนี้ แก่นเรื่องพบว่าการสอดแทรกรูปแบบความสัมพันธ์ทั้ง 4 แบบลงไปโดยพบรูปแบบว่าเหว่มากที่สุด ขณะที่โครงเรื่องส่วนใหญ่จะมีการนำเสนอความจริงว่าความรักนั้นจะจบลงด้วยความไม่สมหวัง และโครงเรื่องมีการนำเสนอในลักษณะที่มีความขัดแย้งทางศีลธรรม สถานะ และทัศนะเกี่ยวกับความรัก สำหรับอายุของตัวละครชายหญิงพบว่าเริ่มมีความสัมพันธ์เชิงความรักในวัย 11-15 ปี แต่เมื่อวัย 26-30 เพศหญิงจะมีความรักที่สั้นกว่า นอกจากนี้ยังพบว่าอาชีพของตัวละครไม่เป็นอุปสรรคของความรัก ทั้งนี้เพศชายเป็นผู้ถูกกระทำให้เกิดความรักมากกว่า และหญิงชายสร้างภาพความจริงว่าความรักเป็นเรื่องของทุกซ์ สำหรับฉากนั้นพบว่าความรักส่วนใหญ่จะแสดงออกในที่สาธารณะมากกว่า อีกทั้งการแสดงออกของตัวละครชายหญิงจะมีการสัมผัสร่างกายมากขึ้นและแสดงออกในที่สาธารณะมากกว่า แต่ในระดับการมีเพศสัมพันธ์จะเกิดในส่วนบุคคล

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ในการศึกษาประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่น่าสนใจในมิวสิกวิดีโอ โดยศึกษาถึงองค์ประกอบการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่น่าสนใจในมิวสิกวิดีโอ กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ องค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมาย รวมถึงการศึกษาผู้รับสารโดยใช้แนวคิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ และทฤษฎีประกอบสร้างความหมายเพื่อศึกษาถึงการให้ความหมายคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อพิจารณาว่าผู้รับสารถอดรหัสด้วยจุดยืนที่สอดคล้องกับผู้ส่งสารหรือไม่อย่างไร

ทั้งนี้ในการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ ผู้วิจัยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ ขณะที่การศึกษาถึงการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z จะใช้การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) กับกลุ่มผู้รับสารเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่รับชมมิวสิกวิดีโอที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่รับชมมิวสิกวิดีโอที่สื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการศึกษานี้มีรายละเอียดดังนี้

3.1.1 มิวสิกวิดีโอที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ (Text) ที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 จำนวน 30 เพลง ได้แก่

1. แดงกับเขียว (TaitosmithH)
2. บังขายถั่ว (TaitosmithH)
3. โคโยตี้ (TaitosmithH)
4. สองใจ (ดาเอินโดฟีน)

5. คนละชั้น (เจ้านาย)
6. ทรงอย่างแบด Bad Boy (Paper Planes)
7. 24พฤษภา (แจ๊สสปรู๊ตป๊อปปี้ของกูๆ)
8. Hello Mama (TaitosmithH)
9. ลืมไป (WANYAi แวนใหญ่ |Blind Feat. ปู่จ่าน ลองไมค์)
10. JAZZADD (Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว)
11. True Love (Nunew Ost.To Sir, With Love เพลงจากละครคุณชาย)
12. ยิ้ม (ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล)
13. เดือนชนเดือน (โจอี้-ป๊อบปองกูล)
14. Amazing Thailand (TaitosmithH)
15. ไช้สรวง (TaitosmithH)
16. เสือกัก (TaitosmithH)
17. รจนาเอ๋ย (จิ๋ว สกุนชัย)
18. ก่อน (The Darkest Romance)
19. ความเยาว์ (The Darkest Romance)
20. ลูกสบายดี (ก้องห้วยไร่)
21. อยากมีก็ต้องสร้าง (นิวพงศกร)
22. เสาลักของบ้านแรงงานของนาย (เปียร์ พร้อมพงษ์)
23. บางกอก เลกาซี (Youngohm)
24. ปฏิรูป (Rap Against Dictatorship)
25. เหตุด่วน (TangBadVoice)
26. พ่อแม่สร้างให้ (โอ้ ตะวัน)
27. ดวงเดือน (โจอี้)
28. เมษาจะกลับไป (โจอี้ x TaitosmithH)
29. ผีพนัน (TaitosmithH)
30. ความหมาย (Bodyslam)

ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ได้รับความนิยม และมีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไปที่เคยเผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 จำนวน 7 ชิ้น ได้แก่

1. แดงกับเขียว - TaitosmithH [Official MV] (107,826,701 views Jun 18, 2019)

2. บังชายถั่ว- TaitosmithH [Official MV] (36,037,373 views Aug 4, 2020)
3. โคโยตี้ TaitosmithH [Official MV] YUPP! (31,306,143 views Mar 22, 2022)
4. Hello Mama - TaitosmithH [Official MV] (63,148,258 views Mar 24, 2020)
5. True Love -Nunew [OFFICIAL MV] (Ost.To Sir, With Love) (เพลงจากละครคุณชาย) | one31 (36,316,250 views Premiered Sep 16, 2022)
6. ยืม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล [Official MV] (31,699,888 views Premiered Sep 30, 2020)
7. JAZZADD ศิลปิน [แจ๊สแอ๊ด] - Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV] (56,064,711 views Mar 29, 2021)

3.1.2 กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาถึงการรับรู้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z โดยผู้วิจัยได้มีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงคือเยาวชนกลุ่ม Gen Z ในช่วงอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 8 คน และเป็นผู้ที่เคยรับชมมิวสิกวิดีโอที่นำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ มีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ดังนี้

3.1.2.1 กลุ่มผู้เสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) เป็นกลุ่มคนที่เสียเปรียบกลุ่มคนส่วนใหญ่ในสังคม เป็นผู้ด้อยอำนาจ (the powerless) เป็นชาติพันธุ์คนกลุ่มน้อย ชาวเขาเผ่าต่างๆ ชาวลัม คนไร้บ้าน คนไร้รัฐไร้สัญชาติ คนยากจน คนจนที่อาศัยในเมืองใหญ่ เพศด้อย หรือคนพิการ หรือคนที่มีเพศวิถีทางเลือกคนรักเพศเดียวกัน ในทางสังคมลักษณะของกลุ่มคนชายขอบอาจจะแตกต่างจากประชากรส่วนใหญ่ของสังคม ทั้งในแง่ของชาติพันธุ์ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคม จึงทำให้คนกลุ่มนี้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกีดกันเป็นคนชายขอบ

3.1.2.2 กลุ่มผู้ได้เปรียบทางสังคม (advantaged) คือเป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเป็นชนชั้นทางสังคมปานกลาง และระดับสูง เป็นผู้ที่อาศัยในเมืองใหญ่ และมีสภาพคล่องทางเศรษฐกิจสูงในการดำรงชีวิต

ตารางที่ 3.1

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่รับชมมิวสิกวิดีโอที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	ชื่อ (นามสมมติ)	อายุ	ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) หรือ กลุ่มคนชายขอบ	คุณ A	22 ปี	ลูกครึ่ง ไทย – ไลบีเรีย อยู่กับยายแม่ เสียตั้งแต่อายุ 6 เดือน พ่อกลับประเทศตั้งแต่ยังจำความไม่ได้ มีฐานะยากจนผู้ปกครองไม่ส่งค่าเรียนต้องหาทุนเรียนหารายได้ระหว่างเรียนจากการหางานทำด้วยตนเอง เดือนละประมาณ 4,000 บาท
กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) หรือ กลุ่มคนชายขอบ	คุณ B	22 ปี	ไม่ได้รับรายได้จากครอบครัว พ่อแม่แยกทาง ฐานะยากจนหาเงินเลี้ยงดูตนเอง และส่งเงินให้หลานที่บ้านเป็นครั้งคราวเป็นเพศทางเลือก LGBTQ+
กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) หรือ กลุ่มคนชายขอบ	คุณ C	20 ปี	ต้องทำงานหารายได้ระหว่างเรียนเพื่อเลี้ยงดูตนเอง เป็นเพศทางเลือก LGBTQ+
กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) หรือ กลุ่มคนชายขอบ	คุณ D	18 ปี	เป็นชาวเขา ชนชาติพันธุ์กลุ่มน้อย เรียนระดับปวช.
กลุ่มได้เปรียบทางสังคม (advantaged)	คุณ E	20 ปี	มีฐานะในระดับสูงมีรายได้จากครอบครัว รายได้ 21,000 ต่อเดือน
กลุ่มได้เปรียบทางสังคม (advantaged)	คุณ F	21 ปี	เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเป็นชนชั้นทางสังคมระดับสูง เป็นผู้ที่อาศัยในเมืองใหญ่ รายได้จากครอบครัว 22,000 ต่อเดือน

ตารางที่ 3.1

รายละเอียดของผู้ให้ข้อมูลหลักเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่รับชมมิวสิกวิดีโอที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ต่อ)

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก	ชื่อ (นามสมมติ)	อายุ	ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน
กลุ่มได้เปรียบทางสังคม (advantaged)	คุณ G	20 ปี	เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเป็นชนชั้นทางสังคมระดับปานกลาง เป็นผู้ที่อาศัยในเมืองใหญ่ มีรายได้จากครอบครัวรายได้ 14,000 ต่อเดือน ไม่ต้องดิ้นรนทำงานเพื่อเลี้ยงตัวเอง
กลุ่มได้เปรียบทางสังคม (advantaged)	คุณ H	20 ปี	เป็นผู้ที่มีฐานะทางเศรษฐกิจเป็นชนชั้นทางสังคมระดับปานกลาง ที่อาศัยในเมืองใหญ่ ได้รายได้จากครอบครัวรายได้ 15,000 ต่อเดือน ไม่ต้องดิ้นรนทำงานเพื่อเลี้ยงตัวเอง

3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” ผู้วิจัยได้ดำเนินการศึกษาตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) และการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และใช้การทดลองในสนาม (Field experiment) ในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเยาวชนกลุ่ม Gen Z ในช่วงอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 8 คน ที่เคยรับชมมิวสิกวิดีโอที่นำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ และมีลักษณะทางประชากรศาสตร์แตกต่างกัน ได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักจะถูกจำแนกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ 1) กลุ่มผู้เสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) หรือกลุ่มคนชายขอบ 2) กลุ่มที่ได้เปรียบทางสังคม (advantaged) โดยเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บข้อมูลคือตารางบันทึกข้อมูล (coding sheet) ขณะที่การเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลหลัก (Key Informants) จะใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth

interview) ประกอบกับการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ในภายหลัง ดังนั้นการศึกษาครั้งนี้สามารถจำแนกการเก็บรวบรวมข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

3.2.1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจะมีการวิเคราะห์ตัวบท (Text) ซึ่งตัวบทครั้งนี้ผู้วิจัยจะรับชมมิวสิกวิดีโอเพลงที่มีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งหมด 7 เพลง จากเว็บไซต์ยูทูบ (YouTube) โดยการเก็บข้อมูลในช่วงเดือนมีนาคม-เมษายน พ.ศ.2566 รวมระยะเวลา 2 เดือน การศึกษาวิจัยในส่วนนี้มุ่งเน้นไปที่การสื่อสารถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอ และกลวิธีการสื่อสารถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอผ่านการวิเคราะห์ตัวบทมิวสิกวิดีโอ จำนวน 7 เพลง จะจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอมิวสิกวิดีโอ ประกอบไปด้วยคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบ และแนวทางในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ
2. กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ประกอบไปด้วยองค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมาย

3.2.2 การวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience)

การวิเคราะห์ “ผู้รับสาร” (Audience) หรือผู้รับสารกลุ่มเยาวชน Gen Z ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบกับการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ในภายหลัง ซึ่งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจะทำให้สามารถเก็บรวบรวมประเด็นที่ต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง โดยจะใช้ระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลในเดือนเมษายน-พฤษภาคม พ.ศ.2566 การศึกษาวิจัยในส่วนนี้มุ่งเน้นไปที่การประกอบสร้างความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z เพื่อศึกษาการให้ความหมายประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 7 เพลง และเพื่อวิเคราะห์ความสอดคล้องในการประกอบสร้างความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z กับคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ โดยใช้แบบแผนของการถอดรหัสความหมายดังนี้

- 1) การอ่านความหมายแบบตรงตามผู้ส่งสาร (Preferred Reading) เป็นการถอดรหัสตามที่ผู้ส่งสารส่งมาให้
- 2) การอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated Reading) เป็นการถอดรหัสโดยผสมผสานระหว่าง (Preferred Code) กับการนำเอารหัสที่ต่อต้านหรือปรับเปลี่ยนมาผสมด้วยการถอดรหัสแบบนี้จะทำงานผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ

3) การอ่านความหมายแบบต่อต้านคัดค้าน (Oppositional Reading) เป็นการถอดรหัสที่ผู้รับสารรู้ว่า (Preferred Code) คืออะไร แต่ก็คัดค้านไม่เห็นด้วย

3.3 วิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” สามารถจำแนกข้อมูลออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เก็บรวบรวมข้อมูลจากตัวบท (Text) ได้แก่ มิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารความหมายของคุณค่าความเป็นมนุษย์เพื่อวิเคราะห์ว่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอเป็นอย่างไร และกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ องค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมายเป็นอย่างไร ขณะที่ส่วนที่ 2 วิเคราะห์ถึงการประกอบสร้างความหมายของคุณค่าความเป็นมนุษย์ในผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มเยาวชน Gen Z เป็นอย่างไร โดยการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้ง 2 แหล่งมีรายละเอียดดังนี้

3.3.1 การวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis)

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลนั้นจะมีการวิเคราะห์ตัวบท (Text) ด้วยการรับชมมิวสิกวิดีโอเพลงที่มีการสื่อสารถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์จากเว็บไซต์ยูทูบ (YouTube) ทั้งนี้ผู้วิจัยใช้ทฤษฎีการประกอบสร้างความหมาย แนวคิดเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ และแนวคิดเกี่ยวกับมิวสิกวิดีโอมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์เกี่ยวกับประเด็น “คุณค่าความเป็นมนุษย์” และกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ องค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมาย ดังนี้

3.3.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอพิจารณาถึงการนำเสนอเนื้อหาในประเด็นดังนี้

- 1) มนุษย์ต้องได้รับความยุติธรรมทางกฎหมายเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ ที่เป็นสากล
- 2) มนุษย์ทุกคนเท่าเทียมกันมีอิสระ มีความเสมอภาคในการแสดงออกทางความคิด และการแสดงออกทางการเมืองโดยปราศจากอาวุธ และการทำร้ายผู้อื่น
- 3) มนุษย์ย่อมไม่แบ่งแยกความแตกต่างของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา และอื่น ๆ อีกทั้งมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับจากสังคมและรับรู้ถึงคุณค่าในตนเองและเห็นคุณค่าผู้อื่น

4) มนุษย์มีสิทธิในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นการที่จะทำให้สังคมสร้างความเข้าใจคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

5) มนุษย์มีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

3.3.1.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ พิจารณาดังนี้

1. องค์ประกอบการเล่าเรื่อง ได้แก่ แก่นเรื่อง (Theme) โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดงที่ถูกนำเสนอ มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) และสัญลักษณ์พิเศษ (Symbolism)

1) แก่นเรื่อง (Theme) หมายถึงแนวคิดหรือประเด็นหลักส่วนที่เป็นความหมายหลักของเรื่องและผู้ผลิตต้องการจะสื่อสาร และเป็นแก่นที่ผู้รับชมจะได้รับหลังจากดูจบ เช่น การกระทำสำคัญกว่าคำพูด โอกาสมีไว้ให้สำหรับคนที่พร้อมเสมอ

2) โครงเรื่องหมายถึงการเล่าเรื่องที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ ตั้งแต่การดำเนินเรื่องที่เป็นจุดเริ่มต้น จุดกลางของเรื่องที่เป็น จุดหักเหหรือจุดสำคัญ (Climax) และจุดจบที่เป็นจุดคลี่คลายของเรื่อง

3) ฉาก (Setting) หมายถึงสถานที่ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในเรื่อง โดยฉากจะมีการสะท้อนถึงความหมายในเรื่อง และสร้างอิทธิพลกับความคิด อารมณ์ความรู้สึก รวมถึงการตัดสินใจของตัวละคร โดยจำแนกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้ พื้นที่สาธารณะคือฉากที่มีลักษณะในการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่ามนุษย์ในที่สาธารณะมีผู้คนสามารถเห็นได้โดยไม่มีอะไรปิดบังไว้ และพื้นที่ส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิดตัวแสดงอาจจะมี 1-2 คนหรือเป็นกลุ่มก็ได้ แต่พื้นที่ปิดผู้คนอื่น ๆ ที่ไม่รู้เรื่องเกี่ยวกับเหตุการณ์ไม่สามารถเห็นการกระทำได้

4) ตัวแสดงหลักหมายถึงตัวแสดงที่มีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยจะพิจารณาความเป็นชายขอบ เพศ อาชีพ และระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

5) มุมมองการเล่าเรื่องหมายถึงการนำเสนอมุมมองความคิดความเชื่อของผู้เล่าในการเล่าเรื่องที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ เป็นมุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) หรือวิธีที่ตัวละครมองโลกมองเหตุการณ์ต่าง ๆ รวมถึงค่านิยม ความเชื่อ ความคิดของคนเล่าผ่านตัวละครในเรื่อง

6) สัญลักษณ์พิเศษ (Symbolism) หมายถึงสัญลักษณ์ทางภาพและสัญลักษณ์ทางเสียงที่ปรากฏในการเล่าเรื่องเป็นสัญลักษณ์ที่ผู้ผลิตต้องการสื่อความหมายให้ผู้ชมรับรู้และติดตาม โดยมีนัยสำคัญบางอย่างที่ต้องการเปรียบเทียบ เพื่อเสริมแก่นความคิดของเรื่องดังรายละเอียดต่อไปนี้

2. รูปแบบการนำเสนอ

1) Performance คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารการ แสดงเป็นหลัก มีการเล่าเรื่อง และโครงสร้างของการเล่าที่ไม่ซับซ้อน จะเป็นการเล่าภาพนักร้องและ นักดนตรีของศิลปินในวงขึ้นร้องเพลงอยู่บนเวที หรือสถานที่ใดที่หนึ่งที่กำหนดลงไปในฉากเพื่อเน้นให้ ผู้ชมรู้จักศิลปินผ่านมิวสิกวิดีโอที่ถ่ายทอด

2) Narrative คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่มีการเล่าเรื่องผ่าน โครงสร้างการเล่าเรื่องเป็นการสื่อสารเรื่องราว โดยจะมีการเล่าผ่านเนื้อหาของเพลงเพื่อสื่อสาร ความหมายที่ต้องการจะสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอ

3) Conceptual คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอจะนำเสนอผ่านจังหวะ ทำเต้น หรือเป็นดนตรีภาพ (Visual Music) ที่มีการใช้เทคนิคของดนตรีผ่านการลำดับเรื่องราว (editing) และภาพลักษณ์ (Images)

4) Audio คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอที่จะนำเสนอเฉพาะเนื้อเพลง ประกอบเพลง ไม่มีการเล่าเนื้อหาเรื่องราวหรือเล่าการแสดงใด ๆ

5) Soundtrack คือรูปแบบของมิวสิกวิดีโอจะใช้ภาพยนตร์หรือ ละครมานำเสนอ โดยจะมีการเล่าเนื้อหาเฉพาะของภาพยนตร์หรือละครนั้น ๆ

3. วิธีการเล่าเรื่องโทน/น้ำเสียง หมายถึงการเล่าเรื่องต้องมีพลังมี ศักยภาพในการแพร่กระจายไปยังสื่ออื่น ๆ ได้มีพลังให้เกิดการแชร์และผลักดันให้เกิดการสร้าง ประสบการณ์ร่วมอาศัยเทคนิควิธีการของการเล่าเรื่องเพื่อทำให้น่าสนใจและดึงดูดผู้ฟังได้ ดังนี้

1) Humor การเล่าเรื่องโดยใช้อารมณ์ขันเป็นการใช้วิธีการเล่าที่จะ ทำให้คนมีการติดต่อกัน (articulate) สามารถที่จะเกิดการแชร์ต่อกัน หรือเติมความสัมพันธ์กับคนฟัง ที่ต้องการแชร์อีกด้วย

2) Parody การล้อเลียน เสียดสี มักใช้กับการเล่าเรื่องสะท้อนสังคม การเล่าให้ผู้รับสารเข้าใจ และผสมผสานองค์ประกอบของอารมณ์ขันกับสิ่งที่อ้างอิง (reference) อีก ทั้งเล่าสิ่งที่ทำให้เกิดการล้อเลียนแบบมีคุณค่า ที่สามารถแสดงออกถึงประสบการณ์ที่มีส่วนร่วม ด้วยกัน (shared experience) ใช้ประสบการณ์ดังกล่าวสร้างอารมณ์ขันด้วยกันเพื่อให้เกิดความเข้าใจ เรื่องเล่า ทำให้ผู้รับสารเป็น “คนใน” เรื่องขำขันนั้น

3) Shared Fantasies การเล่าสร้างจินตนาการให้เกิดการมีส่วนร่วม กันในสังคมแห่งการให้ประสบการณ์ร่วม (shared experience) เช่น ค่านิยมร่วมกัน หวน คำนึกถึงอดีต ความหลงใหลในบางสิ่งร่วมกัน (common passions)

4) Mystery/Information Seeking การเล่าเรื่องแบบน่าค้นหา ลึกลับ น่าสงสัยเป็นสิ่งที่ทำให้เนื้อหาสามารถแพร่กระจายได้รวดเร็ว เพราะมันกระตุ้นให้คนหาข้อมูลเพิ่มเติมและค้นหาความจริง

5) Timely Controversy การเล่าเรื่องโดยมีลักษณะเนื้อหาที่มีความขัดแย้งเนื้อหาของสารนั้นนำไปสู่การแสดงออกในความคิดเห็นที่มีความแตกต่างกันของผู้รับชม เช่น ค่านิยมบางอย่างในสังคม เพื่อสะท้อนสังคมสู่การถกเถียงในวงกว้าง

6) Unfinished การเล่าเรื่องให้เนื้อหาในการสื่อสารมีบางอย่างให้ผู้รับสารสามารถทำต่อหรือต่อเติมเพิ่มได้ โดยเนื้อหาหมักจะดึงดูดให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมหรือทำบางสิ่งบางอย่าง ขณะเดียวกันในการเล่ายังเป็นการสื่อสารเนื้อหาสารไปในตัวและแพร่กระจายเป็นวงกว้าง

7) Rumor วิธีการเล่าเรื่องโดยเนื้อหาที่นำเสนอแบบการปล่อยข่าวลือจะมีพลังในการสร้างความต้องการ (desires) และความกลัว (fear) ให้ผู้ที่ได้ฟังทำให้เกิดความสนใจและติดตามสืบหาความจริง

4. ลำดับในการสื่อความหมาย ซึ่งมีการสื่อความหมาย 2 แบบ ดังนี้

1) Denotation เป็นการสื่อความหมายโดยตรงความหมายกลางที่คนทั่วไปเข้าใจ เช่น เสือ หมายถึงสัตว์ที่ล่าเหยื่อชอบกินเนื้อสัตว์เป็นอาหาร เป็นต้น

2) Connotation เป็นการสื่อความหมายโดยแฝงเป็นการสื่อความหมายโดยนัย มีการสื่อความหมายโดยใช้การเปรียบเทียบใช้สัญลักษณ์แทนการให้ความหมาย เช่น เสือนอนกิน ไม่ได้แปลว่าเสือที่อยู่ในป่าแต่ใช้เปรียบเทียบกับคนรวยที่มีชีวิตที่ดีมีเงินทองใช้จ่ายได้อย่างสะดวกสบาย เป็นต้น

3.3.2 การวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience)

การวิเคราะห์ “ผู้รับสาร” (Audience) หรือผู้ให้ข้อมูลหลักกลุ่มเยาวชน Gen Z ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth interview) โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้าง ประกอบกับการบันทึกเสียงการสัมภาษณ์เพื่อนำมาวิเคราะห์ในภายหลัง ซึ่งการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจะทำให้สามารถเก็บรวบรวมประเด็นที่ต้องการศึกษาได้อย่างลึกซึ้ง ทั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดการประกอบสร้างความหมายมาเป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์การถอดรหัสคุณค่าความเป็นมนุษย์จากมิวสิกวิดีโอของผู้ให้ข้อมูลหลักเยาวชน Gen Z โดยแบ่งการคัดกรองและวิเคราะห์ข้อมูลเป็น 2 ส่วนดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ที่แตกต่างกันได้แก่ เพศ อายุ รายได้ และระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่แตกต่างกัน โดยผู้ให้ข้อมูลหลักจะถูกจำแนกแบ่งเป็น 2 กลุ่ม

1) กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) หรือกลุ่มคนชายขอบ

2) กลุ่มได้เปรียบทางสังคม (advantaged)

3.3.2.2 การให้ความหมายเกี่ยวกับ “คุณค่าความเป็นมนุษย์” ที่นำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอ ดังต่อไปนี้

เนื้อหาในส่วนนี้จะครอบคลุมการถอดรหัสของเยาวชนกลุ่ม Gen Z ในการอ่านความหมายใน 2 ส่วน โดยส่วนแรกจะเกี่ยวข้องกับการถอดรหัสความหมายในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะพิจารณาถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์และแนวทางการนำเสนอ ขณะที่ส่วนที่สองจะพิจารณาถึงการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับกลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ผู้ผลิตต้องการสื่อสารในมิวสิกวิดีโอ ซึ่งจะพิจารณาถึงการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบ การเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง และลำดับการสื่อความหมาย

ทั้งนี้การวิเคราะห์การถอดรหัสความหมายของเยาวชนกลุ่ม Gen Z จะใช้แบบแผนของการถอดรหัสความหมายดังนี้

1) การอ่านความหมายแบบตรงตามผู้ส่งสาร (Preferred Reading) เป็นการถอดรหัสตามที่ผู้ส่งสารส่งมาให้

2) การอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated Reading) เป็นการถอดรหัสโดยผสมผสานระหว่าง (Preferred Code) กับการนำเอารหัสที่ต่อต้านหรือปรับเปลี่ยนมาผสมด้วย การถอดรหัสแบบนี้จะทำงานผ่านกลยุทธ์ต่าง ๆ

3) การอ่านความหมายแบบต่อต้านคัดค้าน (Oppositional Reading) เป็นการถอดรหัสที่ผู้รับสารรู้ว่าความหมายตรงตามผู้ส่งสาร (Preferred Code) คืออะไร แต่ก็คัดค้านไม่เห็นด้วย

3.4 การนำเสนอข้อมูล

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะนำเสนอข้อมูลที่ได้รับจากการวิเคราะห์ตัวบท (Text) และการวิเคราะห์ผู้รับสาร (Audience) ด้วยการบรรยายหรือพรรณนา (Descriptive) เพื่อนำเสนอให้เห็นถึงการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z โดยจะจำแนกเนื้อหาเป็น 2 ส่วนดังนี้

บทที่ 4 ผลการวิจัย

บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอ

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์การสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอ และการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเยาวชนกลุ่ม Gen Z โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพในการศึกษามิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ได้รับความนิยมและมีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไป ที่เผยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 จำนวน 7 เพลง ซึ่งผลการศึกษาสามารถจำแนกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

4.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

4.2 การประกอบสร้างความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z

4.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

การศึกษาในส่วนนี้มุ่งเน้นไปที่การสื่อสารถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อวิเคราะห์ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอ และกลวิธีการสื่อสารถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอผ่านการวิเคราะห์ตัวบทมิวสิกวิดีโอ จำนวน 7 เพลง ซึ่งผลการศึกษาจะจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

1. ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ

2. กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

4.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ

เนื้อหาในส่วนนี้จะนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอและแนวทางการนำเสนอ โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1.1.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ

เนื้อหาในส่วนนี้จะพิจารณาถึงการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอที่มียอดวิวสูงกว่า 30 ล้านวิว ที่เผยแพร่ผ่าน YouTube เพื่อให้เข้าใจความหมายในตัวบทเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งผลการศึกษาพบว่ามิวสิกวิดีโอทั้งหมดมีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน 5 ประเด็น ได้แก่ ด้านการได้รับความ

ยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย ด้านการได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด โดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกาย ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น ด้านการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน และด้านการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกายจิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

ทั้งนี้ในจำนวนนี้มีมิวสิกวิดีโอ จำนวน 4 เพลงจาก 7 เพลงที่มุ่งเน้นนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านเดียว ได้แก่ เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew เพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล เพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว ขณะที่มิวสิกวิดีโออีก 3 เพลงมีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มากกว่า 1 ด้านในหนึ่งมิวสิกวิดีโอ ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “hello mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.1

คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ

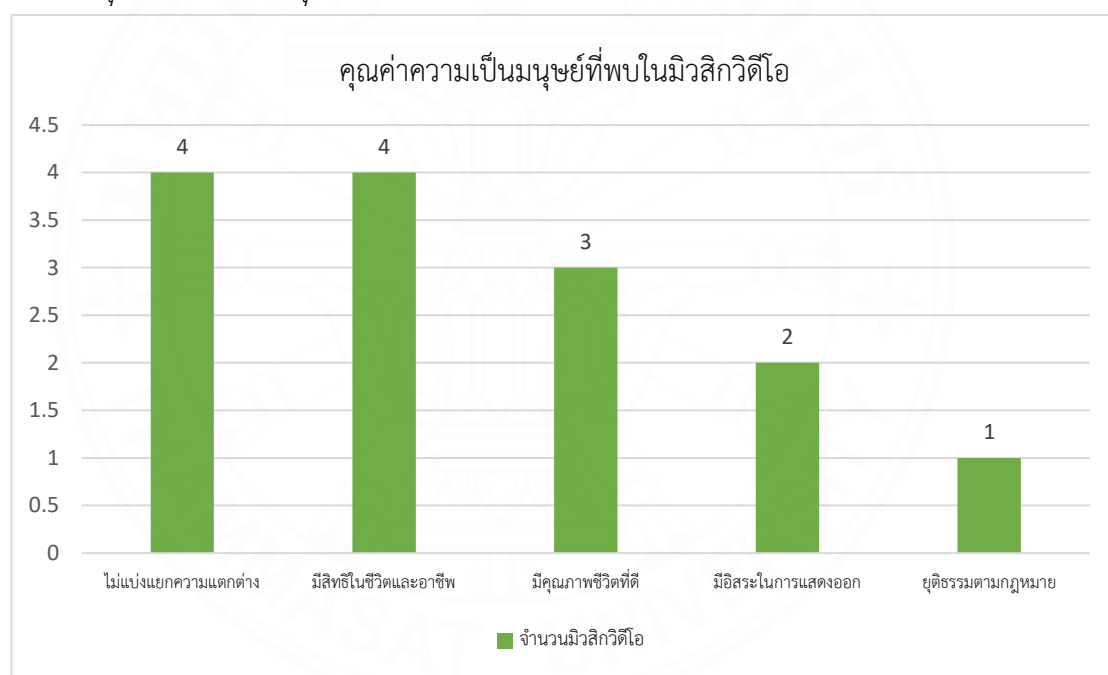
คุณค่าความเป็นมนุษย์ มิวสิกวิดีโอ	ความยุติธรรมและการปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีตามกฎหมาย	ความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออก	การไม่แบ่งแยกความแตกต่าง	คุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษา	สิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ
1. แแดงกับเขียว	/	/			/
2. บังชายถั่ว			/	/	/
3. โคโยตี้					/
4. Hello Mama				/	/
5. True Love		/	/		
6. ยิ้ม			/		
7. JAZZADD			/	/	
รวม	1 (7.14)	2 (14.29)	4 (28.57)	3 (21.43)	4 (28.57)

ทั้งนี้ผลการศึกษาพบว่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น และด้านการมี

สิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกายจิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ มีการนำเสนอมากที่สุด โดยมีการปรากฏเท่ากันคือ 4 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 3 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 21.43 อันดับที่สามคือด้านการได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด โดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกายจำนวนน้อย มีจำนวน 2 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 14.29 และลำดับสุดท้ายคือด้านการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมายจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 1 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 7.14 ดังแผนภูมิต่อไปนี้

ภาพที่ 4.1

ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ

สำหรับรายละเอียดของการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์แต่ละด้านที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอทั้งหมดมีดังนี้ ประเด็นการสื่อสารถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น ซึ่งหมายถึงมนุษย์ทุกคนต้องไม่แบ่งแยกความแตกต่างในด้านต่าง ๆ ทั้งร่างกาย สีผิว เพศ ศาสนา ชาติพันธุ์ และอื่น ๆ ทุกคนมีความต่างในตนเอง เราทุกคนต้องเข้าใจในความแตกต่างของผู้อื่นและไม่ดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีของผู้อื่น ซึ่งพบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 4 เพลง ได้แก่ เพลง “ยิ้ม” โดยศิลปิน โอ๊ต ปราโมทย์xป๊อบ ปองกูล เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน

Nunew และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว โดยการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าว ได้ถูกนำเสนอผ่านทั้งภาพและเนื้อหาบทเพลง

การนำเสนอถึงประเด็นการไม่แบ่งแยกความแตกต่างผ่านภาพนั้นจะนำเสนอผ่านการกระทำของตัวแสดงที่เป็นการเสียดสีถึงการเอาความแตกต่างทางด้านร่างกายของบุคคลอื่นมาทำให้เป็นเรื่องตลก การเสียดสีการไม่ยอมรับความแตกต่างของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา หรือการถูกแบ่งแยกเนื่องจากการเป็นเพศทางเลือกดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในมิวสิกวิดีโอเพลง “ยืม” โดยศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่มีการใช้คนแคระมาเล่นตลกและผูกคอเขาจนเหมือนสุนัข พร้อมทั้งมีการหัวเราะถูกใจต่อการกระทำนั้น ๆ ซึ่งเป็นการเสียดสีการแบ่งแยกผู้อื่นจากความแตกต่างทางร่างกาย โดยการมองผู้อื่นว่าด้อยกว่าและเอาความด้อยนั้นมาทำให้เป็นเรื่องตลกสนุกสนาน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.2

ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างด้านร่างกาย

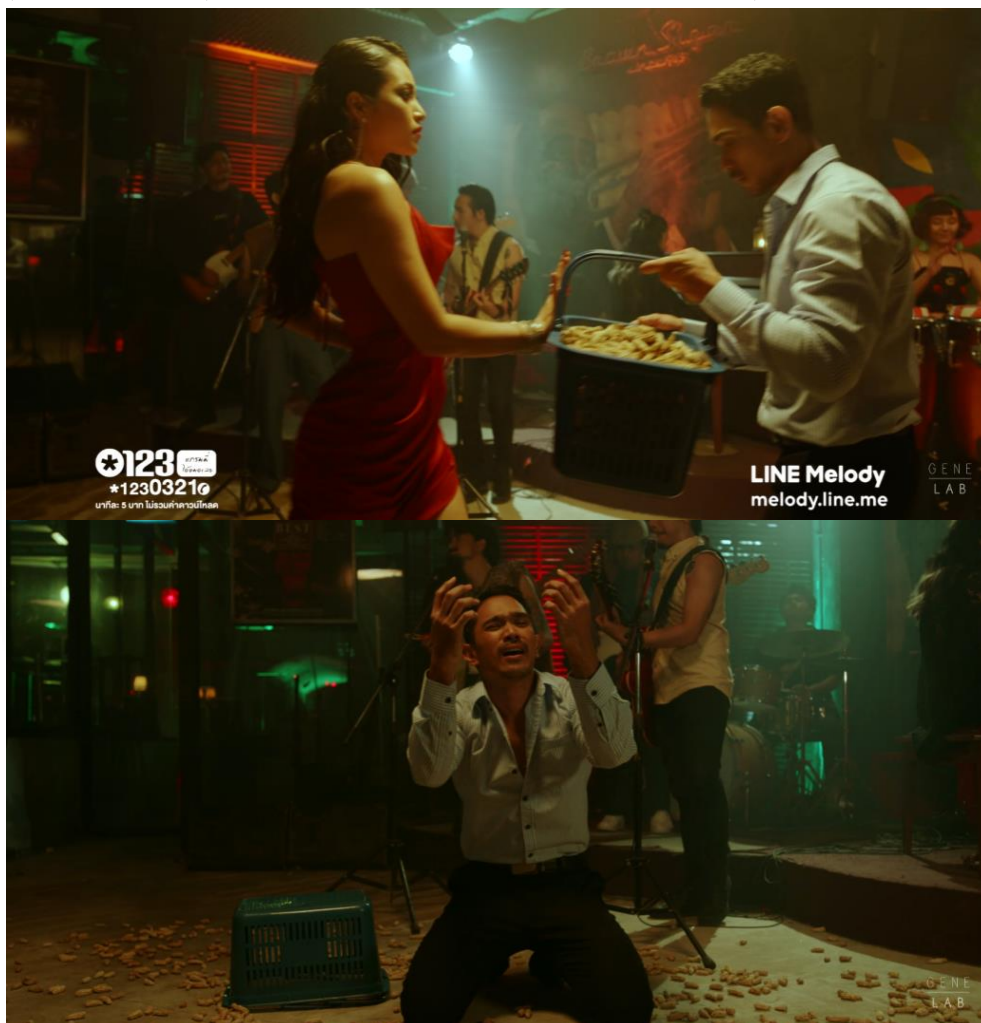
หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างด้านร่างกาย. จาก Khotkool Music (30 กันยายน 2020) ยืม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

นอกจากนี้ในมิวสิกวิดีโอเพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH นำเสนอผ่านฉากที่ตัวแสดงชายซึ่งเป็นคนชนชาติอื่นที่มีสีผิวดำคล้ำและเป็นชนชั้นล่างในสังคมเข้ามาขายถั่วในร้านเหล้า แต่ไม่มีใครสนใจและถูกเหยียดหยาม เมื่อตัวแสดงชายยื่นถั่วให้ผู้หญิงที่กำลังเดินอยู่ภายในร้านแต่กลับโดนทำที่พารังเกียจ และผลักรถรกร้าถั่วลงพื้น ผู้ชายขายถั่วคุกเข่าและร้องไห้

ในร้าน แต่กลับไม่ได้รับการเห็นใจโดยไม่มีผู้ใดเห็นถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ของเขา ซึ่งมีวสิทวิโอนี้สะท้อนปมการเหยียดหยามและรังเกียจดูหมิ่นคนต่างชาติพันธุ์ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.3

ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างด้านชาติพันธุ์

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างด้านชาติพันธุ์. จาก Gene Lab (4 สิงหาคม 2020) บังชายถั่ว-TaitosmithH [Official MV] [Video] YouTube. (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

ด้านมิวสิกวิดีโอเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew นำเสนอถึงฉากตัวแสดงหลักเป็นชายรักชายที่มีความรักที่บริสุทธิ์กับคนรักของเขาถึงแม้จะมีฐานะทางสังคมที่ด้อยกว่าก็ตาม โดยตัวแสดงต้องการเปิดเผยว่าตนเองเป็นชายรักชายกับแม่ของเขา แต่กลับถูกตบหน้า

และไม่ยอมรับในเพศที่เขาเลือกและรับไม่ได้ที่เขาจะรักกับผู้ชาย เพราะอาจจะโดนรังเกียจจากสังคม ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.4

ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกจากการเป็นเพศทางเลือก

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการไม่แบ่งแยกจากการเป็นเพศทางเลือก. จาก one31 (16 กันยายน 2022) [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love) [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

ขณะที่ในส่วนของเนื้อเพลงนั้นก็มีการนำเสนอสะท้อนมุมมองของตัวแสดงหลักที่รู้สึกเจ็บปวดจากการถูกด้อยค่าหรือทำร้ายทั้งทางร่างกายและจิตใจ หรือไม่ได้รับการยอมรับเพียงเพราะความแตกต่างทั้งจากความแตกต่างด้านร่างกาย ชาติพันธุ์ รสนิยมทางเพศ ชนชั้นทางสังคม ดังเนื้อเพลงต่อไปนี้

“ฉันซ่อนความจริงที่มีตลอดมา ในรอยยิ้ม ที่มีรอยแผล แผลที่ใครไม่เคยได้เห็น **ยิ้มให้คนทั้งโลก ร้องให้กับตัวเอง** ข้างนอกดูเหมือนเก่ง โปรดเห็นข้างใน”

ยิ้ม, ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์xป๊อบ ปองกูล

“จะบังคลาฯ จะปากีฯ จะถั่วจะฝ้าจะโรตี ผ่านมาก็ครั้ง ให้มึงจงฟังให้
ดี ตังค์กูนะมี แต่กูไม่ให้มึงหрок แกเป็นแค่คนหลบหนี เข้ามาข้างใน ในประเทศที่มีศักดิ์ศรี แกอย่า
อวดดี สีเสื้อก็กรัง สีหน้าก็ดำ ไปไกล ๆ สันตินไ้อับัง นาราคาญไ้อับัง”

บังชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“แม้ว่าคนทั้งโลกไม่ยอมให้เรารักกัน แต่ฉันเชื่อว่ารักแท้ไม่แพ้สิ่งใด”

True Love, ศิลปิน Nunew

“คนรวยกระซิบกัน กังวาลทั้งปฐพี คนจนตะโกนทั้งที่ ไยไม่มีใครฟัง”

JAZZADD, ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

นอกจากนี้ประเด็นด้านการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกายจิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ ซึ่งหมายถึงมนุษย์มีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ เราทุกคนควรได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา โดยไม่ควรถูกละเมิดจากการถูกทำร้ายหรือเสียดสีเหยียดหยาม พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 4 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “Hello mama” ศิลปิน TaitosmithH มีการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวผ่านทั้งภาพและเนื้อหาบทเพลง

สำหรับการนำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านภาพนั้นจะนำเสนอถึงประเด็นการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพที่จะต้องได้รับการปกป้องในชีวิต ร่างกาย จิตใจ และวาจาที่ไม่มีผู้ใดสามารถละเมิดได้ผ่านตัวแสดงที่ถูกละเมิดสิทธิร่างกายหรือการประกอบอาชีพโดยการใช้ความรุนแรงดังตัวอย่างภาพต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่มีตัวแสดงหลักนักศึกษาชายเสียชีวิตจากการใช้ความรุนแรงในการแก้ไขปัญหาทะเลาะวิวาทโดยไม่มีการคำนึงถึงชีวิตและร่างกาย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.5

คุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการมีชีวิตที่ไม่มีผู้ใดสามารถละเมิดได้

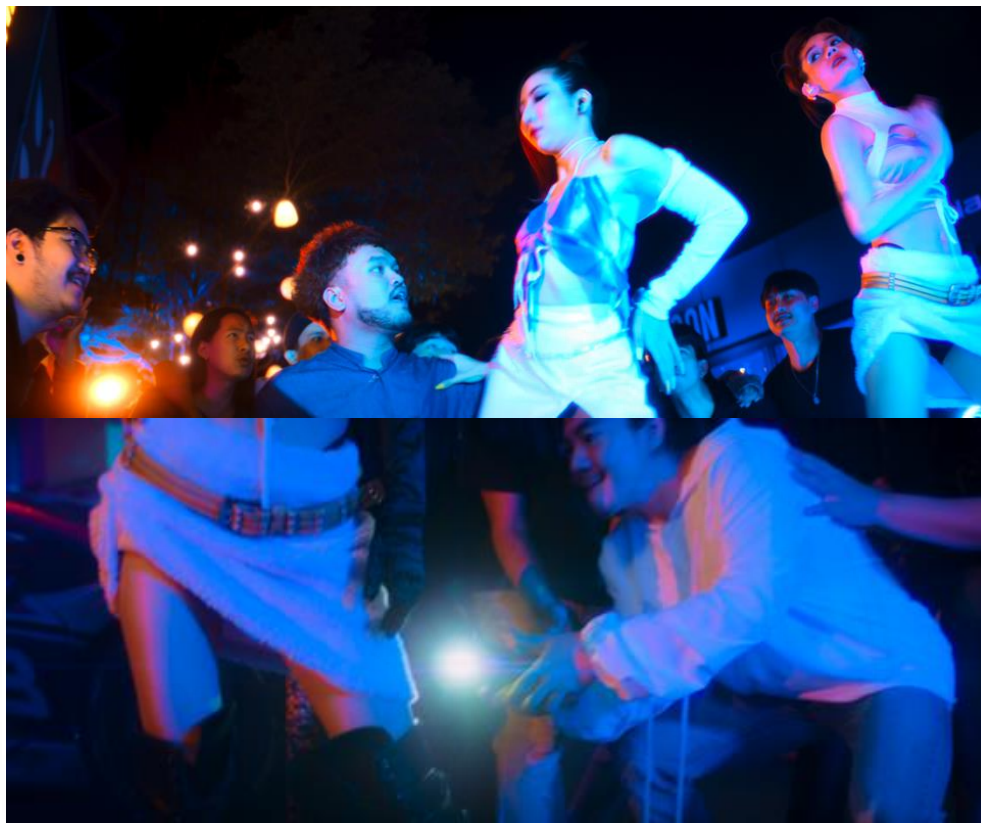

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการมีชีวิตที่ไม่มีผู้ใดสามารถละเมิดได้. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แดงกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

นอกจากนี้ในมิวสิกวิดีโอเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่มีการละเมิดสิทธิในร่างกายและจิตใจและตัวแสดงผู้หญิงในงานโชว์รถและอาชีพโคโยตี้ที่ถูกคุกคามจากผู้ชมผู้ชายที่เข้ามาดูรถยนต์และเครื่องเสียงในงาน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.6

คุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการประกอบอาชีพ

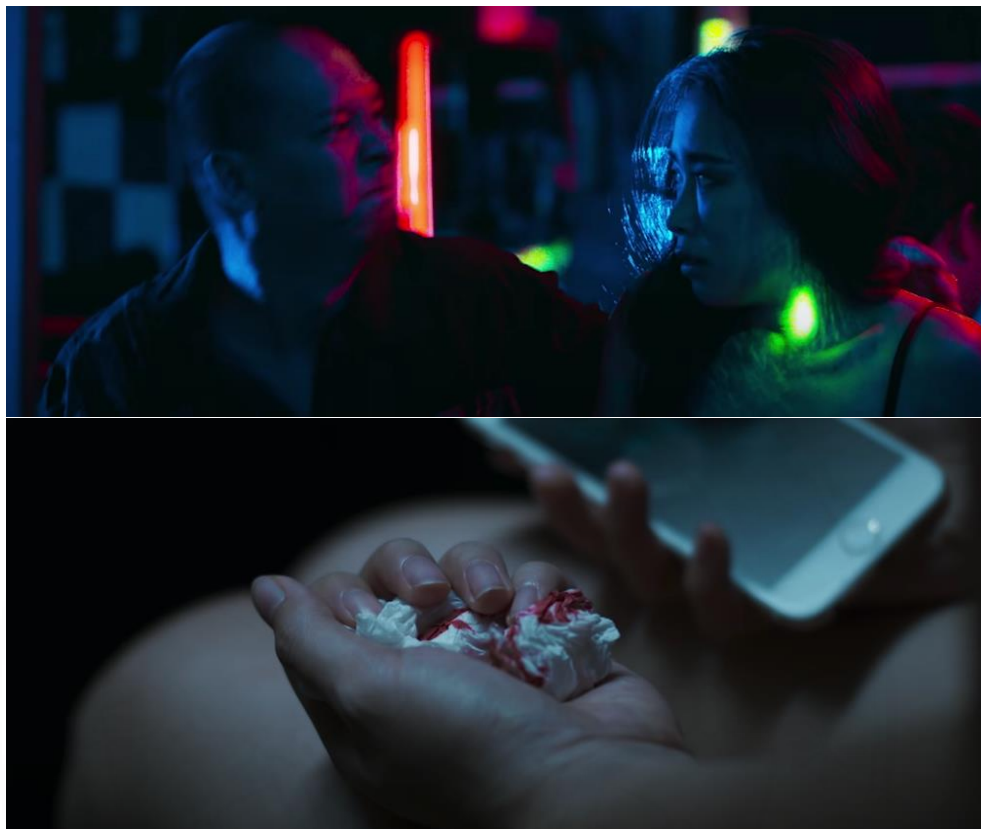

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการประกอบอาชีพ. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV] [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkl.)

นอกจากนี้ในมิวสิกวิดีโอเพลง “Hello mama” ศิลปิน TaitosmithH นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากตัวแสดงถูกกดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่มีการละเมิดสิทธิในร่างกายและจิตใจและตัวแสดงผู้หญิงในการทำร้ายร่างกายระหว่างที่เธอกำลังทำงานเป็นเด็กนักร้อง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.7

ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในร่างกายและการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในร่างกายและการประกอบอาชีพ. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ทั้งนี้ในมิวสิกวิดีโอเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่มีการนำเสนอภาพรอยยิ้มของคนทุกอาชีพที่อยู่ในระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมชนชั้นล่างคนรากหญ้าที่ประกอบอาชีพสุจริตถึงจะเหนื่อยและได้เงินไม่มากมาย แต่พวกเขาก็ไม่ย่อท้อต่อความจนกัดฟันสู้ชีวิตและยิ้มสู้ ซึ่งสะท้อนถึงการมีสิทธิในการมีอาชีพอย่างอิสระเสรีและอยู่บนความสุจริตในแผ่นดินไทย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.8

คุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตและประกอบอาชีพอย่าง
สุจริต

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านสิทธิในการประกอบอาชีพในการดำรงชีวิตและ
ประกอบอาชีพอย่างสุจริต. จาก แจ๊ส สปีกนิค ปาปิยอง กู้กัก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD –
แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube,
(<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ขณะที่ในส่วนของเนื้อเพลงนั้นก็มีการนำเสนอที่สะท้อนถึงมุมมองของ
ตัวแสดงหลักที่สะท้อนถึงความเจ็บปวดของผู้ถูกรักษาและครอบครัวผู้ถูกรักษาที่ถูกละเมิดสิทธิใน
ชีวิตและร่างกาย และการใช้คำพูดที่บอกถึงการไม่ให้เกียรติอาชีพของคนอื่น หรือการดูหมิ่นเหยียด
หยามทั้งกายและวาจารวมถึงจิตใจที่เป็นการกระทำที่ละเมิดอาชีพผู้อื่น ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“เลียดนักสู้พ่อแม่มีแต่ไม่ได้มีไว้ฆ่าแกง เลียดนักชิงแม่มีไม่มีมีแต่ถุง
ข้าวแกง โอ้ย เพื่อความยิ่งใหญ่และผู้หญิง ทุกคนต้องเรียกว่าสิงห์ใหญ่ แล้วใครต้องเจ็บใจไป
มากกว่ามากกว่า โอ้ย แล้วใครเล่าที่ต้องบอบช้ำ แล้วใครเล่าถูกรักษาข้างใน แล้วใครที่ได้แค่นอน
ร้องไห้ถ้าไม่ใช่พ่อแม่มี ก็พ่อแม่มี”

แดงกับเขียว, ศิลปิน TaitosmithH

“คนไทยชอบกินถั่วบั้งฟรี บอกไม่มีเงิน มีปัญหาหรือเปล่า บังส่ง
ยืมให้ทุก ๆ คราว แต่ไม่มีใครเคยสน น้อยคนสนใจ เจ็บก็ทน เหนื่อยก็ยอม บังจะขาย เอาถั่วไหม
นายจำ แจกรอยยิ้ม เก็บอารมณ์ความอ่อนล้าเอาไว้ข้างใน ลดได้ไหมไอบัง บังไม่ได้อะไร โปรดเห็น
ใจ”

บังชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“ผู้ชาย ให้ดูแลแต่ตา แต่คุณแต่ต้อง หยุดแล้วจ้องมองน้อง ฉันให้ก้มมองกัน เหน็บเงินตรงร่องลงรูป ลามลงไปที่ต้องห้าม มอมแล้วยังตะล่อมบอก จบที่ห้องเปล่าน้องอย่ามาปฏิเสธ นี่เรทพิเศษ ถ้าดูจากเกรด คงเจนนาม เล่นตัวจิ้งวะ เป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ที่กูต้องแต่งตัวไปเพราะอาชีพก๊วนะพี่ คุณด่าแรด ง่าย โง่ โขว์ความเป็นหญิงรอบโลก ดูใส่โคตรสั้น กูต้องห้ามโกรธ ต้องโยกลั่น แค่ชอบเดิน โปรดยาโง่งง ทำมาหากินด้วยอาชีพสุจริต อย่ามาดูถูกในสิ่งที่กูเชื่อมั่น”

โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

นอกจากนี้ในประเด็นด้านการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งหมายถึงเราทุกคนควรที่จะมีคุณภาพชีวิตที่ดีในการดำรงชีวิตอีกทั้งควรได้รับสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐานที่จะทำให้เกิดความเข้าใจต่อคุณค่าของตนเองและผู้อื่นที่พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลง “Hello mama” ศิลปิน TaitosmithH “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว มีการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวผ่านทั้งภาพและเนื้อหาบทเพลง

สำหรับการนำเสนอถึงประเด็นด้านการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐานผ่านภาพนั้นจะนำเสนอผ่านการกระทำของตัวแสดงที่เป็นการเสียดสีถึงต้นทุนของชีวิตที่แตกต่างกันในสังคม การเสียดสีการสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของตัวแสดงที่ไม่ได้รับคุณภาพชีวิตที่ดี และการเสียดสีชีวิตที่ต้องดิ้นรนอดทนของตัวแสดงเพื่อต้องการมีชีวิตที่ดีดังตัวอย่างต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello mama” ศิลปิน TaitosmithH นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่ตัวแสดงหลักนักศึกษาชายที่ต้องเดินทางขึ้นรถทัวร์จากต่างจังหวัดเข้ามาในเมืองหลวงเพื่อศึกษาต่อหวังว่าจะมีคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าในอนาคต เขาต้องดิ้นรนเพื่อหาเงินส่งเสียตัวเองเรียนแต่เงินในกระเป๋าเหลือติดตัวเพียงน้อยนิด ตัวแสดงมีสีหน้าอดกลั้นต่อความเครียดที่ต้องหาเงินจ่ายค่าเทอม รวมถึงความยากลำบากจากการเรียนและการทำงานเพื่อหาเงินเรียนส่งเสียตัวเองให้เรียนจบเพื่อจะได้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.9

คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนควรจะได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและไม่ควรต้องดิ้นรนเพื่อที่จะได้รับการศึกษา

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนควรจะได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและไม่ควรต้องดิ้นรนเพื่อที่จะได้รับการศึกษา. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

นอกจากนี้ในมิวสิกวิดีโอเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่มีการเล่าถึงความเป็นอยู่ในการดำรงชีวิตของคนสลิ้มและคนรากหญ้าหาเช้ากินค่ำ โดยตัวแสดงหลายชีวิตที่ต้องดิ้นรนกัดฟันเพื่อมีชีวิตที่ดีขึ้นและต้องเจอกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมจากชนชั้นทางสังคมที่แตกต่าง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.10

คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนควรได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีเท่าเทียมกันในสังคม

หมายเหตุ. คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ทุกคนควรได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีเท่าเทียมกันในสังคม. จาก แจ๊ส สปีกนิค ปาปิยอง กุ๊กกุ๊ก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอด-Jsppk ft.แอด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ขณะที่ในส่วนของเนื้อเพลงนั้นก็มีการนำเสนอสะท้อนมุมมองของตัวแสดงหลักต่อการมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดี และการได้สิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่ดีโดยไม่ต้องลำบากและมีคุณภาพชีวิตที่ดีเท่ากันในสังคม การสะท้อนความรู้สึกของคนจนในเมืองหลวงที่ต้อง

พยายามสร้างกำลังใจและบอกตัวเองไว้เสมอเพื่อไม่ให้ท้อแท้สิ้นหวังในชีวิต ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“Hello Hello เฮ็ดอีหยั่งอยู่หนออีแม่ กินข้าวแลงแล้วบ่ อีพ่อไปหา
หมอมานหรือยัง บอกน้องแทน ว่าการตูนเอาไว้เถียนหน้า ปาดน้ำตาเงินในกระเป๋าไม่มีถึงร้อย บ่มีหยัง
ดอกอีแม่ ลูกสบายดี ลูกสบายดี ลูกสบายดี ลูกสบายดี”

Hello mama, ศิลปิน TaitosmithH

“แค่ไม่กี่กะตังค์ อาจจะทำให้ลูกไ้บ้งคนนี้ วันนี้ ได้เรียนหนังสือ ไป
ไกล ๆ ไ้บ้ง บ้งทำผิดอะไร อย่าเลยอย่าทำไม่เอาไ้บ้งช่วยบ้งหน่อยได้ไหมเศษเงินเศษทานที่คุณนั้น
มีหากไม่มากเกินไปบ้งขอ”

บ้งชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“คนรวยไม่เข้าใจหรอกมามายังแพงร่างกายหมดแรง ใจตะแบงว่าได้
อยู่”

JAZZADD, ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

“ไม่ใช่ลูกเศรษฐี ชีวิตฉันต้องดิ้นรน เดินบนถนน ิจฉาคนร่ำรวย เพชร
นิลจินดา ซุปเปอร์คาโตรสวอย ไฉฉฉาโคตรชวย เลือกเกิดมาจน บ้านคนอื่นใหญ่โตมโหฬาร บ้าน
ฉันแค่มป์คนงานสร้างจากสังกะสี”

JAZZADD, ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

นอกจากนี้ในประเด็นด้านการได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิดโดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกาย ซึ่งหมายถึงเราทุกคนเท่ากันและมีอิสระในการแสดงออกทางคิดแต่ต้องอยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและปราศจากอาวุธโดยไม่ทำร้ายหรือรังแกผู้อื่น ต้องมีความเคารพในศักดิ์ศรีมนุษย์ด้วยกันที่พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew และเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH มีการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวผ่านทั้งภาพและเนื้อหาบทเพลง

สำหรับการนำเสนอถึงประเด็นด้านการได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิดโดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกาย ผ่านภาพนั้นจะ

นำเสนอผ่านการกระทำของตัวแสดงที่เป็นการเสียดสีถึงการไม่ได้รับการยอมรับและเคารพการตัดสินใจ รวมทั้งไม่ได้รับอิสระเสรีทางความคิดในการแสดงออกทางความรู้สึกและความรัก

ทั้งนี้ในมิวสิกวิดีโอเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่ตัวแสดงหลักเป็นเพศทางเลือกมาบอกความจริงกับแม่ว่าเขาชอบผู้ชาย เมื่อแม่รู้ว่าลูกกรักกับผู้ชายจึงรับไม่ได้และแสดงออกด้วยการตบที่โหนกหน้าของลูก ซึ่งสะท้อนให้เห็นการละเมิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ กดดันให้ผู้อื่นแสดงออกตามที่ตนเองต้องการ รวมถึงสะท้อนให้เห็นถึงค่านิยมเก่า ๆ ที่ว่าชายรักชายเป็นสิ่งที่ผิดไม่มีใครรับได้ สะท้อนถึงอารมณ์ความรู้สึกของการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ไม่ได้รับการเคารพสิทธิในการตัดสินใจและการให้อิสระเสรีในความคิด ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.11

คุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการได้รับความเท่าเทียมมีสิทธิในความคิดและเสรีภาพ

หมายเหตุ. ภาพคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการได้รับความเท่าเทียมมีสิทธิในความคิดและเสรีภาพ. จาก one31. (16 กันยายน 2022). [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

ขณะที่ในส่วนของเนื้อเพลงนั้นก็มีการนำเสนอสะท้อนมุมมองของตัวแสดงหลักที่สะท้อนถึงความรู้สึกที่ต้องอดทนจากการไม่ได้รับความเท่าเทียมในความคิด ความรัก และเพศ รวมถึงความรักและการปกป้องศักดิ์ศรีของตนเองด้วยการใช้ความรุนแรงโดยไม่คำนึงถึงผลกระทบที่ส่งผลต่อร่างกายหรือมีการทำร้ายผู้อื่น ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“แม้ว่าคนทั้งโลกไม่ยอมให้เรารักกัน แต่ฉันเชื่อว่ารักแท้ไม่แพ้สิ่งใด”

True Love, ศิลปิน Nunew

“ไอ้เขี้ยวมันเป็นนักชิง มันมีรถเครื่องที่คอยวิ่งแข่งทุกคนไป มีในจังหวะหนึ่งไอ้แดงปะทะว๊วจา กับไอ้เขี้ยวเรื่องผู้หญิง จึงต้องดวลว่าใครของจริง ยิ่ง...เพื่อความยิ่งใหญ่และผู้หญิง ทุกคนต้องเรียกว่าสิงห์ใหญ่ แล้วใครต้องเจ็บใจไปมากกว่ามากกว่าพ่อแม่มึง ด้วยไอ้แดงมันเป็นนักสู้ มันจึงบู๊ด้วยมือและตีน แต่ไอ้เขี้ยวเป็นแค่เด็กชิง มันแพ้แต่ว่าเพื่อนมันยืนป็น ยิ่ง...”

แดงกับเขี้ยว, ศิลปิน TaitosmithH

นอกจากนี้ในประเด็นด้านการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย ซึ่งหมายถึงความยุติธรรมทางกฎหมายที่เราทุกคนต้องได้รับ เป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่อยู่บนพื้นฐานของความถูกต้องและปราศจากอาวุธไม่มีการทำผิดกฎหมายและไม่กระทำความผิดผู้อื่นพบในมิวสิกวิดีโอจำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขี้ยว” ศิลปิน TaitosmithH ที่มีการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวผ่านทั้งภาพและเนื้อหาบทเพลง

สำหรับการนำเสนอถึงประเด็นด้านการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมายผ่านภาพนั้นจะนำเสนอผ่านการทำของตัวแสดงที่เป็นการเสียดสีถึงมุมมองของการที่ต้องการเอาชนะและต้องการจะปกป้องศักดิ์ศรีของตนเองโดยใช้ความรุนแรงไม่คำนึงถึงผลที่จะตามมา อีกทั้งยังนำเสนอถึงการที่มนุษย์ทุกคนไม่มีสิทธิในการกระทำรุนแรงเอาคืนผู้อื่นด้วยการทำร้ายฆ่าฟันผู้อื่น การจะได้รับความยุติธรรมจะต้องเป็นไปตามกฎหมายดังตัวอย่างต่อไปนี้

ในมิวสิกวิดีโอ เพลง “แดงกับเขี้ยว” ศิลปิน TaitosmithH นำเสนอถึงประเด็นนี้ผ่านฉากที่ตัวแสดงนักศึกษาชายมีเรื่องทะเลาะกับกลุ่มนักชิงเรื่องผู้หญิง ทั้งคู่มีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนเดียวกันและต้องการอวดศักดิ์ศรีของตนด้วยการชกต่อยกันเพื่อหาผู้ชนะ

ตัวแสดงทั้งสองฝ่ายมีการใช้กำลังและฝ่ายนักชิงใช้อาวุธปืนและไม่ในการปกป้องศักดิ์ศรีของตนเอง ซึ่งเป็นการกระทำที่ผิดต่อกฎหมายมีผลต่อร่างกายและเกิดการสูญเสียชีวิต ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.12

คุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย

หมายเหตุ. คุณค่าความเป็นมนุษย์ด้านการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แต่งกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

ขณะที่ในส่วนของเนื้อเพลงนั้นก็มีการนำเสนอสะท้อนมุมมองของตัวแสดงหลักที่สะท้อนถึงแง่มุมของการที่ต้องการเอาชนะและปกป้องศักดิ์ศรีของตนเองด้วยการใช้ความรุนแรง ซึ่งไม่เกิดผลดีต่อชีวิตและทรัพย์สิน รวมถึงผิดต่อกฎหมาย ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“หยิ่งทะนงองอาจในวิถี แบกศักดิ์ศรีคำคอเดินสุดสาย ไม่ยอมมืองอ่อน
ข้อโธ่ไอ้ควาย เมื่อความตายมาเยือนเพื่อนไม่มี หยิ่งผยองลำพองว่าตนเก่ง ว่าตนเจ๋งว่าตนสุดเหวี่ยง
ฉิบหาย เมื่อถึงชาติถึงคราวชีพมลาย ผลสุดท้ายกลัวตายเป็นแม่่งทุกคน”

แต่งกับเขียว, ศิลปิน TaitosmithH

จากผลการศึกษาวิจัยวิดีโอข้างต้นที่พบว่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ถูกนำเสนอมี 5 ด้าน ได้แก่ การได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย การได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิดโดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกาย การไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคม มองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น การได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกายจิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ เป็นไปได้ว่าผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอในปัจจุบันเห็นว่าประเด็นเหล่านี้จะเกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งจึงเลือกหยิบยกมานำเสนอเพื่อให้สังคมเกิดความตระหนัก นอกจากนี้การที่ผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอเลือกหยิบประเด็นด้านความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคม มองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่นและด้านการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ มานำเสนอมากที่สุดก็เป็นภาพสะท้อนให้เห็นว่าประเด็นดังกล่าวน่าจะเป็นประเด็นที่เป็นปัญหาหลักในเรื่องของคุณค่าความเป็นมนุษย์

4.1.1.2 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงทิศทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในการเล่าเรื่องพบว่ามี 2 แนวทางคือการนำเสนอเชิงกลางคือมีลักษณะของการให้กำลังใจและให้คุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่บวกและมีการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ร่วมด้วย และการนำเสนอเชิงลบคือมีลักษณะการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่ลบ

ทั้งนี้จากมิวสิกวิดีโอที่มีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งหมด จำนวน 7 เพลง พบว่าเป็นการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางมากที่สุด

จำนวน 4 เพลง คิดเป็นร้อยละ 57.14 ได้แก่ เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jsppk ft.แอ๊ด คาราบาว และเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล และเป็นการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบ จำนวน 3 เพลง คิดเป็นร้อยละ 42.86 ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บ๊องขยี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH อย่างไรก็ตามไม่พบว่ามีกรนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงบวก ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

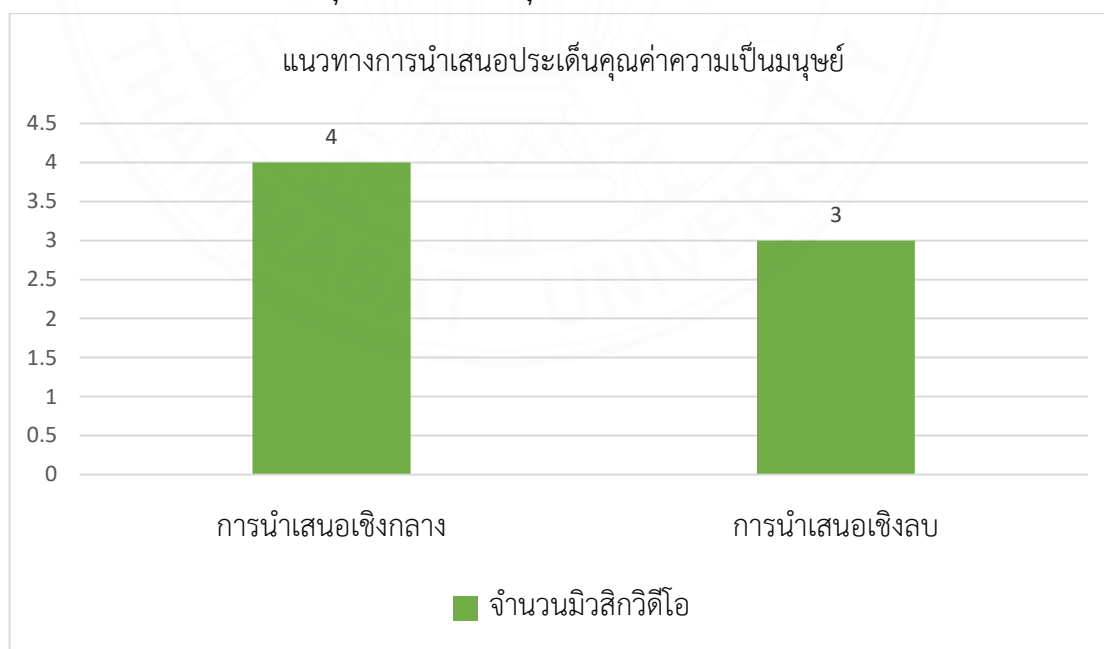
ตารางที่ 4.2

แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

แนวทางการนำเสนอ	จำนวน	ร้อยละ
การนำเสนอเชิงกลาง	4	57.14
การนำเสนอเชิงลบ	3	42.86
รวม	7	100.00

ภาพที่ 4.13

แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลาง ซึ่งนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 4 เพลง ได้แก่ เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง

“True Love” ศิลปิน Nunew เพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว และเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูลนั้นจะเป็นการเปิดเรื่องในลักษณะของการถ่ายทอดถึงการที่ตัวแสดงหลักในมิวสิกวิดีโอถูกกระทำในทิศทางลบ เช่น โดนเหยียดหยามย่ำยีจิตใจ จากนั้นก็จะเป็นการปิดท้ายมิวสิกวิดีโอในเชิงบวกอย่างการให้กำลังใจและให้คุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงเพื่อผลักดันให้มีการลุกขึ้นสู้ ซึ่งเป็นการนำเสนอผ่านทั้งภาพและเนื้อเพลง

ทั้งนี้ในส่วนของภาพมีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางนี้โดยการใช้ภาพที่แสดงถึงการที่ตัวแสดงต้องอดทนกับชีวิตที่ยากลำบากต้องดิ้นรนเพื่อมีชีวิตรอด รวมถึงการเสียสละถึงการยอมถูกลดทอนความเป็นมนุษย์เพื่อชีวิตตนเองและครอบครัวมีคุณภาพชีวิตที่ดี และสุดท้ายตัวแสดงก็สร้างกำลังใจให้ตนเองจนส่งผลสำเร็จให้ชีวิตของตัวแสดงมีชีวิตที่ดีขึ้น โดยมีการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวผ่านทั้งภาพและเนื้อหาบทเพลง

มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เปิดเรื่องด้วยภาพตัวแสดงหลัก 3 ตัว เดินทางเข้ามาในเมืองหรือมีการเปลี่ยนแหล่งที่อยู่ของตัวแสดงเพื่อเริ่มการต่อสู้ดิ้นรนในการมีชีวิตที่ดี คนแรกตัวแสดงชายต้องไปเป็นทหารในชายแดนที่ต้องอดทนและเสี่ยงอันตรายกับชีวิตจากการก่อการร้าย ตัวแสดงที่สองเป็นนักศึกษาชายที่ต้องดิ้นรนเข้ามาเรียนและทำงานไปด้วยชีวิตลำบากไม่มีเงินพอจะส่งตัวเองเรียน และตัวแสดงสุดท้ายผู้หญิงที่เข้ามาหางานทำในเมืองใหญ่โดนวิกฤตเศรษฐกิจต้องเปลี่ยนอาชีพมาเป็นสาวนั่งตรงส่งเงินให้ครอบครัว และแล้วสุดท้ายมิวสิกวิดีโอเล่าในเชิงบวกที่ทุกคนต่างได้กลับบ้านมาหาครอบครัวที่พวกเขารักและรอคอย ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.14

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางของตัวแสดงชายที่ต้องใช้ชีวิตท่ามกลางความเสี่ยง

ภาพที่ 4.14

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางของตัวแสดงชายที่ต้องใช้ชีวิตท่ามกลางความเสี่ยง (ต่อ)

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางของตัวแสดงชายที่ต้องใช้ชีวิตท่ามกลางความเสี่ยง. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ภาพที่ 4.15

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวแสดงต้องดิ้นรนต่อสู้หาเงินเพื่อส่งเสียตัวเอง

ภาพที่ 4.15

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวละครต้องดิ้นรนต่อสู้หาเงินเพื่อส่งเสียตัวเอง (ต่อ)

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวละครต้องดิ้นรนต่อสู้หาเงินเพื่อส่งเสียตัวเอง. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

นอกจากนี้ในมิวสิกวิดีโอ เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew เปิดเรื่องด้วยภาพตัวละครหลักเป็นชายรักชายและเกิดในครอบครัวคนจีนที่ไม่เปิดรับเรื่องเพศทางเลือก ตัวแสดงในมิวสิกวิดีโอมีลักษณะต่างชนชั้นต่างฐานะกับคนรักของเขา โดยคนรักเป็นพ่อค้าและเข้ามารับใช้เขาในบ้าน ขณะที่ตัวละครหลักเป็นเจ้าของธุรกิจที่ต้องสืบทอดต่อจากตระกูล เขาตัดสินใจเปิดเผยความจริงกับแม่ แต่ไม่ได้รับการยอมรับแม่ตบไปที่หน้าของเขา ซึ่งเป็นการละเมิดความคิดและสิทธิของเขาด้วยการทำร้ายร่างกาย แต่ท้ายที่สุดแล้วตัวละครก็เลือกที่จะเป็นตัวของตัวเองและเชื่อในความรักครั้งนี้ ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.16

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวละครมีความรักในเพศเดียวกัน

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวละครมีความรักในเพศเดียวกัน. จาก one31. (16 กันยายน 2022). [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

มิวสิกวิดีโอ เพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาวเปิดเรื่องด้วยภาพชีวิตของตัวละครคนจนในเมืองหลวงที่ต้องอดทนหาเช้ากินค่ำและมีคุณภาพชีวิตที่ไม่ดีต้องเจอปัญหาความยากจนจากเศรษฐกิจและสังคมที่ย่ำแย่ สุดท้ายตัวละครอดทนสู้กับปัญหาและยอมให้ชีวิตก้าวต่อไปเพื่อวันข้างหน้า ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.17

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวแสดงต้องสู้ชีวิตดิ้นรน

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่ตัวแสดงต้องสู้ชีวิตดิ้นรน. จาก แจ๊ส สปีกนิก ปาปิยอง กุกกุก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

สำหรับในส่วนของเนื้อเพลงนั้นก็จะมี การนำเสนอหรือสะท้อนถึงแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลาง โดยเป็นการผสมผสานการนำเสนอเนื้อหา ระหว่างเนื้อเพลงที่สะท้อนการถูกลดทอนผนวกกับมุมมองการนำเสนอในลักษณะการเติมพลังใจและการให้กำลังใจในการสู้ชีวิต ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“You may be happy with the skyscraper. But I'm happy with cabin in the wood. You say to me you want to go around the world. But I need a short time for come home again. And now. And now. **Sometime you may be missing someone when you're tired. Whenever you just go and find him or her. But when**

I'm tired there is only one thing I do, I do to do something for take back strong again.

...

Hello เฮ็ดอีหยังอยู่หนออีแม่ กินข้าวแลงแล้วบ่ อีพ่อไปหาหมอมมา หรือยัง บอกน้องแทน ว่าการตูนเอาไว้เถียนหน้า ปาดน้ำตาเงินในกระเป๋าไม่ถึงร้อย บ่มีหยังดอกอีแม่ ลูกสบายดี ลูกสบายดี ลูกสบายดี ลูกสบายดี”

Hello Mama, ศิลปิน TaitosmithH

“ฟ้าหรือดินจะขวางรักเราจะข้ามผ่านไ้ไป ไกลแสนไกลเท่าไรหัวใจเรา ไกลกว่านั้น แม้ว่าคนทั้งโลกไม่ยอมให้เรารักกัน

...

แต่ฉันเชื่อว่ารักแท้ไม่แพ้สิ่งใด”

True Love, ศิลปิน Nunew

“ยิ้มให้คนทั้งโลก ร้องให้กับตัวเอง ข้างนอกดูเหมือนเก่ง โปรดเห็นข้างใน หนึ่งใจที่เจ็บต้องเก็บอาการใครจะรู้บ้างไหม เห็นหัวใจกันบ้าง แม้ไม่อยากจะมอง อยากจะร้อง ต้องทนให้ไหว ยิ้มให้เธอก่อน ปล่อยฉันทิ้งร้องในใจ

...

พรุ่งนี้จะผ่านพ้นไปไม่ช้ามันก็หาย พรุ่งนี้จะเจอวันที่รอยยิ้มมีความหมาย”

ยิ้ม, ศิลปิน โอ๊ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล

“ไม่ใช่ลูกเศรษฐี ชีวิตฉันต้องดิ้นรน เดินบนถนน อิจฉาคนร่ำรวย เพชรนิลจินดา ซุปเปอร์คาโคตรสวย ไอฉฉาโคตรสวย เสือกเกิดมาจน บ้านคนอื่นใหญ่โตมโหฬาร บ้านฉันแค่มัปคนงานสร้างจากสังกะสี คนรวยกระซิบกัน กังวาลทั้งปฐพี คนจนตะโกนทั้งที่

...

ลองจับหัวใจ นั้นยังไม่หยุดเต้น มันยังเต้นต๊บบนี่แหละความหวัง บางทีเบื้องบนอยากลองของเราบ้าง ก็ข้างหัวมัน กัดฟันก้าวต่อไป เจ็บหรือจนอย่าบ่นเพื่อย่อท้อ ถึงน้ำตาคลอ บอกไปเลยยังไหว ลุยพร้อมชน ไม่ต้องสนหน้าไหน เพราะใจกูยังได้อยู่ ตันทุนต่ำใครว่าดีไม่ได้ แม้ปีนป่ายจนตะวันทอแสง คนรวยไม่เข้าใจหรือถามมายังแพ่งร่างกายหมดแรง ใจ

ตะแบงว่าได้อยู่แม้ขัดสนไม่เคยโทษพ่อแม่ แม้ย่าแยมไม่เคยโทษฟ้าดิน ถึงเราเป็นไก่ทยานไชนกบิน
พูดโผผินทั้งที่กูบินไม่ได้”

JAZZADD, ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

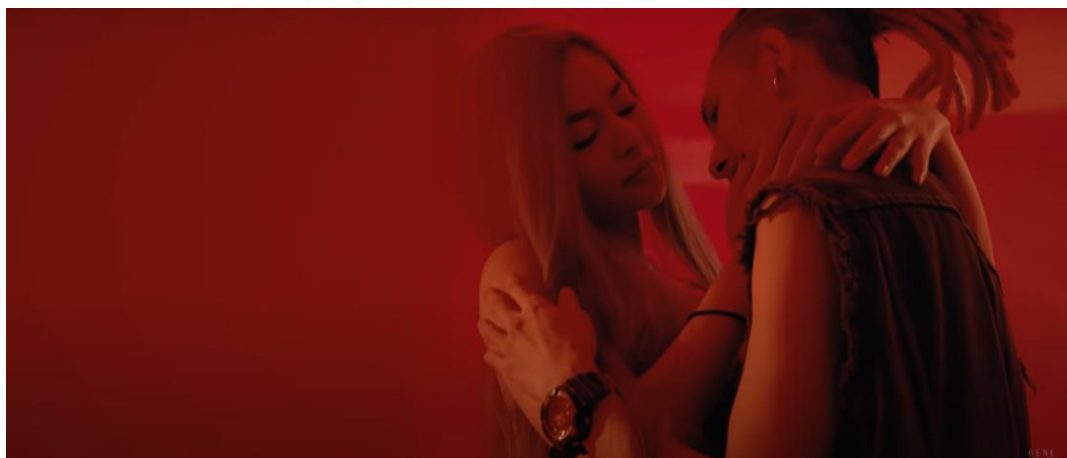
ขณะที่แนวทางการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน
ทิศทางลบนั้นซึ่งนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน
TaitosmithH เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH จะเป็น
การนำเสนอในลักษณะของการถ่ายทอดถึงการที่ตัวแสดงหลักในมิวสิกวิดีโอถูกกระทำจากบุคคลอื่น
ในลักษณะของการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ เช่น การถูกดูถูกเหยียดหยาม การถูกรังเกียจ
การถูกด้อยค่า หรือการแบ่งแยกชนชั้น ทั้งที่ปรากฏในภาพและเนื้อเพลง

สำหรับในส่วนของภาพมีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์
ในเชิงลบโดยการใช้ภาพที่แสดงถึงตัวแสดงหลักในมิวสิกวิดีโอที่ถูกกระทำจากบุคคลอื่นในลักษณะ
ของการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยมีการสื่อสารถึงประเด็นดังกล่าวผ่านทั้งภาพและ
เนื้อหาบทเพลง

มิวสิกวิดีโอเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH มีแนวทางการ
นำเสนอในเชิงลบในฉากที่มีการต่อสู้เพื่อแย่งผู้หญิงและประกาศศักดิ์ศรีของตนเองโดยการฆ่าฟันกัน
เพื่อมุ่งนำเสนอว่าการรักษาศักดิ์ศรีไม่ควรแลกมาด้วยการทำร้ายร่างกายกัน ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.18

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบในการปกป้องศักดิ์ศรีด้วยการใช้ความรุนแรงและทำผิด
ต่อกฎหมาย

ภาพที่ 4.18

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบในการปกป้องศักดิ์ศรีด้วยการใช้ความรุนแรงและทำผิดต่อกฎหมาย (ต่อ)

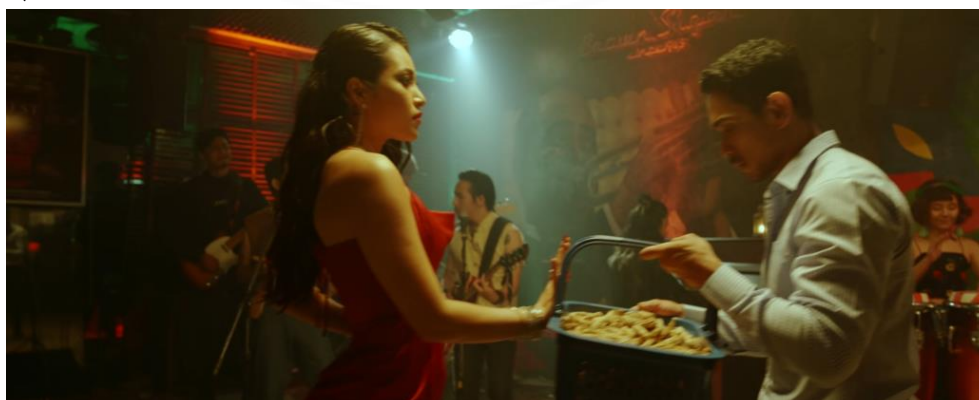

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบในการปกป้องศักดิ์ศรีด้วยการใช้ความรุนแรงและทำผิดต่อกฎหมาย. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แดงกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

ทั้งนี้มิวสิกวิดีโอเพลง “บั้งขायถั่ว” โดยศิลปิน TaitosmithH มีแนวทางการนำเสนอในเชิงลบในมิวสิกวิดีโอเพลงนี้ผ่านภาพการผลักและปัดตะกร้าใส่ถั่วลงพื้น ซึ่งเป็นการแสดงความรังเกียจไม่ให้เกียรติในการประกอบอาชีพ ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

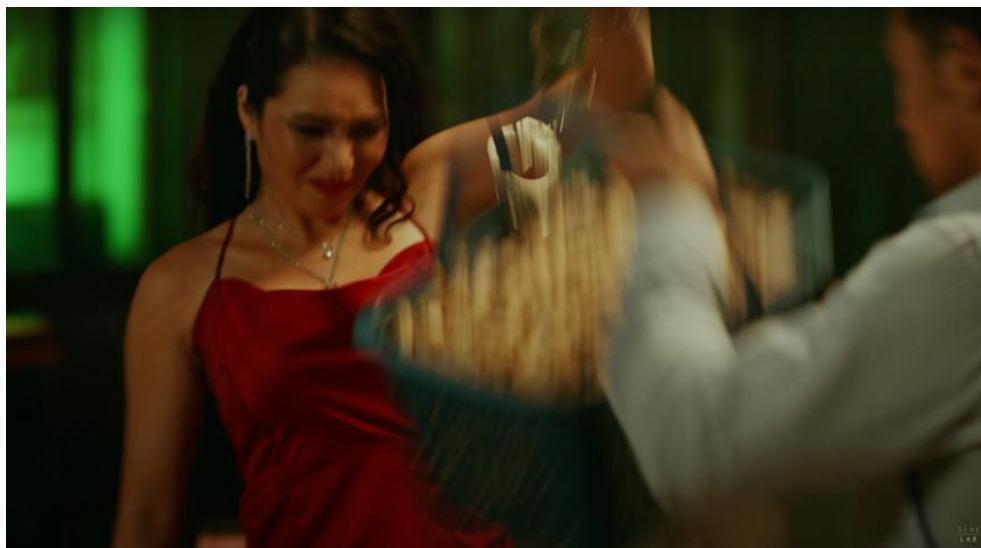
ภาพที่ 4.19

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงโดนผลักและรังเกียจถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์

ภาพที่ 4.19

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงโดนผลักและรังเกียจถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ต่อ)

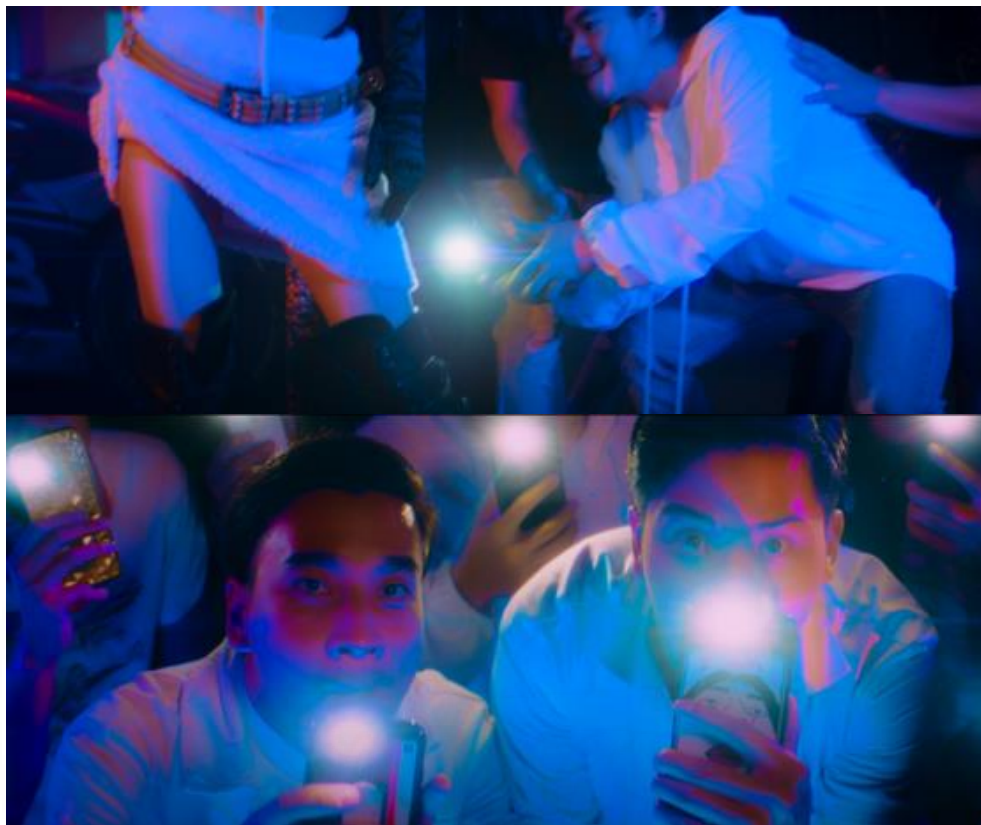

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงโดนผลักและรังเกียจถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์. จาก Gene Lab. (4 สิงหาคม 2020). บังชายถั่ว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

นอกจากนี้มีมิวสิกวิดีโอเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH มีแนวทางในการนำเสนอในเชิงลบผ่านฉากการคุกคามมองผู้หญิงที่เดินโคโยตี้ที่ถูกมองว่าเป็นวัตถุทางเพศไม่ให้เกียรติและพยายามคุกคามพวกเธอโดยการเอามือถือส่องถ่ายใต้กระโปรงและเข้ามาประชิดตัวจนผู้หญิงทนไม่ไหวต้องปกป้องตนเองโดยการผลักและพยายามแสดงให้เห็นถึงความไม่พอใจและรักษาสีหน้าในร่างกายของเธอ ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.20

การนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงถูกคุกคามและถูกมองเป็นวัตถุทางเพศ

หมายเหตุ. ภาพการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ตัวแสดงถูกคุกคามและถูกมองเป็นวัตถุทางเพศ. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkljM.)

ขณะที่ในส่วนของเนื้อเพลงมีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบในการสื่อสารเนื้อหาเสียดสีการรังเกียจเหยียดหยามชนชาติพันธุ์และการถูกกดทอนในคุณค่าอาชีพของผู้อื่น ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“ผ่านมาก็ครั้ง ให้มึงจงฟังกูให้ดี ดังค์กูนะมี แต่กูไม่ให้มึงหอก แกเป็นแค่คนหลบหนี เข้ามาข้างใน ในประเทศที่มีศักดิ์ศรี แกอย่าอวดดี สีเสื้อก็กรัง สีหน้าก็ดำ ไปไกล ๆ สันตินไ้อับง์ น่ารำคาญไ้อับง์”

บังชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“เป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ที่กูต้องแต่งตัวโป๊เพราะอาชีพกษณะพี่ คุณค่าแรด ง่าย โง่ โข้วความเป็นหญิงรอบโลก ดูใส่โคตรสั้น กูต้องห้ามโกรธ ต้องโยกถื่น แค่ชอบเต็น โปรตอย่าโง่งง ทำมาหากินด้วยอาชีพสุจริต อย่ามาดูถูกในสิ่งที่กูเชื่อมั่น”

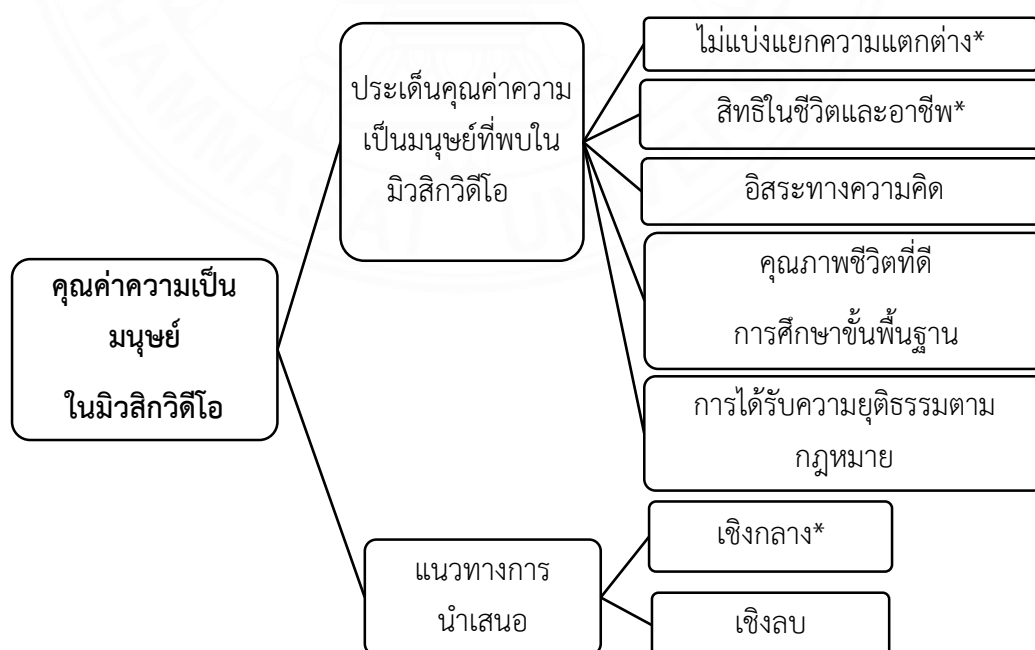
โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

ทั้งนี้ผลการศึกษาที่พบว่ามิวสิกวิดีโอส่วนใหญ่จะเลือกนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในทิศทางเชิงกลางมากที่สุดนั้นน่าจะเป็นความตั้งใจของผู้ผลิตในการสร้างกำลังใจให้ผู้ที่กำลังกำลังถูกกดทอนและถูกละเมิดศักดิ์ศรีในบริบทสังคมในปัจจุบัน เพื่อให้มีแรงกายและแรงใจในการต่อสู้ให้ผ่านพ้นอุปสรรคไปได้ ขณะที่การนำเสนอในทิศทางเชิงลบน่าจะเป็นการสะท้อนมุมมองต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านสายตาของผู้ที่ถูกกระทำในสังคมเพื่อให้ผู้ชมเข้าใจในเพื่อนมนุษย์มากยิ่งขึ้น

ในภาพรวมการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์และแนวทางการนำเสนอสามารถสรุปเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.21

คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่เป็นแบบแผนการเล่าเรื่อง

หมายเหตุ: เครื่องหมาย (*) แสดงถึงสิ่งที่พบเจอมากที่สุดๆ ในมิวสิกวิดีโอ

4.1.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอจะพิจารณาองค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมายที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอที่เลือกมาศึกษา ซึ่งผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

4.1.2.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

เนื้อหาในส่วนนี้จะพิจารณาถึงองค์ประกอบการเล่าเรื่องในการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่มีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์จากมิวสิกวิดีโอที่มียอดวิวสูงกว่า 30 ล้านวิว ที่นำเสนอผ่าน YouTube เพื่อให้เข้าใจถึงองค์ประกอบการเล่าเรื่องเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยจำแนกเป็น 6 ส่วน ดังนี้ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์พิเศษ

1. แก่นเรื่อง

จากมิวสิกวิดีโอทั้งหมด 7 เรื่อง พบแก่นเรื่องที่สะท้อนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ใน 4 ด้าน ได้แก่ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่จำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์มีอยู่ในทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติหรืออาชีพใด และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เกี่ยวพันกับต้นทุนชีวิต โดยมีรายละเอียดดังนี้

1.1 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่จำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต หมายถึง การเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านแก่นเรื่องที่สื่อสารเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ไม่จำเป็นต้องแลกมาด้วยชีวิตเลือดเนื้อหรือการถูกละเมิดทางร่างกาย เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณค่าในตัวเองหรือเพื่อตอบสนองความสุขความพอใจในตนเอง ซึ่งแก่นเรื่องในลักษณะนี้พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH โดยมีรายละเอียดดังนี้

- มิวสิกวิดีโอเพลง “แดงกับเขียว” โดยศิลปิน TaitosmithH แก่นเรื่องมุ่งเน้นนำเสนอว่าศักดิ์ศรีของคนเราไม่ได้แลกมาด้วยการใช้ความรุนแรง เลือดนักสู้ไม่ได้มีไว้ฆ่าฟันกัน

1.2 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ หมายถึงการเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านแก่นเรื่องที่สื่อสารเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ว่าสัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ เพื่อให้ได้มาซึ่งคุณค่าในการเข้าใจผู้อื่นและความเข้าใจในความสัมพันธ์ของความรักในทุกรูปแบบ ซึ่งแก่นเรื่องลักษณะนี้พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew และเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล โดยมีรายละเอียดดังนี้

- มิวสิกวิดีโอเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew แก่นเรื่องมุ่งเน้นนำเสนอในแง่ที่ว่าทุกความรักมีความหมายและมีคุณค่า ทุกคนมีสิทธิที่จะรักไม่ว่าเพศใด

- มิวสิกวิดีโอเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อปปองกุล แก่นเรื่องเน้นให้เห็นถึงคุณค่าของมนุษย์ทุกคนว่ามีหัวใจ มีความรู้สึก และไม่มีใครควรต้องอดทนกับการถูกดูหมิ่นเหยียดหยามแล้วต้องฝืนยิ้มให้กับคนทั้งโลก

1.3 ศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์มีอยู่ในทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติหรืออาชีพใด หมายถึงการเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านแก่นเรื่องที่สื่อสารเรื่องศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ว่าเป็นสิ่งที่มีอยู่ในทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติหรืออาชีพใด ซึ่งแก่นเรื่องในลักษณะนี้พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH และเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH โดยมีรายละเอียดดังนี้

- มิวสิกวิดีโอเพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH แก่นเรื่องเสี่ยงเสียดสีถึงการถูกรังเกียจเนื่องจากชาติพันธุ์ที่แตกต่าง

- มิวสิกวิดีโอเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH แก่นเรื่องเล่าถึงอาชีพโคโยตี้และผู้หญิงทุกคนที่ต้องไม่ไขว่ตู่ทางเพศของใครและไม่สามารถละเมิดได้

1.4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เกี่ยวพันกับต้นทุนชีวิต หมายถึงการเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านแก่นเรื่องที่สื่อสารเรื่องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ว่าเกี่ยวพันกับต้นทุนชีวิต เพราะทุกคนมีต้นทุนชีวิตที่ต่างกัน และได้รับคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างแตกต่างกัน ซึ่งแก่นเรื่องในลักษณะนี้พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว โดยมีรายละเอียดดังนี้

- มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH แก่นเรื่องมุ่งเน้นการเล่าว่าครอบครัวคือสิ่งสำคัญที่สุดกับการดำรงชีวิตของมนุษย์ เราทุกคนต้องดิ้นรนหาเงินเพื่อสร้างคุณภาพชีวิตที่ดีให้กับครอบครัวไม่ว่าจะต้องทนกับปัญหาหรืออุปสรรคใด ๆ

- มิวสิกวิดีโอเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว แก่นเรื่องเน้นการเล่าถึงต้นทุนชีวิตที่แตกต่างกันของคนในสังคมที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตในการดำรงชีวิตที่ต่างกัน

จากผลการศึกษาที่พบว่ามิวสิกวิดีโอเหล่านี้สะท้อนถึงแก่นเรื่องใน 4 ด้าน ได้แก่ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่จำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์มีอยู่ในทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติหรืออาชีพใด และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เกี่ยวพันกับต้นทุนชีวิต ซึ่งลักษณะเช่นนี้น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอต้องการสื่อสารในเชิงต่อต้านต่อมายาคติบางอย่างเกี่ยวกับคุณค่าและ

ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ โดยพยายามชี้ให้เห็นว่าศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่ได้สำคัญถึงกับต้องแลกกับชีวิตของตนเอง ไม่ว่าต้นทุนชีวิตของแต่ละคนจะเป็นเช่นไรทุกคนย่อมมีคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความแตกต่างในด้านชนชาติหรืออาชีพไม่ควรถูกนำมาใช้ในการให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ และทุกคนต่างมีศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตนเองไม่ใช่มีเฉพาะคนบางกลุ่มเท่านั้น ขณะเดียวกันก็ผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอก็พยายามสื่อสารว่าความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์นำมาซึ่งการตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น

2. โครงเรื่อง

โครงเรื่องซึ่งเป็นการพิจารณาการเล่าเรื่องตั้งแต่ช่วงเปิดเรื่องที่เป็นการเล่าให้เห็นถึงตัวแสดง ไปสู่ช่วงกลางเรื่องที่เน้นความสำคัญของเหตุการณ์ในเรื่องจนนำไปสู่จุดจบของเรื่องนั้น จากมิวสิกวิดีโอทั้งหมด 7 เรื่อง พบว่ามีการนำเสนอภายใต้โครงเรื่องใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การถูกลดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์ และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น โดยมีรายละเอียดดังนี้

2.1 โครงเรื่องเกี่ยวกับการถูกลดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์ โครงเรื่องในลักษณะนี้จะนำเสนอในลักษณะของการกระตุ้นและมุ่งเน้นให้ผู้ชมเห็นถึงเหตุการณ์ของการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสังคม เพื่อสร้างความเข้าใจถึงปัญหาการถูกลดทอนคุณค่าของเพื่อนมนุษย์ร่วมกันในสังคม โดยช่วงต้นจะเปิดเรื่องด้วยการเล่าให้เห็นตัวแสดงที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ส่วนช่วงกลางเรื่องจะเป็นจุดสำคัญที่สะท้อนประเด็นที่เข้มข้นของเหตุการณ์ในการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ และในตอนจบจะเป็นการคลี่คลายปมและประเด็นหลักของเรื่อง

ทั้งนี้โครงเรื่องในลักษณะนี้มีการนำเสนอในมิวสิกวิดีโอจำนวน 3 เพลง ได้แก่ เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH และเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- มิวสิกวิดีโอเพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH วางโครงเรื่องด้วยการที่ตัวแสดงหลักในเรื่องที่เป็นบังเข้ามาขายถั่วในร้านเหล้า โดยตัวแสดงเป็นผู้ชายมีสีผิวดำและมีอาชีพพ่อค้าขายถั่ว จากนั้นบังชายถั่วเดินเข้าไปเจอผู้หญิงกำลังเต้นและตัวแสดงชายยื่นถั่วให้ผู้หญิงและถูกแสดงท่าที่รังเกียจ อีกทั้งเธอยังสะบัดถั่วลงพื้น ผู้ชายขายถั่วคุกเข่าและร้องไห้ในร้าน และปิดท้ายด้วยการที่คนในร้านเดินกันต่อเนื่องไม่มีใครสนใจบัง บังเศร้าและเดินออกจากร้านไป

- มิวสิกวิดีโอเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH มีการวางโครงเริ่มด้วยการเปิดเรื่องให้เห็นในงานโชว์รตที่มีการนำรถแต่งเข้ามาเปิดเพลงและตัวแสดงหลัก

เป็นโคโยตี้ในงานโชว์รถเต้นกับรถในงาน โดยมีผู้ชายจำนวนมากเข้ามาชมงานครั้งนี้ จากนั้นเป็นเหตุการณ์ที่ตัวแสดงถูกคุกคามโดยการกอด มองหน้าอก และการเอามือถือส่องถ่ายใต้กระโปรงและเข้ามาประชิดตัวจนลามพวกเธอและปิดท้ายด้วยการที่ผู้หญิงทนไม่ไหวจนต้องปกป้องตนเองด้วยการผลักและพยายามแสดงให้เห็นถึงความไม่พอใจและรักษาสีทิวในร่างกายของเธอ

- มิวสิกวิดีโอเพลง “ยืม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อปปองกุล การวางโครงเรื่องด้วยการเปิดเรื่องให้เห็นตัวแสดงหลักเป็นคนแคะประกอบอาชีพเป็นนักแสดงตลกคาเฟ่ เขานั่งรอขึ้นเวทีที่หน้ากระจกห้องแต่งตัว แต่งหน้าเป็นตัวตลกพร้อมขึ้นแสดงโชว์ เขาพยายามยืมหน้ากระจกทั้งที่ข้างในซ่อนความรู้สึกเจ็บช้ำในการขึ้นแสดง จากนั้นตัวแสดงหลักคนแคะถูกใส่ปลอกคอและเพื่อนตลกดึงเชือกที่ล่าคอเขาไว้ เขามาหน้าเวทีพร้อมกับบัพหวัของเขและหัวเราะเฮฮาสร้างรอยยิ้มให้คนดู และปิดท้ายที่ตัวแสดงคนแคะนั่งอมทุกข์เสียใจและเจ็บที่โดนกระทำเช่นนั้น เพื่อแลกกับเงินประทังชีวิต

2.2 โครงเรื่องของการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น โครงเรื่องในลักษณะนี้จะนำเสนอถึงเหตุการณ์เพื่อกระตุ้นให้ผู้ชมตระหนักถึงการสร้างความเข้าใจในการให้เกียรติผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตนเองและเพื่อนมนุษย์ รวมถึงการกำลังใจในตนเองและเพื่อนมนุษย์ โดยช่วงต้นจะเปิดเรื่องด้วยการเล่าให้เห็นตัวแสดงที่ถูกนำเสนอให้เห็นถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ส่วนช่วงกลางเรื่องจะเป็นจุดสำคัญที่สะท้อนประเด็นที่เข้มข้นของเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้ตัวแสดงตระหนักและเข้าใจในการให้เกียรติผู้อื่น รวมถึงเห็นคุณค่าในตนเองและเพื่อนมนุษย์ และในตอนจบจะเป็นการคลี่คลายปมและประเด็นหลักของเรื่องให้ตัวแสดงเข้าใจในคุณค่าของตนเองและเพื่อนมนุษย์

ทั้งนี้โครงเรื่องในลักษณะนี้มีการนำเสนอในมิวสิกวิดีโอจำนวน 4 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft. ไอ้ตคาราบาว ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- มิวสิกวิดีโอเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH มีการวางโครงให้เห็นตัวแสดงหลักนักเรียนชายมีเรื่องทะเลาะกับนักชิ่งเรื่องผู้หญิง ทั้งคู่มีความสัมพันธ์กับผู้หญิงคนเดียวกันและที่เกิดการอวดศักดิ์ศรีจนชกต่อยกันเพื่อหาผู้ชนะ ทั้งคู่ชกต่อยแลกหมัดกันไปมา ตัวแสดงนักเรียนชายไม่มีอาวุธ แต่ตัวแสดงกลุ่มนักชิ่งมีอาวุธทั้งไม้และปืน ตัวแสดงนักเรียนโดนยิงเสียชีวิต และปิดท้ายที่ตัวแสดงนักศึกษาชายคิดว่าคนที่จะต้องเจ็บปวดมากกว่าตัวของเขาหากต้องสูญเสียชีวิตคือพ่อแม่ของเขา

● มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH มีการวางโครงเรื่องให้เห็นตัวแสดงหลักในเรื่อง 3 คนต้องจากบ้าน ได้แก่ คนแรกชายที่ต้องมาเกณฑ์ทหารและมีแม่ที่แก่ชราคนเดียว นักศึกษาที่จากบ้านมาเรียนที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และทำงานส่งตัวเองเรียน และผู้หญิงต่างจังหวัดที่เข้ามาทำงานในเมืองหลวงเพื่อหาเงินดูแลครอบครัวแต่บริษัทถูกวิกฤตเศรษฐกิจทำให้ปิดตัว จากนั้นเป็นการเล่าเหตุการณ์สำคัญที่เขาต้องเผชิญปัญหาความยากลำบากในชีวิต ได้แก่ การจากลาจากแม่ของตัวแสดงหลักคนแรก การขาดแคลนเงินทองและต้องทำงานหาเลี้ยงชีพพร้อมเรียนหนังสือของตัวแสดงหลักคนที่สอง และการยอมทำอาชีพพนักงานบริการตั้งหลักในสถานบริการเพื่อหาเงินรักษาพ่อของตัวแสดงตัวสุดท้าย สุดท้ายให้ตัวแสดงคนแรกรอดชีวิตกลับมาบวชให้กับแม่ของเขาได้สำเร็จ ตัวแสดงคนที่สองสามารถอดทนจนเรียนจบและมีแม่มาร่วมฉลองในวันรับปริญญา และตัวแสดงผู้หญิงคนที่สามต้องอดทนโดนทำร้ายร่างกายเพื่อหาเงินมารักษาพ่อที่ป่วย เธอสุดอดทนและอดกลั้น ซึ่งทั้งหมดเป็นการแสดงให้เห็นว่าตัวแสดงเข้าใจในคุณค่าของตนเองที่กำลังทำหน้าที่เพื่อคนที่รัก แม้บางครั้งอาจต้องแลกมาด้วยน้ำตาและหยาดเหงื่อ แต่สุดท้ายก็จะผ่านมันไปได้

● มิวสิกวิดีโอเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew มีการวางโครงเรื่องด้วยการเปิดเรื่องให้เห็นตัวแสดงหลักเป็น LGBTQ+ ในยุคที่โลกยังไม่ได้เปิดกว้างต่อเพศทางเลือก และหลงรักผู้ชายด้วยกัน ซึ่งเป็นความรักที่นอกจารีตประเพณีดั้งเดิม ทั้งคู่มีความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันขึ้นเรื่อย ๆ แต่ก็มีอุปสรรคจากแม่ที่ไม่ยอมรับเพศทางเลือก และปิดท้ายให้เห็นฉากความรักของทั้งคู่ที่บริสุทธิ์ รวมถึงการฝ่าฟันของคู่รักชายหญิงที่เป็นน้องชายของตัวแสดงหลัก ซึ่งนำเสนอให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นเพศไหนก็มีอิสระที่รัก

● มิวสิกวิดีโอเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว วางโครงเรื่องให้เห็นตัวแสดงหลักในเรื่องที่เป็นคนชนชั้นล่างที่ต้องดิ้นรนหาเช้ากินค่ำในเมืองหลวง เช่น คนขับรถเมล์ กระเป๋ารถเมล์ ภาพชีวิตชุมชนชาวสลัม คนขายหอย พนักงานกวาดขยะ แรงงานก่อสร้าง คนขายพวงมาลัย คนขายหอย รมภ. แม่ค้า คนขับแท็กซี่ คนขับซาเล้ง คนขับมอเตอร์ไซด์รับจ้าง รวมถึงการเล่าถึงความแตกต่างทางชนชั้นของคนรวยและคนจน และปิดท้ายเรื่องด้วยรอยยิ้มนักสู้ชีวิตของพวกเขาและการตั้งใจทำงานเพื่อคนที่พวกเขารักที่คอยอยู่ทางบ้าน

จากผลการศึกษาที่พบว่ามิวสิกวิดีโอเหล่านี้นำเสนอถึงโครงเรื่องใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การถูกลดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์ และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น ซึ่งลักษณะเช่นนี้น่าจะสะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอต้องการสื่อสารผ่านการเล่าเรื่องเพื่อมุ่งเน้นในการสร้างความเข้าใจถึงความเป็นมนุษย์ในตนเองและผู้อื่นขณะเดียวกันทุกคนก็ไม่ควรถูกละเมิดและถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกัน

3. ฉาก

สำหรับฉากในมิวสิกวิดีโอที่มีการนำเสนอหรือเล่าถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์พบว่าปรากฏฉากในพื้นที่สาธารณะ จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.59 และฉากในพื้นที่ส่วนตัว จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 29.41 ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

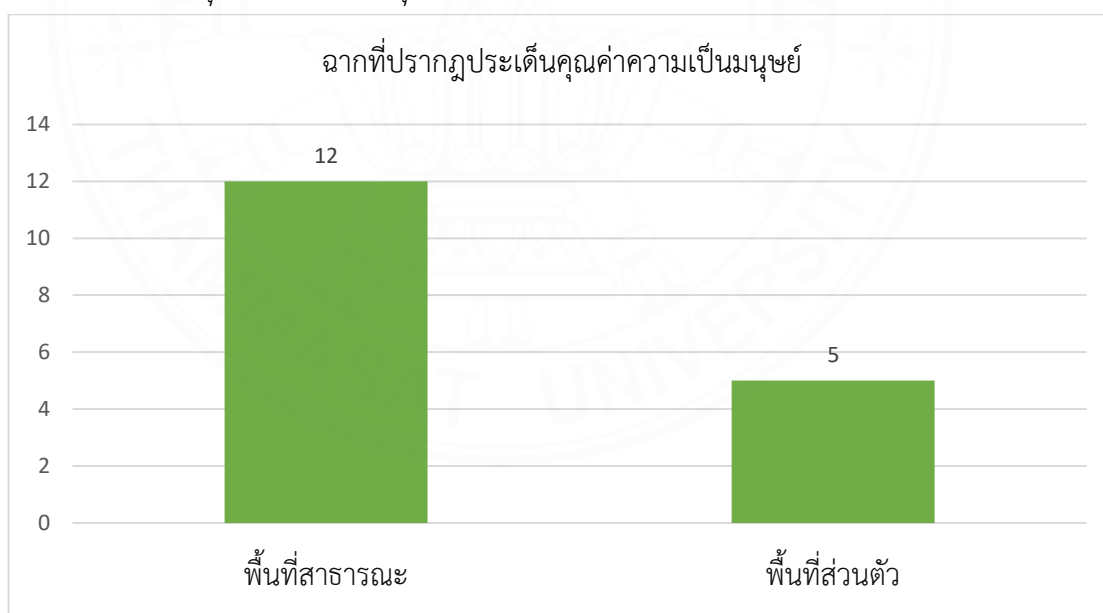
ตารางที่ 4.3

ฉากในการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

ฉากที่ปรากฏประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์	จำนวนครั้งที่พบ	ร้อยละ
1. พื้นที่สาธารณะ	12	70.59
2. พื้นที่ส่วนตัว	5	29.41
รวม	17	100.00

ภาพที่ 4.22

ฉากที่เล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับฉากในพื้นที่สาธารณะหมายถึงสถานที่สาธารณะหรือสถานที่เปิดที่มีผู้คนแออัดจำนวนมาก เป็นพื้นที่ที่ผู้คนสามารถมีส่วนร่วมและสามารถเห็นการกระทำ ต่าง ๆ ได้โดยไม่มีอะไรปิดบังไว้ โดยเป็นพื้นที่ที่สามารถเห็นการสื่อสารถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในลักษณะต่าง ๆ หรือการถูกละเมิดและลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้ ซึ่งพื้นที่สาธารณะที่ถูกใช้

ในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ ได้แก่ พื้นที่ที่มีการรวมตัวและต่อสู้กัน ร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง งานโซวไรด์ ถนน ร้านอาหาร มหาวิทยาลัย ตลาดนัด คาเฟ่ เมือง ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.23

ภาพพื้นที่สาธารณะในฉากที่มีการรวมตัวและต่อสู้กัน

หมายเหตุ. พื้นที่สาธารณะในฉากที่มีการรวมตัวและต่อสู้กัน. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แดงกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video]YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>)

ภาพที่ 4.24

พื้นที่สาธารณะประเภทร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง

หมายเหตุ. ภาพพื้นที่สาธารณะประเภทร้านเหล้าหรือสถานบันเทิง. จาก Gene Lab. (4 สิงหาคม 2020). บังชายถั่ว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

ภาพที่ 4.25

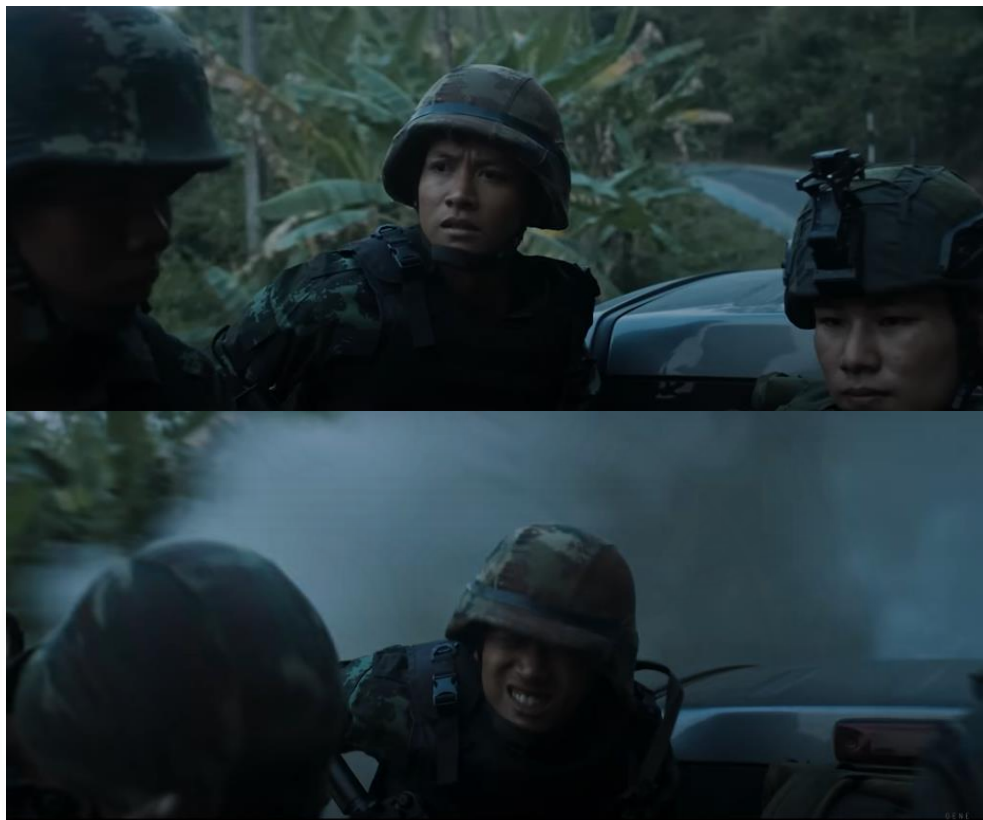
พื้นที่สาธารณะในงานโชว์รถ

หมายเหตุ. พื้นที่สาธารณะในงานโชว์รถ. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkljM.)

ภาพที่ 4.26

พื้นที่สาธารณะในฉากบนถนนที่ทหารถูกลอบวางระเบิด

หมายเหตุ. ภาพพื้นที่สาธารณะในฉากบนถนนที่ทหารถูกลอบวางระเบิด. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ภาพที่ 4.27

พื้นที่สาธารณะประเภทร้านอาหาร

หมายเหตุ. ภาพพื้นที่สาธารณะประเภทร้านอาหาร. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ภาพที่ 4.28

พื้นที่สาธารณะประเภทคาเฟ่

หมายเหตุ. พื้นที่สาธารณะประเภทคาเฟ่. จาก Khotkool Music. (30 กันยายน 2020). *ยืม (Pretend) - โอ๊ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]*. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

ภาพที่ 4.29

พื้นที่สาธารณะในเมืองที่ถ่ายทอดชีวิตคนรากหญ้า

หมายเหตุ. พื้นที่สาธารณะในเมืองที่ถ่ายทอดชีวิตคนรากหญ้า. จาก แจ๊ส สปุ๊กนิค ปาปิยอง กู้กัก.
(29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video]
YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ขณะที่ฉากในพื้นที่ส่วนตัวหมายถึงพื้นที่ส่วนตัวที่มีลักษณะเป็นพื้นที่ปิด ตัวแสดงอาจจะมี 1-2 คนหรือเป็นกลุ่มก็ได้แต่เป็นพื้นที่ปิดที่มีความเป็นส่วนตัว ซึ่งพื้นที่ส่วนตัวที่ถูกใช้ในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ ได้แก่ โต๊ะอาหารในบ้าน ห้องนอน ห้องแต่งตัว สวนในบริเวณบ้าน ดังภาพตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.30

พื้นที่ส่วนตัวที่โต๊ะอาหารในบ้าน

หมายเหตุ. พื้นที่ส่วนตัวที่โต๊ะอาหารในบ้าน. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แต่งกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

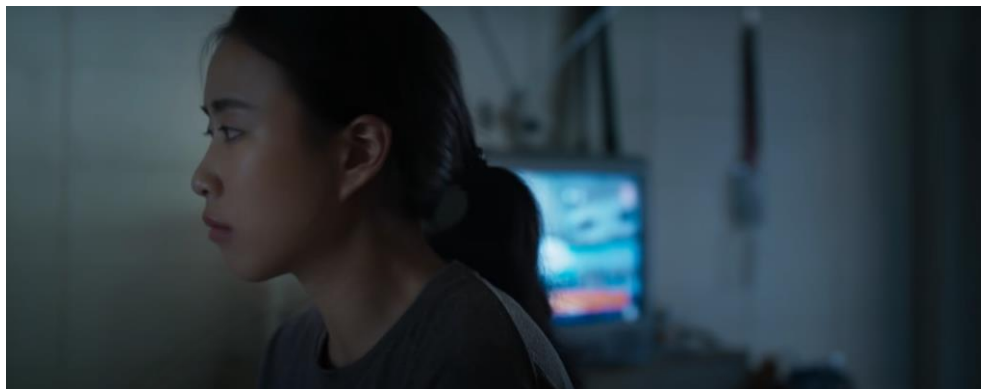
ภาพที่ 4.31

พื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก

ภาพที่ 4.31

พื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก (ต่อ)

หมายเหตุ. พื้นที่ส่วนตัวในห้องพัก. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ภาพที่ 4.32

พื้นที่ส่วนตัวในห้องแต่งตัว

หมายเหตุ. พื้นที่ส่วนตัวในห้องแต่งตัว. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ภาพที่ 4.33

พื้นที่ส่วนตัวในสวนในบ้าน

หมายเหตุ. พื้นที่ส่วนตัวในสวนในบ้าน. จาก one31. (16 กันยายน 2022). [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

ผลการศึกษาข้างต้นพบว่า การนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ปรากฏในพื้นที่สาธารณะมากกว่าพื้นที่ส่วนตัว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่เหล่านี้ถูกใช้ในการสะท้อนให้เห็นว่า ตัวแสดงกำลังเผชิญกับการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ทั้งการถูกเหยียดหยามและการละเมิดคุณค่าในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ซึ่งเป็นไปได้ว่า ปัญหาการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสังคมมักจะเกิดขึ้นในพื้นที่สาธารณะเหล่านี้ ดังนั้น ผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอจึงตั้งใจสื่อสารที่สอดคล้องกับบริบทความเป็นจริงในสังคมต่อการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่มักจะเกิดในพื้นที่สาธารณะ

4. ตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับเนื้อหาในส่วนของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์จะพิจารณาโดยใช้หลักเกณฑ์ดังนี้ ความเป็นคนชายขอบ เพศ อาชีพ และระดับชนชั้นทางเศรษฐกิจและสังคม โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.1 ความเป็นชายขอบ

สำหรับความเป็นชายขอบนั้น จากมิวสิกวิดีโอทั้งหมด 7 เพลง พบว่ามีมิวสิกวิดีโอ จำนวน 6 เพลงที่นำเสนอตัวแสดงหลักในลักษณะของความเป็นชายขอบจำนวน

35 คน ได้แก่ เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew เพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล เพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว และมีเพียงมิวสิกวิดีโอ 1 เพลงเท่านั้นที่ตัวแสดงไม่ได้ถูกนำเสนอในลักษณะของตัวแสดงที่มีความเป็นชายขอบ ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH

ทั้งนี้การนำเสนอถึงความเป็นชายขอบของตัวแสดงในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้สะท้อนผ่านภาพของกลุ่มคนที่เสียเปรียบในสังคมในทางมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ทั้งในแง่ของชาติพันธุ์ ศิวิไลซ์ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจ และชนชั้นทางสังคม โดยตัวแสดงเหล่านี้จะเป็นกลุ่มคนจนที่ทำงานในเมืองใหญ่ จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 62.86 รองลงมาคือกลุ่มผู้หญิง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 25.71 อันดับสามคือกลุ่มเพศทางเลือก จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 และอันดับสุดท้ายคือกลุ่มแรงงานข้ามชาติรวมถึงชาวต่างชาติที่มาประกอบอาชีพในประเทศ จำนวน 1 คน และคนพิการ จำนวน 1 คน เท่านั้น คิดเป็นร้อยละ 2.86 ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 4.4

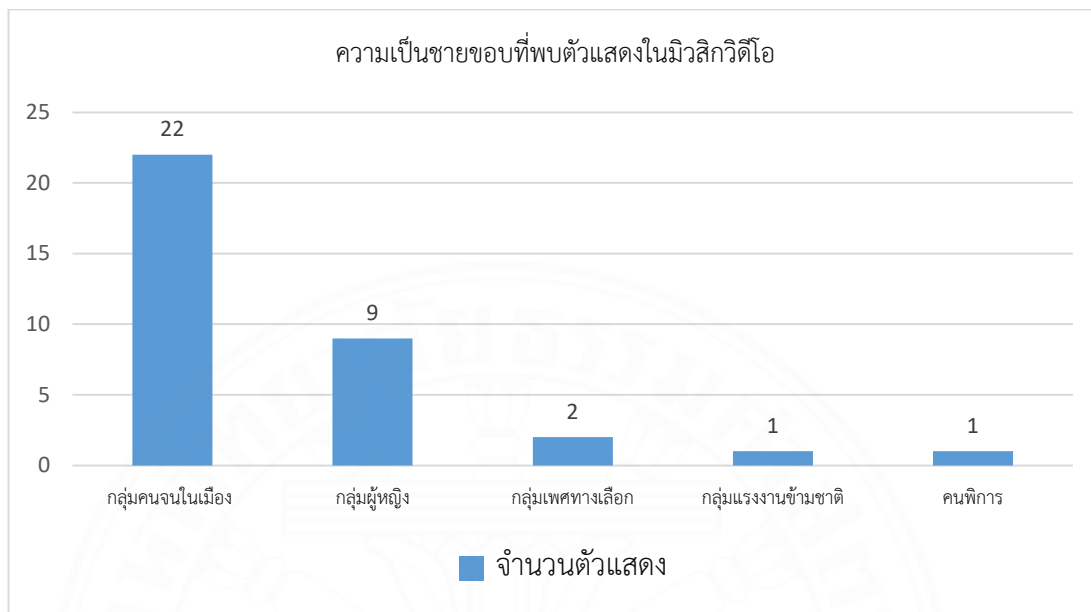
ตัวแสดงที่มีความเป็นชายขอบที่พบในมิวสิกวิดีโอ

ความเป็นชายขอบ	จำนวนตัวแสดงที่พบในมิวสิกวิดีโอ	ร้อยละ
กลุ่มคนจนที่ทำงานในเมืองใหญ่	22	62.86
กลุ่มผู้หญิง	9	25.71
กลุ่มเพศทางเลือก	2	5.71
กลุ่มแรงงานข้ามชาติรวมถึงชาวต่างชาติที่มาประกอบอาชีพในประเทศ	1	2.86
คนพิการ	1	2.86
รวม	35	100.00

* หมายเหตุ “ความเป็นชายขอบที่พบตัวแสดงปรากฏในมิวสิกวิดีโอแต่ละเพลงอาจจะมีมากกว่า 1 ประเภท

ภาพที่ 4.34

ความเป็นชายขอบที่พบในมิวสิกวิดีโอ

สำหรับภาพความเป็นชายขอบของตัวแสดงในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้
สะท้อนผ่านภาพดังตัวอย่างต่อไปนี้

ภาพที่ 4.35

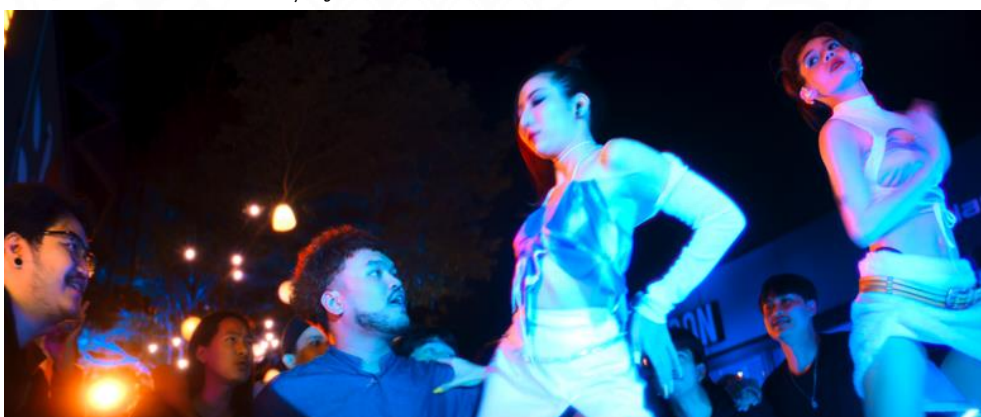
ความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มแรงงานข้ามชาติหรือชาวต่างชาติที่มาประกอบอาชีพในประเทศ

หมายเหตุ. ภาพความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มแรงงานข้ามชาติหรือชาวต่างชาติที่มาประกอบอาชีพในประเทศ. จาก Gene Lab. (4 สิงหาคม 2020). บังชายถั่ว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube. (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

ภาพที่ 4.36

ความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มผู้หญิง

หมายเหตุ. ภาพความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มผู้หญิง. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkljM.)

ภาพที่ 4.37

ความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มเพศทางเลือก

หมายเหตุ. ภาพความเป็นชายขอบในลักษณะกลุ่มเพศทางเลือก จาก one31. (16 กันยายน 2022).

[Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

ภาพที่ 4.38

ความเป็นชายขอบในลักษณะคนพิการไม่สมบูรณ์ด้านร่างกาย

หมายเหตุ. ความเป็นชายขอบในลักษณะคนไม่สมบูรณ์ด้านร่างกาย. จาก Khotkool Music. (30

กันยายน 2020). ยิ้ม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]. [Video] YouTube. (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

นอกจากนี้ภาพความเป็นชายขอบของตัวแสดงในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้
ยังถูกสะท้อนผ่านเนื้อเพลงดังตัวอย่างต่อไปนี้

“อีนีเดินทางจากอินเดีย ทิ้งลูกทิ้งเมียไปหาเงิน แบกถั่วจากบ้านแต่
เช้า เริ่มเดินออกเผชิญเอาไปขาย เอาถั่วไหมนายจำ”

บังชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“ไม่ใช่ลูกเศรษฐี ชีวิตฉันต้องดิ้นรน เดินบนถนน อัจฉาคนร่ำรวย
เพชรนิลจินดา ซุปเปอร์คาโคตรสวย ไฉฉนโคตรสวย เสือกเกิดมาจน บ้านคนอื่นใหญ่โตมโหฬาร บ้าน
ฉันแคมป์คนงานสร้างจากสังกะสี”

JAZZADD, ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

“เห็นเงินตรงร่องลองลูบ ลามลงไปที่ต้องห้าม มอมแล้วยังตะล่อม
บอก จบทีห้องเปล่า น้อยอย่ามาปฏิเสธ นีเรทพิเศษ ถ้าดูจากเกรด คงเจนนาม เล่นตัวจิ้งจอก เป็น
โคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ที่กูต้องแต่งตัวโป๊เพราะอาชีพกวนะพี่ คุณด่าแรด ง่าย โง่ โขว์ความเป็นหญิง
รอบโลก ดูใส่โคตรสั้น กูต้องห้ามโกรธ ต้องโยกলান্แค่ชอบเต้น โปรดยาโง่งง ทำมาหากินด้วยอาชีพ
สุจริต อย่ามาดูถูกในสิ่งที่กูเชื่อมั่น”

โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่าเพศชายถูกนำเสนอในประเด็นที่
เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ยังติดกรอบ
เดิมของการที่ผู้ชายเป็นผู้ที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวและเป็นผู้ที่ต้องออกไปเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในสังคม
ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่อาจจะถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้มากกว่าเพศอื่น มิวสิกวิดีโอเหล่านี้
จึงมุ่งเน้นถึงการสร้างกำลังใจแก่กลุ่มเพศชายให้อดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในชีวิต
ขณะเดียวกันการที่มิวสิกวิดีโอเหล่านี้สะท้อนภาพตัวแสดงหลากหลายเพศไม่ว่าจะเป็นเพศชาย เพศ
หญิง และเพศทางเลือกก็เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็มีคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตัวเอง

4.2 เพศ

สำหรับเพศของตัวแสดงที่ถูกใช้ในการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอพบว่ามี 3 ประเภท ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง และเพศทางเลือก โดยเพศชายถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอมากที่สุด จำนวน 23 ตัวแสดง คิดเป็นร้อยละ 65.71 รองลงมาคือเพศหญิงจำนวน 10 ตัวแสดง คิดเป็นร้อยละ 28.58 และเพศทางเลือกพบน้อยที่สุด จำนวน 2 ตัวแสดง คิดเป็นร้อยละ 5.71 คน ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

ตารางที่ 4.5

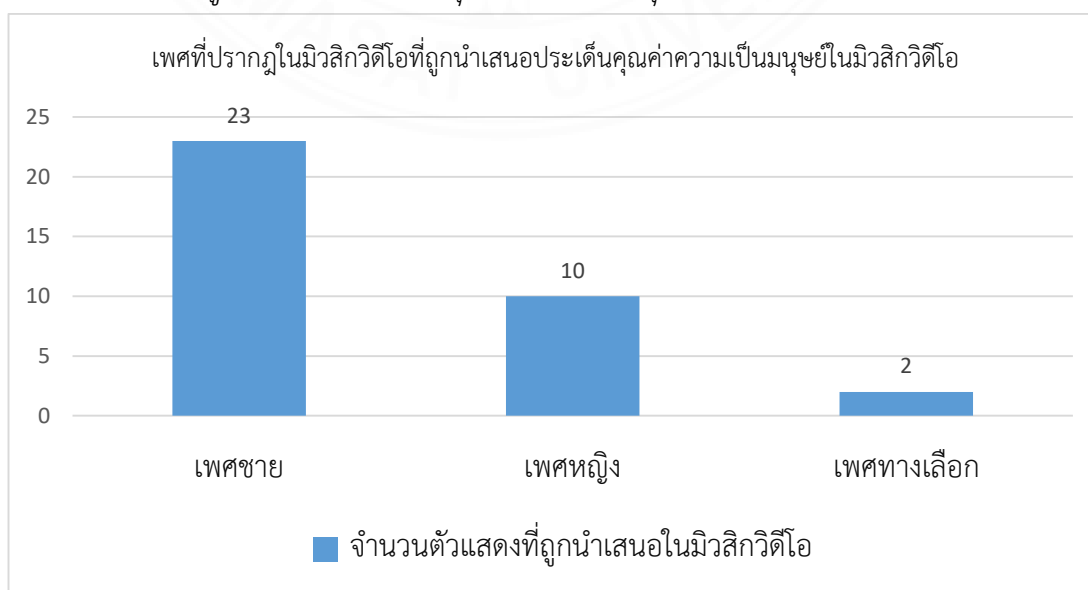
เพศตัวแสดงที่ถูกนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

เพศของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	จำนวนตัวแสดงที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ	ร้อยละ
1.เพศชาย	23	65.71
2.เพศหญิง	10	28.58
3.เพศทางเลือก	2	5.71
รวม	35	100.00

* หมายเหตุ “ตัวแสดงหลักที่ถูกใช้ในการนำเสนอถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ 1 บทเพลงจะมีมากกว่า 1 ตัวแสดง

ภาพที่ 4.39

เพศของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับตัวแสดงแต่ละเพศที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้น เพศชายมักถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เกี่ยวกับการใช้ความรุนแรง การสร้างคุณค่าให้ตนเองในการแสดงออกด้านความรัก การถูกแบ่งแยกชนชาติและสีผิวที่แตกต่าง สิทธิในการปกป้องชีวิตและร่างกาย รวมถึงการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน และการถูกนำลักษณะด้อยมาล้อเลียน ส่วนเพศหญิงถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสิทธิในการประกอบอาชีพ และการถูกลดทอนศักดิ์ศรีในอาชีพ สุดท้ายเพศทางเลือกที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในการแบ่งแยกความแตกต่างทางเพศ

จากผลการศึกษาข้างต้นพบว่าเพศชายถูกนำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด ทั้งนี้เป็นไปได้ว่าผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอเหล่านี้ยังติดกรอบเดิมของการที่ผู้ชายเป็นผู้ที่ต้องหาเลี้ยงครอบครัวและเป็นผู้ที่ต้องออกไปเผชิญปัญหาต่าง ๆ ในสังคม ดังนั้นจึงมีแนวโน้มที่อาจจะถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้มากกว่าเพศอื่น มิวสิกวิดีโอเหล่านี้จึงมุ่งเน้น ถึงการสร้างกำลังใจแก่กลุ่มเพศชายให้อดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบากในชีวิต ขณะเดียวกันการที่มิวสิกวิดีโอเหล่านี้สะท้อนภาพตัวแสดงหลากหลายเพศไม่ว่าจะเป็นเพศชาย เพศหญิง และเพศทางเลือกก็เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าไม่ว่าจะเป็นเพศใดก็มีคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตัวเอง

4.3 อาชีพของตัวแสดง

จากมิวสิกวิดีโอทั้งหมด 7 เพลง อาชีพของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้นพบว่าอาชีพค้าขายและอาชีพพนักงานบริการมากที่สุด จำนวน 12 ตัวแสดง คิดเป็นร้อยละ 34.29 โดยอาชีพค้าขายประกอบไปด้วยประเภทหาบเร่ แผงลอย และมีเพียง 1 ตัวแสดงที่เป็นเจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก ส่วนอาชีพพนักงานบริการหมายถึงอาชีพที่ให้บริการในงานช่าง งานบริการสาธารณะที่ต้องให้บริการลูกค้า รถปิ๊กอัพ คนขับรถเมล์ กระเป๋ารถเมล์ คนขับรถแท็กซี่ เจ้าหน้าที่กวาดขยะ และงานบริการลูกค้าในร้านเหล้า พนักงานเสิร์ฟผับร้านเหล้า รองลงมาคืออาชีพสร้างความบันเทิง เช่น ตลกคาเฟ่และโคโยตี้ จำนวน 5 ตัวแสดง คิดเป็นร้อยละ 14.28 อันดับสามคือกลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงาน เช่น ช่างก่อสร้างและอาชีพนักศึกษา จำนวน 2 ตัวแสดงเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 5.71 และอันดับสุดท้ายคือเจ้าของธุรกิจและอาชีพทหารเกณฑ์ จำนวน 1 ตัวแสดงเท่ากัน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ดังตารางและแผนภูมิต่อไปนี้

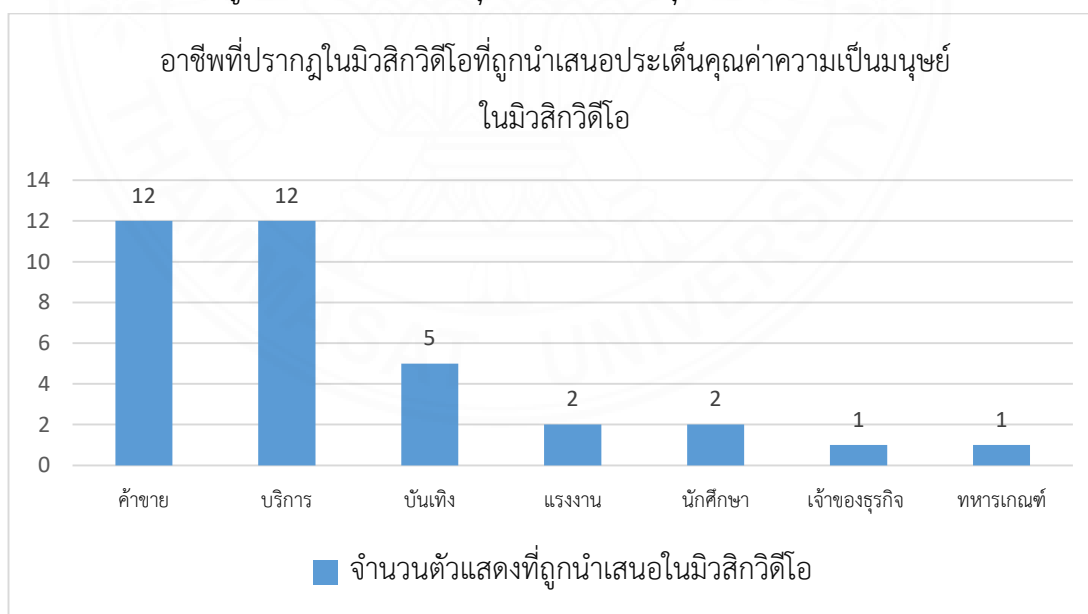
ตารางที่ 4.6

อาชีพของตัวแสดงที่นำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

อาชีพของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	จำนวนตัวแสดงที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ	ร้อยละ
อาชีพค้าขาย	12	34.29
พนักงานบริการ	12	34.29
อาชีพสร้างความบันเทิง	5	14.28
แรงงานก่อสร้าง	2	5.71
นักศึกษา	2	5.71
เจ้าของธุรกิจ	1	2.86
ทหารเกณฑ์	1	2.86
รวม	35	100.00

ภาพที่ 4.40

อาชีพของตัวแสดงที่นำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับตัวแสดงแต่ละอาชีพที่นำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ปรากฏดังตัวอย่างภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.41

อาชีพค้าขาย

หมายเหตุ. อาชีพค้าขาย. จาก แจ๊ส สปุ๊กนิค ปาปิยอง กู้กัก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ภาพที่ 4.42

อาชีพพนักงานบริการ

ภาพที่ 4.42

อาชีพพนักงานบริการ (ต่อ)

หมายเหตุ. อาชีพพนักงานบริการ. จาก แจ๊ส สปุ๊กนิค ปาปิยอง กู้กกู้ก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว[Official MV].[Video]YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ภาพที่ 4.43

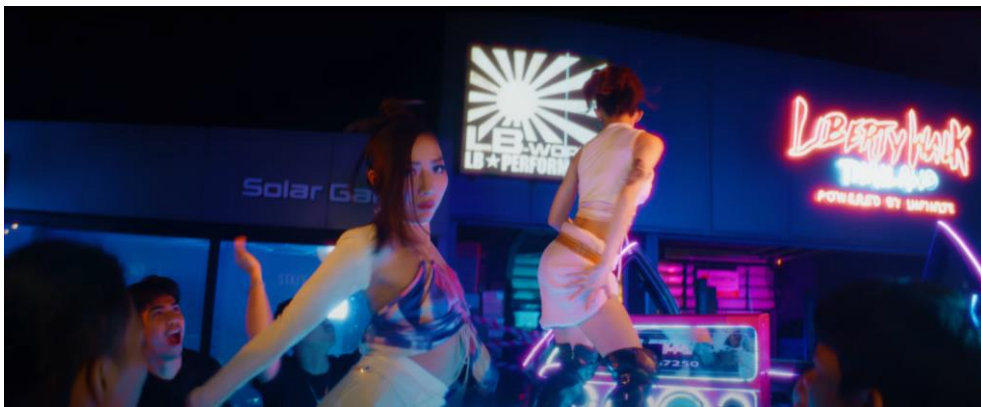
อาชีพสร้างความบันเทิงประเภทตลก

หมายเหตุ. อาชีพสร้างความบันเทิงประเภทตลก. จาก Khotkool Music. (30 กันยายน 2020). ยิ้ม (Pretend)-โอ๊ต ปราโมทย์x ป๊อบปองกูล[Official MV]. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

ภาพที่ 4.44

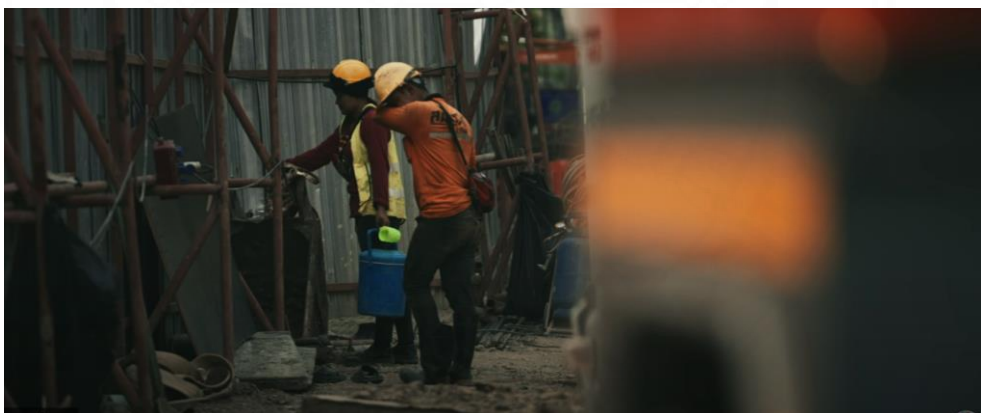
อาชีพสร้างความบันเทิงประเภทนักเต้น

หมายเหตุ. อาชีพสร้างความบันเทิงประเภทนักเต้น. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkljM.)

ภาพที่ 4.45

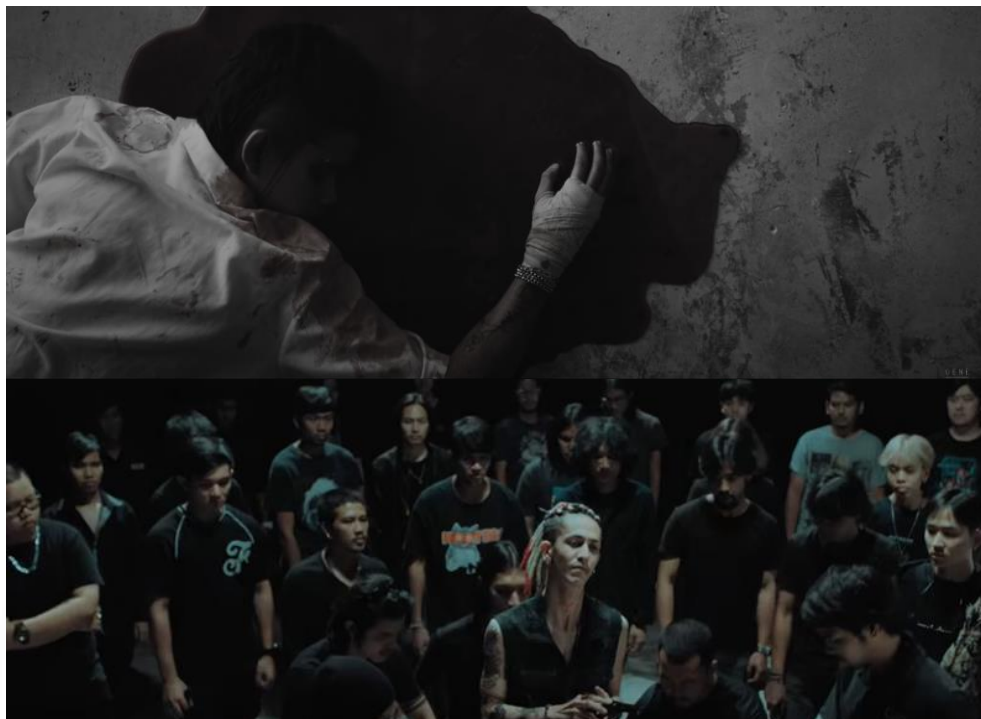
อาชีพแรงงาน

หมายเหตุ. อาชีพแรงงาน. จาก แจ๊ส สปีกนิก ปาปิยอง กู้กัก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ภาพที่ 4.46

อาชีพนักศึกษา

หมายเหตุ. อาชีพนักศึกษา. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แต่งกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

ภาพที่ 4.47

อาชีพเจ้าของธุรกิจ

หมายเหตุ. อาชีพเจ้าของธุรกิจ. จาก one31. (16 กันยายน 2022). [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJjC047E>.)

ภาพที่ 4.48

อาชีพทหารเกณฑ์

หมายเหตุ. อาชีพทหารเกณฑ์. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

จากผลการศึกษาในครั้งนี้พบว่าตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุดคือกลุ่มอาชีพค้าขายโดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทหาบเร่แผงลอยและพนักงานบริการ เช่น รปภ. คนขับรถเมล์ ช่าง สะท้อนว่ามีวิถีชีวิตโหดร้ายนี้ชี้ให้เห็นว่าคุณค่าความเป็นมนุษย์เชื่อมโยงกับปัจจัยทางเศรษฐกิจ โดยกลุ่มอาชีพทั่ว ๆ ไปที่ถูกมองว่าเป็นอาชีพที่ไม่ถูกนับหน้าถือตาในสังคมมักจะต้องเผชิญกับประเด็นปัญหาด้านคุณค่าความเป็นมนุษย์

4.4 ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมของตัวแสดงทั้งหมดที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลง พบว่าเป็นชนชั้นล่างหรือบุคคลที่ประกอบอาชีพหาเช้ากินค่ำ รายได้ไม่แน่นอน มีอาชีพไม่มั่นคง หรือประกอบอาชีพที่ไม่ค่อยได้รับเกียรติจากผู้อื่นในสังคม ไม่มียศถาบรรดาศักดิ์ และอาจถูกหลอกลวงจากคนในสังคมมากที่สุด จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 91.43 รองลงมาคือชนชั้นกลางหรือบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่สูงหรือต่ำเกินไป และมีคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับกลาง จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 5.71 และสุดท้ายคือชนชั้นสูงหรือบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดี ร่ำรวยและมีหน้ามีตาในสังคม เป็นที่ยอมรับยกย่องในสังคม จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 2.86 ดังรายละเอียดต่อไปนี้

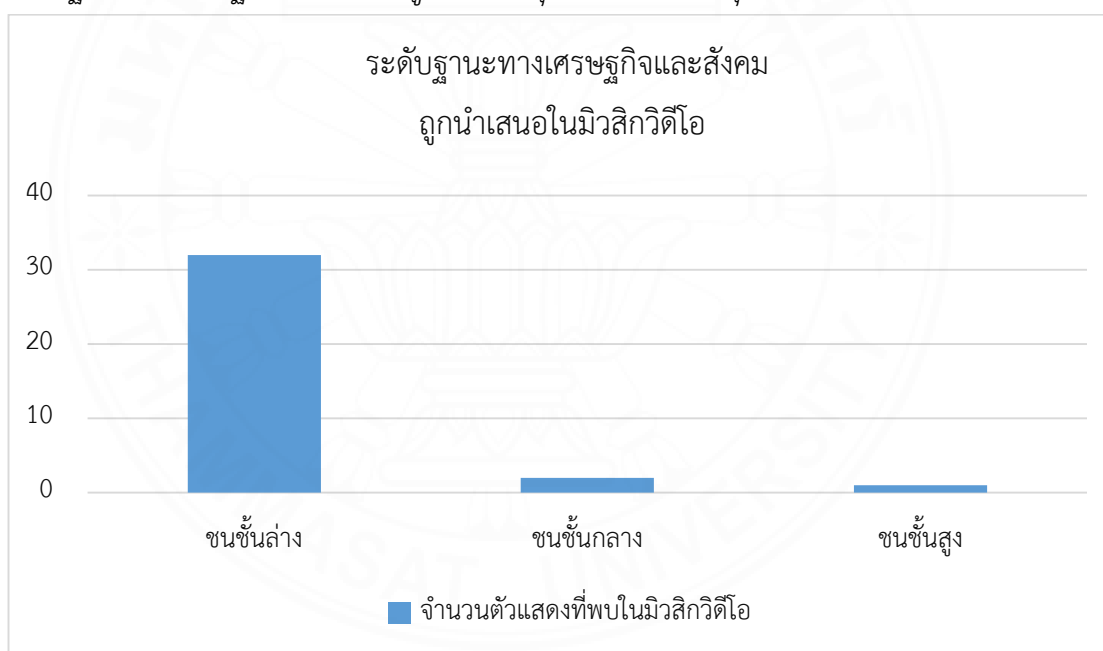
ตารางที่ 4.7

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกลำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ถูกลำเสนอในมิวสิกวิดีโอ	จำนวนตัวแสดงที่พบในมิวสิกวิดีโอ	ร้อยละ
ชนชั้นล่าง	32	91.43
ชนชั้นกลาง	2	5.71
ชนชั้นสูง	1	2.86
รวม	35	100.00

ภาพที่ 4.49

ระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกลำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

ข้อมูลข้างต้นแสดงให้เห็นว่าในมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลงระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่ถูกลำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลง พบว่าอยู่ในระดับชนชั้นล่างมากที่สุด จำนวน 32 คน ได้แก่ เพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว จำนวน 22 คน เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH จำนวน 4 คน เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH จำนวน 3 คน เพลง “บังชายฉั่ว” ศิลปิน TaitosmithH จำนวน 1 คน เพลง “ยิ้ม” ศิลปิน โอ๊ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล จำนวน 1 คน เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew จำนวน 1 คน รองลงมาพบในชนชั้นกลางในเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH จำนวน 2 คน

และพบในชนชั้นสูงอยู่ในระดับน้อยในเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew จำนวน 1 คน ดังรายละเอียดในภาพตัวอย่างดังต่อไปนี้

สำหรับระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมมีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านภาพตัวแสดงในมิวสิกวิดีโอตัวอย่างดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.50

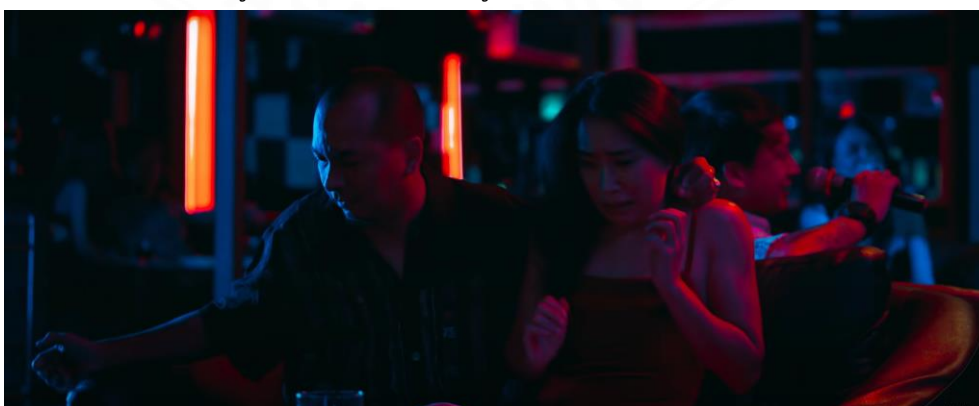
ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกนำเสนอในประเด็นสิทธิในการประกอบอาชีพ

หมายเหตุ. ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกนำเสนอในประเด็นสิทธิในการประกอบอาชีพ. จาก แจ๊ส สปีกนิก ปาปิยอง กุกกุก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ภาพที่ 4.51

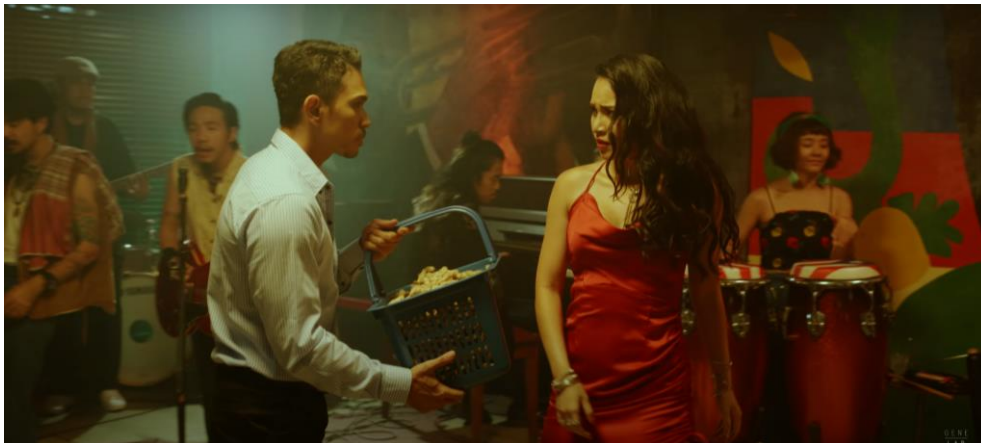
ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกนำเสนอในประเด็นถูกละเมิดสิทธิในร่างกาย

หมายเหตุ. ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกนำเสนอในประเด็นถูกละเมิดสิทธิในร่างกาย. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ภาพที่ 4.52

ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่นำเสนอในประเด็นการถูกเหยียดหยามชนชาติที่แตกต่าง

หมายเหตุ. ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่นำเสนอในประเด็นการถูกเหยียดหยามชนชาติที่แตกต่าง. จาก Gene Lab. (4 สิงหาคม 2020). บังชายถั่ว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

ภาพที่ 4.53

ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกนำเสนอในประเด็นด้วยคำผู้อื่นในความแตกต่างทางร่างกาย

หมายเหตุ. ตัวแสดงระดับชนชั้นล่างที่ถูกนำเสนอในประเด็นด้วยคำผู้อื่นในความแตกต่างทางร่างกาย. จาก Khotkool Music. (30 กันยายน 2020). ยั้ม (Pretend) - โอ๊ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

ภาพที่ 4.54

ตัวแสดงระดับชนชั้นกลางที่ถูกนำเสนอในประเด็นการใช้ความรุนแรงอวดอ้างศักดิ์ศรีในการแสดง
ด้านความรัก

หมายเหตุ. ตัวแสดงระดับชนชั้นกลางที่ถูกนำเสนอในประเด็นการใช้ความรุนแรงอวดอ้างศักดิ์ศรีในการแสดงด้านความรัก. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แต่งกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

ภาพที่ 4.55

ตัวแสดงระดับชนชั้นสูงที่ถูกนำเสนอในประเด็นการถูกแบ่งแยกจากความแตกต่างทางเพศ

หมายเหตุ. ตัวแสดงระดับชนชั้นสูงที่ถูกนำเสนอในประเด็นการถูกแบ่งแยกจากความแตกต่างทางเพศ. จาก one31. (16 กันยายน 2022). [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

จากผลการศึกษาที่พบว่าตัวแสดงระดับชนชั้นล่างถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุดสะท้อนให้เห็นว่าระดับชนชั้นในสังคมสัมพันธ์ต่อมุมมองของคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยผู้ผลิตมีการหยิบยกตัวแสดงระดับชนชั้นล่างมานำเสนอเพื่อสะท้อนถึงความเหลื่อมล้ำและความเปราะบางของชนชั้นล่างต่อประเด็นด้านคุณค่าความเป็นมนุษย์

5. มุมมองการเล่าเรื่อง

สำหรับมุมมองการเล่าเรื่องซึ่งพิจารณาถึงความคิดความเชื่อของผู้เล่าในการเล่าเรื่องที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอพบว่ามียุทธศาสตร์การเล่าเรื่อง 2 รูปแบบ ดังนี้

1. การเสียดสีค่านิยมเก่า หมายถึงการถ่ายทอดประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ด้วยการสะท้อนหรือเสียดสีค่านิยมเก่าตามแบบจารีต รวมถึงความคิด ความเชื่อ ของสังคมในมุมมองต่าง ๆ ที่เป็นการพูดถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ถูกนำเสนอสืบต่อกันมาจนกลายเป็นความเข้าใจเดียวกันของคนในสังคม โดยมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะนี้พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 5 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew และเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล ที่ปรากฏในภาพและเนื้อเพลงต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH มีมุมมองการเล่าเรื่องด้วยการเสียดสีค่านิยมเก่าเกี่ยวกับการใช้ความรุนแรงทุกรูปแบบของวัยรุ่นที่ชอบवादศักดิ์ศรีด้วยการตีรันฟันแทง และมองว่าทุกปัญหาไม่ควรใช้ความรุนแรงเพราะเป็นทางออกที่ส่งผลร้ายต่อชีวิต ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.56

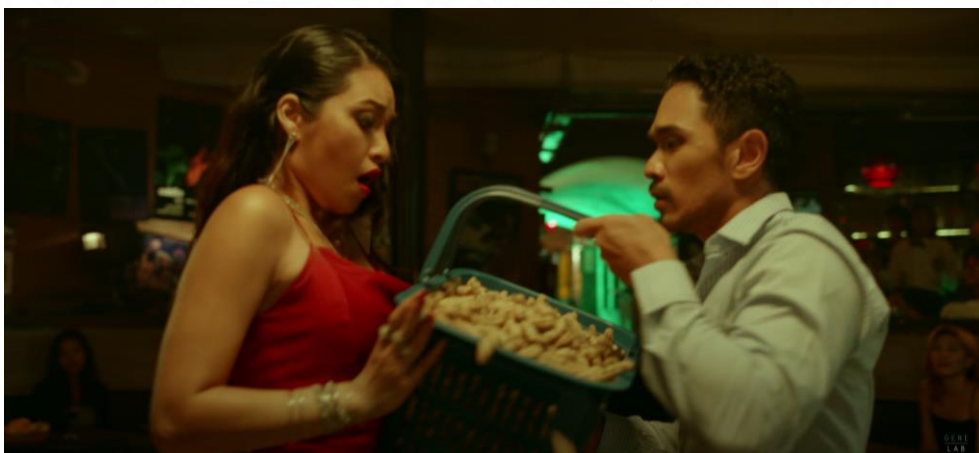
การเล่าเลียดลีค่านิยมเก่าที่เกี่ยวกับการอดคัดดีศรีด้วยการติรันพันแพง

หมายเหตุ. ภาพการเล่าเลียดลีค่านิยมเก่าที่เกี่ยวกับการอดคัดดีศรีด้วยการติรันพันแพง. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แดงกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube. (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

ภาพที่ 4.57

การเลียดลีค่านิยมเก่าเกี่ยวกับการไม่ให้เกียรติคนต่างชนชาติพันธุ์

หมายเหตุ. ภาพการเลียดลีค่านิยมเก่าเกี่ยวกับการไม่ให้เกียรติคนต่างชนชาติพันธุ์. จาก Gene Lab. (4 สิงหาคม 2020). บังชายถั่ว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

ภาพที่ 4.58

การเสียดสีค่านิยมเก่าในมุมมองอาชีพโคโยตี้และผู้หญิงทุกคนไม่ใช่วัตถุทางเพศของใคร

หมายเหตุ. ภาพการเสียดสีค่านิยมเก่าในมุมมองอาชีพโคโยตี้และผู้หญิงทุกคนไม่ใช่วัตถุทางเพศของใคร. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkljM.)

มิวสิกวิดีโอเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูลที่มีมุมมองการเล่าเรื่องด้วยการเสียดสีค่านิยมเก่าที่นำเอาความต้อยของผู้อื่นมาเป็นเรื่องตลกขบขันหัวเราะ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.59

การเสียดสีค่านิยมเก่าด้วยการด้อยค่าบุคคล

หมายเหตุ. ภาพการเสียดสีค่านิยมเก่าด้วยการด้อยค่าบุคคล. จาก Khotkool Music. (30 กันยายน 2020). ยืม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

ขณะที่ในเพลงยังมีการถ่ายทอดเนื้อหามุมมองการเล่าเสียดสีค่านิยมเก่าทั้งการอวดศักดิ์ศรีด้วยการตีรันฟันแทง การไม่ให้เกียรติกันหรือเหยียดหยามศักดิ์ศรีคนต่างชาติพันธุ์ การมองผู้หญิงบางอาชีพในฐานะวัตถุทางเพศ มุมมองต่อเพศทางเลือก และการเล่นกับความรู้สึกหรือความด้อยของผู้อื่นให้เป็นเรื่องตลกขบขันหัวเราะผ่านเนื้อเพลงดังนี้

“จึงต้องดวลว่าใครของจริง ยิ่ง...เพื่อความยิ่งใหญ่และผู้หญิง ทุกคนต้องเรียกว่าสิ่งยิ่งใหญ่ แล้วใครต้องเจ็บใจไปมากกว่ามากกว่าพ่อแม่มึง”

แดงกับเขียว, ศิลปิน TaitosmithH

“ตั้งค์กูนะมี แต่กูไม่ให้มึงหрок แกเป็นแค่คนหลบหนี เข้ามาข้างใน
ในประเทศที่มีศักดิ์ศรี แกอย่าอวดดี สีเสื้อก็กรัง สีหน้าก็ดำ ไปไกล ๆ สันตินไ้อับัง นารำคาญไ้อับัง”

บังชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“เป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ที่กูต้องแต่งตัวโป๊เพราะอาชีพก๊วนะ
พี่ คุณด่าเรด ง่าย โง่ โขว์ความเป็นหญิงรอบโลก ดูใส่โคตรสั้น กูต้องห้ามโกรธ ต้องโยกลั่น แค่ชอบ
เดิน โปรดยาโง้งง ทำมาหากินด้วยอาชีพสุจริต อย่ามาดูถูกในสิ่งที่กูเชื่อมั่น”

โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

“ฟ้าหรือดินจะขวางรักเราจะข้ามผ่านไป ไกลแสนไกลเท่าไรหัวใจ
เราไกลกว่านั้น แม้ว่าคนทั้งโลกไม่ยอมให้เราารักกัน แต่ฉันเชื่อว่ารักแท้ไม่แพ้สิ่งใด”

True Love, ศิลปิน Nunew

“ยิ้มให้คนทั้งโลก ร้องให้กับตัวเอง ข้างนอกดูเหมือนเก่ง โปรดเห็น
ข้างใน หนึ่งใจที่เจ็บต้องเก็บอาการใครจะรู้บ้างไหม เห็นหัวใจกันบ้าง แม้ไม่อยากจะมีมอง อยากจะ
ร้อง ต้องทนให้ไหว ยิ้มให้เธอก่อนปล่อยฉันให้ร้องในใจ ยิ้มให้เธอก่อนปล่อยฉันให้ร้องในใจ”

ยิ้ม, ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล

2. การสร้างคุณค่าให้ตนเองและเพื่อนมนุษย์ หมายถึงการถ่ายทอด
ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เป็นการให้คุณค่าและกำลังใจ รวมถึงการให้กำลังใจผู้ที่กำลังถูก
ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสังคม มีลักษณะการนำเสนอผ่านตัวแสดงหรือเล่าเหตุการณ์สำคัญ
ในการสร้างขวัญกำลังใจให้กับคนสู้ชีวิตในสังคมเพื่อให้เข้าใจคุณค่าของตนเองและไม่ย่อท้อต่อความ
ยากลำบาก โดยมุมมองการเล่าเรื่องในลักษณะนี้พบในมิวสิกวิดีโอ จำนวน 2 เพลง ได้แก่ เพลง
“Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft. ไอ้ต คาราบาว ดัง
ตัวอย่างในมิวสิกวิดีโอต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH ใช้มุมมอง
การเล่าเรื่องและในการสร้างคุณค่าให้ตนเองและเพื่อนมนุษย์ โดยมุ่งเน้นว่ามนุษย์ทุกคนในสังคมควร
ได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและควรมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีจากสภาพสังคมที่ดี แม้เลือกทางเดินที่แตกต่าง
แต่เราทุกคนมีคุณค่าเพื่อตนเองและผู้อื่น ดังภาพต่อไปนี้

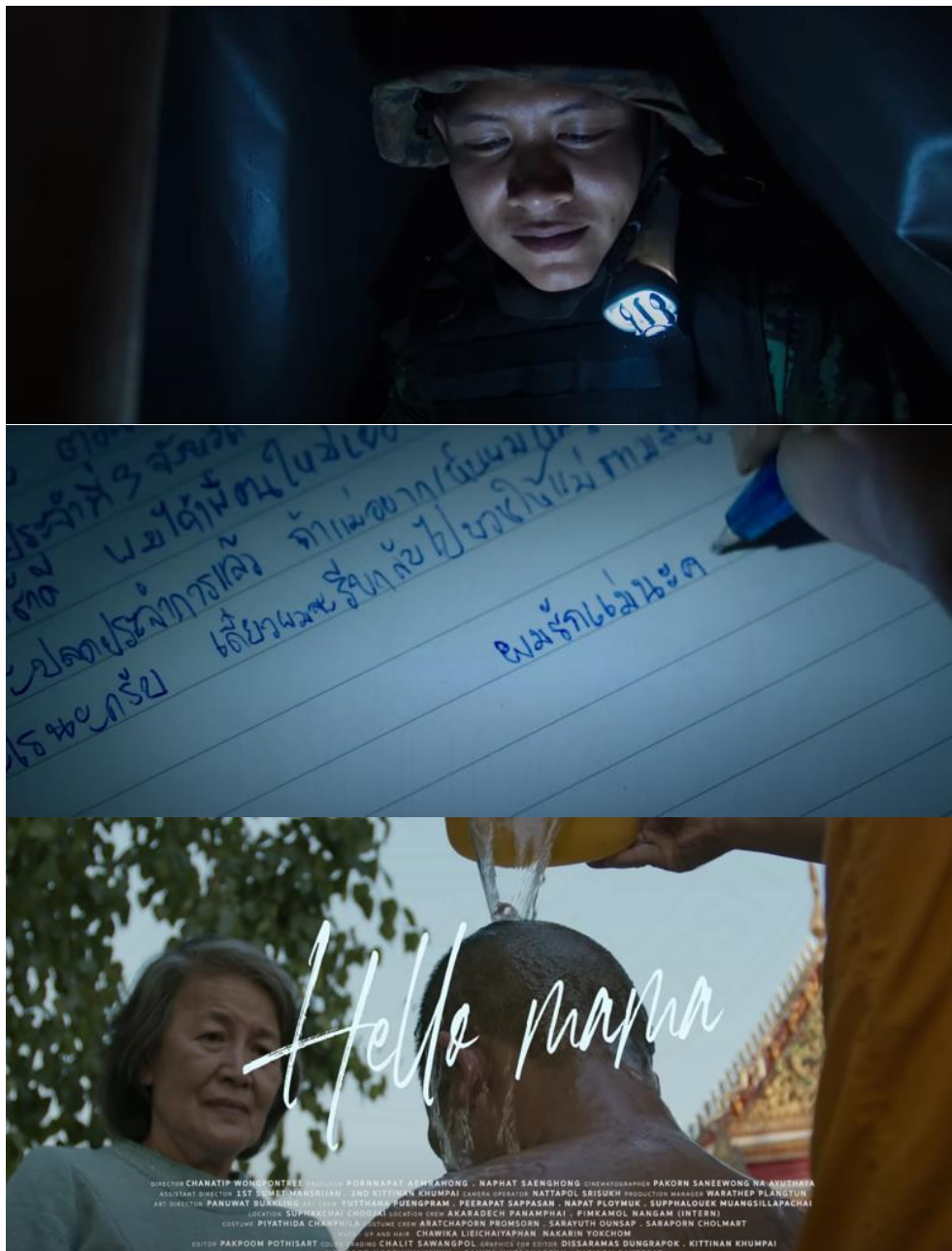
ภาพที่ 4.60

มุมมองการสร้างคุณค่าผ่านพลังรักแห่งครอบครัว ในการดำรงชีวิตโดยไม่ย่อท้อต่อความลำบาก

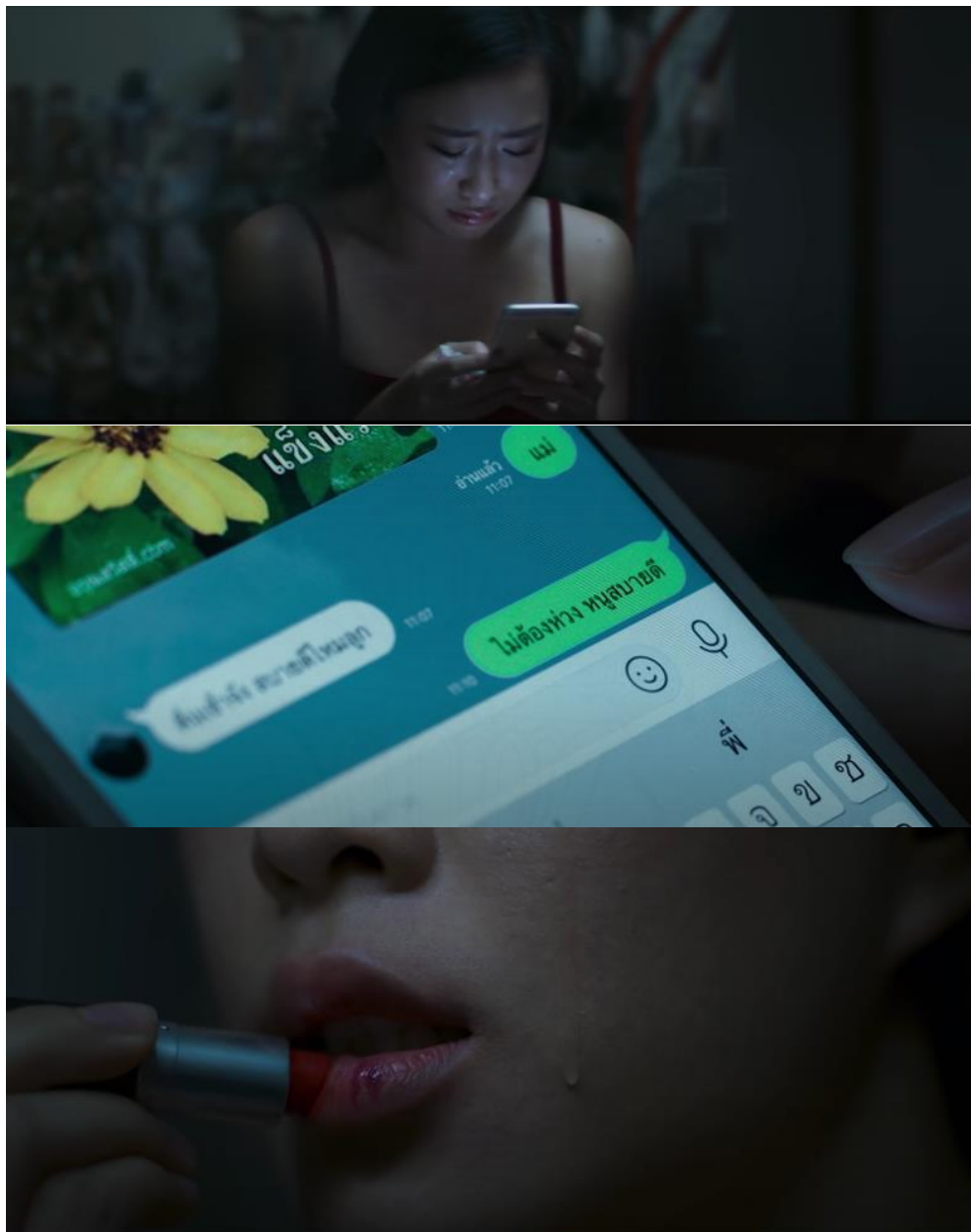
ภาพที่ 4.60

มุมมองการสร้างคุณค่าผ่านพลังรักแห่งครอบครัว ในการดำรงชีวิตโดยไม่ย่อท้อต่อความลำบาก (ต่อ)

ภาพที่ 4.60

มุมมองการสร้างคุณค่าผ่านพลังรักแห่งครอบครัว ในการดำรงชีวิตโดยไม่ย่อท้อต่อความลำบาก (ต่อ)

หมายเหตุ. มุมมองการสร้างคุณค่าผ่านพลังรักแห่งครอบครัว ในการดำรงชีวิตโดยไม่ย่อท้อต่อความลำบาก. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

นอกจากนี้มีวลีคติโอเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว ถ่ายทอดมุมมองของต้นทุนชีวิตที่แตกต่างกันของคนในสังคม ไม่โทษฟ้าดิน แต่เราต้องสู้

และดิ้นรน หกล้มเท่าไรก็ไม่ย่อท้อต่อปัญหา และสร้างคุณค่าให้ตนเองผ่านรอยยิ้ม นักสู้คนตัวเล็กแต่หัวใจเหล็ก ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.61

มุมมองการสร้างคุณค่าให้ตนเองแม้ต้นทุนชีวิตแตกต่าง

หมายเหตุ. มุมมองการสร้างคุณค่าให้ตนเองแม้ต้นทุนชีวิตแตกต่าง. จาก แจ๊ส สปุ๊กนิค ปาปิยอง กู้ก กู้ก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอ๊ด-Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>)

ขณะที่เนื้อหาของเพลงก็มีการถ่ายทอดมุมมองของตัวแสดงที่มีความหวังความฝันเพื่อเอาชนะชีวิต มุมมองพลังรักแห่งครอบครัวที่สร้างคุณค่าในการสู้ต่อในชีวิตได้ดังนี้

“Hello เฮ็ดอียังอยู่หนออีแม่ กินข้าวแลงแล้วบ่ อีพอไปหาหมอมารอหรือยัง บอกน้องแทน ว่าการ์ตูนเอาไว้เถี่ยหน้า ปาดน้ำตาเงินในกระเป๋าไม่ถึงร้อย บ่มีหยิ่งดอกอีแม่ ลูกสบายดี ลูกสบายดี ลูกสบายดี”

Hello Mama, ศิลปิน TaitosmithH

“เจ็บหรือจนอย่าบ่นเปื่อยย้อท้อ ถึงน้ำตาคลอ บอกไปเลยยังไหวลุยพร้อมชน ไม่ต้องสนหน้าไหน เพราะใจกูยังได้อยู่ ต้นทุนตำใครว่าดีไม่ได้ แม่ปิ่นปายจนตะวันทองแสง คนรวยไม่เข้าใจหรือกมามายังแพง ร่างกายหมดแรง ใจตะแบงว่าได้อยู่แม้ขัดสนไม่เคยโทษพ่อแม่ แม่ย่าแม่ไม่เคยโทษฟ้าดิน ถึงเราเป็นไก่ทายนไข่นกบิน พุดโผผินทั้งที่กูบินไม่ได้”

JAZZADD, ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

ทั้งนี้ผลการศึกษาที่แสดงให้เห็นถึงมุมมองการเล่าเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ว่ามี 2 รูปแบบ ได้แก่ การเสียดสีค่านิยมเก่า และการสร้างคุณค่าให้ตนเองและเพื่อนมนุษย์ดูเหมือนว่าจะเป็นการสะท้อนมุมมองของผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอต่อค่านิยมเก่า ๆ ว่าไม่ควรถูกนำมาใช้เพื่อบั่นทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น ขณะเดียวกันผู้ผลิตก็ให้ความสำคัญต่อการเสริมสร้างและทำความเข้าใจถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมุมมองการเล่าเรื่องที่ให้กำลังใจและไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก

6. สัญลักษณ์พิเศษ

สัญลักษณ์พิเศษในการเล่าเรื่องที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลง จำแนกเป็น 2 สัญลักษณ์ ได้แก่ สัญลักษณ์ทางภาพ และสัญลักษณ์ทางเสียง ทั้งนี้สัญลักษณ์ทางภาพหมายถึงภาพที่เป็นการเล่าเรื่องมีการใช้สัญลักษณ์ในการสื่อสาร เช่น สี โทน และวัตถุหรืออุปกรณ์เพื่อสื่อความหมายในเชิงเปรียบเทียบให้ผู้รับชมเข้าใจความหมายที่ต้องการนำเสนอ สำหรับสัญลักษณ์ทางเสียงหมายถึงการใช้เสียง เนือร้อง ทำนองในการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์หรือเสียงเทคนิคประกอบพิเศษที่ช่วยสื่อสารให้ผู้รับชมเข้าใจและเปรียบเทียบความหมายที่ต้องการนำเสนอในเรื่อง

สำหรับการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยใช้สัญลักษณ์ทางภาพ
ปรากฏดังตัวอย่างต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH พบว่ามีการใช้
สัญลักษณ์ทางภาพโดยใช้ตัวแสดงที่ใส่เสื้อสีขาวสีดำ และโทนสีของภาพเป็นสีโทนมืดแสดงสัญลักษณ์
การไว้ทุกข์ให้กับความสูญเสียและการแก้ไขปัญหาโดยใช้ความรุนแรง มีการแบ่งฝ่ายธรรมะผ่าน
ตัวแสดงนักศึกษาที่เลือกถอยออกจากสนามในครั้งนี้เพื่อชีวิตและครอบครัว และธรรมที่อยู่ในตัว
แสดงนักชิ่งที่เลือกใช้ปืนยิงนักศึกษาเพื่ออวดความยิ่งใหญ่ ดังตัวอย่างภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.62

สัญลักษณ์ทางภาพผ่านโทนสีดำเพื่อสื่อความหมายถึงความสูญเสียและธรรมะกับบอธรรม

ภาพที่ 4.62

สัญลักษณ์ทางภาพผ่านโทนสีดำเพื่อสื่อความหมายถึงความสูญเสียและธรรมะกับอธรรม (ต่อ)

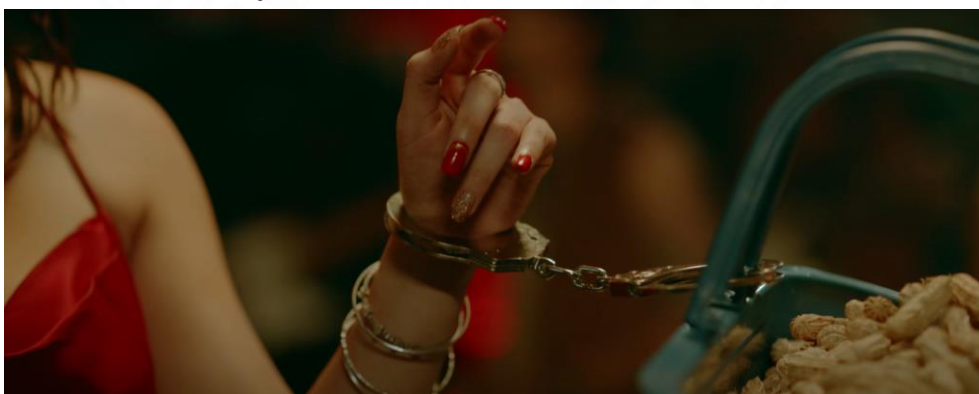

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพผ่านโทนสีดำเพื่อสื่อความหมายถึงความสูญเสียและธรรมะกับอธรรม. จาก Gene Lab. (18 มิถุนายน 2019). แต่งกับเขียว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/DFEVA5-INzM>.)

มิวสิกวิดีโอ เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH พบว่ามีสัญลักษณ์ทางภาพโดยใช้กุญแจมือผูกติดกับตัวแสดงหญิงที่เดินในร้านกับตะกร้าถั่วแทนความหมายถึงการถูกจองจำกักขังในอาชีพที่ถูกมองว่าไร้เกียรติไร้ศักดิ์ศรี ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.63

สัญลักษณ์ทางภาพแทนการถูกจองจำกักขังศักดิ์ศรี

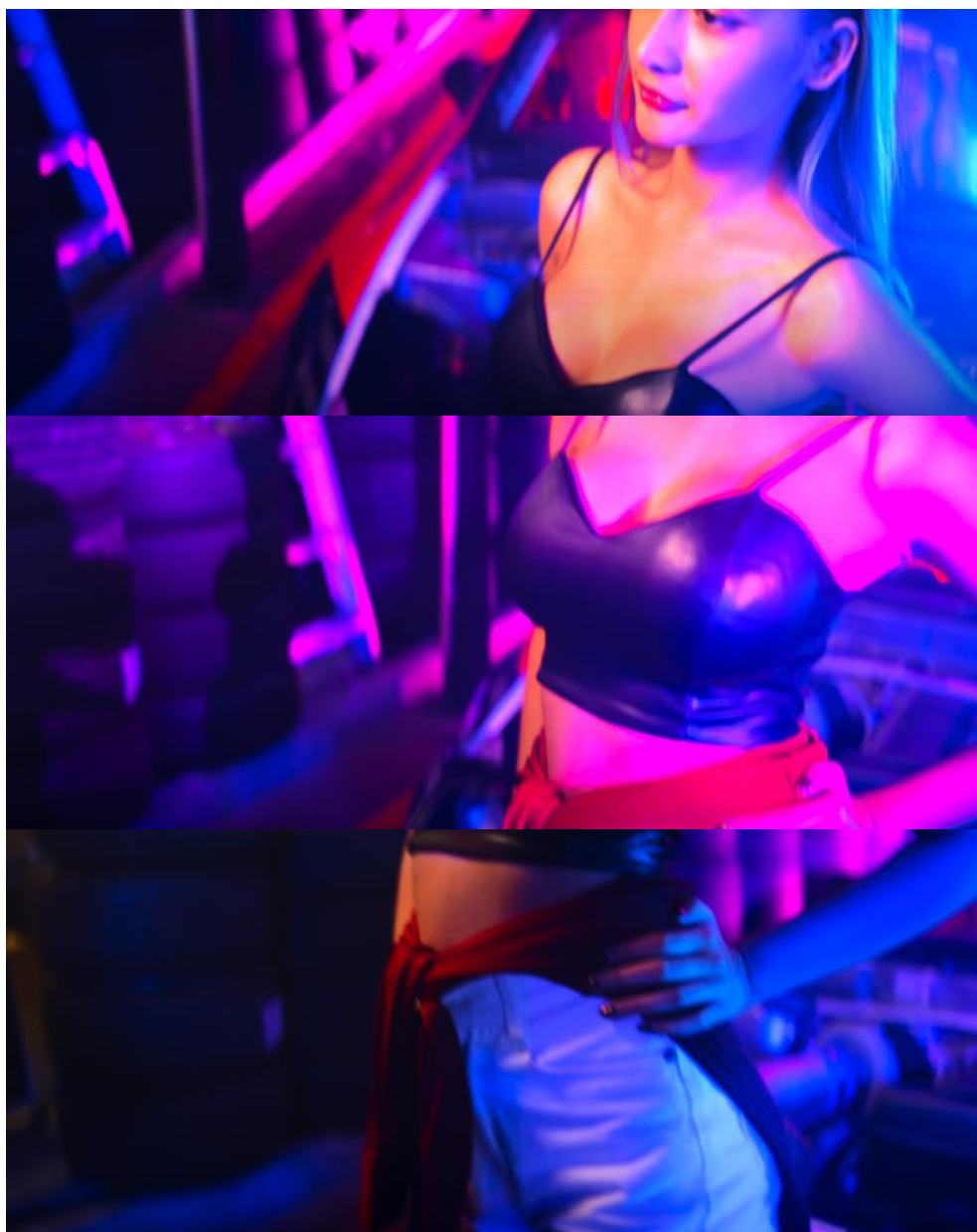

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพแทนการถูกจองจำกักขังศักดิ์ศรี จาก Gene Lab. (4 สิงหาคม 2020). บังชายถั่ว – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/y0O6Ht4Oqrc>.)

มิวสิกวิดีโอเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmitH พบว่ามีสัญลักษณ์ทางภาพโดยใช้การเล่าภาพถ่ายไปที่สรีระผู้หญิงช่วงบน ช่วงกลาง และช่วงล่าง และตัดภาพไปที่เครื่องยนต์เป็นสัญลักษณ์แทนการมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศ ดังภาพต่อไปนี้

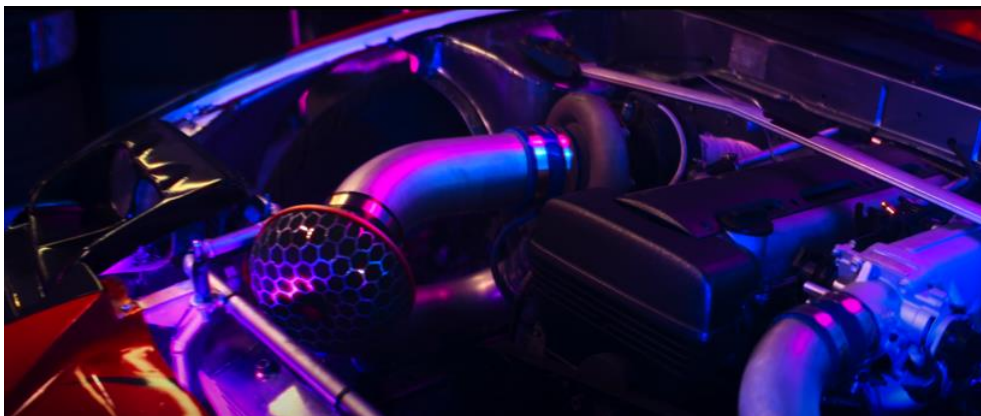
ภาพที่ 4.64

สัญลักษณ์ทางภาพโดยการใช้ภาพเชิงเปรียบเทียบ

ภาพที่ 4.64

สัญลักษณ์ทางภาพโดยการใช้ภาพเชิงเปรียบเทียบ (ต่อ)

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพโดยการใช้ภาพเชิงเปรียบเทียบ. จาก Gene Lab. (22 มีนาคม 2022). โคโยตี้ – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/wzpfR_bkljM.)

มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH พบว่ามีสัญลักษณ์ทางภาพโดยการถ่ายเจาะไปที่เท้าของแม่ที่สวมใส่รองเท้าคัชชูและมีกระดาดาชูชวยัดไว้เพื่อสื่อความหมายความไม่คุ้นเคยและคุณภาพชีวิตที่แตกต่างกัน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.65

สัญลักษณ์ทางภาพเชิงเปรียบเทียบถึงความไม่เท่าเทียมของคุณภาพชีวิต

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพเชิงเปรียบเทียบถึงความไม่เท่าเทียมของคุณภาพชีวิต. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

มิวสิกวิดีโอเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew พบว่ามีสัญลักษณ์ทางภาพโดยเล่าภาพตัวแสดงในมิวสิกวิดีโอที่แขนเสื้อของตัวแสดงขาดจากการโดนทำร้าย และมีการปิดบาดแผลจากคนที่รักที่เป็นชายรักชาย ซึ่งแสดงสัญลักษณ์คำว่า “ตัวนชีวิต” มาจากภาษาจีนที่แปลว่าตัดแขนเสื้อที่มีความหมายว่าชายรักชาย ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.66

สัญลักษณ์ทางภาพเชิงสื่อถึงความหมายความรักของชายรักชาย

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพเชิงสื่อถึงความหมายความรักของชายรักชาย. จาก one31. (16 กันยายน 2022). [Official MV] True Love – NuNew (ost.To Sir, With Love). [Video] YouTube, (<https://youtu.be/bzpmJJcO47E>.)

มิวสิกวิดีโอเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน โธ่ต์ ปราโมทย์xป๊อบ ปองกูล พบว่ามีการใช้สัญลักษณ์ทางภาพโดยใช้ภาพคนแคะมาเล่นตลกและผูกคอเขาสูงเหมือนสุนัข ซึ่งสะท้อนถึงการเหยียดมนุษย์ที่มีลักษณะความแตกต่าง ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.67

สัญลักษณ์ทางภาพผ่านความแตกต่างทางร่างกาย

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพผ่านความแตกต่างทางร่างกาย. จาก Khotkool Music. (30 กันยายน 2020). ยั้ม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

มิวสิกวิดีโอเพลง “JAZZADD” ศิลปิน แจ๊สแอ๊ด - Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว พบว่ามีการใช้สัญลักษณ์ทางภาพ โดยการเปิดเรื่องด้วยภาพตึกสูงแล้วค่อย ๆ แพนลงมาที่ชีวิตคนเมืองใต้ทางด่วน ซึ่งเป็นการใช้มุมมองกล้องเพื่อสะท้อนต้นทุนชีวิตของคนที่ไม่เท่ากัน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 4.68

สัญลักษณ์ทางภาพผ่านมุกกล้อง

หมายเหตุ. สัญลักษณ์ทางภาพผ่านมุกกล้อง. จาก แจ๊ส สปุ๊กนิค ปาปิยอง กู้กัก. (29 มีนาคม 2021). JAZZADD – แจ๊สแอด- Jspkk ft.แอด คาราบาว [Official MV]. [Video] YouTube, (<https://youtu.be/BT2kEyrRQdA>.)

ขณะที่ในเนื้อหาบทเพลงมีการสื่อสารสัญลักษณ์ทางเสียงโดยการใช้คำในเนื้อเพลงเพื่อเปรียบเทียบและสื่อความหมายถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ความหมายการถูก

เหยียดชาติพันธุ์ การใช้เสียงที่ให้ความหมายแทนการดูถูกด้อยค่าของผู้หญิง ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไป

“ฉันซ่อนความจริงที่มีตลอดมา ในรอยยิ้ม ที่มีรอยแผล แผลที่ใคร
ไม่เคยได้เห็น ยิ้มให้คนทั้งโลก ร้องให้กับตัวเอง ข้างนอกดูเหมือนเก่ง โปรดเห็นข้างใน”

ยิ้ม, ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์xป๊อบ ปองกูล

“คนรยกระชิบกัน กังวาลทั้งปฐพี คนจนตะโกนทั้งที ไยไม่มีใครฟัง”

JAZZADD, ศิลปิน แจ๊สแอ๊ด - Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

“จะบังคลาฯ จะปากีฯ จะถั่วจะฝ้าจะโรตีสี ผ่านมาก็ครั้ง ให้มึงจงฟังกู
ให้ดี ดังค์กูนะมี แต่กูไม่ให้มึงหอก แกเป็นแค่คนหลบหนี เข้ามาข้างใน ในประเทศที่มีศักดิ์ศรี แก
อย่าอวดดี สีเสื้อก็กรัง สีหน้าก็ดำ ไปไกล ๆ สันตินไ้อับัง นำรำคาญไ้อับัง”

บังชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

“เช็กเครื่องยนต์ ช่วงบน ช่วงกลาง ช่วงล่างวาง 2 เจโบมอเตอร์
โซว์ นางโซว์ ลูกทุ่งบ้านนา เชิญรับชม รับชม รับดู รับฟัง เสียงลำโพงใหญ่ หากถูกใจ ช่วยกันกด
แชร์กดไลก์ หัวใจรัว ๆ หากคุณพีคันดีไม่แคร์ไม่สนคนในครอบครัว เหน็บเบงค์พันรัว ๆ ที่ตัวน้อง
นาง”

โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

สำหรับในส่วนของสัญลักษณ์พิเศษนั้น การที่ผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอมีการ
เล่าเรื่องผ่านสัญลักษณ์ทั้งทางภาพและทางเสียงไม่ว่าจะเป็นโทนสี มุมกล้อง และวัตถุที่ถูกใช้ในเชิง
เปรียบเทียบความหมายกับบางสิ่ง รวมทั้งเสียงเพลงและทำนองที่ดูตื้นนุ่มลึกที่ซ่อนผ่านเนื้อหาของ
เพลง น่าจะมีจุดมุ่งหมายเพื่อให้ผู้รับสารเข้าถึงอารมณ์เพลงและคล้อยตามการเล่าเรื่องประเด็น
คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอได้ง่ายขึ้น

4.1.2.2 รูปแบบการนำเสนอ

จากมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลงพบว่ามียุรูปแบบการนำเสนอแบบการเล่า
เรื่อง (Narrative) จำนวน 6 เพลง ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บังชาย

ถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.ไอ้ต คาราบาว และมีรูปแบบการนำเสนอแบบเพลงประกอบละคร (Soundtrack) จำนวน 1 เพลง ได้แก่ เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew

สำหรับรูปแบบการนำเสนอแบบการเล่าเรื่อง (Narrative) หมายถึงการเล่าเรื่องผ่านโครงเรื่องช่วงต้นเปิดเรื่องให้เห็นตัวละคร ช่วงกลางเรื่องเล่าให้เห็นเหตุการณ์สำคัญที่ทำให้เข้าใจประสบการณ์สำคัญของตัวละคร จนไปสู่จุดคลี่คลายของเรื่อง โดยจะมีการเล่าผ่านเนื้อหาของเพลงเพื่อสื่อสารความหมายในประเด็นต่าง ๆ ที่ต้องการจะสื่อสารผ่านเรื่องเล่า ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอเพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH มีการเล่าเรื่องผ่านเรื่องเล่า (Narrative) โดยเล่าให้เห็นตัวละครที่เป็นนักศึกษาหลงรักผู้หญิงคนเดียวกับนักชิงมีการชกต่อยกันเพื่อเอาชนะและต้องการอวดอ้างศักดิ์ศรีให้กับตัวเองและเพื่อให้ได้รับการยอมรับในกลุ่มเพื่อนตัวละครนักชิงใช้อาวุธยิงไปที่หัวของนักศึกษาจนเสียชีวิต นักชิงสะใจที่สามารถเอาชนะ และปิดฉากของเรื่องด้วยการที่เหตุการณ์ช่วงต้นเป็นภาพในความคิดของนักศึกษาที่คำนึงถึงสิ่งที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ความรุนแรง เขาจึงตัดสินใจหันหลังกลับไม่ต่อสู้เพื่อแลกกับศักดิ์ศรีที่ไร้คุณค่าบนกองเลือด

นอกจากนี้มิวสิกวิดีโอเพลง “บั้งขायถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH มีการเล่าเรื่องผ่านเรื่องเล่า (Narrative) โดยเล่าให้เห็นตัวละครที่เป็นผู้ชายต่างชาติพันธุ์ ผิวดำเข้ามาขายถั่วในร้านเหล้าแต่ไม่มีใครสนใจ เขาไปเจอผู้หญิงกำลังเต้นและบังยั้งถั่วให้ แต่ผู้หญิงทำสายตารังเกียจและเธอสะบัดถั่วลงพื้น ผู้ชายขายถั่วคุกเข่าและร้องไห้ในร้าน แต่กลับไม่ได้รับการเห็นใจ คนในร้านเดินกันต่อไม่มีใครสนใจ ผู้ชายขายถั่วเดินออกจากร้านไปอย่างเศร้าซึม

ด้านรูปแบบการนำเสนอแบบเพลงประกอบละคร (Soundtrack) หมายถึงการเล่าเรื่องที่ใช้ภาพยนตร์หรือฉากสำคัญที่ต้องการสื่อสารในละครมานำเสนอประกอบเนื้อหาของบทเพลง โดยในเพลง “True Love” ศิลปิน Nunew มีการนำเสนอในรูปแบบนี้ โดยการใช้ภาพเหตุการณ์ที่น่าสนใจในละครเรื่องคุณชายมาสะท้อนถึงประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในละคร

ทั้งนี้จากการที่รูปแบบการนำเสนอแบบการเล่าเรื่อง (Narrative) ถูกนำมาใช้ในการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุดน่าจะเป็นความตั้งใจของผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอ เนื่องจากรูปแบบการนำเสนอแบบการเล่าเรื่องจะมีการเล่าเรื่องตั้งแต่ต้นจบจบ โดยมักจะเปิดเรื่องด้วยการแนะนำตัวละครหลัก จากนั้นจะนำไปสู่ตัวละครต้องเผชิญกับปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ

ในชีวิตก่อนจะไปสู่จุดคลี่คลายของเรื่อง ซึ่งรูปแบบการนำเสนอเช่นนี้จะทำให้ผู้รับสารเกิดประสบการณ์ผ่านสื่อในเรื่องนั้น ๆ และจะทำให้ผู้รับสารเกิดอารมณ์ร่วมกับสารที่ผู้ผลิตต้องการนำเสนอได้เป็นอย่างดี

4.1.2.3 วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง)

วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) ที่ใช้ในการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลง พบว่าเป็นการนำเสนอโดยใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบเสียดสีล้อเลียน (Parody) ซึ่งหมายถึงการใช้กลวิธีในการล้อเลียนเสียดสีเพื่อเล่าเรื่องสะท้อนสังคมให้ผู้รับสารเข้าใจในประเด็นที่ต้องการสื่อสารหรือเกิดประสบการณ์ร่วม เช่น การใช้ประสบการณ์ต่าง ๆ ที่เคยเกิดขึ้นในสังคมมาเล่าเพื่อสร้างอารมณ์ร่วม เสียงสูงเสียงต่ำในเนื้อร้องประกอบภาพในมิวสิกวิดีโอเพื่อให้ผู้รับสารเป็น “คนใน” เรื่องเล่า นั้น ๆ โดยทั้ง 7 เพลงมีการเสียดสีการมองผู้หญิงเป็นวัตถุทางเพศผู้ชายที่ขบหาความสุขให้กับตนเองจากการใช้เงินแจกผู้หญิงอื่นนอกบ้านและคิดนอกกายนอกใจโดยไม่นึกถึงจิตใจของคนที่บ้าน การลดทอนคุณค่าผู้หญิงและค่านิยมเก่า ๆ ที่ไม่ให้เกียรติผู้หญิง การไม่ยอมรับความแตกต่างในเพศทางเลือกของครอบครัวจีน การสะท้อนปัญหาเยาวชนที่มีการยกพวกตีกันในสถาบันต่าง ๆ เพื่ออวดศักดิ์ศรีโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดขึ้น และการใช้ลักษณะด้อยของผู้อื่นมาล้อเลียนหรือทำให้เป็นเรื่องตลก มีการสื่อสารโดยการล้อเลียนเสียดสีคนในสังคมในแง่มุมต่าง ๆ ผ่านภาพและเนื้อหาบทเพลงดังตัวอย่างต่อไปนี้

สำหรับภาพมีการนำเสนอภาพในการเสียดสีสะท้อนสังคมผ่านตัวแสดงและฉากสำคัญที่จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจสารที่ต้องการจะสื่อในมิวสิกวิดีโอ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

มิวสิกวิดีโอเพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH มีการเล่าเรื่องโดยการเสียดสีสังคม สะท้อนสังคมในฉากอยู่ในพื้นที่ส่วนตัวภายในห้องนอนที่ตัวแสดงชายนักศึกษา นั่งกินหมูปักโทรคุยกับที่บ้านว่ายังพอมีเงินลูกสบายดีทั้งน้ำตาทั้งที่ไม่มี

ภาพที่ 4.69

การสะท้อนเสียดสีสังคมในความไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

หมายเหตุ. การสะท้อนเสียดสีสังคมในความไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

ทั้งนี้การชุมรองเท้าของแม่ในวันรับปริญญา ที่ลูกตั้งใจซื้อให้แต่ด้วยความไม่คุ้นเคยในการซื้อ ไม่มีฐานะที่ดีเหมือนคนอื่น ๆ จึงได้รองเท้าขนาดที่ไม่พอดีกับเท้าของแม่ จนต้องเอากระดาษทิชชูใส่กันรองเท้ากัด เพราะแม่ไม่เคยใส่รองเท้าดี ๆ เป็นภาพที่สะท้อนเสียดสีสังคมในความไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่ดี

ภาพที่ 4.70

การสะท้อนเสียดสังคมที่ไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างของคนในสังคม

หมายเหตุ. การสะท้อนเสียดสังคมที่ไม่เท่ากันของมนุษย์ในการมีคุณภาพชีวิตที่แตกต่างของคนในสังคม. จาก Gene Lab. (24 มีนาคม 2020). *Hello Mama – TaitosmithH [Official MV]*. [Video] YouTube, (https://youtu.be/uefcQzHmA_Y.)

อีกทั้งในมิวสิกวิดีโอเพลง “ยืม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล มีการเล่าเรื่องด้วยการเสียดสีสังคมที่น่าลักษณะด้อยของผู้อื่นมาล้อเลียนหรือทำให้เกิดการหัวเราะขำขันในวงเพื่อน หรือในคาเฟ่ที่มักจะมีการใช้มุกด้อยคุณค่าผู้อื่นหยอกล้อผู้อื่นให้เกิดเสียงหัวเราะโดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกในจิตใจของผู้อื่น

ภาพที่ 4.71

การเสียดสีสังคมในการใช้ลักษณะด้อยของผู้อื่นมาล้อเลียนทำให้เกิดการหัวเราะขำขัน

หมายเหตุ. การเสียดสีสังคมในการใช้ลักษณะด้อยของผู้อื่นมาล้อเลียนทำให้เกิดการหัวเราะขำขัน จาก Khotkool Music. (30 กันยายน 2020). *ยืม (Pretend) - ไอ้ต ปราโมทย์ x ป๊อบ ปองกูล [Official MV]*. [Video] YouTube, (<http://www.Youtube.com/watch?V=HC58Dt2M-ao>.)

สำหรับเนื้อหาเพลงมีการเล่าผ่านน้ำเสียงในลักษณะเสียดสีสังคมถึงการลดทอนคุณค่าผู้หญิงและค่านิยมเก่า ๆ ที่ไม่ให้เกียรติผู้หญิง เสียดสีสังคมคนรวยคนจนในสังคมที่มีความแตกต่างกันทั้งในแง่ของคุณภาพชีวิตและการถูกแบ่งแยกชนชั้น การเสียดสีล้อเลียนเพื่อสะท้อนปัญหาเยาวชนที่มีการยกพวกตีกันในสถาบันต่าง ๆ เพื่ออวดศักดิ์ศรีของสถาบันตนโดยไม่คำนึงถึงผลลัพธ์ที่จะเกิดความสูญเสีย และการเสียดสีถึงการไม่ให้เกียรติชนชาติอื่น ๆ ที่มาประกอบอาชีพและอาศัยในประเทศไทย ดังตัวอย่างเนื้อเพลงต่อไปนี้

“อยากสัมผัสจับจองทดลองครอบครองรถยนต์คันโต เช็กเครื่องยนต์ ช่วงบน ช่วงกลาง ช่วงล่างวาง 2 เจโบมอเตอร์โชว์ นางโชว์ ลูกทุ่งบ้านนา เขียวรับชม รับชม รับดู รับฟัง เสียงลำโพงใหญ่ หากถูกใจ ช่วยกันกดแชร์กดไลก์ หัวใจรัว ๆ หากคุณพีคนดีไม่แคร์ไม่สนคนในครอบครัว เหน็บแบงค์พันรัว ๆ ที่ตัวน้องนางปลุกความเป็นชาย ช่างในตัวคุณ แล้วเดินเข้ามาพิสูจน์ จิตสำนึกบอกให้บันทึกวิดีโอ” เป็นการลดทอนคุณค่าของมนุษย์

โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

“เป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ที่ถูกต้องแต่งตัวโป๊เพราะอาชีพคุณนะพี่ คุณค่าเรด ง่าย โง่ โชว์ความเป็นหญิงรอบโลก ดูใส่โคตรสั้น ภูตต้องห้ามโกรธ ต้องโยกลั่น แค่ชอบเด่นโปรดย่าโง่งง ทำมาหากินด้วยอาชีพสุจริต อย่ามาดูถูกในสิ่งที่กูเชื่อมั่น”

โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

“ไม่ใช่ลูกเศรษฐี ชีวิตฉันต้องดิ้นรน”

JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

“เลือนนักร้องพ่อมึงมีแต่ไม่ได้มีไว้ฆ่าแกง เลือนนักร้องแม่มึงไม่มีมีแต่ถูกข้าวแกง แล้วใครเล่าที่ต้องบอบช้ำ แล้วใครเล่าถูกกระทำข้างใน แล้วใครที่ได้แค่นอนร้องไห้ถ้าไม่ใช่พ่อแม่มึง ก็พ่อแม่มึง”

แดงกับเขียว, ศิลปิน TaitosmithH

“ลดได้ไหมไอ้บ้ง บังไม่ได้อะไร โปรดเห็นใจ ยังไงไอ้บ้ง แค่มก่กะตังค์
อาจจะทำให้ลูกไอ้บ้ง คนนี้ วันนี้ ได้เรียนหนังสือ ไปไกล ๆ ไอ้บ้ง บังทำผิดอะไร อย่าเลยอย่าทำ ไม่
เอาไอ้บ้ง ช่วยบ้งหน่อยได้ไหม เศษเงินเศษทานที่คุณนั้นมี หากไม่มากเกินไปบ้งขอ จะทำบ้งทำไม ทำ
บ้งทำไม ทำบ้งทำไม ทำบ้งทำไม”

บ้งชายถั่ว, ศิลปิน TaitosmithH

การศึกษาครั้งนี้พบว่าวิธีการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ใช้
โทนหรือน้ำเสียงในการเล่าแบบเสียดสีสะท้อนสังคมในทุกมิวสิกวิดีโอ ซึ่งน่าจะเป็นการสะท้อนว่า
ผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอตระหนักถึงปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ว่าควรได้รับการแก้ไขและควร
จะมีการเปลี่ยนแปลงค่านิยมต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์เพื่อให้สังคมได้ตระหนักและเห็นถึงคุณค่าใน
เรื่องดังกล่าว

4.1.2.4 ลำดับของการสื่อสารความหมาย

สำหรับลำดับของการสื่อสารความหมายพบว่ามิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลง มี
การสื่อสารความหมายแบบโดยนัย (Connotation) ได้แก่ เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง
“แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True
Love” ศิลปิน NuNew เพลง “ยืม” ศิลปิน โอ๊ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล เพลง “JAZZADD”
ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว เพลง “บ้งชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH โดยมีรายละเอียดในมิวสิกวิ
ดีโอดังต่อไปนี้

สำหรับการสื่อสารความหมายโดยนัย (Connotation) หมายถึงการสื่อสาร
ที่แฝงหรือซ่อนสิ่งที่ต้องการจะสื่อสารให้ผู้รับสารต้องคิดต่อหรือการสื่อสารด้วยการซ่อนปมประเด็น
เรื่องนั้นออกมาผ่านภาพหรือผ่านเนื้อเพลงเพื่อสะท้อนปมปัญหาหรือเหตุการณ์ที่ผู้สื่อสารต้องการจะ
สื่อให้ผู้รับสารคิดต่อยอด ซึ่งในมิวสิกวิดีโอเหล่านี้จะเห็นว่าผู้ผลิตมีการหยิบยกชุดมายาคติมาเล่า
ดังตัวอย่างการสื่อสารผ่านมิวสิกวิดีโอต่อไปนี้

ในมิวสิกวิดีโอเพลง “True Love” ศิลปิน NuNew มีการนำเสนอฉาก
ความรักของตัวแสดงชายรักชายที่พบรักกันและตัวแสดงชายหญิงที่เล่าภาพสลับกันทำให้แฝง
ความหมายโดยนัยให้ผู้รับสารคิดต่อในการสื่อสารถึงความเท่าเทียมของความรักที่สามารถเกิดขึ้นได้
กับทุกเพศ ทั้งนี้เนื้อเพลงมีการหยิบยกมายาคติการไม่ให้คุณค่าเพศทางเลือกและเพศทางเลือกที่ถูก
มองว่าไม่มีวันจะเจอรักแท้ได้ในเพศทางเลือก และเปรียบเทียบโดยแฝงการสะท้อนให้เห็นถึงการ

น้อยเนื้อต่ำใจในการถูกละเมิดคุณค่าความเป็นมนุษย์และการไม่ได้รับการยอมรับจากเพศทางเลือก ในครอบครัวคนจีน ในเนื้อเพลงท่อนที่ระบุว่า

“แม้ว่าคนทั้งโลกไม่ยอมให้เรารักกัน แต่ฉันเชื่อว่ารักแท้ไม่แพ้สิ่งใด”

True Love, ศิลปิน NuNew

มิวสิกวิดีโอเพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH มีการสื่อความหมาย โดยนัยถึงมายาคติของการมองว่าโคโยตี้เป็นผู้หญิงขายบริการทางเพศ เป็นวัตถุทางเพศของผู้ชาย มีการด้อยค่าอาชีพโคโยตี้ที่ไม่ได้รับเกียรติจากสังคม และมีการสื่อความหมายแบบบอกความรู้สึกของผู้ที่ประกอบอาชีพโคโยตี้ที่ต้องเจอกับการตีตราว่าเป็นอาชีพที่ไร้ศักดิ์ศรีในฉากที่ผู้ชายรุมเข้าหาเพื่อ ลวนลามและมองเธอเพียงเป็นวัตถุทางเพศ แต่ผู้หญิงไม่ยินยอมและแสดงการต่อต้านไม่ยอมตกเป็นเหยื่อ โดยมีการนำเสนอผ่านเนื้อเพลงท่อนที่ระบุว่า

“เป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ที่ถูกต้องแต่งตัวโป๊เพราะอาชีพกูนะพี่ แค่ชอบเต้น โปรดย่าโง่งง ทำมาหากินด้วยอาชีพสุจริต อย่ามาดูถูกในสิ่งที่กูเชื่อมั่น”

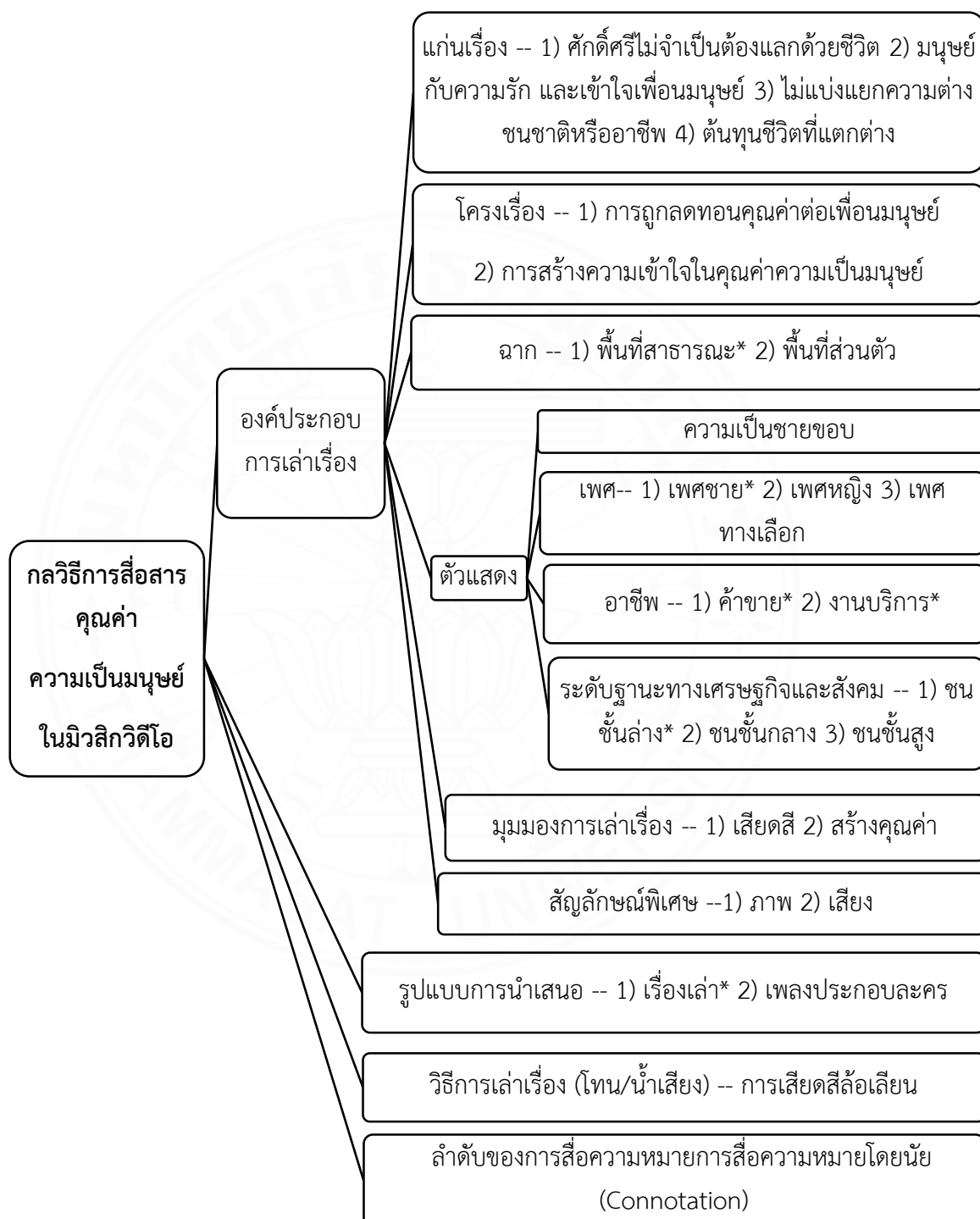
โคโยตี้, ศิลปิน TaitosmithH

ทั้งนี้การสื่อสารความหมายโดยนัย (Connotation) เป็นการสร้างความหมายแฝงเพื่อให้คนต่อยอดความคิดและสร้างภาพประสบการณ์เปรียบเทียบเหตุการณ์ ซึ่งจะให้ผู้รับสารรับรู้อารมณ์ของตัวแสดงเหมือนเป็นคน ๆ เดียวกันกับตัวแสดงในเรื่อง ทำให้กระทบใจคนฟังได้มากกว่า

ในภาพรวมกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอสามารถสรุปเป็นแผนภาพได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.72

กลวิธีการสื่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่เป็นแบบแผนการเล่าเรื่อง

หมายเหตุ: เครื่องหมาย (*) แสดงถึงสิ่งที่พบเจอมากที่สุดๆ ในมิวสิกวิดีโอ

4.2 การประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z

สำหรับการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์จะพิจารณาว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในลักษณะใด ไม่ว่าจะเป็นการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องต่อประเด็นหลักคุณค่าความเป็นมนุษย์ การให้ความหมายแบบต่อรอง หรือการอ่านความหมายแบบต่อต้าน โดยเนื้อหาในส่วนนี้จะครอบคลุมการถอดรหัสหรือให้ความหมาย ใน 2 ส่วน ได้แก่ คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

4.2.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ

สำหรับการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์จะครอบคลุมการอ่านความหมายใน 2 ประเด็น ได้แก่ ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์และแนวทางการนำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์

4.2.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับการถอดรหัสความหมายหรือการอ่านความหมายเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์จะเห็นได้ว่าการอ่านความหมายที่ปรากฏมี 2 ลักษณะคือการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามประเด็นหลักตามที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ (Preferred reading) และการอ่านความหมายแบบต่อรองที่แตกต่างไปจากที่ผู้ส่งสารตั้งใจ แต่มีได้คัดค้านโดยตรง (Negotiated Reading) โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) การอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามกับผู้ส่งสารตั้งใจ (Preferred reading)

การถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องหมายถึงการที่เยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในลักษณะที่สอดคล้องหรือตรงกับความหมายที่ผู้ผลิตต้องการ ซึ่งพบว่าการอ่านความหมายในลักษณะนี้ครอบคลุมประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทุกด้าน ได้แก่ การได้รับความยุติธรรมทางกฎหมายเป็น การคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เป็นสากล การได้รับความเท่าเทียมกันมีอิสระมีความเสมอภาคในการแสดงออกทางความคิดและการแสดงออกโดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายผู้อื่น การไม่แบ่งแยกความแตกต่างของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา และอื่น ๆ รวมถึงมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับจากสังคมและรับรู้ถึงคุณค่าในตนเองและเห็นคุณค่าผู้อื่น การได้รับสิทธิในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและ

มีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นการที่จะทำให้สังคมสร้างความเข้าใจคุณค่าของตนเอง และผู้อื่น และการได้รับสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- ด้านการได้รับความยุติธรรมทางกฎหมายเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เป็นสากล

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบมีการถกตรัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับที่ปรากฏในตัวบทมิวสิกวิดีโอ โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการระบุอย่างชัดเจนว่าการปกป้องสิทธิของตนเองนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้องตามกฎหมายและทุกคนต้องได้รับความคุ้มครอง ดังข้อความและบทสนทนาต่อไปนี้

“ทุกคนมีสิทธิปกป้องตัวเอง แต่การต่อสู้กันในการใช้อาวุธเพื่อปกป้องศักดิ์ศรี เพื่อเอาชนะ ผิดกฎหมายอยู่แล้ว ผิดตั้งแต่ผลิตปืน ระเบิด ซึ่งเราไปตีเขา เขาตายยังผิดอยู่แล้ว”

คุณ A (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

- ด้านการได้รับความเท่าเทียมกัน มีอิสระ มีความเสมอภาคในการแสดงออกทางความคิด และการแสดงออก โดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายผู้อื่น

เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมมีการถกตรัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับหลักประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในตัวบท โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการระบุอย่างชัดเจนว่าทุกคนต้องได้รับความเท่าเทียมในการเป็นมนุษย์ในทุกด้าน ทั้งด้านความคิดและอื่น ๆ ดังข้อความต่อไปนี้

“คิดว่าเป็นความเท่าเทียม เป็นมนุษย์คนนึงต้องมีความเท่าเทียมในทุกอย่าง”

คุณ F (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ทุกคนมีความเสมอภาคทางความคิดอยู่แล้วค่ะ เราเสมอภาคทางความคิดจริงค่ะ แต่เราไม่ต้องไปคิดเพื่อเขา ไม่ต้องไปคิดให้เขา”

คุณ A (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

● ด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างของชาติพันธุ์ สีผิว เพศ ศาสนา และอื่น ๆ รวมถึงมนุษย์ต้องได้รับการยอมรับจากสังคมและรับรู้ถึงคุณค่าในตนเองและเห็นคุณค่าผู้อื่น

เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับที่ปรากฏในทวิบท โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการระบุอย่างชัดเจนว่าเราไม่ควรที่จะแบ่งแยกความแตกต่างผู้อื่นโดยการลดทอนความเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันเป็นเรื่องปกติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องร่างกาย เพศ ความคิด หรือความรัก ดังข้อความต่อไปนี้

“คนเราไม่จำเป็นต้องเป็น Beauty standard เสมอไปอะ มนุษย์ทุกคนเท่ากับแตกต่าง ทุกคนมีความเป็นตัวเองมีความแบบไม่เหมือนกัน”

คุณ A (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“มองว่าทุกคนควรได้รับคุณค่าความเป็นมนุษย์ คือไม่ควร มีใครที่ต้องโดนคนอื่นดูถูกในหลายอย่าง เพราะว่าประเทศไทยก็คือประเทศแห่งการบูลลี่ มันก็เป็น การลดทอนคุณค่าของคน”

คุณ F (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“คุณค่าความเป็นมนุษย์ควรที่จะเริ่มจากการให้เกียรติกัน ไม่ว่าจะเกิดมาแบบไหนเราก็ควรที่จะให้เกียรติกัน”

คุณ B (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“มันคือการให้เกียรติตัวเอง ว่าเราให้เกียรติตัวเองแค่ไหน เราเห็นภาพเราเป็นคนแบบไหน อะไรแบบนี้ คุณค่าของเราเท่ากับสิ่งที่ตัวเองอยากเป็น แล้วมองเห็น แบบว่า ไม่ใช่สิ่งที่ใครบอกว่าคุณค่าเราเป็นแบบนี้ แต่ว่าถ้าเรามองเราเป็นแบบไหน คุณค่าของเราก็เท่ากับอันนั้น”

“ทุกคนควรมีคุณค่าที่ตัวเองกำหนด แค่คุณค่าในแต่ละแบบแต่ละคนเนี่ยมันมีต่างกันเฉยๆ”

คุณ H (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

● ด้านการได้รับสิทธิในการมีคุณภาพชีวิตที่ดีและมีสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน อันเป็นการที่จะทำให้สังคมสร้างความเข้าใจคุณค่าของตนเองและผู้อื่น

เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับหลักประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในตัวบท โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการระบุอย่างชัดเจนว่าไม่ว่าต้นทุนชีวิตของคนจะแตกต่างกันอย่างไร ทุกคนก็ต้องการที่จะมีชีวิตที่ดี ไม่ว่าจะรวยหรือจน ทุกคนควรได้รับสิทธิในการศึกษาหรือได้รับการปฏิบัติที่เท่าเทียมกัน ดังข้อความต่อไปนี้

“ทุกคนต้องการมีชีวิตที่ดี แต่ว่าต้นทุนชีวิตของเราก็ไม่เท่ากันอีก แต่ว่าเราสามารถค้นคว้า ฝึกฝนให้เรามีในสิ่งที่แบบที่เราอยากจะเป็นนี้ได้ ถ้าเราตั้งใจมันก็ทำได้ เข้าไปได้เรื่อย ๆ”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“สำหรับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ทุกคนควรได้รับสิทธิที่เท่าเทียมกัน อย่างเช่นการศึกษาในโรงเรียน คนบนดอยไม่ได้เข้าถึงการศึกษา เพราะพื้นที่มันยากลำบาก อยากให้องค์กรหรือคนที่เกี่ยวข้องช่วยสร้างสถานศึกษาให้กับคนบนดอย คนในพื้นที่ที่ลำบาก”

คุณ D (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“คุณค่าการเป็นมนุษย์มันอยู่ที่ว่าจะจนหรือรวย รู้สึกว่าเออ แบบมนุษย์เราเป็นอย่างนั้นจริง ๆ คนในสังคมอาจจะตัดสินว่าคนนี้มีคุณค่าก็ต่อเมื่อคนนี้เขารวยคนนี้ เขาจน คือการปฏิบัติตัวแต่ละอย่างเขาก็ไม่เหมือนกันแล้ว คนรวยกระชิบทั้งโลกก็ได้ยินแล้วแต่คนจน ตะโกนเท่าไรก็ไม่ได้ยิน มันก็บอกว่าแม้แต่สังคมไทยเราเองก็ยังเป็นอย่างนี้อยู่ก็เลย และก็มองว่า คุณค่าการเป็นมนุษย์มันอยู่ที่ว่าคนเราจะปฏิบัติตัว”

คุณ G (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

● ด้านการได้รับสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึง ได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าทั้ง กลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับหลักประเด็น คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในตัวบท โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการระบุอย่างชัดเจนว่าทุกคนมี สิทธิในชีวิตและสิทธิในการประกอบอาชีพและไม่ว่าจะเป็นอาชีพใดไม่มีสิทธิถูกกดทอนคุณค่าความ เป็นมนุษย์ ดังข้อความต่อไปนี้

“รู้สึกว่ายานี้มันเป็นอาชีพที่สุจริต เราไม่ได้ค้ายาหรือ เราไม่ได้แบบทำผิดกฎหมายแต่เด็กนั่งดริงค์คือเป็นเด็ก Entertain นะมันคืออาชีพสร้างความสุขให้กับ คนที่ไม่มีความสุขด้วยซ้ำ อาชีพนี้นั้นไม่ได้แบบผิดกฎหมาย มันคืออาชีพที่สุจริตอาชีพ มันคืออาชีพ สร้างความสุขสร้างโมเมนต์ดี ๆ ให้กับคน ๆ หนึ่ง”

คุณ A (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“คนจะมองว่าอาชีพโคโยตี้มันเป็นอาชีพที่แบบเพื่อสนอง ความต้องการผู้ชาย แต่จริง ๆ แล้วมันไม่ใช่อาชีพที่ต้องมาสนองความต้องการของผู้ชายอย่างเดียว และถ้าความเท่าเทียมมันมี คนก็คงไม่อยากทำอาชีพนี้กัน”

คุณ C (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

(2) การอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading)

การถอดรหัสหรือการอ่านความหมายแบบต่อรองหมายถึง เยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในลักษณะที่ ต่อรองกับความหมายที่ผู้ผลิตต้องการหรือสื่อสาร ซึ่งพบว่าการอ่านความหมายในลักษณะนี้

ครอบคลุมใน 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการได้รับความยุติธรรมทางกฎหมายเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์ โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่เป็นสากล และด้านการได้รับสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ ดังรายละเอียดต่อไปนี้

● ด้านการได้รับความยุติธรรมทางกฎหมายเป็นการคุ้มครองสิทธิความเป็นมนุษย์ โดยชอบธรรมในการปกป้องศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่ดำรงไว้ซึ่งคุณค่าความเป็นมนุษย์ ที่เป็นสากล

เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการอ่านความหมายแบบตอรองคือแสดงทัศนะหรือจุดยืนตนเองว่าหากถูกกระทำการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากผู้อื่น ต้องทำร้ายหรือเอาคืนในแบบเดียวกันที่ถูกกระทำ เพื่อเกิดความเท่าเทียมในสิทธิของตนเอง โดยมีได้คำนึงถึงความถูกต้องและหลักกฎหมาย ผิดจากความตั้งใจที่ผู้ผลิตต้องการสื่อสารให้ลดการใช้ความรุนแรงตอบโต้กับความรุนแรงทุกรูปแบบ ดังข้อความและบทสนทนาดังต่อไปนี้

“ทุกคนมีสิทธิที่จะปกป้องตัวเอง ถ้าเราโดนทำร้ายแล้วไม่ทำกลับมันก็ไม่แฟร์ อยากให้มีความเท่าเทียมกันและต้องมีบทลงโทษหรือปราบ เช่น ถ้าเขาเหยียดหยามคน ๆ นั้น หรือแบบไหน จะให้ลงโทษหนักเท่าที่เขากระทำต่อคนนั้น”

คุณ D (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: ถ้าเพื่อนถูกลดทอนศักดิ์ศรี แล้วเขาเอาคืนด้วยการทำร้ายร่างกายกลับคิดอย่างไรบ้างคะ

คุณ F: หนูก็อาจจะห้ามนะ ถ้าอยู่สถานการณ์ตอนนั้นจริง ๆ ก็อาจจะห้ามว่าไม่ควรไปทำร้ายใคร เพราะไม่มีใครที่สมควรจะต้องโดนทำร้ายร่างกายด้วย แต่วามันก็ยากที่จะห้าม เพราะเรื่องจริงถ้าเป็นหนูอะถ้ามีโอกาสมันก็คงอยากทำเหมือนกัน

คุณ F (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

● ด้านการได้รับสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องในชีวิตและร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้

สำหรับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในด้านนี้พบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่เป็นกลุ่มได้เปรียบทางสังคมบางคนมีการอ่านความหมายแบบตอรองแตกต่างจากผู้ส่งสาร

ที่ตั้งใจสื่อสาร โดยแสดงทัศนะเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่ามนุษย์ทุกคนมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพอะไรที่มีความแตกต่าง โลกในปัจจุบันจะเป็นโอกาสในการประกอบอาชีพ อีกทั้งมองว่ามนุษย์ก้าวหน้าไกลกว่าสัตว์และพัฒนาได้ คุณค่าความเป็นมนุษย์คือการเรียนรู้ โดยมนุษย์มีความเห็นแก่ตัวเป็นพื้นฐานในตัวตนทุกคนและหากต้องตกอยู่ในสภาวะการถูกกดทอนขั้นเริ่มต้นจะรีบหลีกเลี่ยงทันทีโดยเร็ว ดังข้อความต่อไปนี้

“ทุกคนมีสิทธิในชีวิตแล้วก็เพื่อประกอบอาชีพ หนูไม่เหมือนคนอื่นเอเชียทั่วไป เพราะว่าเป็นลูกครึ่ง หนูรู้สึกว่ามันเป็นโอกาสมาก ๆ ในการประกอบอาชีพการเป็นนางแบบ แตกต่างปุ๊บเขาก็ต้องการอะไรที่แตกต่าง ตอนนี้องค์กรมันเปิดกว้างมากแล้วเวลาเราแตกต่างเราจะดูมีอะไร”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“มนุษย์มันเจริญเติบโต แล้วมันเรียนรู้ได้ พัฒนาได้ก้าวหน้ากว่าสัตว์ประเภทอื่น เรามีชีวิตแบบมีเป้าหมายในชีวิต คุณค่าความเป็นมนุษย์เหมือนมันคือการเรียนรู้”

“สุดท้ายมนุษย์ก็จะหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตัวเองไว้ก่อน มนุษย์มันมีความเห็นแก่ตัวอยู่แล้ว ซึ่งเห็นแก่ตัวในทางที่ดีหรือไม่ดีก็อยู่ที่เขาจะพิจารณาทุกคนก็ควรคนได้รับคุณค่า คุณค่าที่ดีต่อตัวเอง”

“ไม่เคยถูกกดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพราะถ้ารู้สึกว่าได้เจออะไรแบบนี้ อาจจะเบาบางมาก ถ้าได้รับรู้จากมัน ผมจะรีบถอยออกมา จะรีบถอยออกมา เพราะว่าไม่อยากจะถูกกดทอนความเป็นตัวเอง ความเป็นมนุษย์ รู้สึกว่าเราโชคดีที่ได้เกิดมาเป็นมนุษย์”

คุณ E (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ในภาพรวมการศึกษาในครั้งนี้พบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน 2 ลักษณะ คือการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามผู้ผลิตและการอ่านความหมายแบบต่อรอง โดยการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องพบในทั้ง 5 ประเด็นที่เกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ขณะที่การอ่านความหมายแบบต่อรองพบเฉพาะในประเด็นความแตกต่างทางชาติพันธุ์และความแตกต่างทางด้านร่างกาย โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักให้

ความหมายเชิงต่อรองว่าปัจจุบันโลกมีการเปิดกว้างและผู้ที่แตกต่างจากผู้อื่นก็ได้รับโอกาสมากขึ้นทั้งอาชีพและสิทธิอื่น ๆ ในสังคมปัจจุบัน

4.2.1.2 แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

โอ

สำหรับการถอดรหัสความหมายหรือการให้ความหมายเกี่ยวกับแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอจะเห็นได้ว่าการอ่านความหมายที่ปรากฏเป็นไปอย่างสอดคล้องหรือในลักษณะเดียวกับที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอที่พบการนำเสนอในเชิงกลางและเชิงลบ โดยมีรายละเอียดดังนี้

ทั้งนี้การถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องหมายถึงการที่เยาวชนกลุ่ม Gen Z ประกอบสร้างความหมายตรงตามที่ถูกผลิตต้องการหรือใส่มา ซึ่งพบว่าครอบคลุมแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอทั้งในเชิงกลางและเชิงลบ

สำหรับแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางที่พบว่ามิวสิกวิดีโอเป็นการถ่ายทอดผ่านสายตาของผู้ถูกกระทำโดยการนำเสนอในลักษณะของการให้กำลังใจและให้คุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่บวกและมีการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ร่วมด้วยนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายแบบสอดคล้องกับที่ผู้ผลิตตั้งใจสื่อสาร ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ผู้วิจัย: ทิศทางในการเล่าในเพลงยืมเป็นแบบไหน

คุณ F: มองว่าเป็นเชิงกลาง เพราะว่าบางคนถ้าเคยเจอเรื่องอะไรแบบนี้มาก่อน แล้วได้มาดู เขาอาจจะดังไปเลยก็ได้ดูแล้วอินไปกับมัน เข้าใจว่าความรู้สึกนี้มันคืออะไร แต่บางคนที่อาจจะเคยเป็น แต่ไม่ได้ขนาดนั้น ดูแล้วก็จะรู้สึกว่ามีคนเป็นแบบเรา อาจจะไม่ได้เศร้าขนาดนั้น ก็ถือว่าเป็นกำลังใจต่อไป

คุณ F (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: ทิศทางในการเล่าในเพลง True Love เป็นแบบไหน?

คุณ A: “คิดว่าเชิงกลาง มันสะท้อนให้เห็นทั้งสิ่งที่ไม่เข้ากัน แล้วก็เข้ากัน คือเขาก็พยายามพิสูจน์ตัวตนทุกอย่างให้ที่บ้านเห็นแต่ก็ไม่ใช่ว่ายอมรับได้ แต่ก็เปิดใจแต่ก็ยังยอมรับไม่ได้เหมือนเดิมแต่เขาเปิดใจนะเพราะว่าฉันเชื่อว่ารักแท้ไม่แท้สิ่งใด”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

นอกจากนี้แนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบที่ในมิวสิกวิดีโอจะถ่ายทอดผ่านสายตาของผู้ถูกกระทำในลักษณะการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่ลบนั้น ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอตามที่ผู้ผลิตตั้งใจส่งสารผ่านสายตาของผู้ถูกกระทำ ดังบทสนทนาต่อไปนี้

ผู้วิจัย: ทิศทางในการเล่าในเพลง โคโยตี้ เป็นแบบไหน

คุณ H: เชิงลบเลย ตั้งแต่มุมมองของคนทั่วไปที่มองเข้าไปจนถึงมุมมองของตัวแสดงคนทำอาชีพนั้นมันออกมาให้เห็นว่าเขารู้สึกอะไร เพราะเนื้อหาแทบไม่ได้บอกข้อดีของการที่ส่วนใหญ่มองเขาแบบนั้นหรือการที่เขารู้สึกแบบนั้นมันดี เขาบอกมันออกมาในเชิงลบทั้งหมดเลยเพราะว่ามันคือสิ่งที่อึดอัดใจ

คุณ H (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: ทิศทางในการเล่าในเพลง โคโยตี้ เป็นแบบไหน

คุณ G: เนื้อเพลงชัดเจนมาก มองเห็นเลยว่าเชิงลบไปสุดเลยแต่มันแฝงไปด้วยความสนุกของ MV มันก็ดูสนุก คำที่เขาร้องหรือว่าโทนเสียงให้เขาร้องมันก็ดูแบบสนุกแต่ว่ามันแฝงไปด้วยเนื้อเพลงที่แบบว่าเสียดสีอย่างแรง

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: ทิศทางในการเล่าในเพลง บังขायั้ว เป็นแบบไหน

คุณ B: คือชัดมากรูปแบบลบไปเลยก็คือไม่มีช่วงไหนของมิวสิกวิดีโอที่ผู้ชายที่เขาแสดงเป็นบ้งได้รับเกียรติ

คุณ B (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ข้อสังเกตที่น่าสนใจเกี่ยวกับแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอคือผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มได้เปรียบและเสียเปรียบทางสังคมทั้งสองกลุ่มมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับแนวทางการนำเสนอที่ผู้ผลิตต้องการจะสื่อสาร และเข้าใจการสื่อสารทางดนตรีที่ผู้ผลิตต้องการให้เกิดการเสียดสีและมีจังหวะสนุกสนานล้อเลียนเพื่อให้ผู้รับสารสนใจและสนุกสนานไปกับเพลงที่แฝงทัศนะแนวคิดในหลักประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

4.2.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอจะครอบคลุมการอ่านความหมายใน 4 ประเด็น ได้แก่ องค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง และลำดับของการสื่อความหมาย

4.2.2.1 องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

สำหรับการถอดรหัสความหมายหรือการอ่านความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่นำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์จะพิจารณาถึงแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดง มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์พิเศษ โดยผลการศึกษาพบว่าการถอดรหัสความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบการเล่าเรื่องมี 2 ลักษณะ คือการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามทีมนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ (Preferred reading) และการอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading) โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่มิวสิกวิดีโอแนะนำคุณค่าความเป็นมนุษย์ (Preferred reading)

ทั้งนี้การถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องหมายถึงการที่เยาวชนกลุ่ม Gen Z ประกอบสร้างความหมายตรงตามทีมนำเสนอหรือใส่มา ซึ่งพบว่าครอบคลุมองค์ประกอบการเล่าเรื่องที่มิวสิกวิดีโอแนะนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในทุกองค์ประกอบ ได้แก่ แก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดง มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์การเล่าเรื่อง ดังรายละเอียดต่อไปนี้

● แก่นเรื่อง

เมื่อพิจารณาถึงแก่นเรื่องที่พบในมิวสิกวิดีโอพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายในประเด็นที่สอดคล้องกับทีมนำเสนอในมิวสิกวิดีโอใน 4 ประเด็น ได้แก่ ความรักและเข้าใจเพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีไม่จำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต การไม่แบ่งแยกความต่างชนชาติหรืออาชีพ และต้นทุนชีวิตที่แตกต่าง ดังข้อความบทสนทนาต่อไปนี้

ผู้วิจัย: หลังจากชมมิวสิกวิดีโอเพลง True Love คิดว่าแก่น
เรื่องที่ต้องการนำเสนอคืออะไร

คุณ A: ความรักเราไม่มีเพศค่ะ

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: หลังจากชมมิวสิกวิดีโอเพลง True Love คิดว่าแก่น
เรื่องที่ต้องการนำเสนออะไร

คุณ H: จากที่เห็นหลัก ๆ เลยก็น่าสนใจในเรื่องของการที่เขารัก
กัน แล้วในมุมมองของการดูแลอะไรแบบนี้ครับ มันดูเสมอภาคกันดี ระหว่างการดูแลในฉากที่เป็นชาย
ชาย กับฉากที่เป็นชายหญิงอะไรแบบนี้ครับ

คุณ H (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: หลังจากชมมิวสิกวิดีโอเพลงแดงกับเขียว คิดว่าแก่น
เรื่องที่ต้องการนำเสนอคืออะไร

คุณ D: สะท้อนถึงความขัดแย้งไม่มีความเสียสละไม่มีใคร
ยอมใคร

คุณ D (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: หลังจากชมมิวสิกวิดีโอเพลงแดงกับเขียว คิดว่าแก่น
เรื่องที่ต้องการนำเสนอคืออะไร

คุณ G: เพื่อนมันสำคัญจริง ๆ นะช่วงเวลานั้น แต่พอเราโต
ได้ออกมาท่องโลกกว้าง ให้ออกมาดูโลกมนุษย์ ถ้าออกมาดูโลกจริง ๆ มีอะไรมากกว่าศักดิ์ศรี

คุณ G: มัวแต่หยิ่งทงในศักดิ์ศรี สุดท้ายตอนตาย ตายคน
เดียว เพื่อนไม่ได้ตายด้วย

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: หลังจากชมมิวสิกวิดีโอเพลงบังชายถั่ว คิดว่าแก่น
เรื่องที่ต้องการนำเสนอคืออะไร?”

คุณB: ไม่ว่าเราจะมาจากประเทศอะไรหรือว่าเกิดมาจากที่
ไหน แล้วเป็นคนชาติอะไรเราควรที่จะได้รับเกียรติ ความเท่าเทียมในสังคมมันไม่ควรจะโดนเหยียดดู
ถูกอะไรขนาดนั้น เพราะทุกคนเป็นมนุษย์เหมือนกัน

คุณ B (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“ขนาดบังชายถั่วถูก ๆ ยังขอลดแบบลดได้ไหมไอบัง คือ
เข้ามาดี แท้ ๆ ทำไมต้องปลุกไล่ไล่ส่ง ไม่เอาก็ไม่เอาไม่ต้องรังเกียจเหยียดเชื้อชาติกัน”

คุณ E (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ผู้วิจัย: หลังจากชมมิวสิกวิดีโอเพลง JASSAD คิดว่าแก่น
เรื่องที่ต้องการนำเสนอคืออะไร

คุณ C: คือประเทศไทยเศรษฐกิจไม่ได้รุ่งเรือง มันไม่ได้ดี
ขนาดนั้น ยังมีคนที่ยู่แถวสลัม อยู่คลองเตย อยู่แถวถนน

คุณ C (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งสองกลุ่มมีการถอดรหัสหรืออ่าน
ความหมายในแบบสอดคล้องกับแก่นเรื่องที่ผู้ผลิตต้องการจะสื่อสาร ขณะเดียวกันมีการอ่าน
ความหมายอย่างสอดคล้องกับมิวสิกวิดีโอที่รับชม ส่วนหนึ่งก็มีอิทธิพลจากประสบการณ์ของชีวิตของ
กลุ่มเยาวชน Gen Z

● โครงเรื่อง

ส่วนของโครงเรื่องที่พบในมิวสิกวิดีโอพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลัก
อ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอในประเด็นการถูกลดทอนคุณค่าต่อเพื่อน
มนุษย์ และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ ดังข้อความและบทสนทนาต่อไปนี้

ผู้วิจัย: เพลงยืมนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์
หรือไม่อย่างไรคะ

คุณ C: เพลงยืมเป็นการด้อยค่าของความเป็นมนุษย์
อย่างหนึ่งเลยครับ

คุณ C: ตัวละครจะต้องแสดงเป็นตัวตลกโดยที่เอาปลกคอ
หามาใส่ มันก็คือการที่จะเอาจิตใจของคนมาเล่นครับ มีการลาก ตบ ทำร้ายร่างกาย มองว่าความ
พิการมันคือความสนุกของเขา คนไม่รู้หรือครับว่าสิ่งที่เขาโดนกระทำเบื้องหลังชีวิตก็เป็นยังไง
อย่างเช่น บางคนก็อาจจะทำอย่างนั้นเพื่อจะหาเงินรักษาแม่ บางคนอาจจะทำอย่างนั้นเพราะเขา
เป็นหัวหน้าครอบครัว คนมักจะคิดว่าคนที่พิการเป็นคนที่ดีด้อยค่าเป็นคนที่ไม่ควรจะมีโอกาสมากกว่า
คนอื่นอะไรประมาณนี้ครับ

คุณ C (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“แม่ถามว่าสบายดีไหม แล้วคนนั้นที่ไปทำงานเขาก็บอกว่า
สบายดี ทั้ง ๆ ที่ตอนนั้นเขาทำงานหนักมาก เขาเล่าตั้งแต่ต้นเรื่อง กลางเรื่อง แล้วก็ตอนจบที่เขาได้
กลับไปหาครอบครัว”

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

● ฉาก

สำหรับฉากที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ ซึ่งจำแนกเป็นพื้นที่
สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัวนั้น พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสความหมายหรืออ่าน
ความหมายอย่างสอดคล้องกับฉากที่ปรากฏในตัวบทที่ผู้ส่งสารตั้งใจจะสื่อสารให้ผู้รับชมได้รับรู้ ดัง
ข้อความต่อไปนี้

“ฉากผู้หญิงที่เขาคงงานจนต้องแบบไปทำงานที่ผับ แล้ว
ตอนนั้นเขาก็โดนกระทำเหมือนเขาไม่ใช่คน ต้องยอมทำตาม เขาโดนทำร้ายจากผู้ชายที่เขาไปใช้
บริการ แต่ว่าเขาก็ต้องตอบแม่ว่าเขาสบายดี ซึ่งมองว่ามันห่างไกลจากคำว่าสบายดีมากเลย มันแบบ
มันหดหู่ แต่มันเป็นสิ่งที่เขาไม่มีทางเลือก เขาก็ต้องทำ เพื่อส่งเงินไปให้คุณพ่อเขาที่ป่วย”

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ฉาผู้หญิงที่อยู่บนรถก็ได้แค้มให้ แล้วก็เดิน ๆ สุดท้ายก็ต้องยอม เพราะมันคืองานของเขา แล้วตอนที่ร้องว่า สนองคามค้นหาของพวกผู้ชาย คำนี้คือบ่งบอกได้เลยว่าโคโยตี้ โคนผู้ชายมองว่าเป็น วัตถุทางเพศ ยังไงอาชีพนี้โดนมองว่า เขาเป็นวัตถุทางเพศที่ผู้ชายจะทำยังไงกับเขาก็ได้ เขาเสนอก็ต้องสนองให้เขา”

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ฉาตอนที่แม่ตบหน้าลูก แม่เขาไม่ได้อยากให้คนอื่นมองลูกเขาแบบไม่ดี แม่เขาทำทุกอย่าง คือแม่ยอมเสียสละทุกอย่างเพื่อให้ลูกชายได้เป็นแบบผู้ชายที่ทุกคนจะไม่มองว่าเป็นตัวประหลาด”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

● ตัวแสดงที่นำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์

เมื่อพิจารณาตัวแสดงที่นำเสนอถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายในมิวสิกวิดีโออย่างสอดคล้องในแง่ของอาชีพและระดับฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ดังข้อความต่อไปนี้

“อย่างอาชีพแม่ค้าเพราะว่าหนูเจอบ่อยครั้ง คนชอบดูถูกเขา เช่นแม่ค้าไปไหนสักที่ บางครั้งเค้าแต่งตัวดูเหมือนไม่มีเงิน ทั้งที่จริงเขามีเงินนะ ก็จะแบบโดนดูถูก บางทีแบบไปไหนก็ไม่ได้รับการต้อนรับที่ดี ซึ่งคิดว่าจริง ๆ ทุกคนมีค่าเท่ากัน”

คุณ F (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ประเภทคนทำงานบริการ อันนี้ครอบคลุมทุกอย่างเลยแบบทุกคนปฏิบัติตัวกับคนบริการ หลาย ๆ คนปฏิบัติตัวกับคนที่ทำงานบริการไม่ดีเลย แม้แต่บางที่อย่างเช่นตัวเราเองไปเป็น STAFF ก็ปฏิบัติกับเราไม่ดีเลย ทั้ง ๆ ที่เราก็อพยายามดูแลลูกค้า หรือว่าคนที่เข้ามาทุกคนดีที่สุดแล้ว แต่ว่าสิ่งที่เราได้กลับมาคือไม่ดีเลย”

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ สิทธิหลาย ๆ อย่าง เช่น การรักษาพยาบาล ถ้าคนรวยก็เข้าเอกชนแป๊บเดียวก็ได้รักษา มีสิทธิมีโอกาสเข้าถึงหมอได้ง่ายกว่า คนจนต้องไปนั่งรอคิวเป็นวัน กว่าจะได้ตรวจ ถึงตรวจไปก็ไม่รู้จะได้รักษาไหม เพราะว่าเงินไม่พอ คนรวยมาก ๆ เขาอาจจะมีโอกาสโดนลดทอนบ้าง แต่มันก็คงไม่เยอะเท่าคนชนชั้นกลางหรือล่างลงมา”

คุณ F (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“คนจน ยากจน จะโดนดูถูก คนอื่นรังเกียจ เคยเห็นเพื่อนบ้านโดน”

คุณ D (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ทั้งนี้เยาวชนกลุ่ม Gen Z ทั้งสองกลุ่มมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบสอดคล้องกับที่ผู้ส่งสารตั้งใจซึ่งส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์เดิมของตนเอง

● มุมมองการเล่าเรื่อง

เมื่อพิจารณาถึงมุมมองการเล่าเรื่องในมิวสิกวิดีโอที่พบว่าเป็นการเสียดสีค่านิยมเก่าตามแบบจารีตและการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่นนั้น พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสความหมายหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับมุมมองที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอ ดังข้อความต่อไปนี้

“ความมีอีโก้ของตัวเองหรือว่าการที่จะเป็นแบบเป็นใหญ่ในสถาบันนี้มันไม่เคยหายไปจริง ๆ รู้สึกว่ามันเป็นสิ่งที่สืบทอดไปเรื่อย ๆ จนมันกลายเป็นปลูกฝังไปแล้ว จริง ๆ สถาบันไม่ได้ต้องการให้คุณมาตีกัน แต่เป็นคุณเองที่อยากให้เราว่าเราแกร่ง เราเก่ง แล้วมันก็变成แบบนี้นะมันก็ได้ดี”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“เรื่องเพศ เหมือนกับว่าเขาเป็นครอบครัวคนจีน ซึ่งครอบครัวคนจีนกับเรื่องเพศกับลูกชายมันค่อนข้างที่จะอันนี้อยู่แล้ว มันมีทั้งแบบกรอบของสังคม กรอบของค่านิยมอะไรต่าง ๆ มาผูกเอาไว้ ”

คุณ B (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“เป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ไม่ต้องแต่งตัวโป๊ก็เป็นอาชีพ ฐานะพี่ อันนี้ค่อนข้างที่จะอธิบายว่าเขาไม่ได้เป็นวัตถุทางเพศของใคร มันคืออาชีพเขา คุณไม่มีสิทธิ์มา ลดทอนคุณค่าของเขาแบบนี้ เขาก็มีศักดิ์ศรีมีคุณค่าเหมือนกัน คุณมีศักดิ์ศรี เขาก็มีศักดิ์ศรีของเขา เหมือนกัน”

คุณ G (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ทั้งเพลงของ Hello Mama เขาอยากจะบอกทุกคนว่า แบบต่างคนนะต่างชีวิตมันมีอุปสรรคหมดเลย มันไม่ใช่แบบทุกคนเกิดมาแล้วพร้อมทุกอย่าง เพลงนี้ สะท้อนให้เห็นสังคมแบบเยอะมาก ๆ ว่าเนี่ยเขาอยากให้รู้ว่ามันมีคนแบบนี้อยู่ในโลกอยู่นะ คนที่ไม่ได้พร้อมคนแบบที่ต้องพิสูจน์ตัวตน คนแบบที่ต้องทิ้งครอบครัวมาทำหน้าที่ คือมันมีตลอดมีให้เห็น แต่ว่าคนอาจจะไม่ได้คิดถึงตรงนั้นไปแล้ว”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ทั้งนี้การถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบสอดคล้องกับที่ผู้ส่งสารตั้งใจและปรากฏในตัวบท ส่วนหนึ่งมาจากประสบการณ์เดิมของตนเอง

● สัญลักษณ์พิเศษ

เมื่อพิจารณาถึงสัญลักษณ์พิเศษทั้งในส่วนของภาพและเสียงพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสความหมายหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับสัญลักษณ์ที่ปรากฏในตัวบท ดังข้อความต่อไปนี้

“สัญลักษณ์ทางภาพมีนะ ภาพตัวตลกที่วาดหน้าที่ต้องยิ้ม แต่จริง ๆ คือยิ้มไม่ไหวแล้ว”

คุณ F (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ภาพใช้บุญแถมมือของกับผู้หญิงแล้วก็คล้องกับเขา เขาถือตะกร้าอยู่แล้วผู้หญิงก็สะบัดตก ลงไปกับพื้นซึ่งมันเหมือนกับว่านั่นคือสิ่งนั้นคือสิ่งที่เขาเอามาหาเงิน มันคือทุกอย่างที่เขามีแล้วเขามาหาเงินเพื่อเอาเงินไปให้ลูกเรียน”

คุณ B (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“ตอนที่ร้องว่า “คุณพี่เครื่องดีไหมครับ” มันสื่อว่าเขาไม่ได้หมายถึงเครื่องรถ แต่เขาหมายถึงเครื่องของผู้ชายอะ มันรู้สึกว่ามันค่อนข้างสนองความต้องการอาหารตาของพวกผู้ชาย

ตอนที่พูดว่า การเป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัว เป็นการต่อสู้ที่มันเป็นความเสี่ยงเล็กๆของผู้หญิงที่พยายามสู้เพื่อตัวเอง สู้เพื่อสิทธิ์ของตัวเอง”

คุณ G (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

2. การอ่านความหมายถอดรหัสแบบต่อรองที่แตกต่างไปจากที่ผู้ส่งสารตั้งใจ แต่มีได้คัดค้านโดยตรง (Negotiated Reading)

ทั้งนี้ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรอง โดยมีการแสดงทัศนะในจุดยืนของตนเองอยู่บ้างในลักษณะการมองว่าเพศหญิงถูกนำเสนอในมุมมองของการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์สูงสุด โดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ตัวแสดงที่ถูกนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

เมื่อพิจารณาถึงเพศของตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบต่อรอง โดยมองว่าเพศหญิงและเพศทางเลือกในสังคมความเป็นจริงจะมีการถูกลดทอนมากที่สุด ซึ่งแตกต่างจากในมิวสิกวิดีโอที่ส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากที่สุด ดังข้อความต่อไปนี้

“ผู้หญิงจะโดนลดทอนความเป็นมนุษย์ง่ายที่สุด ใช้คำว่าง่ายที่สุด มันโดนลดทอนง่ายกว่าผู้ชายอยู่แล้วไม่ว่าจะเป็นเรื่องอะไรก็ตาม”

คุณ G (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“มองว่าทุกวันนี้มันก็ยังเป็นเพศหญิงที่ยังโดน แม้สมัยนี้เขายังจะพูดว่า เออมันเท่าเทียมกันแล้วนะ ก็ยังโดนแบบว่าลดทอนคุณค่าอยู่”

คุณ E (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“ผู้หญิง เพราะคนในหมู่บ้านที่เป็นผู้หญิงจะไปขอข้าวเขากินจะโดนดูถูก”

คุณ D (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“ส่วนใหญ่เพศหญิงจะโดนกดขี่เยอะสุด หลายอย่างเช่น คนมองว่าเราไปบูลลี่ LGBTQ ทั้งที่จริงแล้ว LGBTQ นี่แหละ บางคนก็คิดว่าในการบูลลี่ผู้หญิงเลย ในสังคมเองผู้ชายทั่วไปก็จะมองว่าผู้หญิงต้องแต่งงาน ต้องมีลูก ต้องเป็นคนดูแลครอบครัว ทำงานบ้าน ทั้งที่เพศชายก็สามารถทำได้ การทำงานบ้านไม่จำเป็นต้องแบบผู้หญิงเท่านั้น”

คุณ F (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“หลัก ๆ แล้ว LGBTQ แหะ เหมือนทุกคนเขามองว่ากลายเป็นเรื่องปกติ LGBTQ มันโดนลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งที่ไม่ควรจะเป็นเรื่องปกติ”

คุณ B (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“คนที่โดนมากที่สุดก็คือเพศทางเลือก พวกกะเทยหรือว่า ตืด ก็โดนอยู่ดี เพราะว่าหนึ่งเลยเกิดมาไม่ได้เป็นเพศที่จะตามเพศตัวเอง สิ่งที่เขาโดนบ่อย ๆ ก็คือ โดนล้อแล้วก็ยังล้ออยู่ทุกวัน มันก็กลายเป็นว่าบูลลี่จนกลายเป็นเรื่องเล่น แต่จริง ๆ แล้วมันคือคำบูลลี่ทุกคนคิดว่าเป็นเรื่องธรรมดาทั่วไป”

คุณ A (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“LGBTQ อย่างเช่นเรื่องของการรักษาก็ยังมีความเหลื่อมล้ำอยู่ อย่างเช่นถ้าแฟนเราที่คบกันนานแล้วเป็น 10 ปี 20 ปี แล้วประสบอุบัติเหตุ แต่ว่าเราเป็นคนเดียวที่อยู่กับเขาในตอนนั้น ซึ่งเราไม่สามารถเซ็นยินยอมอะไรได้ เขาต้องรอคนในครอบครัว พ่อแม่ หรือพี่น้อง มองว่าเรื่องนี้มันก็เป็นเรื่องที่ถูกเรียกร้องในสังคมอยู่แต่มันยังไม่ถูกปฏิบัติสักที”

คุณ C (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ทั้งนี้การถอดรหัสหรืออ่านความหมายเกี่ยวกับองค์ประกอบ การเล่าเรื่องในกลุ่มเยาวชน Gen Z เป็นไปได้ว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลจากการรับชมมิวสิกวิดีโอ ประสบการณ์ในชีวิตของแต่ละคน ขณะเดียวกันยังพบว่ากลุ่มเสียเปรียบทางสังคมมองว่าเพศ

ทางเลือกคือเพศที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด ขณะที่กลุ่มได้เปรียบทางสังคมจะมองว่าเพศหญิงคือเพศที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด

4.2.2.2 รูปแบบการนำเสนอ

สำหรับการถอดรหัสความหมายหรือการอ่านความหมายเกี่ยวกับรูปแบบการนำเสนอที่นำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์จะเห็นได้ว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทุกคนอ่านความหมายสอดคล้องกับที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอ โดยทุกคนเข้าใจถึงการนำเสนอถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านรูปแบบการเล่าเรื่อง (Narrative) และรูปแบบเพลงประกอบละคร (Soundtrack)

ทั้งนี้รูปแบบการเล่าเรื่องที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบสอดคล้องต่อความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการ (Preferred reading) ดังข้อความต่อไปนี้

“เป็นการเล่าเรื่องที่สะท้อนถึงคนที่มาจากอินเดีย และเข้ามาขาย
ถั่วในประเทศไทย ก็โดนเหยียดโดนดูถูกดูแคลน คือคุณค่าของเป็นมนุษย์คือ ไม่ว่าเราจะมาจาก
ประเทศอะไรหรือว่าเกิดมาจากที่ไหนอีกแล้วเป็นคนชาติอะไรเราควรที่จะได้รับเกียรติ ความเท่า
เทียมในสังคมมันไม่ควรจะโดนเหยียดดูถูกอะไรขนาดนั้นเพราะทุกคนเป็นมนุษย์เหมือนกัน”

คุณ B (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงรูปแบบเพลงประกอบละคร (Soundtrack) พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มเสียเปรียบทางสังคมและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมส่วนใหญ่ถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบสอดคล้องตรงตามความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการ (Preferred reading) แต่มีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นกลุ่มได้เปรียบทางสังคมจำนวน 1 คน มีการอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading) โดยให้ความเห็นว่าการเล่าเรื่องแบบเพลงประกอบละครหากมีการชมละครมาก่อนจะทำให้ได้เข้าใจสารได้มาก ดังข้อความต่อไปนี้

“จากความเข้าใจในละครรับ เพลง True Love นี้ เป็นเพลงประกอบละครที่มีการพูดถึง LGBTQ ชายรักชายมีด้วยครับผม เพศที่ 3 แล้วก็สนับสนุน LGBTQ ด้วย เรื่องของการดูแลการอะไรอย่างนี้ด้วยครับ ไม่ว่าจะเป็นยังไงก็จะดูแลกันไปตราบนานเท่านานครับผม ก็มี ความแฉะ ๆ เรื่องความเท่าเทียมทางเพศเข้าไป ก็มีการเล่าเรื่องผ่านเพลงที่เข้าใจได้ครับว่าพูดถึงเรื่องพวกนี้ครับ ซึ่งอันนี้ก็ค่อนข้างที่จะต้องดูละครและมาดู MV ด้วย ถ้าได้รับฟังอย่างเดียว อาจจะไม่ค่อยรับสารถึงเท่าไร เพราะเป็นการเล่าฉากสำคัญในละครประกอบเพลง”

คุณ E (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ในภาพรวมแม้ว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ทั้งกลุ่มเสียเปรียบทางสังคมและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมมีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายถึงรูปแบบการนำเสนอทั้งแบบ การเล่าเรื่อง (Narrative) และรูปแบบเพลงประกอบละคร (Soundtrack) อย่างสอดคล้องตรงตามที ผู้ส่งสารต้องการ ทว่ากลุ่มได้เปรียบทางสังคมบางคนมีการอ่านความหมายแบบตอรองในรูปแบบการ นำเสนอแบบเพลงประกอบละครว่าการรับชมละครมาก่อนจะทำให้รับสารได้ง่ายขึ้นและเข้าใจมากยิ่งขึ้น ลักษณะเช่นนี้น่าจะเป็นเพราะรูปแบบการนำเสนอแบบเพลงประกอบละครมีวัตถุประสงค์เพื่อ ส่งเสริมละครจึงมีการเลือกเฉพาะฉากสำคัญมานำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอ ดังนั้นการมีประสบการณ์ในการรับชมละครจึงมีความสำคัญต่อการรับรู้เนื้อหาอย่างครบถ้วน

4.2.2.3 วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง)

สำหรับการถอดรหัสความหมายหรือการอ่านความหมายเกี่ยวกับ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) ที่นำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอ่าน ความหมายในลักษณะเดียวกับที่ถูกใช้ในมิวสิกวิดีโอที่เล่าด้วยโทนน้ำเสียงแบบเสียดสี (Parody) ดัง ข้อความต่อไปนี้

“Hello เฮ็ดอียังอยู่น้ออแม่ มันเหมือนว่าคำที่เขาใช้ เป็นคำ ฟันบ้าน ทำให้เพลงของเขารู้สึกกับกลุ่มคนต่างจังหวัดมากที่ต้องห่างไกลบ้านมาทำงาน”

คุณ G (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“มันจะมีท่อน แม้ว่าคนทั้งโลกไม่อย่าให้เรารักกันแต่ฉันเชื่อว่ารัก แท้ไม่แพ้สิ่งใด เรื่องนี้หนูชอบมากแล้วเพลงนี้หนูชอบมากมันสะท้อนสังคมคนจีนลูกคนจีนสุด ๆ ”

คุณ A (นามสมมติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“เพลงยัมค่อนข้างเศร้า เศร้าเลย ค่อนข้างไปทางเศร้าเลย เป็นเหมือนให้กำลังใจตัวเองไม่ได้ให้ใครมาให้กำลังใจนะ แต่เนื้อเพลงกำลังบอกว่า ยัมให้คนทั้งโลกร้องให้กับตัวเอง ก็คือเหมือนกำลังใจให้กำลังใจตัวเองอะ รู้ว่ามันก็ยังเป็นในทางลบทั้งหมดอยู่ดีแต่แค่ให้กำลังใจตัวเองเฉย ๆ

เล่าเสียดสีแบบนี้เหมาะมากสำหรับหนู เพราะมันชัดเจนเลยชัดเจนครับเจนนชัดเจนมากเลยใช้ รู้สึกแบบเอาอาชีพนี้ขึ้นมาเป็นตัวอย่างที่ดีได้ด้วย มันอิมแพคมาก”

คุณ B (นามสมมุติ), กลุ่มเสียบเปรียบทางสังคม

“ทั้งเพลง JAZZAD ค่อนข้างออกแนวอบอุ่น เพราะว่าเราจะได้ยินเสียงกีตาร์ที่มาทีละโน้ตทีละตัว มันค่อย ๆ เล่า ค่อย ๆ บอก ทำให้มันดูสบายกับในเพลงนี้ หรือว่าไม่อยากให้เครียดอยากให้ฟังแล้วผ่อนคลายมากกว่า”

ก็สอดคล้องและเข้ากันนะ เพลงกับเนื้อหาที่มันให้กำลังใจแบบนี้ก็ไม่ควรที่จะทำให้เพลงมันดูหนักหรือเนื้อหายากหรืออะไร อยากฟังเข้าใจ ให้กำลังใจ ให้กำลังใจอันนี้คือบอกว่าสู้ สู้ชีวิตบอกที่ว่าเขาทำทุกอย่างด้วยตัวเองไม่ต้องพึ่งใครเข้าใจง่าย”

คุณ E (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ข้อสังเกตพบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างความสอดคล้องต่อวิธีการเล่าเรื่องแบบเสียดสีสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้โทนและน้ำเสียงผ่านบทเพลง เสียงร้อง ที่เหมาะสมกับวิธีการเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสาร

4.2.2.4 ลำดับการสื่อความหมาย

เยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับการลำดับการสื่อความหมายในลักษณะการอ่านความหมายแบบสอดคล้อง กับที่ผู้ผลิตต้องการสื่อสาร (Preferred reading) คือมีการเข้าใจที่ผู้ส่งสารเล่าแบบเปรียบเทียบและสื่อความหมายโดยนัย (Connotation) และอ่านแบบต่อรอง (Negotiated reading) ซึ่งมีการเสนอข้อเสนอนั้นในการลำดับความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในการเล่าเรื่องว่าควรมีการสื่อสารตรง ๆ เพื่อสร้างความเข้าใจมากขึ้นให้กับคนอื่น ๆ ในสังคมผ่านทัศนคติและจุดยืนของตนเองจากประสบการณ์ในชีวิตและการรับชมมิวสิกวิดีโอ ดังนี้

1. การอ่านความหมายอย่างสอดคล้อง (Preferred reading)

เยาวชนกลุ่ม Gen Z ประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับการลำดับความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามที่คุณผลิตต้องการหรือใส่มา ดังข้อความต่อไปนี้

“ตอนที่บอกว่าสนองความต้องการของพวกผู้ชาย คำนี้คือบ่งบอกได้เลยว่าโคโยตี้ โดนผู้ชายมองว่าเป็นวัตถุทางเพศ ยังไงอาชีพนี้โดนมองว่าเขาเป็นวัตถุทางเพศที่ผู้ชายจะทำยังไงกับเขาก็ได้ แล้วตอนที่ร้องว่าเป็นโคโยตี้ไม่ได้ขายตัวนะพี่ ไม่ต้องแต่งตัวโป๊ก็เป็นอาชีพกวนนะพี่ อันนี้ค่อนข้างที่จะอธิบายว่าเขาไม่ได้เป็นวัตถุทางเพศของใคร มันคืออาชีพเขา คุณไม่มีสิทธิ์มาลดทอนคุณค่าของเขาแบบนี้ เขาก็มีศักดิ์ศรีมีคุณค่าเหมือนกัน คุณมีศักดิ์ศรี เขาก็มีศักดิ์ศรีของเขาเหมือนกัน”

คุณ G (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

2. การอ่านแบบต่อรอง (Negotiated reading)

เยาวชนกลุ่ม Gen Z ประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับการลำดับความหมายในลักษณะต่อรอง กล่าวคือมีการอ่านความหมายตรงตามที่คุณผลิตต้องการหรือใส่มา และมีการอ่านความหมายต่อรองผ่านทัศนะและจุดยืนตนเอง ดังข้อความต่อไปนี้

“เพลงยืมเขาผลัดคนแคะลง ซึ่งเขาเจ็บนะแต่ว่าต้องทำให้คนอื่นหัวเราะ โดนผลัดให้ล้ม ก็คือร่างกายเจ็บมาก แต่ก็ต้องทำเป็นเหมือนไม่เป็นไรเพื่อให้คนอื่นได้หัวเราะออกมา ซึ่งข้างในคือเครียดมาก ในเพลงมีการเล่าโดยแบบแฝงไม่พูดโดยตรง แต่หนูว่าการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ต้องพูดตรง ๆ เพราะว่าบางคนไม่ได้ดูแล้วคิดได้ขนาดนั้น ว่าสิ่งนี้คือทำมาเพื่อเสียตีสั่งคมนะ บางคนดูก็เพื่อความสนุก เหมือนซีรีย์ฮอว์ไทม์ ที่เขาทำมาเสียตีสั่งคมแต่บางคนก็ดูแล้วก็แบบรู้ว่าเขาเสียตีสักไปทำตามเพราะมองว่าเทห์”

คุณ F (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

“มีการเล่าเปรียบเปรยอย่างเช่น แบบว่าฉากผู้หญิงทาลิปติกที่ปากหับรอยแตกหลังที่โดนทำร้ายจากลูกค้าในร้าน เขาใช้ภาพนั้นแทนความรู้สึกสับสนภายในใจของผู้หญิง มันทำให้เห็นจริง ๆ ว่าการโดนกระทำแบบนี้มันเจ็บปวด ซึ่งสุดท้ายผู้หญิงก็ต้องกลับไปทำงานต่อ เพราะไม่มีทางเลือก ที่ทำไปก็เพื่อครอบครัวถ้าเอาจริง ๆ ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ควรจะเล่าตรง ๆ ไปเลย คือแบบว่าเปิดใจคุยกันไปเลยบอกว่าฉันเป็นแบบนี้ ก็ยังมีความเป็นตัวตน

ของตัวเองยังสามารถใช้ชีวิตได้กับทุกคน อารมณ์ทำงานนี้แบบว่าเล่าไปเลยตรง ๆ ไม่ต้องปิดกั้นพูดไปเลย แล้วเป็นอย่างไรก็เป็นอย่างนั้น ไม่ต้องมาแบบแอบ ๆ กลัวสังคมจะรังเกียจหรืออะไรให้ออกมาพูดมาตรง ๆ เลย”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ทั้งนี้พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบสอดคล้องกับผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอในการลำดับความหมายแบบโดยนัย ขณะเดียวกันก็มีการอ่านแบบต่อรองโดยแสดงทัศนะส่วนตัวถึงการเล่าเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในปัจจุบันว่าควรเล่าตรง ๆ เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ต้องการสื่อสารได้ง่ายขึ้น

ในภาพรวมสามารถเปรียบเทียบถึงการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านตัวบทและการประกอบสร้างให้ความหมายของผู้รับสร้างได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 4.8

เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z ต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

การวิเคราะห์ตัวบท: คุณค่าความเป็นมนุษย์ ในมิวสิกวิดีโอ	การประกอบสร้างความหมายของเยาวชน กลุ่ม Gen Z
1. ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ตัวบทมีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ 5 ด้าน ได้แก่ การได้รับความยุติธรรมและปกป้องศักดิ์ศรี การได้รับความเท่าเทียมมีอิสระในการแสดงออก การไม่แบ่งแยกความแตกต่าง การได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษา และการได้รับสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ	1. ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายใน 2 ลักษณะดังนี้ ● การอ่านความหมายตรงตามผู้ผลิต (Preferred reading) โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z กลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมอ่านความหมายเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างสอดคล้องกับในตัวบททั้ง 5 ด้าน

ตารางที่ 4.8

เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z ต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ต่อ)

การวิเคราะห์ตัวบท: คุณค่าความเป็นมนุษย์ ในมิวสิกวิดีโอ	การประกอบสร้างความหมายของเยาวชน กลุ่ม Gen Z
	● การอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading) เยาวชนกลุ่ม Gen Z ทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมบางคนมีการอ่านความหมายแบบต่อรองตามทัศนะหรือจุดยืนตนเองว่าถ้ามีการถูกลดทอนศักดิ์ศรีก็ต้องเอาคืนในแบบเดียวกันกับที่ถูกกระทำ และกลุ่มเสียเปรียบมีการอ่านความหมายแบบต่อรองต่อเรื่องความแตกต่าง โดยมองว่าความแตกต่างไม่ใช่ตัวกำหนดการได้รับสิทธิในการประกอบอาชีพ
2. แนวทางการนำเสนอ จากการวิเคราะห์ตัวบทพบการนำเสนอใน 2 ลักษณะ ดังนี้ 1) แนวทางการนำเสนอในเชิงกลางที่มิวสิกวิดีโอถ่ายทอดผ่านสายตาของผู้ถูกกระทำโดยการนำเสนอมีลักษณะของการให้กำลังใจและให้คุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่บวกและมีการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ร่วมด้วยและ 2) แนวทางการนำเสนอในเชิงลบที่มิวสิกวิดีโอถ่ายทอดผ่านสายตาของผู้ถูกกระทำมีลักษณะการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่ลบ	2. แนวทางการนำเสนอ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายแบบสอดคล้อง (Preferred reading) ทั้งแนวทางการนำเสนอในเชิงกลางและเชิงลบ

ตารางที่ 4.9

เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z เกี่ยวกับกลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์

การวิเคราะห์ตัวบท: กลวิธีการสื่อสาร คุณค่าความเป็นมนุษย์	การประกอบสร้างความหมายของเยาวชนกลุ่ม Gen Z
1. องค์ประการเล่าเรื่อง 1.1 แก่นเรื่อง จากการศึกษาค้นคว้าพบว่าการนำเสนอแก่นเรื่อง 4 ลักษณะ ได้แก่ ศักดิ์ศรีไม่ต้องแลกด้วยชีวิต ศักดิ์ศรีสัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีมีอยู่ในทุกคน และศักดิ์ศรีเกี่ยวพันกับต้นทุนชีวิต	1. องค์ประการเล่าเรื่อง 1.1 แก่นเรื่อง ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายแบบสอดคล้อง (Preferred reading) กับผู้ผลิตจากการรับชมมิวสิกวิดีโอ โดยถอดรหัสผ่านแก่นเรื่องทั้ง 4 ลักษณะดังนี้ ศักดิ์ศรีไม่ต้องแลกมาด้วยความรุนแรง ความรักไม่มีเพศ ไม่ว่าเราจะเกิดมาอย่างไรควรได้รับเกียรติ และต้นทุนชีวิตของคนต่างกัน
1.2 โครงเรื่อง จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่าการนำเสนอโครงเรื่อง 2 ลักษณะ คือการถูกลดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น	1.2 โครงเรื่อง ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสอย่างสอดคล้องกับความหมายที่ผู้ผลิตตั้งใจส่งสาร (Preferred reading) โดยเข้าใจในโครงเรื่องของการถูกลดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น
1.3 ฉาก สำหรับตัวบทพบฉากที่เป็นพื้นที่สาธารณะถูกใช้ในการนำเสนอถึงประเด็นการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์และการสร้างกำลังใจให้เห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นมากที่สุด	1.3 ฉาก ผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มที่เสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมมีการอ่านความหมายแบบสอดคล้องกับผู้ผลิต (Preferred reading) โดยระบุให้เห็นว่าฉากพื้นที่สาธารณะในมิวสิกวิดีโอถูกใช้ในการนำเสนอถึงการลดทอนคุณค่าและการสร้างกำลังใจต่อเพื่อนมนุษย์

ตารางที่ 4.9

เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z เกี่ยวกับกลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ต่อ)

การวิเคราะห์ตัวบท: กลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์	การประกอบสร้างความหมายของเยาวชนกลุ่ม Gen Z
1.4 ตัวแสดง จากการศึกษาพบว่าตัวแสดงที่ถูกใช้ในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์เป็นกลุ่มคนชายขอบ เพศชาย อาชีพค้าขายและอาชีพบริการ และอยู่ในระดับชนชั้นล่างมากที่สุด	1.4 ตัวแสดง ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายใน 2 ลักษณะ ดังนี้ ● การอ่านความหมายตรงตามผู้ผลิต (Preferred reading) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักระบุชัดเจนว่าอาชีพค้าขายและอาชีพบริการ ชนชั้นล่าง มีการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ● การอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายตามทัศนะหรือจุดยืนตนเองว่าเพศหญิงคือผู้ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด
1.5 มุมมองการเล่าเรื่อง ตัวบทพบว่าถูกนำเสนอใน 2 ลักษณะ ได้แก่ มุมมองการเล่าเรื่องเสียสละค่านิยมเก่า และมุมมองสร้างคุณค่าให้ตนเองและเพื่อนมนุษย์	1.5 มุมมองการเล่าเรื่อง ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอตรัสอย่างสอดคล้องกับที่ผู้ผลิตตั้งใจสื่อสาร (Preferred reading) โดยถอตรัสผ่านมุมมองของการเสียสละค่านิยมเก่าในเรื่องเพศทางเลือกและอาชีพโคโยตี้ที่ยังถูกลดทอนคุณค่าในปัจจุบัน และมองว่าไม่ใช่ทุกคนที่เกิดมาพร้อมทุกอย่างแต่ทุกคนมีคุณค่าในตนเองได้

ตารางที่ 4.9

เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z ต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ต่อ)

การวิเคราะห์ตัวบท: กลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์	การประกอบสร้างความหมายของเยาวชนกลุ่ม Gen Z
1.6 สัญลักษณ์พิเศษ จากการวิเคราะห์ตัวบทพบว่ามีการใช้สัญลักษณ์ภาพและเสียงในการสื่อความหมายผ่านมุกล้อและวัตถุแทนการเปรียบเทียบ รวมถึงเสียงร้องที่คุ้นหูผ่านเนื้อเพลง	1.6 สัญลักษณ์พิเศษ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการถอดรหัสอย่างสอดคล้องกับที่ผู้ผลิตตั้งใจส่งสาร (Preferred reading) จากการนำเสนอสัญลักษณ์พิเศษที่ใช้มุกล้อถ่ายบนตึกสูงค่อย ๆ เคลื่อนกล้องมาที่ใต้ทางด่วน มุกล้อแทนชนชั้นที่แตกต่างทางสังคม การใช้เครื่องดนตรีแทนสรีระร่างกายผู้หญิงเปรียบดังผู้หญิงเป็นวัตถุ อีกทั้งสื่อสารผ่านเสียงเล็ก ๆ ของโคโยตี้ที่ต้องการบอกว่าตัวเองมีคุณค่าเหมือนอาชีพอื่น ๆ ผ่านเนื้อร้องทำนองเพลง
2. รูปแบบการนำเสนอ ตัวบทพบว่ามีรูปแบบการนำเสนอ แบบ Narrative เปิดเรื่องให้เห็นตัวแสดงเล่าเหตุการณ์สำคัญ ต้นกลางจบ เป็นเรื่องเล่าจากประสบการณ์ชีวิตเป็นต้น	2. รูปแบบการนำเสนอ ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตามที่ผู้ผลิตตั้งใจส่งสาร (Preferred reading) โดยเข้าใจประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านเรื่องเล่าที่ตรงกับประสบการณ์ในชีวิต
3. วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) ตัวบทมีวิธีการเล่าเรื่องแบบ Parody คือมีลักษณะล้อเลียนเสียดสีสะท้อนสังคมในประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์	3. วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) ผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายแบบสอดคล้อง (Preferred reading) โดยการรับชมมิวสิกวิดีโอพบว่าใช้วิธีการเล่าเรื่องที่เสียดสีสะท้อนสังคมในเรื่องอาชีพ เพศ การแบ่งชนชั้นทางสังคม และการไม่ได้รับเกียรติอย่างเท่าเทียมกัน

ตารางที่ 4.9

เปรียบเทียบตัวบทและการประกอบสร้างความหมายของเยาวชน Gen Z ต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ (ต่อ)

การวิเคราะห์ตัวบท: กลวิธีการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์	การประกอบสร้างความหมายของเยาวชนกลุ่ม Gen Z
4. ลำดับการสื่อความหมาย ตัวบทพบว่ามิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลงมีการสื่อความหมายแบบโดยนัย (Connotation) ผ่านภาพและเนื้อเพลงสะท้อนปมปัญหาเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยแฝงชุดมายาคติโคโยตี้เป็นวัตถุทางเพศของผู้ชาย การตีรันฟันแทงแลกมาด้วยศักดิ์ศรี คนชนบทต้องดิ้นรนเข้ามาในเมืองเพื่อหาเลี้ยงชีพ เพศทางเลือกลูกมองว่าไม่มีวันจะเจอรักแท้ มุกตลกจากการด้อยค่าผู้อื่นขายขำในผู้คนส่วนใหญ่ได้ คนเสียงไม่ดังเท่าคนรวยต้องอดกลั้นต่อชีวิตที่ลำบากยากเย็นหรือบ้งขายถั่ว่นำราคาความรู้สึกสกปรกไม่ยอมอยู่ใกล้ชิดซึ่งเป็นการดูถูกชาติพันธุ์	4. ลำดับการสื่อความหมาย ผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านใน 2 ลักษณะ ดังนี้ ● การอ่านความหมายตรงตามผู้ผลิต (Preferred reading) โดยเข้าใจในความหมายที่ถูกเล่าแบบแฝงผ่านมายาคติเหมือนในตัวบท ● การอ่านแบบต่อรอง (Negotiated reading) ให้ความเห็นว่าหากจะพูดเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ควรเล่าตรง ๆ เพื่อเพิ่มความเข้าใจตรงกันโดยไม่ต้องวิเคราะห์เพิ่มเติม เพราะปัจจุบันผู้รับสารมีความหลากหลายมากขึ้น

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” ต้องการศึกษว่าการสื่อสารถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ และการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z เป็นอย่างไร สอดคล้องกับความหมายที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอหรือไม่อย่างไร จากชุดความคิดใด โดยแนวคิดและทฤษฎีที่ใช้เป็นกรอบในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ แนวคิดเกี่ยวกับความเป็นมนุษย์ แนวคิดเกี่ยวกับมิวสิกวิดีโอและการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอ แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบสร้างความหมาย และแนวคิดเกี่ยวกับคนชายขอบ

นอกจากนี้การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) โดยใช้รูปแบบการวิเคราะห์ตัวบท (Textual Analysis) เพื่อวิเคราะห์การประกอบสร้างความหมายคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอ ทั้งนี้ผู้วิจัยได้คัดเลือกมิวสิกวิดีโอที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ได้รับความนิยม และมีผู้รับชม 30 ล้านวิวขึ้นไปที่เคยแพร่ในช่วงปี พ.ศ.2561-2565 จำนวน 7 ชิ้น ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บังชายถั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew เพลง “ยิ้ม” ศิลปิน โอ๊ต ปราโมทย์ X ป๊อปปองกุล และ เพลง “JAZZADD” ศิลปิน [แจ๊สแอ๊ด] - Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว

ขณะที่การสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview) และการทดลองในสนาม (Field experiment) จะใช้เพื่อศึกษาการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักคือเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่อยู่ในช่วงอายุระหว่าง 18-24 ปี จำนวน 8 คน ที่เคยรับชมมิวสิกวิดีโอที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ถูกจำแนกเป็น 2 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่มผู้เสียเปรียบทางสังคม (disadvantaged) กลุ่มผู้ได้เปรียบทางสังคม (advantaged)

จากรายละเอียดข้างต้นเนื้อหาในส่วนถัดไปจะนำเสนอถึงการสรุปผลการศึกษา การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป

5.1 สรุปผลการศึกษา

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” สนใจศึกษาการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอผ่านมิวสิกวิดีโอ และการประกอบสร้างความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z ดังนั้นเนื้อหาในส่วนนี้จะนำเสนอถึงผลการศึกษาในแต่ละส่วน ได้แก่ คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ และการประกอบสร้างความหมายคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z โดยสังเขปดังต่อไปนี้

5.1.1 คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

สำหรับการศึกษาค้นคว้าคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอจะจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ และกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยพบรายละเอียดดังต่อไปนี้

5.1.1.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ

เนื้อหาในส่วนนี้จะนำเสนอถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ และแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ผลการศึกษาถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ถูกนำเสนอในมิวสิกวิดีโอพบว่ามิวสิกวิดีโอทั้งหมดมีการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ใน 5 ด้าน ได้แก่ การไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น การมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกาย จิตใจ รวมถึงวาจา การได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐาน การได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด โดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกาย และการได้รับความยุติธรรมและปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมาย

สำหรับด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น และด้านการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกายจิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้ มีการนำเสนอมากที่สุด โดยมีการปรากฏเท่ากันคือ 4 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 28.57 รองลงมาคือการได้รับคุณภาพชีวิตที่ดีและสิทธิในการศึกษาขั้นพื้นฐานจำนวน 3 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 21.43 อันดับที่สามคือด้านการได้รับความเท่าเทียมและมีอิสระในการแสดงออกทางความคิด โดยปราศจากอาวุธและการทำร้ายร่างกายจำนวนน้อย จำนวน 2 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 14.29 และลำดับสุดท้ายคือด้านการได้รับความยุติธรรม

และปกป้องคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามกฎหมายจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 1 มิวสิกวิดีโอ คิดเป็นร้อยละ 7.14

สำหรับแนวทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งเป็นการพิจารณาถึงทิศทางการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในการเล่าเรื่องพบว่ามี 2 แนวทางคือการนำเสนอเชิงกลางคือมีลักษณะของการให้กำลังใจและให้คุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่บวกและมีการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ร่วมด้วย และการนำเสนอเชิงลบคือมีลักษณะการถ่ายทอดการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์กับตัวแสดงในแง่ลบ

จากมิวสิกวิดีโอที่มีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งหมดจำนวน 7 เพลง พบว่าเป็นการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงกลางมากที่สุดจำนวน 4 เพลง คิดเป็นร้อยละ 57.14 ได้แก่ เพลง “Hello Mama” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “True Love” ศิลปิน Nunew และเพลง “JAZZADD” ศิลปิน Jspkk ft.แอ๊ด คาราบาว และเพลง “ยิ้ม” ศิลปิน ไอ้ต ปราโมทย์ X ป๊อบ ปองกูล และเป็นการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงลบ จำนวน 3 เพลง คิดเป็นร้อยละ 42.86 ได้แก่ เพลง “แดงกับเขียว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “บังชายฉั่ว” ศิลปิน TaitosmithH เพลง “โคโยตี้” ศิลปิน TaitosmithH อย่างไรก็ตามไม่พบว่ามี การนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเชิงบวก

ทั้งนี้คุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่มีการนำเสนอประเด็นด้านการไม่แบ่งแยกความแตกต่างและได้รับการยอมรับจากสังคมมองเห็นคุณค่าตนเองและผู้อื่น และด้านการมีสิทธิในชีวิตและการประกอบอาชีพ รวมถึงได้รับการปกป้องชีวิตร่างกายจิตใจรวมถึงวาจา ไม่มีผู้ใดละเมิดได้มีการนำเสนอมากที่สุด และเป็นการนำเสนอในแนวทางเชิงกลางมากที่สุด อาจจะเป็นได้ว่าสังคมในปัจจุบันยังมีการแบ่งแยกความแตกต่างในด้านต่าง ๆ และมีการละเมิดสิทธิในร่างกายและอาชีพของผู้อื่นอยู่จำนวนมาก ประเด็นนี้จึงเป็นปัญหาสำคัญในสังคมที่ต้องได้รับการแก้ไขเร่งด่วน หรือมีการรณรงค์ให้มากขึ้น

5.1.1.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

สำหรับกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอจะพิจารณาองค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง) และลำดับของการสื่อความหมายที่ปรากฏในมิวสิกวิดีโอที่เลือกมาศึกษา ซึ่งผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

(1) องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

สำหรับองค์ประกอบการเล่าเรื่องจะพิจารณาถึงแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดง มุมมองการเล่าเรื่อง สัญลักษณ์พิเศษ โดยผลการศึกษามีรายละเอียดดังนี้

สำหรับแก่นเรื่องพบแก่นเรื่องที่สะท้อนศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ใน 4 ด้าน ได้แก่ ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไม่จำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์สัมพันธ์กับความรักและความเข้าใจในเพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีและคุณค่าความเป็นมนุษย์มีอยู่ในทุกคนไม่ว่าจะเป็นชนชาติหรืออาชีพใด ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เกี่ยวข้องกับต้นทุนชีวิต

ด้านโครงเรื่องพบว่ามีแก่นเรื่องภายใต้โครงเรื่องใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การถูกกดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์ และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น

ด้านฉากพบว่าปรากฏฉากในพื้นที่สาธารณะ จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 70.58 และฉากในพื้นที่ส่วนตัว จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็น ร้อยละ 29.41

ขณะที่ตัวแสดงที่ถูกนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งหมดเป็นกลุ่มคนชายขอบ โดยจะเป็นกลุ่มคนจนที่ทำงานในเมืองใหญ่มากที่สุด ตามด้วยกลุ่มผู้หญิง กลุ่มเพศทางเลือก กลุ่มแรงงานข้ามชาติรวมไปถึงชาวต่างชาติที่มาประกอบอาชีพในประเทศ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าความเป็นชายขอบที่นำเสนอผ่านตัวแสดงหลักนั้นเป็นการสะท้อนผ่านภาพของกลุ่มคนที่เสียเปรียบในสังคมในมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ทั้งในแง่ของชาติพันธุ์ ผิวพรรณ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคม

สำหรับเพศของตัวแสดงที่ถูกใช้ในการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิติวิถีชีวิตพบว่ามี 3 ประเภท ได้แก่ เพศชาย เพศหญิง และเพศทางเลือก โดยเพศชายถูกนำเสนอในมิติวิถีชีวิตมากที่สุด รองลงมาคือเพศหญิง และเพศทางเลือกพบน้อยที่สุด

ทั้งนี้ตัวแสดงส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งประเภทหาบเร่แผงลอย โดยมีเพียง 1 ตัวแสดงที่เป็นเจ้าของร้านอาหารขนาดเล็ก นอกจากนี้ยังมีอาชีพพนักงานบริการ ได้แก่ อาชีพที่ให้บริการในงานช่าง งานบริการสาธารณะที่ต้องให้บริการลูกค้า รปภ คนขับรถเมล์ กระเป๋ารถเมล์ คนขับรถแท็กซี่ เจ้าหน้าที่กวาดขยะ และงานบริการลูกค้าในร้านเหล้า พนักงานเสิร์ฟตริงเหล้า ตามมาด้วยอาชีพสร้างความบันเทิง เช่น ตลกคาเฟ่และโคโยตี้ กลุ่มอาชีพผู้ใช้แรงงานเช่นอาชีพก่อสร้าง นักศึกษา เจ้าของธุรกิจ และทหารเกณฑ์

อีกทั้งยังพบว่าตัวแสดงส่วนใหญ่เป็นชนชั้นล่างหรือบุคคลที่ประกอบอาชีพหาเช้ากินค่ำ รายได้ไม่แน่นอน มีอาชีพไม่มั่นคง หรือประกอบอาชีพที่ไม่ค่อยได้รับเกียรติจากผู้อื่นในสังคมไม่มียศถาบรรดาศักดิ์และอาจถูกหลงลืมจากคนในสังคมมากที่สุด รองลงมาคือชนชั้นกลางหรือบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ไม่สูงหรือต่ำเกินไป และคุณภาพชีวิตที่ดีในระดับกลาง และสุดท้ายคือชนชั้นสูงหรือบุคคลที่มีฐานะทางเศรษฐกิจที่ดีร่ำรวยและมีหน้ามีตาในสังคม เป็นที่ยอมรับยกย่องในสังคม

สำหรับมุมมองการเล่าเรื่องนั้นพบว่ามิมมองการเล่าเรื่อง 2 รูปแบบ ได้แก่ การเสียดสีค่านิยมเก่า และการให้คุณค่าและกำลังใจผู้ที่ถูกกลตอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสังคม

ขณะที่สัญลักษณ์พิเศษนั้นพบว่ามีการใช้สัญลักษณ์พิเศษในการเล่าเรื่องที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอทั้งสัญลักษณ์ทางภาพและสัญลักษณ์ทางเสียง เช่นเป็นการนำเสนอผ่านโทนสีมืดดำเพื่อแทนความหมองหม่นของตัวแสดง การใช้วัตถุแทนการสื่อความหมายผ่านภาพเล่าเรื่อง เช่น การใช้รถยนต์แทนสรีระของผู้หญิง และการใช้เสียงสะท้อนแทนการสื่อความหมายหรือเล่าความหมายเปรียบเทียบ

(2) รูปแบบการนำเสนอ

สำหรับรูปแบบการนำเสนอพบว่ามี 2 รูปแบบ คือแบบการเล่าเรื่อง (Narrative) และเพลงประกอบละคร (Soundtrack) สำหรับรูปแบบการนำเสนอแบบเล่าเรื่องจะเป็นการเล่าเรื่องโดยใช้ฉากสำคัญที่มีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มาประกอบเพลง ทั้งนี้ในการนำเสนอรูปแบบการเล่าเรื่อง (Narrative) ถูกเลือกใช้มากที่สุด เนื่องจากสามารถสร้างความเข้าใจในประเด็นที่ผู้ส่งสารตั้งใจจะเล่าได้อย่างดีและครบถ้วนมากกว่ารูปแบบอื่น รวมถึงยังกระตุ้นอารมณ์ของผู้ชมให้คล้อยตามได้ง่าย

(3) วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง)

วิธีการเล่าเรื่องการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอที่สื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้ง 7 เพลง พบว่าใช้วิธีการเล่าเรื่องแบบเสียดสีล้อเลียน (Parody) ซึ่งหมายถึงเป็นการเล่าเรื่องโดยล้อเลียน เสียดสีสังคม ในการเล่าเรื่องสะท้อนสังคมเพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจในประเด็นที่ต้องการสื่อสารประกอบกับการผสมผสานสิ่งที่จะทำให้เกิดการล้อเลียนขึ้นแบบมีคุณค่า ซึ่งวิธีการเล่าเรื่องแบบเสียดสีล้อเลียน (Parody) นี้ใช้เล่าเพื่อให้สังคมปัจจุบันเข้าใจและสนใจต่อประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในแนวเสียดสีซึ่งผู้ส่งสารส่วนใหญ่ใช้การนำเสนอรูปแบบนี้ เนื่องจากทำให้ผู้ชมเกิดการติดตามและเหมือนผู้ชม เป็น “คนนั้น ๆ” ในเพลง

(4) ลำดับของการสื่อความหมาย

จากมิวสิกวิดีโอทั้ง 7 เพลง พบว่ามีวิธีการสื่อความหมายแบบโดยนัย (Connotation) ซึ่งเป็นการเปรียบเทียบผ่านมายาคติในการให้ความหมายในทั้ง 7 เพลง โดยมายาคติที่ถูกนำเสนอในการสื่อความหมายเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ประกอบไปด้วยค่านิยมที่ผู้หญิงทำอาชีพโคโยตี้ถูกมองว่าเป็นวัตถุทางเพศของผู้ชาย ความด้อยของลักษณะร่างกายเป็นการถูกเอามาใช้เป็นเครื่องมือสร้างเสียงหัวเราะในวงเพื่อนและสังคม ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ สีผิว เพศที่

แตกต่างกันจะถูกรังเกียจ และเหยียดหยามไม่ให้ได้รับการยอมรับในสังคม การมีต้นทุนชีวิตต่ำกว่าคนอื่น จะไม่ได้รับความเท่าเทียมในสังคมและไม่สามารถมีชีวิตที่ดีขึ้นได้

5.1.2 การประกอบสร้างความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชน Gen Z

สำหรับผลการศึกษาศึกษาการประกอบสร้างความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์จะพิจารณาว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ที่เป็นผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ในลักษณะใด ไม่ว่าจะเป็นการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องต่อประเด็นหลักคุณค่าความเป็นมนุษย์ การให้ความหมายแบบต่อรอง หรือการอ่านความหมายแบบต่อต้าน โดยเนื้อหาในส่วนนี้จะครอบคลุมการถอดรหัสหรือให้ความหมาย ใน 2 ส่วน ได้แก่ คุณค่าความเป็นมนุษย์ที่พบในมิวสิกวิดีโอ กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ โดยสังเขปดังต่อไปนี้

5.1.2.1 ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ

การศึกษาถึงการถอดรหัสประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ จะจำแนกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ และกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยพบรายละเอียดดังต่อไปนี้

สำหรับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้นพบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z อ่านความหมายใน 2 ลักษณะ คือการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามประเด็นหลักที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ (Preferred reading) และการอ่านความหมายแบบต่อรองที่แตกต่างไปจากที่ผู้ส่งสารตั้งใจ แต่มีได้คัดค้านโดยตรง (Negotiated reading) ดังนี้

- การอ่านความหมายอย่างสอดคล้อง (Preferred reading) พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการถอดรหัสหรืออ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่ปรากฏในตัวบท โดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการระบุอย่างชัดเจนว่าทุกคนต้องได้รับความเท่าเทียมในการเป็นมนุษย์ในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดและอื่น ๆ ไม่ควรที่จะแบ่งแยกความแตกต่างผู้อื่นโดยการลดทอนความเป็นมนุษย์ เพราะมนุษย์ทุกคนมีความแตกต่างกันเป็นเรื่องปกติ ไม่ว่าจะเป็นเรื่องร่างกาย เพศ ความคิด ความรัก ไม่ว่าต้นทุนชีวิตของคนจะแตกต่างกัน ทุกคนก็ต้องการที่จะมีชีวิตที่ดี ไม่ว่าจะรวยหรือจน ทุกคนควรได้รับสิทธิในการศึกษาหรือได้รับการปฏิบัติที่เหมือนกัน

- การอ่านความหมายถอดรหัสแบบต่อรอง (Negotiated reading) พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักที่เป็นเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการอ่านความหมายแบบต่อรองคือแสดงทัศนะหรือจุดยืนตนเองต่อประเด็นการได้รับการปกป้องศักดิ์ศรีตามกฎหมายว่าหากถูกระทำการละเมิดศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์จากผู้อื่นต้องทำร้ายหรือเอาคืนในแบบเดียวกันที่ถูกกระทำเพื่อเกิดความเท่า

เทียมในสิทธิของตนเอง โดยมิได้คำนึงถึงความถูกต้องและหลักกฎหมาย ผิดจากความตั้งใจที่ผู้ผลิตต้องการสื่อสารให้ลดการใช้ความรุนแรงตอบโต้กับความรุนแรงทุกรูปแบบ ทั้งนี้ข้อสังเกตเกี่ยวกับประเด็นนี้คือแม้ว่าเยาวชนกลุ่ม Gen z จะเข้าใจสารที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อสารในเรื่องความยุติธรรมในสิทธิการปกป้องตนเองแบบถูกต้องตามหลักกฎหมาย แต่ผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนที่กลุ่มได้เปรียบทางสังคมและกลุ่มเสียเปรียบทางสังคมก็มีการแสดงทัศนคติเพื่อแสดงออกถึงความรู้สึกภายในจิตใจที่ต้องการได้ตอบการกระทำที่ถูกละเมิดสิทธิในรูปแบบเดียวกันเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีตนเอง อีกทั้งยังระบุว่ามนุษย์ก้าวไกลกว่าสัตว์และพัฒนาได้ คุณค่าความเป็นมนุษย์คือการเรียนรู้ มนุษย์มีความเห็นแก่ตัวเป็นพื้นฐานในตัวตนทุกคนและหากต้องตกอยู่ในสภาวะการถูกกดขี่ขั้นเริ่มต้นจะรีบหลีกเลี่ยงทันทีโดยเร็ว

นอกจากนี้ในส่วนของการแนะนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอพบว่าการถอดรหัสความหมายอย่างสอดคล้องตรงกับความตั้งใจของผู้ส่งสารโดยเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องทั้งแนวทางการนำเสนอในเชิงกลางและแนวทางการนำเสนอในเชิงลบ (Preferred reading)

5.1.2.2 กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอ

สำหรับกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมิวสิกวิดีโอพิจารณาจากองค์ประกอบการเล่าเรื่อง รูปแบบการนำเสนอ วิธีการเล่าเรื่องโทนน้ำเสียง และลำดับการสื่อความหมาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

(1) องค์ประกอบการเล่าเรื่อง

สำหรับองค์ประกอบการเล่าเรื่องพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมมีการอ่านความหมายใน 2 ลักษณะ ได้แก่ การอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ (Preferred reading) และการอ่านความหมายแบบต่อรองที่แตกต่างไปจากผู้ส่งสารตั้งใจ แต่มิได้คัดค้านโดยตรง (Negotiated reading) ดังรายละเอียดต่อไปนี้

- การอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามกับผู้ส่งสารต้องการ

(Preferred reading)

ผลการศึกษาพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักประกอบสร้างความหมายอย่างสอดคล้องกับผู้ผลิตต้องการสื่อสาร ทั้งในแง่ของแก่นเรื่อง โครงเรื่อง ฉาก ตัวแสดงที่ถูกนำเสนอ มุมมองการเล่าเรื่อง และสัญลักษณ์พิเศษ

สำหรับแก่นเรื่องนั้นพบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z อ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ความรักและเข้าใจเพื่อนมนุษย์ ศักดิ์ศรีไม่จำเป็นต้องแลกด้วยชีวิต การไม่แบ่งแยกความต่างชนชาติหรืออาชีพ และต้นทุนชีวิตที่แตกต่าง

ด้านโครงเรื่องพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับโครงเรื่องที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ ได้แก่ การลดทอนคุณค่าต่อเพื่อนมนุษย์ และการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์

ขณะที่ฉากพบว่าผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายอย่างสอดคล้อง โดยระบุว่าพื้นที่สาธารณะและพื้นที่ส่วนตัวถูกใช้ในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยเฉพาะการเล่าประเด็นเกี่ยวกับการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์และการสร้างกำลังใจต่อเพื่อนมนุษย์ด้วยกัน

สำหรับตัวแสดงที่นำเสนอคุณค่าความเป็นมนุษย์พบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายอย่างสอดคล้อง โดยระบุว่าอาชีพค้าขายและงานบริการและระดับชนชั้นล่างจะมีการนำเสนอในแง่ที่เกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด

ส่วนมุมมองการเล่าเรื่องพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับมุมมองการเล่าเรื่อง โดยระบุว่ามุมมองการเล่าเรื่องเป็นไปในลักษณะของการเสียดสี ค่านิยมเก่าแบบตามจารีตและการสร้างความเข้าใจในคุณค่าความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น

สุดท้ายในส่วนของสัญลักษณ์พิเศษนั้นพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายอย่างสอดคล้องโดยระบุถึงทั้งสัญลักษณ์ทางภาพและสัญลักษณ์ทางเสียง โดยผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายได้จากการนำเสนอสัญลักษณ์พิเศษที่ใช้มุกกล้องถ่ายบนตึกสูงค่อย ๆ เคลื่อนกล้องมาที่ใต้ทางด่วน ซึ่งมุกกล้องถูกใช้แทนชนชั้นที่แตกต่างทางสังคม อีกทั้งการสื่อความหมายของผู้หญิงผ่านเสียงเล็ก ๆ ของโคโยตี้ผ่านเนื้อร้องทำนองเพลงที่ต้องการบอกว่าตัวเองมีคุณค่าเหมือนอาชีพอื่น ๆ และละเมิดไม่ได้ อีกทั้งการใช้เครื่องดนตรีแทนสรีระร่างกายผู้หญิงเปรียบดังผู้หญิงเป็นวัตถุ

● การอ่านความหมายหรือถอดรหัสแบบต่อรอง (Negotiated reading)

ผลการศึกษาพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนมีการถอดรหัสความหมายแบบต่อรองที่ต่างไปจากความตั้งใจของผู้ส่งสารแต่ไม่ได้คัดค้านโดยตรง โดยมีการแสดงทัศนะในจุดยืนของตนเองอยู่บ้างในลักษณะการมองว่าเพศหญิงถูกนำเสนอในมุมมองของการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์สูงสุด โดยกลุ่มผู้ให้ข้อมูลที่เป็กลุ่มเสียเปรียบทางสังคมและกลุ่มได้เปรียบบางคนถอดรหัสหรืออ่านความหมายแบบต่อรองคือผสมผสานระหว่างความหมายที่ผู้ส่งสารต้องการกับความหมายต่อต้านหรือเปลี่ยนแปลงของผู้รับสาร โดยเฉพาะในประเด็นที่ว่าเพศหญิงและเพศทางเลือกในสังคมความเป็นจริงจะมีการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด ซึ่งแตกต่าง

จากในมิวสิกวิดีโอที่พบว่าเป็นเพศชายมากที่สุด ทั้งนี้การอ่านความหมายแบบต่อรองเป็นไปได้ว่าส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะอิทธิพลจากการรับชมมิวสิกวิดีโอ ประสบการณ์ในการใช้ชีวิตของแต่ละคนก่อนรับชมมิวสิกวิดีโอ นอกจากนี้ยังพบว่ากลุ่มเสียเปรียบทางสังคมมองว่าเพศทางเลือกคือเพศที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด ขณะที่กลุ่มได้เปรียบทางสังคมจะมองว่าเพศหญิงคือเพศที่ถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด และจากประสบการณ์ส่วนตัวยังเคยพบว่าเพศทางเลือกเองในบางเหตุการณ์ก็เป็นผู้กระทำสิ่งที่ลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเพศหญิง

(2) รูปแบบการนำเสนอ

สำหรับรูปแบบการนำเสนอพบว่ากลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องกับที่นำเสนอในมิวสิกวิดีโอ (Preferred reading) โดยผู้ให้ข้อมูลหลักทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมเห็นด้วยกับการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านรูปแบบการเล่าเรื่องที่เล่าเรื่องแบบเรื่องสั้นหรือการเล่าประสบการณ์ของตัวแสดงอย่างสอดคล้องกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เนื่องจากทำให้เข้าใจเรื่องราวได้อย่างชัดเจน ขณะเดียวกันก็เห็นด้วยกับการนำเสนอในรูปแบบเพลงประกอบละคร (Soundtrack) โดยทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมเห็นว่าการนำเสนอในรูปแบบเพลงประกอบละครเล่าเหตุการณ์สำคัญได้เป็นอย่างดี ทว่ามีกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักบางคนอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading) ว่ารูปแบบการเล่าแบบนี้ เพลงประกอบละครผู้รับสารอาจต้องเคยรับชมละครเรื่องนั้น ๆ ถึงจะเข้าใจเนื้อหาที่จะสื่อสารได้

(3) วิธีการเล่าเรื่อง (โทน/น้ำเสียง)

สำหรับวิธีการเล่าเรื่องนั้นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักมีการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามที่มิวสิกวิดีโอแนะนำ โดยระบุว่าวิธีการเล่าเรื่องแบบเสียดสี (Parody) เหมาะสมกับการนำเสนอเรื่องเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เนื่องจากทำให้เข้าใจอารมณ์ความรู้สึกของเรื่องราวนั้น ๆ และจับใจผู้รับสาร

(4) ลำดับของการสื่อความหมาย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักอ่านความหมายอย่างสอดคล้องและอ่านแบบต่อรองเกี่ยวกับลำดับการสื่อความหมาย โดยการอ่านความหมายอย่างสอดคล้องตรงตามผู้ผลิต (Preferred reading) นั้นกลุ่มที่เสียเปรียบทางสังคมและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมเข้าใจในความหมายที่ถูกเล่าแบบแฝงผ่านมายาคติเหมือนในดวบท ขณะที่การอ่านความหมายแบบต่อรอง (Negotiated reading) นั้นกลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักระบุว่าในการเล่าเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์หากต้องการสื่อสารควรเล่าตรง ๆ เพื่อให้เข้าใจประเด็นได้อย่างชัดเจนโดยไม่ต้องอ้อมค้อมหรือแฝง เพราะคนฟังจะได้ไม่ต้องตีความหรือวิเคราะห์มากเกินไปซึ่งอาจจะทำให้เข้าใจยากขึ้น

5.2 อภิปรายผล

การศึกษาเรื่อง “การสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและการให้ความหมายต่อคุณค่าความเป็นมนุษย์ในเยาวชนกลุ่ม Gen Z” พบประเด็นที่น่าสนใจจากผลการศึกษาซึ่งจะนำมาอภิปรายผลใน 4 ประเด็นหลัก ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.2.1 มิวสิกวิดีโอ: การกล่อมโลกผ่านเสียงเพลงและภาพเพื่อยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์

5.2.2 กลวิธีทางการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านเครื่องมือในมิวสิกวิดีโอ

5.2.3 ความเป็นชายขอบกับคุณค่าความเป็นมนุษย์

5.2.4 คุณค่าความเป็นมนุษย์: การตระหนักรู้การปฏิบัติ?

5.2.1 มิวสิกวิดีโอ: การกล่อมโลกผ่านเสียงเพลงและภาพเพื่อยกระดับคุณค่าความเป็นมนุษย์

มิวสิกวิดีโอเป็นเครื่องมือในการทำหน้าที่ส่งเสริมทางการตลาดและตัวศิลปิน อีกทั้งยังสร้างความบันเทิงให้กับผู้รับสารผ่านเนื้อหาทำนองเพลงของศิลปินที่ถูกผลิตออกมาให้ประสบความสำเร็จทางการตลาด นอกจากนี้เทคโนโลยีการสื่อสารในปัจจุบันที่มีความก้าวหน้าทำให้มิวสิกวิดีโอมีการก้าวข้ามผ่านแพลตฟอร์ม โดยมีการนำเสนอผ่านช่องทาง YouTube และในปัจจุบันก็มีศิลปินอิสระที่เกิดขึ้นและมีชื่อเสียงผ่านการผลิตมิวสิกวิดีโอบนช่องทาง YouTube มากขึ้น และในปัจจุบันในโลกที่ทุกคนมีเทคโนโลยีการสื่อสารอยู่ในมือ มิวสิกวิดีโอจึงกลายเป็นพื้นที่หนึ่งในการนำเสนอมุมมองความคิดในหลากหลายรูปแบบและหนึ่งในนั้นคือการเล่าเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์

จากเดิมมิวสิกวิดีโอส่วนใหญ่จะมีการนำเสนอประเด็นความรัก คู่รัก การแอบรัก การอกหักในความรัก ขณะที่การนำเสนอถึงประเด็นอื่น ๆ นั้นมักจะพบในเพลงแนวเพื่อชีวิต แต่ปัจจุบันนี้เมื่อมิวสิกวิดีโอมีการนำเสนอผ่านช่องทาง YouTube ทำให้พบว่ามีผู้ผลิตและศิลปินจำนวนหนึ่งมีการสร้างสรรค์ผลงานเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์และหันมาเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านมิวสิกวิดีโอและประสบความสำเร็จในแง่ของการตลาดและยอดวิวจำนวนมากกว่า 30 ล้านวิวขึ้นไป โดยที่บางเพลงมียอดรับชมสูงกว่า 100 ล้านวิว

ในขณะที่คุณค่าความเป็นมนุษย์มีโลกทางธรรมเป็นเครื่องหล่อเลี้ยงจิตใจมนุษย์ให้รู้ผิดชอบชั่วดีในการดำรงชีวิตบนทางที่ถูกที่ควรสอดคล้องตามหลักพระพุทธศาสนา เช่นที่ พระสุวัจน์ สุจิตโต สายสุวรรณ (2565, น. 10-15) นักวิชาการอิสระ กล่าวไว้ว่าการจะมีความเป็นมนุษย์นั้น มนุษย์ทุกคนต้องใช้สติปัญญาที่มีควบคุมพฤติกรรมตนเองให้ได้ทั้งกายวาจาใจ ให้อยู่ใน

กรอบความคิดที่ว่า “คิดดี พูดดี ทำดี” เพื่อประโยชน์ของสังคม ดังนั้นมนุษย์จะต้องมี “คุณธรรม” ไม่เอาเปรียบผู้อื่น ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น ไม่ก้าวร้าว และรู้จักประกอบสัมมาอาชีพ ถ้าทุกคนปฏิบัติตามที่กล่าวไว้ข้างต้น จะได้ชื่อว่าเป็นผู้ที่มี “มนุษยธรรม” เป็นโลกทางธรรมที่คอยหล่อเลี้ยงค้ำจุนมนุษย์ให้ฉุกละหุกปฏิบัติสิ่งที่เป็นการทำผิดชอบชั่วดี การเป็นมนุษย์นั้นแท้จริงต้องมีจิตใจที่สูง มนุษย์ต้องมีคุณธรรมค้ำจุนจิตใจจึงจะมีความเป็นมนุษย์ที่มีคุณค่าและมนุษย์นั้นจะมีคุณค่าที่สมบูรณ์

แต่ทว่ามนุษย์นั้นในโลกแห่งความเป็นจริงในบริบทสังคมปัจจุบันที่ได้พบเห็นนั้น มนุษย์จะมีความมืดดำภายในจิตใจและยากจะอ่านใจของมนุษย์ได้ โดยหากพิจารณาตามหลักทฤษฎีจิตวิเคราะห์นั้น Sigmund Freud (อ้างถึงในต้องรัก จิตรบรรเทา, 2017, น. 1-7) มองว่าที่จริงแล้วยิ่งโลกพัฒนาไปเท่าไร มนุษย์นั้นจะยิ่งปรากฏทาสแท้ของความเป็นมนุษย์ที่มีความมืดดำในจิตใจเผยให้เห็นตัวตนที่ถูกกดไว้ของมนุษย์มากขึ้น

ขณะที่คุณค่าความเป็นมนุษย์เกี่ยวข้องกับโลกทางธรรม ความผิดชอบชั่วดี ทว่าในอีกด้านหนึ่งมิวสิกวิดีโอคือโลกความจริงที่ถูกใช้ในเชิงพาณิชย์เพื่อความสำเร็จของตัวศิลปินและผู้ผลิต คำถามที่ตามมาคือมิวสิกวิดีโอจะช่วยยกระดับจิตใจมนุษย์ให้มองเห็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ทั้งของผู้อื่นและตนเองได้หรือไม่และอย่างไร

ในมุมหนึ่งมิวสิกวิดีโอคือโลกทางพาณิชย์ที่เป็นเครื่องมือทางการตลาดเพื่อส่งเสริมยอดขายให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งในปัจจุบันจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทำให้มิวสิกวิดีโอมีการขยายช่องทางการนำเสนอไปสู่ YouTube ที่เอื้อต่อการที่ผู้รับสารจะสามารถรับสารได้ตามความต้องการของตนเอง จำนวนยอดวิวที่เพิ่มขึ้นของการรับชมมิวสิกวิดีโอเป็นส่วนหนึ่งอาจมาจากผู้รับสารมีความสนใจและเข้าถึงเนื้อหา นั้น ๆ ได้ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับมิวสิกวิดีโอและการเล่าเรื่องของมิวสิกวิดีโอที่อินทิรา เอ็งทับทิม (2554) กล่าวไว้ว่ามิวสิกวิดีโอคือภาพประกอบและการสื่อความหมายเป็นภาพจากเนื้อหาของบทเพลงที่ถูกถ่ายทอด เพื่อให้ผู้รับสารเข้าใจใจความหลักสำคัญที่ต้องการสื่อความหมายในมุมมองของผู้ผลิต ทำให้เกิดความเพลิดเพลินในการรับชมมิวสิกวิดีโอ โดยในมิวสิกวิดีโอจะมีการสอดแทรกเรื่องราวที่เป็นสาระและมีประโยชน์ต่อผู้ฟัง นอกจากนี้มิวสิกวิดีโอยังมีหน้าที่ที่สำคัญในการส่งเสริมเพลงให้กับศิลปินในด้านของการตลาด เพื่อเพิ่มยอดขายให้กับเพลงของศิลปินและสังกัดได้ เพื่อให้ผู้ฟังไปติดตามฟังเพลงนั้น ๆ ซ้ำได้ และมิวสิกวิดีโอยังเป็นสื่อกลางที่ส่งต่อความคิดแนวคิดต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตในปัจจุบันต้องการสื่อสาร

หากเป็นเช่นนี้เมื่อโลกสองโลกมาเจอกันคือโลกของมิวสิกวิดีโอกับโลกของคุณค่าความเป็นมนุษย์จึงเป็นไปได้ว่าศิลปินที่ให้ความสนใจต่อประเด็นเรื่องราวที่เกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์น่าจะใช้พื้นที่ของมิวสิกวิดีโอเป็นเครื่องมือหนึ่งในการยกระดับคุณค่าของมนุษย์ โดยการสะท้อนประเด็นปัญหาของมนุษย์ในโลกแห่งความจริงที่มนุษย์ทุกคนที่เกิดมาอาจจะไม่เท่าเทียมกัน

ไม่ได้มีอิสระ และความเสมอภาคในศักดิ์ศรีและสิทธิ หลายคนยังถูกแบ่งแยกเชื้อชาติ ผิว เพศ ศาสนา และความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่น ๆ มิวสิกวิดีโอโดยเฉพาะอย่างยิ่งที่น่าเสนอบนช่องทาง YouTube จึงเป็นพื้นที่ที่เหมาะสมแก่การทดลองในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์อย่างเป็นอิสระของผู้ผลิตมิวสิกวิดีโอในปัจจุบัน

5.2.2 กลวิธีทางการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ผ่านเครื่องมือในมิวสิกวิดีโอ

จากบริบทสังคมในอดีตนั้นมิวสิกวิดีโอมักจะผลิตขึ้นเพื่อสร้างความบันเทิงและความสนุกสนานให้ผู้ฟังเป็นหลัก แต่ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามิวสิกวิดีโอของศิลปินหลาย ๆ คนเริ่มมีการให้ความสำคัญกับประเด็นทางสังคมที่ค่อนข้างท้าทาย ประเด็นเหล่านี้ถูกหยิบยกมาเล่าผ่านมิวสิกวิดีโออย่างแพร่หลาย เช่นประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งศิลปินอิสระที่สามารถผลิตมิวสิกวิดีโอได้เอง โดยไม่จำเป็นต้องอยู่ในสังกัดค่ายเพลงยักษ์ใหญ่ เพราะปัจจุบันมีช่องทางการสื่อสารที่หลากหลายและสะดวกขึ้นให้กับผู้ผลิตหน้าใหม่ในสังคมอย่างเช่นช่องทาง YouTube

ทั้งนี้ถ้าเราพิจารณาในบริบททางสังคมจะพบว่าในอดีตมิวสิกวิดีโอที่มีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สะท้อนสังคมนั้นจะเป็นมิวสิกวิดีโอประเภทเพลงเพื่อชีวิต แต่ปัจจุบันมีการหันมาใช้เพลงป๊อปในการนำเสนอเกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อเพิ่มการเข้าถึงผู้ฟังที่หลากหลายและถูกใช้ในการนำเสนอประเด็นที่ผู้ผลิตต้องการส่งสารมากขึ้น ดังนั้นกลวิธีในการสื่อสารที่เหมาะสมเพื่อสร้างความเข้าใจในการรับรู้ประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ และทำให้ผู้รับสารทั้งกลุ่มเสียเปรียบและกลุ่มได้เปรียบทางสังคมสามารถรับสารได้อย่างตรงประเด็น จึงเป็นสิ่งสำคัญ ดังนั้นเนื้อหาในส่วนนี้จะนำเสนอถึงกลวิธีที่ใช้สื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์ ได้แก่ ตัวแสดงที่เป็นคนชายขอบ ตัวแสดงในฐานะศูนย์กลางในการเล่าเรื่อง รูปแบบการเล่าแบบการเล่าเรื่อง (Narrative) การเล่าแบบเสียดสีสังคมสะท้อนสังคม (Parody) ทิศทางในแนวทางการนำเสนอในเชิงกลางและลบ กลวิธีเปรียบเทียบหน้าฉากหลังฉาก และการจบด้วยข้อคิด โดยกลวิธีในการสื่อสารคุณค่าความเป็นมนุษย์มีรายละเอียดดังนี้

1. ตัวแสดงที่เป็นคนชายขอบ

การจะนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้นควรใช้ตัวละครหลักที่เป็นกลุ่มคนชายขอบหรือผู้เสียเปรียบทางสังคมในทางมิติทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคมวัฒนธรรม ทั้งนี้ในแง่ของชาติพันธุ์ ผิวพรรณ ศาสนา อุดมการณ์ การศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจและชนชั้นทางสังคมทำให้คนกลุ่มนี้ตกอยู่ในสถานการณ์ที่ถูกกีดกันเป็นคนชายขอบ หรือ “คนที่ถูกกดทับไว้” คนเหล่านี้นักจะถูกกีดกันหรือเปียดเบียนจากสังคมใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นในบริบทของเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม การเมืองสิ่งแวดล้อม และจะเห็นได้ว่าคนกลุ่มนี้บ่อยครั้งสุ่มเสี่ยงที่จะถูกลดทอนคุณค่า

ความเป็นมนุษย์ เช่น การถูกรังเกียจ การถูกดูหมิ่นเหยียดหยาม การไม่ได้รับความยุติธรรมตามกฎหมาย และการถูกลดทอนสิทธิในชีวิตและอาชีพ ซึ่งการใช้ตัวแสดงเป็นชายขอบนั้นจะสามารถสะท้อนประเด็นปัญหาได้อย่างเด่นชัดและทำให้สังคมเกิดความตระหนักถึงปัญหาการถูกกดทับของผู้ที่เสียเปรียบทางสังคมตามบริบทสังคมปัจจุบัน

2. ตัวแสดงในฐานะศูนย์กลางในการเล่าเรื่อง

ทั้งนี้ในการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้นควรวางให้ตัวแสดงหลักที่เป็นผู้เสียเปรียบทางสังคมอยู่ในจุดศูนย์กลางของเรื่องและส่วนใหญ่จะจัดให้อยู่กลางเฟรมเสมอ ซึ่งกลวิธีนี้เป็นกลวิธีที่ถูกเลือกใช้ในการนำเสนอเพื่อสะท้อนให้สังคมเห็นความสำคัญถึงปัญหาในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ของผู้เสียเปรียบทางสังคม โดยในการศึกษาคั้งนี้พบว่ามิวสิกวิดีโอหลายเพลงที่ผู้ผลิตนำเสนอตัวแสดงให้อยู่ในตำแหน่งกลางเฟรม ซึ่งเป็นการใช้กลวิธีเช่นนี้เป็นการสื่อสารโดยนัยในประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์เพื่อจะบอกว่าปัญหานี้คือศูนย์กลางที่สังคมควรต้องกลับมาตระหนักและให้ความสำคัญไม่ควรมองข้ามผ่านประเด็นนี้ไป

3. การเล่าแบบ (Narrative)

สำหรับการเล่าเรื่องในลักษณะนี้ต้องเล่าแบบเอาใจเขามาใส่ใจเราเพื่อนำเสนอให้เห็นว่าตัวแสดงในเรื่องนั้นตอนต้นในเรื่องกำลังเจอกับปัญหา ขณะที่ช่วงกลางเรื่องจะมีการแก้ปัญหาเพื่อสร้างความเข้าใจถึงปัญหาหรือเหตุการณ์ของผู้คนที่กำลังเผชิญอยู่ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ เพื่อให้ผู้ชมเอาใจช่วยเหมือนเป็นคนนั้นในมิวสิกวิดีโอไปจนจบเรื่องซึ่งสอดคล้องกับอาทิทยา ทรัพย์สินวิวัฒน์ และรัตนวดี เศรษฐจิตร (2019) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “รูปแบบการสื่อสารของมิวสิกวิดีโอทางยูทูปกับปรากฏการณ์ 100 ล้านวิว” ผลศึกษาพบว่ารูปแบบเนื้อหาของมิวสิกวิดีโอที่เป็นเรื่องราวสื่อความหมายเป็นหลักได้รับความนิยมมียอดวิวมากกว่า 100 ล้าน สูงสุดคือรูปแบบ Narrative ซึ่งเป็นมิวสิกวิดีโอที่มีโครงสร้างความสัมพันธ์เป็นเรื่องราวและจะขึ้นอยู่กับความหมายของเพลงนั้น ๆ

4. การเล่าแบบเสียดสีสังคมสะท้อนสังคม (Parody)

กลวิธีการเล่าแบบเสียดสีสะท้อนสังคมเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการเล่าประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ไม่ว่าจะเป็นการไม่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของเพศ ความแตกต่างทางร่างกาย อาชีพที่ยังไม่ได้รับเกียรติ การแบ่งชนชั้นในสังคม ในการสะท้อนบริบทสังคมที่มีความคิดหรือค่านิยมเก่าที่ไม่ส่งเสริมให้สังคมถูกยกระดับสูงขึ้นในการเข้าใจความหลากหลายพื้นฐานของชีวิตมนุษย์ ซึ่งรูปแบบการเล่าแบบเสียดสีสะท้อนสังคมเป็นกลวิธีที่ผู้ผลิตเลือกมานำเสนอเพื่อเล่าให้ผู้รับสารเข้าใจ ได้อย่างแยบยลและน่าจะช่วยให้เกิดการตระหนักต่อปัญหาเกี่ยวกับการลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ในผู้อื่น

5. ทิศทางในแนวทางการนำเสนอในเชิงกลางและลบ

กลวิธีการเล่าเรื่องประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์สามารถใช้แนวทางการนำเสนอได้ทั้งในเชิงกลางและเชิงลบ โดยแนวทางการนำเสนอในเชิงกลางจะเป็นการนำเสนอถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ในมุมต่าง ๆ ที่ถูกละเมิดหรืออื่น ๆ ในช่วงต้นและกลางของเรื่อง และจะปิดท้ายด้วยการสร้างกำลังใจให้ตัวแสดงว่าอย่าเพิ่งย่อท้อแท้กับชีวิตที่ไม่สวยหรู หรือไม่สมหวัง เพราะจุดจบสุดท้ายหากคุณพยายามแล้วคุณจะทำอะไรทุกอย่างไปได้

ขณะที่แนวทางเชิงลบนั้นจะเป็นการเล่าเรื่องในลักษณะของการนำเสนอให้เห็นการกระทำในบริบททั้งสังคมในอดีตและสะท้อนมาจนปัจจุบันถึงการกระทำที่ละเมิดสิทธิหรือตัวแสดงกำลังถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ และสิ่งที่ตามมาคือทำให้เห็นว่าเป็นสิ่งที่ไม่ถูกไม่ควรนำไปสู่การไม่ทำตามแบบนั้น

ทั้งนี้การเล่าเรื่องในทั้งสองลักษณะนี้เหมาะสมกับการเล่าเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์ เนื่องจากผู้ผลิตส่วนใหญ่มีการใช้ทิศทางทั้งกลางและลบในการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งจะช่วยให้เกิดการตระหนักรู้และเข้าใจคุณค่าความเป็นมนุษย์ในตนเองและผู้อื่นได้

6. กลวิธีเปรียบเทียบหน้าฉากหลังฉาก

กลวิธีเชิงเปรียบเทียบเป็นอีกหนึ่งกลวิธีที่ผู้ผลิตนำมาใช้ในการเล่าเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์โดยผู้ผลิตใช้การเล่าเรื่องหน้าฉากที่ตัวแสดงกำลังเผชิญกับปัญหาในชีวิตที่ต้องอดกลั้น ฝืนทน ยึดสู้กับปัญหาที่พบเจอ และมีการนำเสนอหลังฉากของตัวแสดงที่ต้องอดกลั้น ฝืนทนกับความรู้สึกเจ็บปวดที่ถูกละเมิดหรือลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งกลวิธีเช่นนี้จะช่วยให้ผู้รับสารนึกคิดถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้อย่างชัดเจน

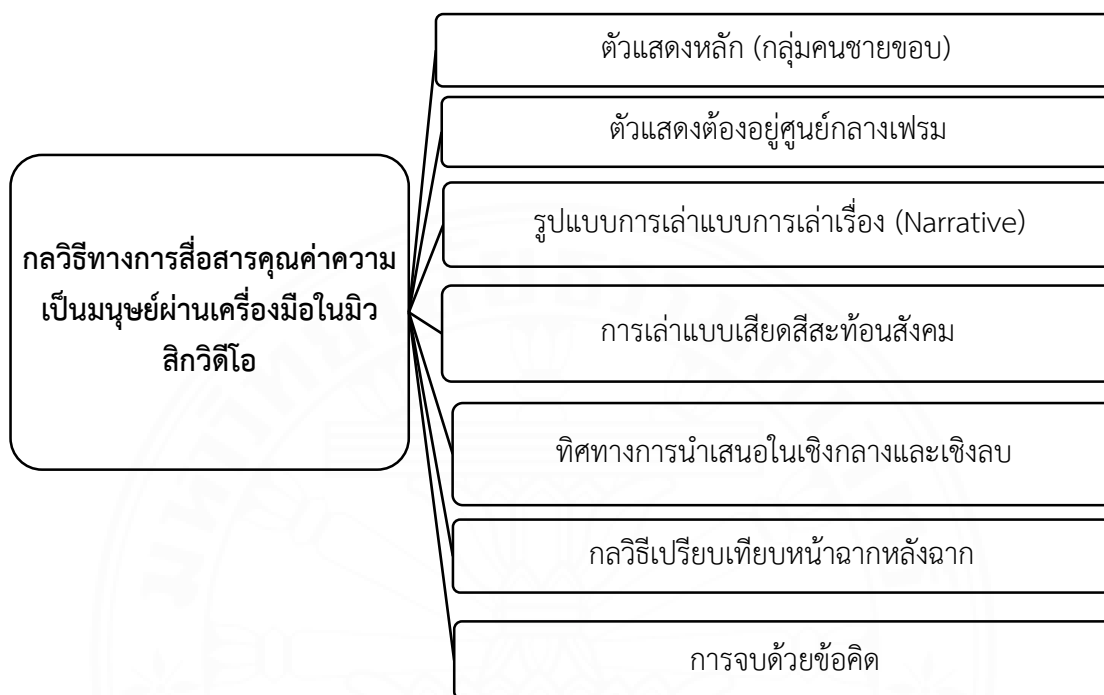
7. การจบด้วยข้อคิด

กลวิธีการเล่าเรื่องคุณค่าความเป็นมนุษย์นั้น ในตอนจบของเรื่องจะเป็นการทิ้งท้ายด้วยข้อคิดเพื่อสร้างความเข้าใจในสารที่ผู้ส่งสารต้องการสื่อสาร ซึ่งการใช้กลวิธีนี้นำเสนอประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์จะทำให้ผู้รับสารเห็นถึงผลลัพธ์ของปัญหาในด้านคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้เป็นอย่างดีผ่านข้อคิดในเรื่องที่จะทำให้ผู้ฟังถูกคิดถึงผลของการละเมิดและด้อยค่าผู้อื่นในสังคม

สำหรับกลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์สามารถสรุปได้ดังแผนภาพดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4.73

กลวิธีการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์

5.2.3 ความเป็นชายขอบกับคุณค่าความเป็นมนุษย์

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่ามีการใช้ตัวแสดงหลักที่เป็นกลุ่มคนชายขอบในการนำเสนอถึงประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มากที่สุด โดยพบว่าอาชีพที่ปรากฏมากที่สุดคืออาชีพค้าขาย งานบริการ และระดับชนชั้นล่างจะมีการนำเสนอมากที่สุดในตัวบท โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำเสนอในเชิงการถูกลดทอนคุณค่าความเป็นมนุษย์และละเมิดสิทธิในด้านต่าง ๆ การดูหมิ่นเหยียดหยามศักดิ์ศรีของคนชายขอบ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของชวรัตน์ สุนทรธรรม (2559) ที่ศึกษาประเด็นศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนชายขอบที่ตกเป็นผู้ถูกกระทำจากผู้ที่มีสถานภาพเหนือกว่าผ่านเรื่องสั้น ซึ่งพบว่าวิถีการดำรงชีวิตของคนชายขอบมีการยืนหยัดเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของตนเองไว้โดยไม่ยอมให้มีการดูถูกดูหมิ่นรังแก อีกทั้งยังสะท้อนผ่านเรื่องสั้นในลักษณะของคนชายขอบมีการสร้างพื้นที่ของการขัดขึ้นต่อต้านความไม่เป็นธรรมเพื่อรักษาศักดิ์ศรีของตนเองไว้

อีกทั้งการที่ผู้ผลิตเลือกกลุ่มคนชายขอบมานำเสนอมากที่สุด ทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มคนชายขอบในสังคมควรต้องได้รับการนำเสนอในประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์มากกว่ากลุ่มคนอื่น ๆ ในสังคมเพื่อลดการถูกกดทับของคนชายขอบในสังคมที่ยังไม่ได้รับโอกาสหรือเล็งเห็นคุณค่า

ความเป็นมนุษย์ที่เท่าเทียมกันของผู้คนในสังคมปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับกุลา วจนสาร และ กฤตยา อาชวนิจกุล (2555, น. 26-28) ที่กล่าวว่าคนชายขอบเป็นผู้ที่ไม่ได้รับโอกาสในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายต่าง ๆ ของประเทศโดยเฉพาะนโยบายทางการเมืองและการพัฒนาเศรษฐกิจ และยังเป็นผู้ที่ไม่มีโอกาสในการเข้าถึงทรัพยากร ไม่มีโอกาสในการเข้ารับบริการ หรือสิทธิขั้นพื้นฐานที่ควรจะได้รับ ไม่ได้ผลประโยชน์และได้รับผลกระทบจากการพัฒนาและมักจะถูกมองเป็นเพียงแหล่งทรัพยากร แหล่งระบายสินค้า และแรงงานราคาถูกในกระบวนการผลิตสินค้าสู่สังคมเท่านั้น ดังนั้นประชากรกลุ่มที่อาจจะถือว่าเป็นกลุ่มคนชายขอบ

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าความเป็นชายขอบกับคุณค่าความเป็นมนุษย์มีความสัมพันธ์กัน การที่ผู้ผลิตเลือกนำเสนอถึงกลุ่มคนชายขอบในประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์จึงเป็นตัวละครที่เห็นว่าคนที่เสียเปรียบในสังคมหรือคนที่มีความแตกต่างทางด้านร่างกาย เพศ อาชีพ และอื่น ๆ รวมถึงผู้เสียเปรียบทางสังคมในแง่ของระดับเศรษฐกิจทางสังคมเป็นกลุ่มที่อ่อนไหวและเปราะบางต่อการถูกละเมิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้

5.2.4 คุณค่าความเป็นมนุษย์: การตระหนักสู่การปฏิบัติ ?

การศึกษาครั้งนี้พบว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z ตระหนักถึงสิ่งที่จะต้องปฏิบัติเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ดังข้อความต่อไปนี้

“สำหรับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ทุกคนควรได้รับสิทธิเท่าเทียมกัน อย่างเช่น การศึกษาในโรงเรียน คนบนดอยไม่ได้เข้าถึงการศึกษามาก เพราะพื้นที่มันยากลำบาก อยากให้องค์กรหรือคนที่เกี่ยวข้องช่วยสร้างสถานศึกษาให้กับคนบนดอย คนในพื้นที่ที่ลำบาก”

คุณ D (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

“ทุกคนมีสิทธิปกป้องตัวเอง แต่การต่อสู้กันในการใช้อาวุธเพื่อปกป้องศักดิ์ศรีเพื่อเอาชนะ ผิดกฎหมายอยู่แล้ว ผิดตั้งแต่ผลิตปืน ระเบิด ซึ่งเราไปตีเขา เขาตายยังผิดอยู่แล้ว”

คุณ A (นามสมมุติ), กลุ่มเสียเปรียบทางสังคม

ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าเยาวชนกลุ่ม Gen Z มีการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดคุณค่าความเป็นมนุษย์ในชุดความคิดสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีโดยบรรเจิด สิงคะเนติ (2543, อ้างถึงในกิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์, 2013, น. 87-89) ที่ระบุว่า “ศักดิ์ศรีความเป็น

มนุษย์” เป็นการกล่าวถึง “คุณค่า” ซึ่งรัฐธรรมนูญไทยให้การรับรองคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ตามที่ได้บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญไทย และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ยังคงเป็นรากฐานสำคัญของสิทธิเสรีภาพต่าง ๆ ทั้งนี้ “ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์” และในปณิญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชน (Amnesty International Thailand, 2565) ระบุถึงสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ไว้ในข้อที่ว่ามนุษย์ทุกคนเกิดมาเท่าเทียมกัน มีอิสระ และเสมอภาคในศักดิ์ศรีและสิทธิ ควรปฏิบัติต่อกันด้วยวิญญูณแห่งภราดรภาพ และมนุษย์ย่อมไม่แบ่งแยก ทุกคนมีสิทธิและอิสระ ไม่แบ่งแยกเชื้อชาติ ผิว เพศ ศาสนา กฎหมาย และความคิดเห็นทางการเมืองหรืออื่นใด มนุษย์มีสิทธิในการมีชีวิต ทุกคนมีสิทธิในการมีชีวิตเสรีและความมั่นคงแห่งบุคคล

อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาถึงการนำการตระหนักถึงคุณค่าความเป็นมนุษย์ไปสู่การปฏิบัตินั้นอาจจะเป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยเยาวชน Gen Z บางคนมองว่ามนุษย์ทุกคนมีความเห็นแก่ตัวเป็นพื้นฐาน และแสดงทัศนะเกี่ยวกับประเด็นนี้ว่ามนุษย์ก้าวไกลกว่าสัตว์และพัฒนาได้ คุณค่าความเป็นมนุษย์คือการเรียนรู้ อีกทั้งยังให้ความหมายว่ามนุษย์มีความเห็นแก่ตัวเป็นพื้นฐานในตัวตนทุกคน และหากต้องตกอยู่ในสภาวะการถูกลดทอนขั้นเริ่มต้นจะรีบหลีกเลี่ยงทันทีโดยเร็ว ดังเช่นข้อความต่อไปนี้

“มนุษย์มันเจริญเติบโต แล้วมันเรียนรู้ได้ พัฒนาได้ก้าวไกลกว่าสัตว์ประเภทอื่น เรามีชีวิตแบบมีเป้าหมายในชีวิต คุณค่าความเป็นมนุษย์เหมือนมันคือการเรียนรู้”

“สุดท้ายมนุษย์ก็จะหาสิ่งที่ดีที่สุดให้กับตัวเองไว้ก่อน มนุษย์มันมีความเห็นแก่ตัวอยู่แล้ว ซึ่งเห็นแก่ตัวในทางที่ดีหรือไม่ดีก็อยู่ที่เขาจะพิจารณาทุกคนก็ควรคนได้รับคุณค่า คุณค่าที่ดีต่อตัวเอง”

คุณ E (นามสมมติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ขณะเดียวกันเยาวชนในกลุ่ม Gen Z ได้ให้ความหมายเกี่ยวกับ Ego ในจิตใจของมนุษย์ที่ขับเคลื่อนด้วยพลังทางเพศ (sexual drive) และสัญชาตญาณแห่งความตาย (death instinct) การใช้ความรุนแรงและการต่อสู้ของมนุษย์ที่ติดตัวมาเพื่อแสดงออกถึงความรักในเพื่อนฝูงโดยไม่คำนึงถึงอันตรายและผลร้ายที่ตามมาเป็นพลังของความมืดดำที่ซ่อนไว้ในมนุษย์ทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับวารางคณา สุวณฺณปุระ (2564, น. 6-8) ระบุถึงการแสดงออกของความเป็นมนุษย์ โดยมีโครงสร้างของบุคลิกภาพจากทฤษฎีจิตวิเคราะห์ (Psychoanalysis) ของ Sigmund Freud เชื่อว่ามนุษย์เป็นสิ่งมีชีวิตที่จะตัดสินใจด้วยเหตุผลและจะกำหนดชีวิตของตนเองตามโครงสร้างของจิตใจ

มนุษย์ Id คือความต้องการพื้นฐานของจิตที่ติดตัวมนุษย์มาตั้งแต่กำเนิด เป็นสัญชาตญาณพลังขับเคลื่อนเกี่ยวกับพลังขับทางเพศ (sexual drive) รวมถึงสัญชาตญาณแห่งความตาย (death instinct) ที่มีความเกี่ยวข้องกับความก้าวร้าว ความรุนแรง และการต่อสู้ของมนุษย์ที่ติดตัวมาตั้งแต่กำเนิด ลักษณะเช่นนี้สะท้อนว่าการที่คุณค่าความเป็นมนุษย์จะถูกยกระดับจากการตระหนักไปสู่การปฏิบัติอาจจะไม่สามารถที่จะเปลี่ยนแปลงได้ทันทีทันใด แต่จะต้องค่อย ๆ ปรับเปลี่ยน เพราะต้องเริ่มจากฐานรากของจิตใจมนุษย์ มิวสิควิดีโอเป็นเพียงเครื่องมือหนึ่งในการหล่อหลอมความเข้าใจให้ตระหนักในคุณค่าความเป็นมนุษย์ ขณะเดียวกันประสบการณ์ชีวิตที่ผ่านมาก็เป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญในการสร้างการตระหนักรู้ด้วย ทว่าการตระหนักอาจจะไม่ใช่วิถีหลักต้นเดียวที่จะทำให้เกิดผลตามมาเป็น การปฏิบัติตามได้ ดังตัวอย่างบทสนทนาต่อไปนี้

ผู้วิจัย: “ถ้าเพื่อนถูกลดทอนศักดิ์ศรี แล้วเขาเอาคืนด้วยการทำร้ายร่างกายกลับ คิดอย่างไรบ้างคะ ?

คุณ F: “หนูก็อาจจะห้ามนะ ถ้าอยู่สถานการณ์ตอนนั้นจริง ๆ ก็อาจจะห้ามว่าไม่ควรไปทำร้ายใคร เพราะไม่มีใครที่สมควรจะต้องโดนทำร้ายร่างกายด้วย แต่ว่ามันก็ยากที่จะห้าม เพราะเรื่องจริงถ้าเป็นหนูอะถ้ามีโอกาสมันก็คงอยากทำเหมือนกัน”

คุณ F (นามสมมุติ), กลุ่มได้เปรียบทางสังคม

ทั้งนี้เป็นที่ชัดเจนว่ามิวสิควิดีโอที่มีการนำเสนอประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในปัจจุบันนี้สามารถสร้างการตระหนักรู้ได้เป็นอย่างดี กลวิธีต่าง ๆ ที่ผู้ผลิตใช้ในการนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ สามารถทำให้เยาวชนกลุ่ม Gen Z เข้าใจรับรู้ในสิ่งที่ถูกและผิดได้ตามมิวสิควิดีโอ แต่การจะนำไปสู่การปฏิบัติตามนั้นยังคงเป็นคำถามว่าจะทำได้หรือไม่ เพราะไม่ใช่ว่าการเล่าเรื่องหนึ่งจะสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ในหนึ่งถึงสองวัน ทว่าประสบการณ์ส่วนบุคคล การอบรม บ่มเพาะ จุดยืน และทัศนะส่วนตัว ล้วนเป็นกลไกสำคัญในการนำไปสู่การปฏิบัติอย่างแท้จริง

5.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

1) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะศึกษาวิจัยครั้งต่อไป การศึกษาในครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ หากมีการขยายการศึกษาไปสู่การวิจัยในเชิงปริมาณ รวมถึงขยายจำนวนมิวสิกวิดีโอที่จะนำมาศึกษาเพิ่มให้มากขึ้นหรือขยายไปศึกษาในช่องทางหรือสื่ออื่น ๆ เช่น สื่อภาพยนตร์ สื่อโฆษณา ก็จะทำให้เข้าใจถึงการสื่อสารประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ได้แบบรอบด้านมากยิ่งขึ้น

2) ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ผลิตสามารถนำการศึกษาในครั้งนี้ไปต่อยอดในการผลิตผลงานที่เกี่ยวกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์และเป็นแนวทางในการใช้กลวิธีการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประเด็นคุณค่าความเป็นมนุษย์ในสื่อมิวสิกวิดีโอหรือสื่ออื่น ๆ ได้

3) ข้อเสนอแนะต่อสังคม สำหรับการศึกษานี้เป็นการศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นเยาวชนกลุ่ม Gen Z หากมีการขยายการศึกษาไปสู่กลุ่มช่วงวัยอื่น ๆ จะทำให้เข้าใจการให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ของแต่ละช่วงวัยที่อาจมีความเหมือนหรือต่างกัน เพื่อสร้างความเข้าใจต่อการให้คุณค่าความเป็นมนุษย์ต่อตนเองและผู้อื่นของคนที่มีความหลากหลายวัย ซึ่งจะสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน และอื่น ๆ ในการกำหนดนโยบายวางแผนพัฒนาเนื้อหาประเด็นที่ช่วยส่งเสริมคุณค่าความเป็นมนุษย์ที่สอดคล้องกับบริบททางสังคมในปัจจุบันมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

หนังสือและบทความในหนังสือ

- กาญจนา แก้วเทพ. (2541). *สื่อสารมวลชนทฤษฎีและแนวทางการสื่อสาร* (น.258-269). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศาลาแดง.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2544). *ศาสตร์แห่งสื่อ และวัฒนธรรมศึกษา* (น.237-296). กรุงเทพฯ: เติสันเพรสโปรดักส์.
- กาญจนา แก้วเทพ, สมสุข หินวิมาน. (2551). *สายธารแห่งนักคิดทฤษฎีเศรษฐศาสตร์การเมืองกับการสื่อสารศึกษา* (น.669). กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2557). *ศาสตร์แห่งสื่อ และวัฒนธรรมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- กุลภา วจนสารระ. กฤตยา อาชวนิจกุล. (2555). *ประชากรชายขอบและความเป็นธรรมในสังคมไทย* (น.26-28). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์เดือนตุลา.
- ต้องรัก จิตรบรรเทา. (2017). *บุคลิกภาพตามทฤษฎีจิตวิเคราะห์*. วารสารสังคมศาสตร์วิชาการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
- นววรรณ พันธเมธา. (2544). *คลังคำ* (น.378): กรุงเทพฯ : อมรินทร์.
- ปริตรตา เฉลิมเผ่า กอนันต์กุล. (2545). *ชีวิตชายขอบตัวตนกับความหมาย* (น.10-15). กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง.
- พระธรรมโกศาจารย์ (เงื่อม). (2555). *คู่มือมนุษย์* (น.9). ธรรมสภา จัดพิมพ์เพื่อสืบทอดการเผยแพร่พระทำคำสอนของศาสนาตามเจตนารมณ์ของมูลนิธิเผยแพร่ชีวิตประเสริฐ (ศพ.).
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตโต). (2548). *ธรรมนูญชีวิต (A Constitution for Living)* (น. 11-16). กรุงเทพฯ : สหธรรมิก.
- รักศานต์ วิวัฒน์สินอุดม. (1996). *ปั้น “บท” สะกด “หนัง”* (น.70-155). กรุงเทพฯ : อาทิตยสันติจันทร์.
- สุรางค์ จันทวานิช. (2531). *การจัดช่วงชั้นทางสังคม : เกียรติภูมิของอาชีพต่างๆ ในสังคมไทย* (น.4). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย:กรุงเทพฯ.
- สุริชัย หวันแก้ว. (2546). *กระบวนการกลายเป็นคนชายขอบ* (น.10-20). กรุงเทพฯ : คณะกรรมการสภาวิจัยแห่งชาติ สาขาสังคมวิทยา สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ.

สุริชัย หวันแก้ว. (2550). *คนชายขอบจากความคิดสู่ความจริง*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

วิทยานิพนธ์

เกศราพร ทองพุ่มพุกษา. (2562). *ภาพตัวแทนของความเป็นเพศหญิงในหนังสือนิทานภาพสำหรับเด็ก*. ดุษฎีนิพนธ์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน, สาขาวิชาสื่อสารวิทยา.

เขมณา พรหมรักษา. (2557). *การรับรู้และทัศนคติของผู้บริโภคต่อโฆษณาแฝงทางโทรทัศน์กรณีศึกษา: ละครชุดฮอร์โมน วัยวัยรุ่น*. การค้นคว้าอิสระวิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะพาณิชยศาสตร์และการบัญชี, สาขาวิชาการบริหารการตลาด.

ธีระศักดิ์ พรหมดิเรก. (2560). *ความขัดแย้งและความรุนแรงในมิวสิควิดีโอเพลงไทยร่วมสมัยกรณีศึกษา: เพลง ปาน ธนพร แวกประยูร*. การค้นคว้าอิสระนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, สาขาวิชาการสื่อสารเชิงกลยุทธ์.

นฤมล ล้อมทอง. (2013). *อิทธิพลของ เรยา ต่อ นักเรียนมัธยม หญิงในประเด็นคุณค่าและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้หญิง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, วิทยาลัยสหวิทยาการ, สาขาวิชาสตรีศึกษา.

ปกรณัม เชื้อแก้วจิตดา. (2559). *การเห็นคุณค่าในตนเองของคณงานกวาดถนน สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยาและมานุษยวิทยามหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะสังคมวิทยาและมนุษยวิทยา, สาขาวิชาการวิจัยทางสังคม.

ประภาส ณ พิกุล. (2551). *การศึกษาความภาคภูมิใจในตนเอง และการสร้างโมเดลการให้ปรึกษาเพื่อพัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองของนักเรียนวัยรุ่นภาคเหนือ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, คณะศึกษาศาสตร์, สาขาวิชาจิตวิทยาให้คำปรึกษา.

พิณพลอย สุทินประภา. (2559). *ความยินยอมในทางอาญา : ศึกษากรณีรับน้องที่ขัดคัดค้านคดีความ เป็นมนุษย์*. วิทยานิพนธ์นิติศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, คณะนิติศาสตร์, สาขากฎหมายอาญา.

วสนันท์ อิทธิมิชัย. (2558). *ภาษาและการสื่อความหมายในมิวสิควิดีโอของปาน ธนพร แวกประยูร*. ค้นคว้าอิสระอักษรศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร, บัณฑิตวิทยาลัย, สาขาวิชาภาษาไทยเพื่อการพัฒนาอาชีพ.

- วิทยา พานิชลอเจริญ. (2543). *การสร้างความเป็นจริงทางสังคมเกี่ยวกับรูปแบบความสัมพันธ์เชิงความรักยุคหลังสมัยใหม่ในมิวสิกวิดีโอเพลงไทยสากล*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทศาสตรมหาบัณฑิต, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, คณะนิเทศศาสตร์, สาขาวิชาการสื่อสารมวลชน.
- สุกัญญา สำราญจิตร. (2563). *พฤติกรรมกรรมการฟังเพลงและดูมิวสิกวิดีโอ (MV) ศิลปินวง BTS ต่อการรับรู้คุณค่าตนเองและพฤติกรรมการแสดงออกของกลุ่มแฟนคลับศิลปินเกาหลีในประเทศไทย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- อินทิรา เอ็งทับทิม. (2554). *โครงการออกแบบมิวสิกวิดีโอเพลง ลมเบาเบา ของวง Scrubb อัลบั้ม Kid*. ศิลปินศิลปบัณฑิต, มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์, วิทยาลัยเพาะช่าง.

บทความวารสาร

- กิ่งแก้ว ทรัพย์พระวงศ์. (2013). การสร้างความเป็นมนุษย์: สมบูรณ์แล้วหรือ ?. วารสารนักบริหาร, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 33(2), 1-89.
- ชฎารัตน์ สุนทรธรรม. (2559). ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของคนชายขอบ : ภาพสะท้อนจิตวิญญาณประชาธิปไตยในเรื่องสั้น. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี, 8(1), 153.
- ณยศ วิจารณ์ภูธร, สุนีย์ มัลลิกะมาลย์. (2022). การพัฒนากฎหมายเพื่อการคุ้มครองศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของเด็ก. วารสารสหวิทยาการจัดการ, มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์, 6(1), 3.
- เดือนเต็ม กฤษดาธานนท์. (2020). โรคระบาดกับคุณค่าความเป็นมนุษย์ ในนวนิยายเรื่อง เมฆมณิธิ โคะอุชิ. วารสารเครือข่ายญี่ปุ่นศึกษา, 10(2), 57.
- ชาม เชื้อสถาปนศิริ. (2558). การเล่าเรื่องข้ามสื่อ. วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการสื่อสาร, 2(1), 9.
- ธีรศักดิ์ อุ่นอารมย์เลิศ, จุริวรรณ จันทลา, เดชา ทวีไทย. (2010). การสังเคราะห์ความรู้เกี่ยวกับการนิยาม/แนวความคิด และปัจจัยที่เสริมสร้าง กระบวนการเรียนรู้เพื่อพัฒนาจิตวิญญาณของความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ : การขับเคลื่อนจิตวิญญาณของผู้เรียนด้วยพลังทางการศึกษา. วารสารศิลปการศึกษาศาสตร์วิจัย, 1(2), 16.
- พระครูสุธรรมกิจโกศล สุปพัฒน์. (2018). มนุษย์ตามแนวสังคมศาสตร์. วารสารมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, 9(2), 5-7.
- พระมหาสุรศักดิ์ สุรสกโก (โพธิ์เงิน), ยุทธวีร์แก้วทองใหญ่ (2558). ปลุกฝังความซื่อสัตย์ให้เด็กในโรงเรียน. วารสารครุศาสตร์ปริทรรศน์, 2(1), 4.

- พระสุวัจน์ สัจจิตโต สายสุวรรณ. (2565). คุณธรรมพื้นฐานของความเป็นมนุษย์. วารสารวิชาการพระพุทธศาสนาเขตลุ่มแม่น้ำโขง, 5(2), 10-15.
- พระอธิการณัฐวร คุณวโร (ถาวรศักดิ์). (2565). “การเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ในพระพุทธศาสนา”. Journal of Roi Kaensarn Academi, 7(2), 136.
- ยุทธนา กรรมสิทธิ์ , วิวัฒน์ มีสุวรรณ. (2565). การจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานโดยใช้การคิดเป็นฐานการเรียนรู้ร่วมกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ในชุมชน TO BE NUMBER ONE ที่มีต่อทักษะชีวิตด้านการตระหนักรู้และการเห็นคุณค่าในตนเองและผู้อื่นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วารสารวิชาการ มจร บุรีรัมย์, 7(1), 84.
- รัตนภรณ์ ประวัติวัชร. (2018). วารสารการประชุมวิชาการและนำเสนอผลงานวิชาการระดับชาติ. วารสาร สวณปุระ. (2564). เมื่อนรกไม่ใช่คนอื่น: ทฤษฎีจิตวิเคราะห์กับ “ขุนจูง” จากละครชุดเกาหลีได้เรื่อง Strangers From Hell. วารสารภาษาและวัฒนธรรมเกาหลีศึกษา, 3(1), 6-8.
- สมชาย ภคภาสน์วิวัฒน์. (2564). ระบบคิดและการสร้างอารยธรรม (Mindset and Civilization). วารสารบริหารธุรกิจอุตสาหกรรม, 3(1), 2-5.
- โสภิตา รูปสะอาด. (2564). ความคิดเห็นต่อเพลงเหยียดเพศในสังคมออนไลน์ : ปฏิบัติการตอกย้ำและโต้ตอบการเหยียดเพศในสังคมชายเป็นใหญ่. วารสารจุดยืน, 8(1), 89.
- อาทิตยา ทรัพย์สินวิวัฒน์ , รัตนวดี เศรษฐจิตร. (2019). รูปแบบ การสื่อสารของมิวสิควิดีโอทางยูทูปกับปรากฏการณ์ 100 ล้านวิว. วารสารวิชาการนวัตกรรมสื่อสารสังคม, 7(2), 194.
- อิศเรศ แนวกันยา , ลักษณะ คล้ายแก้ว. (2563). การสื่อสารอัตลักษณ์วัยรุ่นผ่านมิวสิควิดีโอเพลงฮิปฮอปที่ใช้ภาษาไทยท้องถิ่น. วารสารวิจัยเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มทร.พระนคร ,วิทยาลัยนิเทศศาสตร์, มหาวิทยาลัยรังสิต, 5(2), 49.
- เอกรินทร์ ศิริรัตนชัย. (2021). แนวคิดและพฤติกรรมของเยาวชนไทย: ประชาธิปไตย. วารสารวิชาการสถาบันวิทยาการจัดการแห่งแปซิฟิก, สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 387.

สื่ออิเล็กทรอนิกส์

- ณิกมล บุญประเสริฐ. (2022). “ประเทศไทยมีเหตุกราดยิงบ่อยครั้ง เพราะกฎหมายหละหลวมหรือปืนเข้าถึงง่าย” <https://urbancreature.co/gun-ownership-in-thailand>
- เพจ นักเรียนเลว. (2022). “ข่าวเหตุการณ์เหยื่อความรุนแรงในโรงเรียน นักเรียน LGBTQ+

ตัดสินใจผูกคอตายหลังถูกตำหนิล้อเลียนเรื่องผม และแซทหลุดครูในโรงเรียนซ้ำเติม
เหตุการณ์การเสียชีวิต”

<https://www.facebook.com/Badstudent.th/photos/a.122750796183540/660621059063175/?type=3&mibextid=cr9u03>

PPTV Online. (2565). “เปิดใจ ! คนถ่ายภาพนักข่าว CNN ปั่นรัว ”

<https://www.pptvhd36.com/news/%E0%B8%AA%E0%B8%B1%E0%B8%87%E0%B8%84%E0%B8%A1/182207>

Thumbsup. (2021). “สถาบันวิจัยความเป็นอยู่ฮาคูโฮโด อาเซียน เจาะลึกพฤติกรรม Gen Z”

<https://www.thumbsup.in.th/consumer-genz-marketing>

Unicef. (2022). “สถิติการฆ่าตัวตายของวัยรุ่นไทยที่เพิ่มขึ้นโดยการสำรวจภาวะสุขภาพนักเรียนทั่วโลกในส่วนของประเทศไทย เมื่อปี 2564 (2021 Global School-based Student Health Survey)” <https://www.unicef.org/thailand/th/press-releases/ยูนิเซฟและกรมสุขภาพจิตชี้สุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นไทยน่าเป็นห่วง>

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ	นางสาวกัลยรัตน์ แพร่บำ
วันเดือนปีเกิด	24 มกราคม 2539
วุฒิการศึกษา	ปีการศึกษา 2560: ดิจิทัลมีเดียและศิลปะภาพยนตร์ (เอกกำกับ-เขียนบท) เกียรตินิยมอันดับสอง มหาวิทยาลัยกรุงเทพ
ตำแหน่ง	บุคลากรประจำ คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ